

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A ORAȘULUI MILIȘĂUȚI

2022 – 2027

Cuvânt înainte,

Localitatea Milișăuți (în germană Milleschoutz) a fost declarată oraș prin Legea 83/2004, împreună cu alte 7 localități din județul Suceava.

În prezent, orașele se află într-o competiție atât directă cât și indirectă cauzată de tendințele globale de urbanizare de la nivelul fiecărei regiuni în parte. Se estimează că până în 2050 două treimi din populația globului va locui în orașe, iar odată cu această evoluție accelerată a mediului urban, apar din ce în ce mai multe provocări la care factorii

decidenți trebuie să răspundă, fiind necesară orientarea acestora către construirea orașelor viitorului, ținând cont de gradul de sustenabilitate al acestora atât economic, social, edilitar cât și pe restul planurilor relevante.

Orașele au astăzi un rol cheie în identificarea de soluții pentru asigurarea unui mod de viață durabil pentru toți cetățenii, aceste aspecte fiind amintite în majoritatea documentelor strategice de la nivelul european. Nevoia unei dimensiuni urbane și teritoriale este ceea ce Comisia Europeană își dorește pentru perioada 2021-2027, din acest motiv este sprijinită astăzi o abordare bazată pe realitatea din teritoriu și implicarea tuturor pionilor relevanți de la nivelul societății.

De aici s-a născut necesitatea conceptuală de a întocmi o Strategie de Dezvoltare Urbana care să prevadă stabilirea scopurilor și obiectivelor fundamentale pe termen lung ale unității administrativ teritoriale Milișăuți și adoptarea unor direcții de acțiune, precum și alocarea resurselor necesare pentru îndeplinirea acestor scopuri.

Vasile Cărare

Primarul orașului Milișăuți

Cuprins

Secțiunea 1: Localitatea urbană în legislația românească.....	6
1.1 Localitatea urbană în România.....	6
1.2 Indicatorii cantitativi și calitativi ce definesc orașele (localitățile de rang III).....	6
1.3 Orașe inteligente – Smart City.....	9
Secțiunea 2: Strategia pentru dezvoltare locală	10
2.1 Rolul strategiei pentru dezvoltare locală	10
2.2 Conținutul strategiei pentru dezvoltare locală	10
2.3 Metodologia de elaborare a SIDU Milișăuți.....	12
2.4 Principii orizontale	13
Secțiunea 3. Contextul strategic național, regional și local.....	14
3.1 Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020 în viziunea Uniunii Europene	14
3.2 Strategia Națională pentru dezvoltare durabilă a României – Orizont 2030	15
3.3 Strategia pentru dezvoltare teritorială a României – România policentrică 2035	23
3.4 Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030	32
3.5 Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027.....	38
3.6 Planul regional de acțiune pentru turism Nord - Est 2017 - 2023	57
3.7 Strategia de dezvoltare a județului Suceava 2021 – 2027	60
Secțiunea 4: Teritoriul vizat de SIDU Milișăuți.....	69
4.1 Statutul orașului Milișăuți.....	69
4.2 Așezarea geografică	70
Secțiunea 5 – Situația actuală. Analiza nevoilor și potențialul zonei.....	70
5.1 Formele de relief	70
5.2 Rețeaua hidrografică	70
5.3 Arii naturale protejate – NATURA 2000	70
5.4 Clima orașului Milișăuți.....	70
5.5 Istoria orașului Milișăuți	71
5.6 Populația	72
5.7 Zone marginalizate	74
5.8 Educație	77
5.9 Sănătate.....	79
5.10 Infrastructura rutieră și feroviară	80
5.10.1 Infrastructura rutieră și mobilitatea urbană	80
5.10.2 Rețeaua feroviară	81
5.11 Utilități publice	81
5.11.1 Infrastructura de apă și canalizare	81
5.11.2 Infrastructura de furnizare a energiei electrice și iluminatul public.....	81

5.11.3 Infrastructura de furnizare a gazului metan.	82
5.11.4 Internet, telefonie și televiziune prin cablu	82
5.12 Servicii sociale	82
5.13 Mediu	84
5.13.1 Spații verzi (parcuri, păduri, pășuni livezi și arii protejate)	86
5.13.2 Râuri	87
5.13.3 Energie regenerabilă, eficiență energetică și reducerea emisiilor de CO2 sau neutralizarea acestora	87
5.13.5 Protecția civilă în caz de dezastre	88
5.14 Economie	89
5.15 Cultură, agrement și turism	91
5.15.1 Cultură	91
5.15.2 Agrement	92
5.15.3 Turism.....	92
5.16 Capacitate administrativă	92
5.17 Asociații de dezvoltare locală și intercomunitară.....	95
Secțiunea 6: Cercetarea sociologică. Analiza nevoilor și a potențialului zonei din perspectiva populației și a altor factori interesați.	96
6.1 Sondaj de opinie	96
6.1.1 Rezultatele sondajului de opinie.....	96
6.1.2 Concluzii	114
6.3 Interlegăturile între domeniile economic, social și climatic.	115
6.4 Analiza SWOT.....	116
Secțiunea 7 : Viziune, obiectiv general, priorități și direcții de acțiune	124
7.1 Viziune și obiectiv general	124
7.2 Caracterul integrat al SIDU Milișăuți	125
7.3 Priorități tematice ale SIDU Milișăuți și obiective specifice.	128
7.4 Principalele provocări cu care se confruntă orașul Milișăuți și măsuri de răspuns pentru acestea.	138
7.5 Regenerarea urbană a orașului Milișăuți. Corelarea SIDU Milișăuți cu POR Nord Est.....	140
Secțiunea 8: Protofoliul de proiecte	143
Prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de mobilitate urbană și a rețelelor de utilități.....	143
Prioritatea 2: Sprijinirea dezvoltării economice a orașului Milișăuți	148
Prioritatea 3: Asistență socială de calitate și sprijin pentru grupurile vulnerabile și grupurile dezavantajate.....	150
Prioritatea 4: Îmbunătățirea accesului la educație și a calității infrastructurii educaționale.	155
Prioritatea 5: Servicii medicale de calitate.	158
Prioritatea 6: Turism, cultură și petrecerea timpului liber	160

Prioritatea 7: Eficiență energetică și energie verde.....	164
Prioritatea 8: Protecția mediului și apărarea împotriva dezastrelor	166
Prioritatea 9: Dezvoltarea capacității administrative a Primăriei Milișăuți.	172
Secțiunea 9: Implementarea și monitorizarea SIDU Milișăuți	173
9.1 Implementarea SIDU Milișăuți	173
9.2 Implicarea partenerilor în elaborarea și implementarea SIDU Milișăuți	175
9.3 Monitorizarea implementării SIDU Milișăuți	175
Secțiunea 10: Surse de finanțare – fonduri europene și naționale	177
10.1 POR Nord – Est 2021 – 2027.	178
10.2 Planul Național de Redresare și Reziliență	189
10.3 Programe operaționale	206
10.3.1 Programul Operational Dezvoltare Durabila 2021-2027	206
10.3.2 Programul Operațional TRANSPORT (POT) 2021-2027	210
10.3.3 Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027	211
10.3.4 Programul Operational SĂNĂTATE (POS) 2021-2027.....	215
10.3.5 Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027	225
10.3.6 Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR.....	251
10.4 Programe naționale	259
10.4.1 Programe implementate de Compania Națională de Investiții	259
10.4.2 Programe finanțate prin Agenția Fondului de Mediu.....	262
10.4.3 Programe finanțate prin Agenția Națională de Locuințe	263
10.4.4 Programul național de investiții "Anghel Saligny"	264

Secțiunea 1: Localitatea urbană în legislația românească

1.1 Localitatea urbană în România

Conform Legii nr. 351 din 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, orașul este o unitate administrativ-teritorială de bază alcătuită fie dintr-o singură localitate urbană, fie din mai multe localități, dintre care cel puțin una este localitate urbană. Ca unitate administrativ-teritorială de bază și ca sistem social-economic și geografic orașul are două componente:

- componenta teritorială-intravilanul, care reprezintă suprafața de teren ocupată sau destinată construcțiilor și amenajărilor (de locuit, social-culturale, industriale, de depozitare, de producție, de circulație, de recreare, de comerț etc.) și extravilanul care reprezintă restul teritoriului administrativ al orașului;
- componenta demografică socioeconomică, care constă în grupurile de populație și activitățile economice, sociale și politico-administrative ce se desfășoară pe teritoriul localității.

Dimensiunile, caracterul și funcțiile orașului prezintă mari variații, dezvoltarea sa fiind strâns corelată cu cea a teritoriului căruia îi aparține. Orașele care prezintă o însemnătate deosebită în viața economică, social-politică și cultural-științifică a țării sau care au condiții de dezvoltare în aceste direcții sunt declarate municipii.

Ierarhizarea localităților pe ranguri este următoarea:

- a) rangul 0 - Capitala României, municipiu de importanță europeană;
- b) rangul I - municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european;
- c) rangul II - municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități;
- d) rangul III - orașe;
- e) rangul IV - sate reședință de comună;
- f) rangul V - sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor.

1.2 Indicatorii cantitativi și calitativi ce definesc orașele (localitățile de rang III).

Principalii indicatori cantitativi și calitativi minimali de definire a localităților urbane în România sunt:

Nr crt	Denumire indicator	Municipii	Orașe
1	Număr de locuitori	40.000	10.000

2	Populația ocupată în activități neagricole (procent din total populație)	85%	75%
3	Dotarea locuințelor cu instalații cu alimentare cu apă (procent din total locuințe)	80%	70%
4	Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință (procent din total locuințe)	75%	55%
5	Dotarea locuințelor cu instalație de încălzire centrală (procent din total locuințe)	45%	35%
6	Număr de paturi de spital la mia de locuitori	10	7
7	Număr de medici la mia de locuitori	2,3	1,8
8	Tipuri de unități de învățământ	postliceal	Liceal sau alt tip de învățământ secundar
9	Dotări culturale și sportive	săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, săli de sport	săli de spectacol, biblioteci publice, spații pentru activități sportive
10	Locuri în hoteluri	100	50
11	Străzi modernizate (procent din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
12	Străzi cu rețele de distribuție a apei (procent din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
13	Străzi cu conducte de canalizare (procent din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
14	Epurarea apelor uzate	Stație de epurare cu treapta biologică Directiva 91/271/CEE	Stație de epurare cu treapta biologică Directiva 91/271/CEE

15	Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor (procent din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
16	Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) m2 / locuitor	26 (OUG 114 / 2007)	26 (OUG 114 / 2007)
17	Sistem de colectare selectivă a deșeurilor	Da	Da

Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul III:

Nr crt	Indicator	Nivel de dotare
1	Populație	De la 5.000 la 30.000 de locuitori
		Zona de influență: 5.000 – 40.000 de locuitori
2	Rază de servire	10 – 20 km
3	Accesul la căile de comunicație	Acces direct la drum național sau județean, la centrul de rang superior și legături facile cu localitățile din zona de influență
4	Funcțiuni economice	capacități de producție din domeniul secundar (industrie prelucrătoare și construcții), terțiar (servicii sociale și comerciale) și primar (industrie extractivă, agricultură, piscicultură, silvicultură)
5	Administrație publică, autorități judecătorești și asociații	Primărie, judecătorie, parchet, tribunal, notariat, sedii pentru diferite asociații;
6	Educație	Învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal;
7	Sănătate și asistență socială	Spital general sau secție-spital, maternitate, dispensar policlinic, stație de salvare, creșă, farmacie, cămin de bătrâni;
8	Cultură	Casă de cultură, cinematograful, bibliotecă publică, muzee, sală de expoziții, club etc.
9	Comerț și prestări servicii	Magazine universale și magazine specializate, piață agroalimentară;
10	Turism	Hotel de două stele cu minimum 50 de locuri;

11	Finanțe – bănci, asigurări	Sucursale sau filiale de bănci, instituții de credit și societăți de asigurare, bancomate, etc.
12	Sport și agrement	Terenuri, eventual stadion mic, săli de sport, eventual pentru competiții locale, grădini publice și alte spații verzi amenajate;
13	Protecția mediului	Serviciu de protecție a mediului;
14	Alimentare cu apă și canalizare	Rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
15	Culte	Lăcașe de cult
16	Transport - comunicații	Autogară/ stație autobuz, gară, poștă, centrală telefonică;
17	Ordine publică	Sedii de poliție și poliție locală, eventual de jandarmerie.

Conform aceleiași Legi 351 din 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, o altă caracteristică importantă ce definește o localitate urbană o constituie faptul că majoritatea locurilor de muncă se regăsesc în activități neagricole cu un nivel diversificat de dotare și echipare.

Legislația românească oferă o definiție clară a orașului precum și a caracteristicilor sale principale. Nu condiționează însă deținerea calității de oraș de îndeplinirea indicatorilor minimali stabiliți prin lege. De altfel foarte puține orașe mici reușesc acest lucru. Acești indicatori pot fi considerați însă ținte care vor ghida dezvoltarea urbanistică viitoare a localității.

1.3 Orașe inteligente – Smart City

În ultimii ani pe lângă domeniile clasice abordate în cadrul dezvoltării locale a apărut un domeniu nou și anume Smart City (orașul intelligent). Un oraș inteligent este un loc în care serviciile și rețelele tradiționale sunt făcute mai eficiente prin folosirea tehnologiilor de telecomunicații și digitale în folosul cetățenilor săi și economiei. Fiecare oraș pe baza nevoilor identificate în comunitate își alege propriile obiective în domeniul smart city astfel încât există diferențe mari între localități.

Conform viziunii Uniunii Europene un oraș se poate numi "Smart City" dacă abordează cel puțin unul din următoarele șase domenii smart:

- ✓ Guvernare Inteligentă – domeniu caracterizat prin eficientizarea furnizării serviciilor publice, transparență și acces la informare, administrarea eficientă a comunității toate acestea fiind realizate cu ajutorul tehnologiilor noi / inteligente și a internetului.

- ✓ Smart Living (condiții de viață "smart"), domeniu ce presupune utilizarea tehnologiilor noi / inteligente în eficientizarea unor domenii cum ar fi turismul, cultura, educația, sănătatea, securitatea cetățeanului.
- ✓ Cetățeni smart, domeniu ce presupune implicarea cetățenilor în dobândirea de calificări înalte mai ales în domeniul TIC și al tehnologiilor noi / inteligente, învățare pe parcursul vieții, participarea activă la luarea deciziilor.
- ✓ Mobilitate Smart, domeniu ce presupune utilizarea tehnologiilor noi / inteligente și a internetului la eficientizarea serviciilor de transport, managementul inteligent al traficului urban, asigurarea unor modalități alternative de transport, a activităților de logistică.
- ✓ Economie Smart, considerată astfel atunci când sectorul adună inovare și productivitate pentru a se adapta pieței.
- ✓ Mediu Smart, domeniu ce presupune utilizarea tehnologiilor noi / inteligente în activități cum ar fi gestionarea deșeurilor, monitorizarea calității aerului și a apei, reducerea emisiilor de carbon și a poluării în general.

Intervențiile din domeniile smart city contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității vieții și la protejarea mediului înconjurător și a resurselor naturale.

Sectiunea 2: Strategia pentru dezvoltare locală

2.1 Rolul strategiei pentru dezvoltare locală

O strategie pentru dezvoltare locală are rolul de a identifica direcțiile prioritare de intervenție pentru o perioadă definită de timp, în vederea dezvoltării economico-sociale a unei localități. La nivelul municipiilor, orașelor și zonelor metropolitane, Strategiile integrate de dezvoltare urbană (SIDU) reprezintă unul dintre principalele instrumente de planificare pe termen mediu și lung, urmărind utilizarea optimă și responsabilă a resurselor disponibile pentru a crea coeziune urbană și pentru a maximiza oportunitățile sustenabile de dezvoltare urbană.

O strategie nu va mulțumi toată comunitatea, dar este important să fie realizată în urma unui demers cât mai incluziv și transparent. Aceasta presupune inițierea dialogului public și a consultărilor cu toți factorii interesați (cetățeni, mediul economic, instituții, societate civilă, etc) încă de la anunțul intenției de elaborare a unei strategii, menținându-se pe tot parcursul său pentru a determina proiectele / prioritățile de dezvoltare.

O strategie eficientă necesită de asemenea o coordonare pe două direcții: pe orizontală (prin coordonare inter-sectorială și inter-jurisdicțională, la nivelul zonei urbane funcționale), respectiv coordonare pe verticală (cu politicile și documentele strategice de la nivel județean, regional, național și european). Strategiile integrate de dezvoltare urbană dezvoltate în următoarea perioadă vor avea în vedere coordonarea cu cadrul strategic conturat de prima Politică Urbană a României, construită pe dimensiunile noii Carte de la Leipzig.

2.2 Conținutul strategiei pentru dezvoltare locală

Carta de la Leipzig prevede ca orașele europene să întocmească programe de dezvoltare urbană integrată pentru orașe ca întreg. Aceste instrumente de planificare orientate spre implementare trebuie să aibă următoarele roluri:

- ✓ să descrie calitățile și defectele orașelor și cartierelor, bazându-se pe o analiză a situației existente,
- ✓ să definească obiective realiste de dezvoltare pentru zona urbană și să dezvolte o viziune coerentă asupra orașului,
- ✓ să coordoneze planuri și politici tehnice și sectoriale legate de diversele zone ale orașului și să se asigure că investițiile planificate vor ajuta la promovarea unei dezvoltări echilibrate a orașului și a ariei din jurul acestuia,
- ✓ să coordoneze și să concentreze din punctul de vedere al spațiului folosirea fondurilor de către actorii urbani din sectorul public și privat
- ✓ să fie coordonate la nivel local și regional și să implice cetățenii și alți parteneri care pot contribui substanțial la modelarea calitativă a viitorului economic, social, cultural și ecologic al fiecărei zone.

Analiza situației existente se va face pe o serie de aspecte determinante cum ar fi:

- ✓ Profil spațial și funcțional
- ✓ Profil socio-demografic
- ✓ Profil economic (industrie, turism, agricultură, servicii, etc.)
- ✓ Infrastructura (transport și mobilitate urbană, rețele de apă și canalizare, rețele de gaz, etc.)
- ✓ Servicii publice (sănătate, educație, servicii sociale, etc.)
- ✓ Mediu și schimbări climatice (eficiență energetică, resurse regenerabile, apă-canal)
- ✓ Profil și capacitate administrativă
- ✓ Agendă ținută pentru orașele inteligente (Smart City)

La finalul întregului capitol al strategiei destinat analizei contextului urban actual se va crea o analiză SWOT, care oferă o radiografie a zonei urbane pentru administrațiile publice și se constituie ca un important instrument utilizat pentru înțelegerea poziției strategice și determinarea proiectelor viitoare.

Formularea principalelor direcții de acțiune.

Nevoile grupurilor-țintă sunt cele care stau la baza definirii priorităților de dezvoltare ale unui oraș. Autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de factori interesați: cetățenii, sectorul privat și turiștii, precum și în raport cu aspecte transversale precum incluziunea socială și schimbările climatice. Următorul pas în elaborarea strategiei este realizarea listei scurte de proiecte. Fără prioritizarea proiectelor, asumarea unui calendar pentru implementare și bugete bine definite, o strategie nu își poate îndeplini rolul.

De asemenea Manualul privind Strategiile pentru Dezvoltare Urbană Durabilă elaborat de Comisia Europeană recomandă ca în procesul de elaborare a strategiilor pentru dezvoltare locală să se țină cont de șase caracteristici definitorii:

- **Dimensiunea strategică.** Strategiile de dezvoltare locală sunt proiectate ca foi de parcurs colective care au drept scop generarea unei schimbări dorite. Acestea reprezintă elementul central al dezvoltării urbane durabile, astfel cum

este promovată aceasta în cadrul politicii de coeziune, și reflectă înțelegerea actuală a planificării strategice, care este concepută ca un proces adaptiv ce implică gestionarea schimbărilor.

- **Abordarea teritorială.** O abordare teritorială explicită înseamnă că nevoile, provocările și oportunitățile de dezvoltare trebuie corelate cu nivelul de intervenție spațial și cu contextul teritorial adecvate. Această abordare are în vedere trei aspecte principale: accentul pe cartiere, adoptarea abordării bazate pe zone funcționale și promovarea legăturilor dintre zonele urbane și cele rurale.
- **Guvernanță.** În contextul dezvoltării urbane durabile, „guvernanța” se referă la modul în care autoritățile și părțile interesate relevante decid să planifice, să finanțeze și să gestioneze o strategie specifică.
- **Integrarea intersectorială.** Abordarea intersectorială a strategiilor urbane se referă la necesitatea de a depăși structura „compartimentată” a funcțiilor divizate sectorial care caracterizează organizațiile publice, pentru a face față provocărilor multidimensionale. Obiectivul acestei abordări este de a asigura coerența principiilor și obiectivelor de elaborare a politicilor în diversele domenii de politică și de a garanta faptul că actorii asociați diferitelor sectoare cooperează pentru a elabora politici.
- **Fonduri și finanțare.** Acordurile de alocare de fonduri și de finanțare adecvate sunt pilonii-cheie ai dezvoltării urbane durabile, astfel cum este promovată aceasta de politica de coeziune. Există două tendințe consacrate de punere în aplicare a acestei politici, care sunt abordate în acest capitol: combinarea mai multor surse de finanțare și creșterea asociată a importanței instrumentelor financiare.
- **Monitorizare.** Instrumentele și activitățile de monitorizare sprijină autoritățile publice în procesul de proiectare și implementare a strategiilor de dezvoltare urbană durabilă. Pentru a evalua dacă s-au realizat progresele preconizate, sunt necesare o logică de intervenție puternică și indicatori de rezultat adecvați, combinate cu obiective măsurabile.

Nu există un conținut standard al strategiei pentru dezvoltare locală. Fiecare localitate își construiește strategia în funcție de nevoile sale. Aceasta trebuie să țină cont însă de recomandările Comisiei Europene pentru a se asigura pe viitor o corelare ușoară cu programele de finanțare.

În plus prin valorificarea experienței europene în domeniu aceste strategii vor câștiga foarte mult în calitate.

2.3 Metodologia de elaborare a SIDU Milișăuți.

Conform REGULAMENTUL (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire

a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, strategiile teritoriale conțin cel puțin următoarele elemente:

- zona geografică vizată de strategie;
- o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu;
- o descriere a unei abordări integrate care răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și potențialului zonei;
- o descriere a implicării partenerilor în pregătirea și implementarea strategiei.

În vederea realizării SIDU Milișăuți s-au realizat următoarele activități:

- A fost prezentat contextul strategic național, regional și local. S-a urmărit corelarea obiectivelor SIDU Milișăuți cu obiectivele strategice naționale, regionale și județene;
- A fost descris teritoriul vizat de SIDU Milișăuți;
- S-a realizat o analiză a nevoilor și a potențialului teritoriului vizat. Aceasta a cuprins o prezentare detaliată a situației actuale (caracteristici geografice, populație, servicii publice, infrastructură, mediu, dezvoltare economică, etc.);
- A fost realizată o cercetare sociologică care a evidențiat nevoile și potențialul teritoriului vizat din perspectiva populației. Aceasta a cuprins un chestionar adresat populației orașului Milișăuți și o consultare la care a participat conducerea Primăriei Milișăuți;
- A fost realizată o analiză SWOT pe baza informațiilor obținute în etapa de analiză a nevoilor și a potențialului teritoriului vizat;
- A fost definită o viziune precum și direcțiile de acțiune și portofoliul de proiecte care vor contribui la atingerea acesteia;
- S-a prezentat modul în care orașul Milișăuți va răspunde principalelor provocări cu care se confruntă în prezent orașele europene (economice, sociale, mediu și schimbări climatice, demografice);
- A fost prezentat caracterul integrat al strategiei precum și contribuția la dezvoltarea durabilă;
- A fost definită modalitatea de implementare a SIDU Milișăuți;
- A fost prezentată implicarea partenerilor în elaborarea și implementarea SIDU Milișăuți;
- A fost definită modalitatea de monitorizare a SIDU Milișăuți;
- Au fost prezentate principalele programe europene și naționale care vor constitui surse de finanțare în vederea implementării SIDU Milișăuți.

Activitățile realizate în vederea elaborării SDU Milișăuți au o succesiune logică și acoperă toate cerințele REGULAMENTUL (UE) 2021/1060 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021.

2.4 Principii orizontale

În activitatea de elaborare și implementare a SIDU Milișăuți administrația publică va asigura respectarea drepturilor fundamentale și a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

UAT Milișăuți se va asigura că ca egalitatea între bărbați și femei, integrarea perspectivei de gen și abordarea aspectelor de gen vor fi luate în considerare și promovate pe toată durata pregătirii, implementării, monitorizării și evaluării SIDU Milișăuți.

UAT Milișăuți va lua toate măsurile necesare pentru a preveni orice formă de discriminare pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii, implementării, monitorizării și evaluării SIDU Milișăuți. Pe toată durata pregătirii și implementării SIDU se va ține seama în special de accesibilitatea pentru persoanele cu handicap.

Obiectivele SIDU Milișăuți sunt urmărite în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din TFUE, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, de Acordul de la Paris și de principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ”. Aceste obiective vor fi urmărite cu respectarea deplină a acquis-ului Uniunii în domeniul mediului

Secțiunea 3. Contextul strategic național, regional și local

Dezindustrializarea, declinul demografic și problemele grave de infrastructură afectează grav calitatea vieții din multe orașe românești. Drumurile care au fost modernizate în trecut nu au fost întreținute din lipsa fondurilor. În același timp un procent foarte mare din drumurile urbane ce se găsesc în urbanul mic nu au fost niciodată modernizate. Rețeaua de trotuare are aceleași probleme ca și rețeaua de drumuri. Rețelele de alimentare cu apă și rețelele de canalizare se extind cu mari dificultăți. Serviciile publice suferă din cauza infrastructurii insuficiente sau inadecvate.

Atragerea investițiilor pentru regenerarea orașelor, pentru refacerea capacităților acestora de a îndeplini diferitele funcții pentru viața locuitorilor a devenit un obiectiv major, implicând diversificarea surselor de atracție ale orașului în direcția accentuării capacităților sale comerciale și de divertisment. În aceste condiții, planificarea strategică a dezvoltării durabile a orașelor a devenit una dintre preocupările constante ale politicilor urbane, în ultimele decenii, atât în Uniunea Europeană, cât și în România.

Strategiile europene, naționale și regionale sunt extreme de importante în activitatea de planificare a dezvoltării orașelor mici deoarece definesc direcțiile de dezvoltare care vor beneficia de finanțări din fondurile europene și fondurile naționale. Orașele mici au de cele mai multe ori un buget și el foarte mic astfel încât nu-și permit derularea unor investiții majore finanțate din fonduri proprii. În aceste condiții fondurile atrase (europene și naționale) constituie motorul principal al dezvoltării urbane. Pentru a atrage cât mai multe fonduri un oraș trebuie să-și armonizeze obiectivele de dezvoltare locală cu obiectivele de dezvoltare naționale și regionale.

3.1 Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020 în viziunea Uniunii Europene

UE pune la dispoziție peste 330 de miliarde EUR pentru proiecte regionale și locale în perioada 2021-2027, prin intermediul fondurilor structurale, pentru a contribui la reducerea disparităților economice și la stimularea redresării în urma pandemiei. Pachetul de coeziune prevede investiții multianuale, majoritatea resurselor fiind concentrate pe țările și regiunile mai puțin dezvoltate, pentru a promova coeziunea socială, economică și teritorială în întreaga UE. În

contextul crizei actuale, acest lucru nu numai că va atenua efectele sociale și economice pe termen lung ale pandemiei de COVID-19, ci va contribui și la funcționarea pieței unice.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

- O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale
- O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Proiectele finanțate din aceste fonduri vor aborda diverse domenii de la infrastructura de transport, spitale și asistență medicală, energie curată, gestionarea apei, dezvoltare urbană durabilă, cercetare, inovare și digitalizare, până la regimuri privind ocuparea forței de muncă, incluziune socială, educație și formare.

3.2 Strategia Națională pentru dezvoltare durabilă a României – Orizont 2030

România și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Planul de acțiune global, pe care România alege să-l susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă și țintele asumate prin Strategia Națională pentru dezvoltare durabilă a României pentru anul 2030:

Obiectivul 1: Fără sărăcie

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

Obiectivul 2: Foamete zero

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană.
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

Obiectivul 3: Sănătate și bunăstare

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și
- medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme commune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internațional cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile

- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

Obiectivul 4: Educație de calitate

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă
- Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointerесării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor

- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile

Obiectivul 5: Egalitate de gen

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică

Obiectivul 6: Apă curată și sanitație

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile

Obiectivul 7 : Energie curată și la prețuri accesibile

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile

- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitive pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

Obiectivul 9: Industrie, inovație și infrastructură

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv
- infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de
- cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere

- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

Obiectivul 10 : Inegalități reduse

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului

Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural

- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta
- pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului
- Consum și producție responsabile

Obiectivul 12: Consum și producție responsabile

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și
- 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025 • Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene

Obiectivul 13: Acțiune climatică

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE

Obiectivul 14: Viață acvatică

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii

Obiectivul 15: Viață terestră

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede
- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetaredezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural
- Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatării și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor
- de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice
- Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului
- natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului
- Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații

Obiectivul 16: Pace, justiție și instituții eficiente

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile,
- limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea
- dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

Obiectivul 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Ținte asumate pentru anul 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional
-

3.3 Strategia pentru dezvoltare teritorială a României – România policentrică 2035

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României, bazat pe un concept strategic, precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20

de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional (art. 14 , alin (3) în conformitate cu Legea nr. 350/2001).

În elaborarea Strategiei de dezvoltare teritorială a României, au fost urmărite principiile strategice privind:

- racordarea teritoriului național la rețeaua europeană și intercontinentală a polilor de dezvoltare și a coridoarelor de transport;
- dezvoltarea rețelei de localități și structurarea zonelor funcționale urbane;
- promovarea solidarității urban-rural și dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături interregionale;
- protejarea, promovarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Viziunea de dezvoltare pentru orizontul de timp 2035 se concretizează într-un scenariu de dezvoltare care înglobează premisele de dezvoltare caracteristice ale teritoriului național și a cărui implementare are ca efect creșterea competitivității teritoriului odată cu reducerea disparităților importante dintre anumite zone de la nivelul teritoriului. Scenariul adoptat în SDTR se numește România Policentrică și urmărește dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/ medii), în perspectiva anului 2035 și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene.

În anul 2035 zonele urbane funcționale sunt motoare de dezvoltare a teritoriului național, bine conectate în rețeaua de localități de la nivel național și european. Pentru a atinge acest deziderat strategic în orizontul de timp 2035, scenariul România policentrică propus prin Strategia de dezvoltare teritorială a României se bazează pe o nouă paradigmă de dezvoltare cu următoarele direcții de dezvoltare:

La nivel local:

îmbunătățirea infrastructurii care conectează orașele și zonele înconjurătoare acestora, în vederea extinderii masei lor economice;

- asigurarea unor instituții publice performante în zonele mai slab dezvoltate (în special în domeniile educație, sănătate, infrastructura de bază pentru serviciile publice etc.), pentru a promova mobilitatea oamenilor și pentru a contribui la creșterea standardului de viață;
- promovarea investițiilor în calitatea vieții în zonele cu potențial ridicat de creștere, pentru a spori capacitatea de a atrage și păstra capitalul uman necesar;
- valorificarea potențialului propriu a spațiului rural;
- proiectarea și implementarea unor măsuri care să vizeze grupurile marginalizate și minoritare, în vederea susținerii participării acestora la procesele de dezvoltare, ca părți active ale economiei.

La nivel regional și internațional:

- îmbunătățirea legăturilor dintre zonele cu potențial ridicat și cele deficitare, pentru a permite o concentrare eficientă a resurselor și a efectelor de contagiune pozitivă (de la zonele dezvoltate către cele cu carențe);
- reducerea distanței față de piețele importante din UE și din alte zone, prin îmbunătățirea infrastructurii și încurajarea fluxurilor transfrontaliere de oameni, capital și idei.

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul strategic care orientează procesele de dezvoltare de la nivelul teritoriului în acord cu dinamica teritoriale, tendințele pentru orizontul de timp 2035 și țintele europene de dezvoltare cu relevanță teritorială. Demersurile strategice angrenate de Strategia de dezvoltare teritorială a României sunt încadrate în 5 obiective generale de o importanță deosebită pentru teritoriul național.

Obiectivele generale și obiectivele specifice ale Strategiei pentru dezvoltare teritorială a României sunt:

OG. 1 Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;

OS 1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european.

OS 1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.

OS 1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național.

OG. 2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;

OS 2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale.

OS 2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională.

OS 2.3 Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local.

OS 2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.

OG. 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;

OS 3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană

OS 3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului

OS 3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general.

OS 3.4 Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial

OG. 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;

OS 4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural.

OS 4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit.

OS 4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.

OS 4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și forestiere și limitarea extinderii intravilanului localităților.

OG. 5 Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

OS 5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice.

OS 5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului).

OS 5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

SDTR prin liniile directoare de planificare instituie un cadru național de referință pentru direcționarea documentațiilor cu caracter strategic și planurilor de dezvoltare care au un impact teritorial. Liniile directoare de planificare influențează direct procesul de planificare teritorială, la confluența nivelelor strategic și operațional, aliniind obiectivele, politicile și programele cu priorități aplicate la nivel teritorial.

Liniile directoare de planificare sunt prevederi obligatorii care vor fi luate în considerare și operaționalizate în toate documentațiile de amenajarea teritoriului și urbanism și alte documente strategice care au o dimensiune teritorială.

SDTR stabilește 10 linii directoare de planificare, respectiv:

SDTR stabilește 10 linii directoare de planificare, respectiv:

1. Încurajarea concentrării locuirii în intravilanul unităților administrativ – teritoriale și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu o calitate a locuirii crescută și costuri reduse pentru infrastructura de bază. Lipsa echipării cu infrastructură edilitară a zonelor rezidențiale duce la dezechilibru în dezvoltarea teritoriului.

2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice amplasate la limita exterioară a intravilanului unităților administrativ – teritoriale.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone productive separate de cele rezidențiale, pentru optimizarea activităților umane. Disparitățile funcționale care apar prin mixarea zonelor industriale și a celor rezidențiale duc la scăderea nivelului de trai și la probleme sociale, astfel că separarea celor două funcțiuni duce la o dezvoltare teritorială echilibrată. În același timp, concentrarea activităților industriale contribuie la economii de aglomerație.

3. Încurajarea construirii în zone industriale dezafectate (brownfields) și limitarea extinderii nejustificate a intravilanului ca urmare a dinamicii populației și a dinamicii economice - interzicerea construirii în zone verzi.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu resurse naturale protejate, folosind eficient spațiul deja construit. Crearea de locuri de muncă și consolidarea funcțiilor recreative pot veni în completarea conservării capitalului natural.

4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor prin operațiuni de regenerare urbană integrată a centrelor istorice.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone rezidențiale concentrate, pentru evitarea dispersiei locuirii în teritoriu. Tendința de migrație spre periferia orașelor pentru dezvoltarea ansamblurilor rezidențiale poate duce la un dezechilibru funcțional și social, activitățile din centrele orașelor (istorice sau nu) limitându-se astfel doar la furnizarea de servicii. Planurile și strategiile trebuie să acorde prioritate regenerării centrelor istorice vizând în special menținerea funcțiilor rezidențiale și comerciale, dezvoltarea ofertei de servicii (comerciale, turistice, culturale), creșterea accesibilității acestor zone, amenajarea unor spații publice de calitate, consolidarea și renovarea clădirilor.

5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale

Scopul urmărit este păstrarea specificului fiecărui tip de zonă și dezvoltarea acelor elemente proprii de potențial în vederea asigurării unei sinergii între zonele urbane și rurale. Va fi încurajată dezvoltarea activităților de tip agricultură urbană, acolo unde condițiile locale o permit. Vor fi susținute cu prioritate localitățile cu caracter rural (sate aparținătoare, localități componente) din cadrul orașelor și municipiilor în vederea dezvoltării acestor activități specifice de tip productiv și turistic. Se vor identifica, crea și proteja centurile verzi din jurul localităților urbane.

6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.

Scopul urmărit este un teritoriu național eficient și sustenabil din punct de vedere energetic, în condițiile riscului energetic crescut la nivel european. Prețul energiei și emisiile în creștere atrag atenția asupra necesității aplicării unor soluții durabile în materie de energie, inclusiv în dezvoltarea teritorială.

7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale

Scopul urmărit este asigurarea condițiilor necesare pentru o reziliență teritorială ridicată în fața riscurilor naturale și industriale. Planurile și strategiile vor identifica toate posibilele riscuri pentru zona studiată și propune măsuri de prevenire și diminuare a efectelor acestor riscuri.

8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu mobilitate crescută, în condițiile accesibilității actuale reduse care împiedică dezvoltarea. Dimensiunea transportului în contextul dezvoltării are un rol esențial și se referă la conectivitate și accesibilitate. Numărul căilor de transport și varietatea tipurilor de transport sunt două aspecte cheie necesare asigurării unei astfel de dezvoltări. Ca și în cazul populației, conectivitatea și accesibilitatea sunt factori care contează în atragerea investițiilor. Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon.

9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare.

Scopul urmărit este un teritoriu național ordonat, cu dezvoltare planificată exclusiv de profesioniști calificați. Dezvoltarea uneori haotică a teritoriului național din ultimii 25 de ani a creat o serie de probleme pe toate palierele unei planificări logice și echilibrate, iar respectarea normelor europene de planificare va contribui la o dezvoltare teritorială ordonată și creșterea calității vieții. Se vor încuraja soluțiile tehnice care promovează designul de calitate în arhitectură și urbanism.

10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Scopul urmărit este creșterea transparenței procesului de dezvoltare teritorială și urbană, pentru asigurarea controlului democratic asupra dezvoltării României. Buna funcționare și dezvoltare a teritoriului nu se poate face decât prin colaborarea tuturor actorilor implicați în procesul de elaborare a strategiilor de dezvoltare și implicarea publicului larg.

Unul din obiectivele majore stabilite pentru dezvoltarea teritoriului național în orizontul de timp 2035 este focalizat pe dezvoltarea unei rețele de localități urbane complet echipată cu infrastructură tehnico- edilitară și eficient interconectată, precum și promovarea unor investiții integrate în acord cu specializarea teritorială. Acest lucru se traduce prin:

- consolidarea centrelor urbane cu vocație internațională în rețeaua de orașe europene;
- asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională, precum și
- asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a zonelor urbane și
- creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local.

În plan operațional, implementarea acestor obiective strategice presupune adoptarea unui set de măsuri teritoriale și a acțiunilor aferente pentru corectarea dezechilibrelor sau maximizarea avantajelor conferite de zonele urbane.

În paralel cu politica de dezvoltare a orașelor cu rol major în teritoriul național și cu cea de reducere a disparităților teritoriale, este necesară consolidarea palierului orașelor mici.

La nivelul sistemului urban românesc, din cele 225 de orașe, 134 au sub 10.000 locuitori, iar 91 între 10.000 și 19.999. Față de 1992, se observă o creștere a numărului de orașe foarte mici. Aceste tendințe sunt cauzate de un spor natural negativ, de migrația populației din orașe către rural (ca efect al restructurării industriale) sau în zonele periurbane, cu precădere în zonele de polarizare ale marilor municipii inclusiv în orașele mici din această zonă, ca urmare a fenomenului de expansiune urbană, sau mai ales, ca urmare a declarării unui număr 60 localități drept orașe.

În urma ierarhizării valorilor ratelor sărăciei putem extrage câteva caracteristici ale orașelor sărace: orașe mici care au înregistrat declin demografic în ultimii ani, orașe cu funcție predominant agricolă sau orașe care au avut funcții industriale (ex. miniere), orașe noi declarate după 1968 (cu precădere cele declarate după 2000). Orașele mici, în general, concentrează sărăcia comunitară, în principal din cauza infrastructurii fizice deficitare. În plus, din cauza dependenței de o singură întreprindere și/sau sub-dezvoltarea sectorului privat la nivel local, orașele mici sunt cele mai vulnerabile la restructurările din economie și au fost cel mai grav afectate de reformele implementate până în prezent.

Cel mai scăzut nivel de instruire îl regăsim în orașele mici, cu profil agricol sau agroindustrial, implicit cu oportunități limitate de ocupare a persoanelor cu studii superioare și cu acces limitat al populației la educația terțiară. Tinerii absolvenți de studii superioare din aceste localități migrează, într-o proporție covârșitoare, în marile centre urbane sau în străinătate, unde oportunitățile de găsire a unui loc de muncă pe măsura calificării lor sunt sporite.

Diminuarea forței de atracție orașelor mici se produce fie din cauza declinului economic, fie din cauza apropierea spațială de alte centre urbane care le modifică relațiile cu localitățile rurale învecinate. Un exemplu relevant este dat de orașele recente cu profil funcțional predominant agricol.

În cazul orașelor mici și nu numai, probleme de dezvoltare deosebite se înregistrează în cazul tipurilor de orașe monoindustriale: majoritatea aparțin, din punct de vedere al specializării, industriei grele (extractivă, metalurgică, chimică, a construcțiilor de mașini), restul fiind monospecializate în ramurile industriei ușoare și alimentare. Cele mai multe orașe monoindustriale au apărut ca o consecință a urbanizării din perioada comunistă, bazată pe decizii politice de planificare socio-economică centralizată. Importanța acestor orașe în structura urbană națională a scăzut lent până la începutul secolului XXI, în contextul amplelor transformări produse în plan economic și social. Ponderea lor din numărul total de orașe la nivelul țării a crescut de la 13,6% în 1968 la 16,5% în anul 1992 și a scăzut la 9,0% în anul 2002, în timp ce în 2011, ponderea acestora a scăzut și mai mult. Dispariția caracterului monoindustrial nu a însemnat însă și rezolvarea problemelor lor sociale și de mediu (în cele mai multe cazuri).

Cele mai scăzute salarii sunt oferite în orașele mici, fără o economie solidă și lipsite de investitori majori, precum și în cele cu un profil turistic, sector care oferă un nivel foarte scăzut de salarizare: Băile Olănești, Baia de Aramă, **Milișăuți**, Săliștea de Sus, Sărmașu, Sângeorz-Băi, Darabani, Căvnic, Bălan, Fierbinți-Târg, Nucet, Vicovu de Sus, Bucecea, Bechet, etc.

O analiză aprofundată a accesibilității celor 225 de orașe față de axele prioritare TEN-T reflectă faptul că doar 3 dintre acestea au acces direct la rețeaua TEN-T rutieră, feroviară și fluvială (Calafat, Cernavodă, Murfatlar). Un număr important de orașe au acces la axele prioritare rutieră și feroviară, acestea având în general, un nivel de dezvoltare economică superior mediei, beneficiind de avantaje importante de localizare. Orașele cel mai puțin accesibile sunt localizate în nordul țării, în zona subcarpatică și în cea montană. Relativa izolare față de axele prioritare de transport, adevărate coridoare de dezvoltare, face ca orașele din această categorie să aibă un nivel mai scăzut de dezvoltare socio-economică, fiind mai puțin atractive pentru investiții.

O serie de orașe care au intrat în categoria așezărilor urbane, în ultimele două decenii, păstrează încă un aspect preponderent rural, cu o infrastructură de transport, locuire și tehnico-edilitară deficitară (de exemplu au mai puțin de 25% din lungimea totală a străzilor modernizată).

Totodată, poate fi menționată evaluarea accesibilității turistice potențiale a orașelor mici din România în urma căreia au rezultat 7 categorii:

1. orașe mici bine conectate la infrastructura tehnică generală, având resurse turistice importante, dar lipsite de o infrastructură turistică adecvată (o parte din stațiunile turistice cu tradiție, dar cu structuri de cazare nemodernizate: Târgu Ocna, Techirghiol, Geoagiu, Buziaș);
2. orașe mici cu vestigii istorice și obiective culturale, dar cu accesibilitate redusă de transport și dotări turistice necorespunzătoare (Ocna Mureș, Oravița, Murfatlar, Sulina);
3. stațiuni turistice urbane recunoscute (Sinaia, Predeal, Bușteni);
4. stațiuni balneo-climaterice: Călimănești-Căciulata, Băile Olănești;
5. stațiuni balneare: Băile Govora;
6. orașe mici, cele mai avantajate din punct de vedere al dezvoltării turistice (Sinaia, Predeal, Băile Herculane, Călimănești, Eforie);
7. orașe mici deprivate din punct de vedere al accesibilității turistice potențiale.

În sectorul inferior al ierarhiei privind accesul la servicii medicale (număr de locuitori la un medic) se regăsesc 35 de orașe mici.

În privința calității fondului de locuințe, în mediul urban mic încă există deficiențe în ceea ce privește alimentarea cu apă a locuințelor sau racordarea la sistemul de canalizare, sau dotarea locuințelor cu baie și bucătărie. Cele mai mari probleme se înregistrează în zonele periferice și în localitățile mici unde sărăcia și criza utilităților publice generează o acută precaritate a locuirii.

Din punct de vedere calitativ, din cauza vechimii documentațiilor, cu precădere la orașele mici și mijlocii, se constată deficiențe în privința lipsei viziunii strategice și reducerea la reguli simple de dezvoltare.

Numeroase localități urbane nu au avut acces la fonduri din cauza neîndeplinirii criteriului de populație – de minim 10.000 de locuitori, chiar dacă printre aceste localități s-au numărat stațiuni turistice de interes național.

Rolul orașelor mici în dezvoltarea zonelor înconjurătoare este puternic dependent de configurația politică locală și de strategiile de dezvoltare la nivel național și județean. Aceste orașe pot contribui la dezvoltarea zonei înconjurătoare: ca centre de piață pentru produsele agricole din comunele învecinate, fie pentru consumatorii locali, fie ca puncte de legătură către piețele naționale și de export, ca centre de producție și distribuție a bunurilor și serviciilor către ruralul învecinat, ca centre de creștere și de consolidare pentru activitățile non agricole și ocupare prin dezvoltarea de IMM-uri

Tipologia localităților urbane – spre o specializare teritorială

O serie de obiective și problematici complexe care necesită soluționare fac necesară o nouă clasificare multicriterială a orașelor românești, respectiv:

- obiectivele privind dezvoltarea rețelei de localități, cu prioritate specializarea teritorială, structurarea rețelei de localități și formarea zonelor funcționale urbane;
- promovarea solidarității urban-rural;
- dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- configurarea și susținerea unor pachete de proiecte adaptate specificului teritorial în vederea valorizării potențialului existent al localităților.

Toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, astfel încât să își poată menține populația și să poată juca rolul de polarizare a teritoriului învecinat;

Chiar dacă este necesară o anumită concentrare a fondurilor și investițiilor în localitățile urbane cu puternic potențial de dezvoltare, orașele mici și mijlocii nu trebuie dezavantajate și necesită susținere (asigurarea serviciilor de interes general, creșterea accesibilității către principalii poli urbani etc.)

Așezările urbane trebuie să își consolideze punctele forte, care le asigură un rang superior (ex: finanțarea dezvoltării aeroporturilor sau a intervențiilor vizând creșterea calității învățământului superior în orașele de importanță internațională).

Strategia pentru dezvoltare teritorială a României cuprinde și un set de acțiuni ce ar trebui realizate teritoriul. **Orașului Milișăuți este menționat în cazul următoarelor intervenții definite prin Strategia pentru dezvoltare teritorială a României:**

- Extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice, inclusiv branșarea locuințelor neconectate la rețeaua de electricitate, precum și a celei de iluminat public din mediul urban
- Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din mediul urban și din zonele de influență urbană, inclusiv branșarea de noi gospodării,
- Înființarea, extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale în mediul urban și în zonele de influență urbană, inclusiv branșarea noilor consumatori, cu precădere în orașele fără sistem centralizat de distribuție a energiei termice și/sau cu peste 70% dintre locuințe care nu dispun de instalație de încălzire centrală

- Realizarea operațiunilor de restaurare și reabilitare a patrimoniului urban construit (monumente și ansambluri de arhitectură, arheologice, etc.), cu precădere la nivelul orașelor care dețin obiective UNESCO
- Înființarea, modernizarea și dotarea centrelor de permanență medicală, inclusiv dotarea cu substații de ambulanță/SMURD și echipamente de telemedicină, cu precădere în orașele care nu dispun de spitale
- Construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor comunitare de intervenție integrată,
- Reabilitarea și modernizarea străzilor orașenești, cu precădere în orașele cu un grad de modernizare a tramei stradale mai mic de 50%
- Reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor verzi și de agrement din mediul urban, cu precădere de la nivelul orașelor cu mai puțin de 30 mp/locuitor

3.4 Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Industria turismului este un sector cu utilizare intensivă a forței de muncă, ce permite tinerilor și femeilor să intre rapid pe piața muncii. În condițiile unei dezvoltări și gestionări corespunzătoare, aceste beneficii ale turismului ar putea duce la creșterea numărului de locuri de muncă. Turismul în România se confruntă cu două mari provocări: în primul rând, turiștii care vizitează în prezent România nu cheltuiesc suficient și în al doilea rând, nu sunt atrași suficient de turiști cu buget de cheltuieli ridicat. În 2017, România a avut cele mai mici încasări totale anuale din turismul internațional, prin comparație cu toate țările învecinate (de ex. 1.314 milioane euro în România, față de 3.579 milioane euro în Bulgaria).

Principalii factori determinanți imediați pentru provocările de mai sus sunt:

- Turiștii care vizitează în prezent România nu cheltuiesc suficient din cauza:
- destinațiilor turistice insuficient dezvoltate și greu accesibile;
- oportunităților de consum turistic insuficiente (și greu de identificat);
- calității necompetitive a experiențelor și a serviciilor disponibile la destinație;
- Nu sunt atrași în țară suficient de turiști cu buget ridicat, din cauza capacității limitate de elaborare de politici publice în domeniul turismului, a segmentării inadecvate a pieței și a vizibilității reduse a țării în străinătate.

Acești principali factori determinanți sunt detaliați mai jos:

- Destinații turistice insuficient dezvoltate și greu accesibile, inclusiv drumuri de acces inadecvate către destinațiile și atracțiile turistice, sistem de transport feroviar național limitat și lipsit de fiabilitate, oportunități limitate de deplasare cu bicicleta pe teritoriul țării, lipsa informațiilor cu privire la serviciile de transport disponibile pentru turiști și panouri informative și semnalistică turistică necorespunzătoare pentru drumuri.
- Oportunități de consum turistic insuficiente (și greu de identificat). În ciuda existenței unui număr mare de obiective turistice semnificative, acestea nu sunt valorificate la adevăratul lor potențial, iar posibilitățile de cheltuire a banilor sunt limitate.

- Calitate necompetitivă a experiențelor și serviciilor la nivelul destinațiilor. Chiar și în situația în care există oportunități de a cheltui la nivelul unei destinații, de obicei calitatea ofertelor asociate acestor oportunități este necompetitivă. Cauzele sunt multiple, printre cele mai importante fiind dezvoltarea și gestionarea deficitară a obiectivelor și a atracțiilor turistice, inclusiv nivelul inadecvat de comercializare și conservarea. Mai puțin de 20% dintre monumentele de patrimoniu cultural se află într-o stare de conservare bună sau medie, restaurarea lor adecvată și conservarea lor fiind prioritare.
- Capacitate limitată de elaborare și implementare de politici publice în domeniul turismului, lipsa unor date statistice actuale, segmentarea inadecvată a pieței și vizibilitatea redusă a României în străinătate.

Pentru combaterea acestor cauze primare, s-au stabilit două obiective, fiecare dintre acestea fiind defalcate pe sub-obiective:

- Creșterea cheltuielilor turiștilor actuali
- Creșterea accesibilității zonelor turistice și a calității infrastructurii turistice;
- Sprijinirea dezvoltării inovatoare în sectorul privat;
- Creșterea calității experiențelor și a serviciilor la nivelul destinațiilor turistice.
- Atragerea mai multor turiști cu buget de cheltuieli ridicat
- Consolidarea capacității de elaborare de politici în domeniul turismului, creșterea gradului de digitalizare și o mai bună adaptare a instrumentelor de marketing la specificul piețelor cu potențial mare
- Toate activitățile din cadrul obiectivelor sunt grupate tematic, după cum urmează:

Obiectivul 1.1. Creșterea accesibilității zonelor turistice și a calității infrastructurii turistice

Transport:

- Îmbunătățirea drumurilor de acces către stațiuni, obiective și atracții turistice, așa cum sunt definite în secțiunea VIII a PATN. Asigurarea continuității implementării Master Planului de Transport pentru a promova îmbunătățirea accesibilității;
- Reabilitarea și dezvoltarea unor rute feroviare cu rol turistic, pentru a îmbunătăți accesibilitatea și pentru a diversifica ofertele turistice;
- Îmbunătățirea transportului public ecologic pentru uz turistic;
- Îmbunătățirea infrastructurii portuare, pentru a crește fluxurile de turiști de-a lungul Dunării și la Marea Neagră (porturi mici, Constanța, Tulcea, Brăila, Galați);
- Crearea unei infrastructuri dedicate pentru piste de biciclete și trasee verzi;
- Crearea sau sprijinirea creării unor sisteme inteligente pentru închirierea de biciclete.

Infrastructura locală:

- Îmbunătățirea calității spațiilor publice (spații verzi, parcuri, zone de recreere) în stațiunile turistice și în principalele centre urbane (inclusiv în stațiunile montane și pe litoral);

- Adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural la uzul public și turistic (parcaje, dotări, peisagistică, bănci, coșuri de gunoi, semnalistică și semnalizare, panouri informative, etc);
- Reabilitarea și promovarea patrimoniului cultural în zonele urbane pentru uz public și turistic (piețe, cartiere istorice cu fațade și monumente unice);
- Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural prin adaptarea și/sau reabilitarea infrastructurii de eco-turism;
- Îmbunătățirea calității peisajelor, a spațiilor publice și dezvoltarea de utilități turistice în zonele rurale de importanță turistică;
- Dezvoltarea de strategii de vizitare în zonele naturale protejate și în siturile Natura 2000;
- Dezvoltarea infrastructurii MICE și a infrastructurii de evenimente - centre de reuniuni, săli de evenimente, săli multifuncționale (de exemplu, în Constanța, pentru a atenua sezonitatea și în București și Cluj, întrucât acestea sunt deja destinații de evenimente bine dezvoltate, în conformitate cu statisticile ICCA);
- Renovarea infrastructurii și unităților de tratament balnear și modernizarea dotărilor acestora.

Obiectivul 1.2. Sprijinirea dezvoltării inovatoare în sectorul privat

Oportunități și stimulente pentru inovarea în afaceri, digitalizare:

- Sprijinirea digitalizării și comercializării la nivelul IMM-urilor din turism (pagini de internet pentru hoteluri, oferte digitale, cataloage, etc);
- Susținerea start-up-urilor din domeniul turismului și a IMM-urilor inovatoare, prin înființarea de incubatoare naționale, regionale sau transfrontaliere în turism, precum, spre exemplu, Welcome City Lab din Franța;
- Găzduirea unor forumuri și expoziții anuale de digitalizare, inovare și investiții, promovarea networkingului și a oportunităților de colaborare în domeniu;
- Sprijinirea dezvoltării unei platforme dedicate pentru a facilita rambursarea tratamentelor medicale și balneare pentru turiștii din UE, conform Directivei UE privind Asistența Medicală Transfrontalieră.

Obiectivul 1.3. Creșterea calității experiențelor și a serviciilor la nivelul destinațiilor turistice

- Sprijinirea sectorului public și privat:
- Sprijinirea modernizării unităților turistice în vederea obținerii unui nivel de clasificare mai înalt (instrumente fiscale, granturi, etc), respectând în același timp reglementările tehnice urbanistice și arhitecturale pentru mediul construit;
- Promovarea implementării unor măsuri de eficiență energetică, cu reglementări tehnice specifice, la nivelul obiectivelor turistice publice și private (muzee, patrimoniu cultural și natural, zone de petrecere a timpului liber, stațiuni de schi și stațiuni balneare etc);

Managementul obiectivelor turistice:

- Susținerea organizațiilor de management al destinației prin cursuri de formare în domeniul elaborării de strategii și planuri operaționale pentru managementul destinațiilor;
- Crearea și/sau sprijinirea dezvoltării organizațiilor de management al destinației pentru a promova inițiativele regionale în domeniul turismului și pentru a crea instrumente comune pentru managementul turismului transfrontalier;
- Elaborarea și adoptarea unor planuri de management al vizitatorilor (conform modelului) în zonele de patrimoniu cultural, zonele naturale și zonele protejate, precum și pentru siturile de importanță turistică;
- Sprijinirea proiectului „Timișoara - Capitală Europeană a Culturii” în 2021, a proiectului „Sibiu – Regiune Gastronomică Europeană” și a altor evenimente internaționale prin finanțare și asistență tehnică pentru promovarea inițiativei și atragerea unui număr mai mare de vizitatori internaționali din piețele cu înaltă prioritate.

Dezvoltarea de produse și diversificarea ofertei:

- Sprijinirea și stimularea creării de produse autentice, promovarea gastronomiei locale și a producției meșteșugărești, prin organizarea de evenimente și activități speciale de promovare (expoziții, festivaluri etc);
- Crearea unor agende culturale anuale pentru principalele destinații (evenimente de divertisment și evenimente care să reprezinte, în sine, motive de vizitare, precum festivaluri, evenimente de nișă, etc), promovarea internațională a acestora și furnizarea de informații în mai multe limbi, de opțiuni de achiziționare a билетelor, pachete de călătorie, etc;
- Încurajarea dezvoltării unor pachete transnaționale de turism de sănătate și a consultanței de marketing în turism cu privire la dezvoltarea și livrarea produselor pe piețele europene prioritare;
- Constituirea unui Birou de Evenimente, ca agenție în cadrul Ministerului Turismului sau în cadrul organizațiilor naționale sau regionale de management al destinației pentru a sprijini relațiile dintre firmele internaționale și cele naționale/locale în vederea promovării unor oportunități în domeniul MICE.

Acces la informații turistice:

- Modernizarea, acolo unde este posibil, sau înființarea unor centre de informare turistică prin utilizarea tehnologiei digitale, a produselor și serviciilor turistice moderne (hotspot-uri, hub-uri de comunicare, centre comunitare digitale). Asigurarea cel puțin a unui centru de informare turistică la fiecare destinație, inclusiv în centrul Bucureștiului și în toate aeroporturile;
- Modificarea politicilor pentru a permite sustenabilitatea centrelor de informare turistică și abilitarea acestora pentru a vinde servicii de turism (rezervări, bilete etc) pentru a genera venituri și pentru a-și asigura astfel sustenabilitatea;
- Revizuirea standardelor în domeniul semnalisticii dedicate turismului (grafică, informații în două în mai multe limbi, informații standard etc) și asigurarea respectării acestor standarde la toate nivelurile;

- Creșterea mobilității turistice în centrele urbane prin crearea unor sisteme multi-modale de informații de mobilitate urbană pentru turiști (panouri de informare, bilete electronice, chioșcuri de bilete inteligente, etc);
- Digitalizarea nivelului tuturor obiectivelor turistice culturale, naturale, protejate, al altor destinații turistice și al rutelor pe hărțile publice, pentru a permite accesul și planificarea facilă a călătoriilor;
- Crearea unei baze de date deschise naționale pentru turism, conform politicilor UE de OpenData (modelul francez) și punerea acestora la dispoziția părților interesate din sectorul public și privat, prin dezvoltarea unor aplicații care să faciliteze accesul la informații și la resurse.

Resurse umane, servicii și experiențe:

- Elaborarea unor programe de formare a abilităților soft (limbi străine, comunicare, leadership, servicii pentru clienți etc) pentru personalul care lucrează în destinații turistice (de exemplu organizații de management al destinației, APL, sectorul privat etc);
- Înființarea unor centre educaționale regionale în domeniul ospitalității și organizarea unor programe practice de formare, bazate pe o identificare clară a nevoilor, împreună cu actorii implicați (de ex. profesioniști în domeniul balnear, hotelier, al schiatului, etc);
- Modernizarea unităților de învățământ tehnic și profesional și a dotărilor acestora, pentru a corespunde mai bine nevoilor pieței;
- Crearea unui mecanism de consiliere pentru a crește gradul de conștientizare în licee cu privire la locurile de muncă disponibile în industria turismului;
- Elaborarea unor programe de angajare pentru tineri pe perioada verii, de comun acord cu sectorul privat. Introducerea de credite (educaționale) suplimentare pentru elevii și studenții care participă la astfel de programe;
- Elaborarea unor cursuri de dezvoltare profesională pentru personalul din organizațiile de management al destinației. Facilitarea dezvoltării unui profil ocupațional special pentru managerii de organizații de management al destinației;
- Furnizarea unor oportunități de formare pentru IMM-uri și agenții de turism, în domeniul creării și promovării de produse turistice și digitalizare (formare practică, cu accent pe crearea de produse turistice și pe elaborarea și gestionarea unor instrumente specifice marketingului în turism);
- Furnizarea de oportunități de formare în diverse domenii, precum servicii pentru clienți, limbi străine, interpretare, activitatea de ghid turistic etc pentru personalul muzeelor și personalul din destinații;
- Elaborarea și promovarea unor programe de formare pentru integrarea și reinserția pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și promovarea participării active a femeilor pe piața muncii;
- Sprijinirea dezvoltării economiei sociale și a întreprinderilor sociale (pentru grupurile vulnerabile) în domeniul turismului, în vederea creării de noi produse sustenabile, în special în zonele rurale;
- Formarea antreprenorilor și a angajaților din întreprinderile sociale pentru utilizarea instrumentelor de marketing digital (de exemplu, înregistrarea și promovarea de produse și servicii pe portalurile naționale de turism sau pe platformele reprezentative pentru economia colaborativă);

- Elaborarea unor sesiuni de formare comune pentru autoritățile publice relevante, în vederea creării unor planuri de gestionare transfrontalieră și a unor instrumente de promovare pentru patrimoniul natural și cultural.

Obiectivul 2.1. Consolidarea capacității de elaborare de politici în domeniul turismului, creșterea gradului de digitalizare și o mai bună adaptare a instrumentelor de marketing la specificul piețelor cu potențial mare

Consolidarea capacității de elaborare de politici, colectare a datelor, monitorizare și evaluare:

- Îmbunătățirea capacității Ministerului Turismului de a elabora politici, precum și de a gestiona și implementa proiecte în mod eficient (inclusiv diverse activități și strategii), în coordonare cu ministerele de resort, agențiile, autoritățile locale și actorii din sectorul privat;
- Dezvoltarea unui sistem digital de colectare și analiză centralizată a datelor primite de la structurile de cazare, inclusiv a datelor din domeniul economiei colaborative, pentru a avea date relevante cu privire la sosirile și încasările turistice la nivelul destinațiilor (exemplu: eVisitor- Sistemul informatic național utilizat în Croația în domeniul turismului);
- Valorificarea sporită a Contului Satelit de Turism (CST), pentru a oferi în timp util informațiile necesare susținerii activităților comerciale, prin elaborarea unor reglementări privind colectarea datelor și stabilirea unor programe de colectare, în strânsă coordonare cu INCDT;
- Realizarea unor sondaje anuale privind nivelul de satisfacție a clienților principalelor destinații (analizând deopotrivă turiștii interni și internaționali), cu scopul de a furniza informații pentru marketingul turistic și pentru adaptarea strategiilor în domeniu;
- Coordonarea cu Ministerul Educației Naționale în vederea monitorizării și evaluării calității învățământului profesional și tehnic și a forței de muncă, pentru a adapta programele și a răspunde mai bine nevoilor sectorului.

Marketing și promovare:

- Sprijinirea activităților de cercetare-inovare în centrele publice de cercetare, în instituțiile de învățământ superior și în centrele de competență, în vederea creării și promovării instrumentelor necesare pentru studiile de piață, utilizând tehnologii inovatoare precum inteligența artificială (AI) și Big Data (instrumente de colectare, monitorizare, evaluare și prognoză pentru Ministerul Turismului și pentru actorii publici la nivel local, care să permită analiza fluxurilor de turiști și comportamentul acestora și adaptarea acțiunilor în mod corespunzător);
- Elaborarea unei strategii de marketing pentru a furniza informații în vederea segmentării pieței și a identificării piețelor care trebuie abordate cu prioritate, cu scopul de a atrage turiști cu buget de cheltuieli ridicat de pe aceste piețe;
- Sprijinirea procesului de adoptare și modernizare a instrumentelor de marketing digital (conținut și instrumente) pentru uzul turiștilor (aplicații la nivel național și la nivel de orașe, calendare de evenimente etc);

- Promovarea rutelor culturale certificate de Consiliul Europei, a Mărcii Patrimoniului European, a Destinațiilor Europene de Excelență și a altor inițiative în cadrul unui instrument digital unic (platformă) pentru o promovare mai bună.

Cooperarea între instituțiile publice și între entitățile publice și cele private, în domeniul turismului:

- Capacitarea unei platforme de dialog public-privat (organismul consultativ existent al Ministerului) în cadrul căreia sectorul privat să aibă un cuvânt de spus cu privire la procesul de dezvoltare.

Modificarea legislației privind sprijinirea dezvoltării turistice:

- Punerea în aplicare a Planurilor Urbanistice Generale pentru a proteja peisajele culturale și alte atracții turistice;
- Modificarea legislației pentru a permite reabilitarea fațadelor private cu ajutorul fondurilor publice, acestea având o valoare publică, în special în cazul clădirilor incluse în patrimoniul cultural;
- Analizarea și, acolo unde este posibil, diversificarea sistemului de clasificare și standardizare, stabilind standarde simplificate de bază pentru IMM-urile care furnizează servicii (mici restaurante, pensiuni) și eventual, păstrarea unui regim mai strict doar pentru unitățile mai mari și mai bine cunoscute.
- Coordonarea dezvoltării inițiativei de tip „ghișeu unic” pentru un proces inteligent de certificare și autorizare.

3.5 Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

Pentru perioada de programare 2021-2027 sunt avute în vedere următoarele elemente de ordin strategic:

Viziunea pentru anul 2030: Regiunea Nord-Est va fi un spațiu competitiv, durabil și incluziv unde îți vei dori să locuiești, să lucrezi și să investești.

Obiectiv general: Derularea în regiune a unei dezvoltări echilibrate printr-un proces de creștere economică durabil, favorabil incluziunii sociale, care să conducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter regionale.

Indicatori de monitorizare obiectiv general:

- produsul intern brut la nivel regional și județean;
- indicele de disparitate al produsului intern brut pe cap de locuitor la nivel regional și județean;
- indicele de dezvoltare umană la nivel local.

Prioritățile tematice ale strategiei de dezvoltare regională și acțiunile vizate:

Prioritatea 1 – Dezvoltarea unei economii competitive

Măsura 1.1.1: Dezvoltarea inovării și promovarea transferului tehnologic

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate la nivel local:

- Realizarea de investitii pentru inovare in companii, inclusiv brevetare, pe toate fazele de la idee pana la lansare produs in piata
- Promovarea si asigurarea accesului in retele de inovare europene pentru IMM sau alte organizatii
- Crearea, dezvoltarea infrastructurilor de inovare (incubatoare de inovare, platforme tehnologice, open data, parcuri stiintifice, tehnologice, hub-uri de inovare)
- Sprijinirea crearii de noi clusteres si managementul acestora, in domenii care pot conduce la cresterea competitivitatii regionale si care se incadreaza in domeniile Strategiei de cercetare si inovare prin specializare inteligenta RIS3 Nord-Est
- Sprijinirea dezvoltarii clusterelor existente prin activitati de: cercetare-dezvoltare, internationalizare a firmelor din cadrul clusterului, dezvoltare a capitalului uman din firmele care compun clusterul, atragere de noi firme in cadrul clusterului, incurajarea colaborarii dintre firme, integrarea acestora in lanturilor valorice europene.

Masura 1.1.2: Sprijinirea cercetarii private si publice pentru dezvoltarea si fructificarea de solutii integrate

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Sprijin pentru crearea de noi centre de cercetare, laboratoare in unitatile de cercetare-dezvoltare si in intreprinderi
- Sprijin pentru achizitionarea de aparatura, echipamente si instrumente de specialitate necesare derularii activitatilor de cercetare si dezvoltare, dotarea laboratoarelor, inclusiv cu echipamente IT
- Servicii suport pentru activitatea de cercetare-dezvoltare
- Crearea, dezvoltarea de centre de transfer tehnologic la nivelul universitatilor, institutiilor de
- cercetare, altor entitati interesate care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic
- Schimburi de informatii, exemple de bune practica intre unitatile de cercetare, mediul de afaceri, universitati, clusteres prin derularea de evenimente: conferinte, seminarii, mese rotunde si alte actiuni parteneriale

Obiectiv specific 1.2: Sprijinirea infiintarii de noi firme, competitive si sustenabile, in domenii de interes local si regional

Masura 1.2.1: Sprijinirea tinerilor antreprenori si cresterea accesului firmelor infiintate la servicii noi

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Sprijin acordat pentru infiintarea de firme noi sub forma schemelor de granturi, in special in domeniile cerute de economia locala sau regionala

- Servicii de consultanta, orientare pentru infiintarea de start-up-uri, in special pentru tinerii antreprenori, persoanele care intentioneaza sa dezvolte o afacere in mediul rural, persoanele care apartin grupurilor dezavantajate, persoanele care se reintorc din strainatate, etc.
- Sprijin acordat pentru modernizarea, dezvoltarea, extinderea, refunctionalizarea structurilor de sprijin a afacerilor existente
- Sprijin pentru crearea de noi structuri de sprijin a afacerilor (incubatoare de afaceri, acceleratoare de afaceri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, parcuri stiintifice, etc.) orientate catre acordarea de sprijin firmelor noi care contribuie la dezvoltarea economiilor locale si/sau cresterea competitivitatii

Obiectiv specific 1.3: Imbunatatirea competitivitatii firmelor prin cresterea productivitatii in domenii cu valoare adaugata

Masura 1.3.1: Dezvoltarea domeniilor competitive, a sistemelor productive integrate si internationalizarea acestora

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Sprijin pentru intreprinderile care dezvolta produse favorabile mediului, cat si a celor care pot fi utilizate pentru cresterea eficientei energetice: produse obtinute prin reciclarea deseurilor, realizarea de panouri solare, materiale hidro-izolatoare, produse destinate monitorizarii calitatii aerului si apei
- Facilitarea investitiilor in noi tehnologii: investitii corporale si necorporale, linii pilot, testare prototipuri, audit energetic, eficienta energetica, certificare produse/servicii - noi tehnologii (IoT, automatizare, robotica, inteligenta artificiala), design industrial, customizare de masa (imprimare 3D, manufacturare digitala directa)
- Investitii care vizeaza obtinerea de energie din sursele regenerabile existente
- Organizarea de evenimente de promovare a producatorilor locali: expozitii, targuri, congrese, forumuri

Obiectiv specific 1.4: Imbunatatirea competitivitatii prin cresterea accesului la serviciile tehnologiei informatiei si comunicatiilor

Masura 1.4.1: Folosirea avantajelor tehnologiei informatiei si comunicatiilor in economie

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Implementarea digitalizarii la nivelul proceselor de productie
- Dezvoltarea masurilor de securitate cibernetica
- Dezvoltarea serviciilor tip e-commerce, inclusiv platforme care sa ofere gratuit accesul celor din mediul rural (de exemplu) interesati deschiderea unei afaceri online.
- Digitalizare intreprinderilor incluzand aplicatii tip e-afaceri, e-comert, dezvoltarea hub-urilor de inovare digitala, antreprenori „web”, start-up-ri in domeniul tehnologiei informatiei si comunicatiilor, platforme digitale pentru firme, etc.

Obiectiv specific 1.5: Cresterea competitivitatii si sustenabilitatii industriilor culturale si creative

Masura 1.5.1: Sprijin acordat pentru dezvoltarea si promovarea industriilor culturale si creative

Actiuni și operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea publică locală :

- Sprijinirea antreprenorilor care activeaza in industriile culturale si creative: arte performative, audio-vizual, arhitectura, publicitate, IT (dezvoltare media digitala si jocuri)
- Realizarea de hub-uri creative si conectarea in rețeaua europeana a hub-urilor creative
- Derularea de programe orientate pe schimbul de experiente, de bune practici: ateliere, conferinte, vizite de studiu

Obiectiv specific 1.6: Cresterea competitivitatii economice in mediul rural

Masura 1.6.1: Sprijinirea si dezvoltarea activitatilor economice alternative in mediul rural

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata colectarii, depozitarii, procesarii si marketingului fructelor de padure, plantelor medicinale si aromatice, ciupercilor de padure, produselor agricole bio
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata zootehniei bio
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul cresterii albinelor
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in acvacultura
- Investitii in procesarea si marketingul produselor obtinute din apicultura, acvacultura
- Investitii in sprijinirea, incurajarea activitatilor mestesugaresti, artizanale, inclusiv de distributie si comercializare a acestora
- Investitii in dezvoltarea infrastructurii de turism rural (turism montan, turism pentru pescuit sportiv, turism ecvestru, cicloturism) si a agroturismului
- Infiintarea de centre teritoriale pentru colectarea si depozitarea produselor agricole, inclusiv valorificarea in pietele de gros (inclusiv transfrontaliere)
- Sprijin pentru demararea sau dezvoltarea unei afaceri ce vizeaza procesarea produselor agricole sau de origine animala de catre tineri antreprenori, persoane care se (re)intorc din strainatate
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul prelucrării superioare a lemnului
- Sprijinirea investitiilor care valorifica energiile regenerabile existente

Obiectiv specific 1.7: Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent

Masura 1.7.1: Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Reabilitarea, renovarea obiectivelor turistice care apartin patrimoniului cultural, istoric, ecumenic, inclusiv a infrastructurii conexe (alei pietonale, parcuri, drumuri acces, puncte de informare etc.) si inclusiv marketingul si promovarea turistica a obiectivului

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de turism balnear, a unitatilor de tratare si infrastructurii conexe: alei pietonale, piste pentru biciclisti, a trotuare, spatii verzi, dotari mobilier urban, wi-fi spatii publice, facilitati pentru agrement pe terenuri amenajate (terenuri sport, spatii joaca pentru copii, teatre-cinematografe in aer liber), inclusiv a drumurilor de acces, utilitatilor aferente, retelei de iluminat public, etc.
- Crearea si extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilitatilor aferente
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea spatiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publica, inclusiv crearea, modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publica
- Dezvoltarea sistemului de semnalizare a atractiilor turistice: panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari
- Dezvoltarea de aplicatii tip e-turism: promovarea produselor si serviciilor turistice
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement asociate sporturilor de iarna
- Realizarea/modernizarea traseelor montane, a retelei de cabane si refugii montane, locuri de popas, punctelor de observare/filmare, posturilor salvamont
- Dezvoltarea si diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesara petrecerii timpului liber
- Dezvoltarea de infrastructuri publice la scara mica pentru valorificarea atractiilor turistice
- Crearea, modernizarea centrelor si oficiilor de informare si promovare turistica in zonele cu potential turistic
- Dezvoltarea de parteneriate transnationale/transregionale intre centrele de informare si promovare turistica, integrarea standardizata a acestora prin interconectare
- Sprijin pentru organizarea si derularea de targuri, expozitii, manifestari culturale, festivaluri
- Sprijin pentru derularea de campanii de promovare integrata a produsului turistic local si regional la targuri de profil, interne si internationale
- Promovarea turismului ecologic
- Dezvoltarea de observatoare pentru promovarea imaginii turistice a regiunii (sistemul integrat de management si marketing al destinatiei)

Prioritatea 2 - Dezvoltarea capitalului uman

Obiectivul specific 2.1: Cresterea ocuparii in randul grupurilor vulnerabile si a tinerilor

Masura 2.1.1: Sprijinirea integrarii pe piata muncii a grupurilor vulnerabile si a tinerilor NEET's

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

Acțiuni indicative pentru tineri.

Masura este dedicata tinerilor cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani, care se afla intruna din urmatoarele situatii sau pentru care exista riscul de a se incadra in acestea:

- nu au un loc de munca
- nu urmeaza cursurile unei institutii de invatamant

- nu urmeaza cursuri de formare profesionala

Acțiuni:

- Derularea de activitati pentru identificarea si monitorizarea tinerilor NEET's
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv de competente digitale)
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor antreprenoriale
- Dezvoltarea si furnizarea de pachete integrate de masuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET:
- consiliere, mediere, prime de ocupare, acordarea de subventii, formare profesionala/ucenicii/stagii, evaluare de competente, programe tip a doua sansa, prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii (transport, masa), stagii scurte la diferiti angajatori familiarizarea cu domeniile de activitate, stimularea angajatori post-ucenicie
- Crearea, dezvoltarea de centre de/pentru tineret care sa ofere activitati specifice de consiliere, ateliere de lucru, de creativitate, de dezvoltare a competentelor cheie (inclusiv digitale), antreprenoriale, sociale, civice
- Realizarea si activarea unei retele de lucratori de tineret, identificati/activati si selectati din randul NEET's si instruiti, pentru furnizarea de servicii de suport si activare a tinerilor, inclusiv NEET's
- Derularea de campanii de informare si constientizare dedicate tinerilor din categoria NEETs
- Dezvoltarea de programe integrate pentru tineri, care sa asigure tranzitia catre piata muncii: furnizarea de informatii, orientare profesionala, asistare in gasirea unui loc de munca, dezvoltarea de planuri personalizate de orientare si formare, dobandirea de experienta prin participarea la programe de ucenicie si internship-uri
- Dezvoltarea de scheme de grant dedicate programelor de internship, coaching, ucenicie, practica asistata pentru tineri in cadrul firmelor si ONG-urilor in vederea dobandirii de competente si experienta pentru insertia pe piata muncii
- Sprijinirea angajatorilor prin subventionarea cheltuielilor pentru a facilita sprijinirea participarii tinerilor la programe de formare
- Accesibilizarea spatiilor in care se asigura educatia si formarea tinerilor cu dizabilitati/cerinte educationale speciale

Acțiuni indicative pentru grupuri dezavantajate:

- Activitati de identificare, indrumare si sprijin pentru persoanele dezavantajate, actiuni privind evaluarea multidisciplinara a nevoilor si problemelor persoanelor dezavantajate, oferirea de solutii personalizate
- Dezvoltarea de servicii personalizate in vederea facilitarii accesului persoanelor defavorizate la servicii de ocupare (ancheta sociala, elaborarea planului individual de interventie, insotirea beneficiarului, elaborarea si furnizarea de pachete de servicii personalizate persoanelor greu angajabile in cautarea unui loc de munca)

- Dezvoltarea de programe de evaluare a competentelor persoanelor cu dizabilitati (in special cu dizabilitati intelectuale) in vederea integrarii lor in munca
- Servicii personalizate de informare, consiliere si orientare (management de caz), sprijin in gasirea unui loc de munca/ mediere/plasare pe piata muncii, monitorizarea integrarii socio-profesionale a persoanelor vulnerabile pe piata muncii
- Sprijin pentru participarea grupurilor vulnerabile la programe de formare personalizate, care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv motivarea participarii la un program de formare)
- Programe de formare profesionala/ucenicie la locul de munca/stagii/alte programe de pregatire (A doua sansa, alfabetizare, etc.) in vederea imbunatatirii nivelului de competente
- Dezvoltarea si furnizarea de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piata muncii (persoane cu dizabilitati, someri de lunga durata, persoane reintoarse in tara, persoane cu varsta peste 54 ani, persoane etnie roma, etc.)
- Dezvoltarea unei scheme de grant dedicata infiintarii de noi intreprinderi sociale, dezvoltarii celor existente, in care sa fie angajate o parte dintre persoanele din grupul tinta vizat, care au participat la un program de formare profesionala
- Dezvoltarea de catre comunitatea locala, in parteneriat, de pachete integrate dedicate zonelor cu deficit de forta de munca calificata si/sau migratie economica sezoniera: estimarea deficitului de forta de munca si de ocupatii, realizarea de planuri de actiune, acordarea de sprijin financiar pentru relocare si dezvoltarea unei afaceri
- Dezvoltarea de programe pentru angajatori, intreprinderi, ONG-uri privind accesibilizarea locurilor de munca pentru persoanele cu dizabilitati
- Derularea de campanii de constientizare a dreptului la munca pentru persoanele cu dizabilitati
- Consolidarea capacitatii institutionale a organizatiilor economiei sociale prin acces la formare, consultanta si finantare

Obiectivul specific 2.2: Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si formare de calitate

Masura 2.2.1: Cresterea participarii la un invatamant de calitate, modern, corelat la cerintele pietii muncii, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Elaborarea si implementarea la nivel local si regional a unui sistem de monitorizare a fenomenului de parasire timpurie a scolii (urmarire pe baza unui indentificator unic), identificarea cauzelor si motivelor
- Elaborarea, actualizarea de strategii/planuri de actiune locale, regionala de prevenire si combatere a fenomenului de părăsire timpurie a școlii
- Dezvoltarea unui program de stimulare a participarii la educatie a copiilor cu parintii plecati la munca in strainatate constand in pachete integrate de servicii, asigurare

consiliere scolara si servicii de educatie parentala, dezvoltarea de parteneriate intre scoala, administratia publica si comunitate

- Derularea de programe care sa incurajeze participarea activa a elevilor si parintilor in luarea deciziilor la nivelul unitatii de invatamant
- Elaborarea si implementarea de programe personalizate de reintegrare in procesul educational a tinerilor care doresc sa isi continue studiile – extinderea si cresterea flexibilitatii (din punctul de vedere a curriculei) pentru programele de tipul a doua sansa
- Derularea de actiuni pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire si combatere a fenomenelor de segregare scolara
- Dezvoltarea de programe care vizeaza sprijinirea elevilor cu cerinte educationale speciale (cadre didactice de sprijin, itinerante)
- Derularea unei scheme de grant pentru ONG-uri, scoli, gradinite in vederea derularii de programe tip „Scoala de spital” pentru copiii cu boli cronice sau alte categorii de boli care necesita o perioada de spitalizare mai mare de patru saptamani
- Diversificarea si flexibilizarea de servicii suport socio-educationale pentru educatia timpurie, in special pentru copiii care provin din mediul rural, familii defavorizate, copii cu parinti plecati in strainatate: elaborarea de planuri de actiune locale, scheme de vouchere pentru sprijin material educational (imbracaminte, incaltaminte, rechizite, materiale educationale), elaborarea si diseminarea unui ghid de bune practici
- Asigurarea transportului gratuit al elevilor spre/dinspre scoala, inclusiv transport dotat cu accesibilitati pentru copiii cu nevoi speciale
- Dezvoltarea unui sistem de acordare de vouchere pentru activitatile din timpul liber ale copiilor legate de cultura, sport, creatie, arta
- Elaborarea de studii la nivel regional, judetean, local privind identificarea nevoilor de competente si calificari cerute pe piata fortei de munca, precum si previzionarea acestora pe termen mediu
- Crearea, dezvoltarea parteneriatelor intre agentii economici si unitatile scolare
- Sprijin pentru crearea de parteneriate intre patronate, camerele de comert si industrie, furnizorii de formare initiala si continua, universitati, ONG-uri in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent, respectiv cu tendintele de dezvoltare a mediului economic
- Promovarea parteneriatelor intre institutiile de invatamant si firmele inovatoare (sectoare smart) pentru adaptarea ofertei educationale la nivelul actual al inovarii
- Cresterea gradului de asociere intre universitati, administratia publica si sectorul privat – parteneriate pentru realizarea stagiilor de practica, furnizarea de inovatie si implementarea in mediul economic a rezultatelor cercetarii, derularea de proiecte comune de dezvoltare
- Dezvoltarea parteneriatelor intre furnizorii de formare profesionala publici, privati si partenerii sociali (sindicate, asociatii patronale, ONG-uri) cu scopul de a culege cerintele curente de instruire, de a oferi informatii asupra ofertei de formare existente
- Crearea, respectiv dezvoltarea de parteneriate intre Camerele de Comert si Industrie, patronate, ONG-uri si furnizorii de formare initiala si continua in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent si tendintele de dezvoltare a mediului economic

- Dezvoltarea de programe de formare profesionala pentru angajati, si in special a celor care vizeaza instruirea la locul de munca si cele de tip online (e_educatie)
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru sprijinirea centrelor comunitare de invatare permanenta
- Derularea de campanii de constientizare privind beneficiile aduse de formarea profesionala a adultilor
- Dezvoltarea de instrumente care sa permita schimbul de experiente si prezentarea de exemple de buna practica privind formarea profesionala a adultilor - organizarea de conferinte, seminarii, mese rotunde, derularea de vizite de studiu
- Consolidarea capacitatii administrative a autoritatilor locale in vederea accesarii fondurilor comunitare (realizarea de planuri de dezvoltare, strategii, proiecte, studii si analize, implementarea si monitorizarea acestora)
- Promovarea programelor care conduc la cresterea spiritului civic – implicarea cetatenilor in realizarea si implementarea de strategii, planuri si proiecte de dezvoltare locala
- Finalizarea lucrarilor de investitii privind crearea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii educationale demarate anterior si care sunt in prezent sistate, nefinalizate
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea si dotarea creselor
- Constructia de noi gradinite (in special in zonele rurale, zonele izolate, zonele urbane dezavantajate sau marginalizate), modernizarea, extinderea si dotarea gradinitelor existente.
- Reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea unitatilor de invatamant (inclusiv sali de sport), inclusiv realizarea de lucrari de crestere a eficientei energetice (reabilitare termica, sisteme de incalzire, climatizare, ventilare, sisteme de management energetic, iluminare, sisteme alternative de productie a energiei electrice si sau termice/surse regenerabile de energie pentru asigurarea energiei termice)
- Accesibilizarea spatiilor in care se asigura educatia copiilor, elevilor, tinerilor cu dizabilitati/cerinte educationale speciale
- Asigurarea sistemului de canalizare si de aductiune a apei potabile in unitatile scolare
- Construirea, modernizarea grupurilor sanitare in interiorul unitatilor scolare/gradinitelor
- Modernizarea sistemelor de incalzire proprii pentru unitatile scolare din mediul rural
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Amenajarea de baze sportive pentru scolile din mediul rural si urban, cat si pentru sportul de performanta
- Dotarea unitatilor de invatamant cu mobilier, elemente de birotica, calculatoare
- Dotarea laboratoarelor si atelierelor cu echipamente de specialitate
- Dotarea atelierelor si spatiilor unde se efectueaza practica productiva (licee tehnologice, scoli profesionale, colegii economice)
- Achizitionarea de mijloacele de transport pentru transportul elevilor ce domiciliaza in mediul rural si zonele izolate

Obiectivul specific 2.3: Creșterea accesului la un act și sistem medical de calitate, eficient, modern

Măsura 2.3.1: Extinderea și diversificarea serviciilor de sănătate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Acțiuni, operațiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea spitalelor județene de urgență, spitalelor municipale și orășenești, ambulatoriilor de specialitate, inclusiv lucrări de creștere a eficienței energetice (reabilitare termică, sisteme de încălzire, climatizare, ventilare, sisteme de management energetic, iluminare, sisteme alternative de producere a energiei electrice și sau termice/surse regenerabile de energie pentru asigurarea energiei termice), dotarea cu aparatură de specialitate, sisteme și echipamente informatice, echipamente care asigură buna funcționare (bucătării, spalatorii)
- Dezvoltarea de investiții în digitalizarea sectorului medical: registre electronice, raportare date statistice, programare intervenții chirurgicale, etc.
- Modernizarea unităților de primire urgente, a stațiilor de ambulanță, achiziționarea de ambulante
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea cabinetelor medicilor de familie, a centrelor de permanență, centrelor unde se desfășoară activități de asistență medicală comunitară (centre comunitare integrate), centre de sănătate mintală (structuri ambulatorii care oferă servicii de sănătate mintală ambulatorii și în comunitate)
- Dezvoltarea rețelei de medicină școlară, prin realizarea de investiții care să vizeze modernizarea și dotarea cabinetelor medicale, în special în școlile din zona rurală și din comunitățile defavorizate, marginalizate
- Dezvoltarea resurselor umane implicate în managementul unităților medicale, a personalului medical, a personalului non-medical prin derularea de programe de formare, inclusiv metode specifice de abordare a copiilor și tinerilor cu dizabilități intelectuale, cu tulburări din spectrul autist
- Dezvoltarea continuă a competențelor furnizorilor din asistență medicală primară și asistență medicală comunitară
- Derularea de programe pentru creșterea nivelului de educație în rândul populației pentru menținerea și îngrijirea sănătății, cât și adoptarea unor comportamente sănătoase în scopul prevenirii îmbolnăvirilor
- Sprijinirea extinderii și diversificării serviciilor medicale destinate prevenirii și controlului bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației
- Derularea de programe pentru prevenirea complicațiilor, decesului prematur și creșterea calității vieții la pacienții cu afecțiuni cronice prin accesul la servicii medicale de calitate
- Creșterea accesului la servicii de îngrijire medicală de calitate a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
- Sprijinirea creșterii rolului medicului de familie ca și consilier de sănătate
- Diversificarea și creșterea calității serviciilor medicale destinate mamei și copilului

- Sprijinirea dezvoltării și implementării de sisteme informatice integrate de tip e-sanatate având ca scop accesul populației la o paletă largă de informații din domeniul medical
- Formarea personalului medical și non-medical pentru a putea interacționa cu persoanele cu dizabilități

Obiectivul specific 2.4: Combaterea săraciei și promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin

Măsura 2.4.1: Sprijin adresat pentru integrarea socială și economică a comunităților marginalizate și defavorizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii

Acțiuni, operațiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Crearea, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea, digitalizarea centrelor comunitare integrate care acordă servicii medico-sociale integrate (educație, sanatate, ocupare și dezvoltare comunitară)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de servicii sociale, dotarea cu echipamente de specialitate, echipamente informatice, echipamente care asigură buna funcționare a unităților (cantine, spalatorii etc.), digitalizarea acestora
- Transformarea, refuncționalizarea clădirilor abandonate/neutilizate în centre de servicii multifuncționale
- Construcția de locuințe sociale, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea celor existente (inclusiv racordarea la utilități) pentru grupurile defavorizate, vulnerabile care locuiesc în locuințe informale, în condiții improprii – nu au alimentare cu apă potabilă, canalizare, posibilități de încălzire a locuinței pe perioada iernii
- Identificarea și monitorizarea zonelor cu locuințe informale, dezvoltarea de planuri de acțiune aferente
- Dezvoltarea unui program de stimulare a participării la educație a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate constând în pachete integrate de servicii, asigurare consiliere școlară și servicii de educație parentală, dezvoltarea de parteneriate între școală-administrația publică-comunitate
- Derularea de programe pentru promovarea educației incluzive prin eliminarea segregării și combaterea discriminării (programe tip „școală după școală”, „a doua șansă”)
- Derularea de acțiuni pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară
- Organizarea și derularea de cursuri de formare pentru mediatorii școlari, mediatorii sanitari, cadrele didactice din domeniul educației incluzive, educației interculturale care susține principiile non-discriminării
- Dezvoltarea unui sistem de acordare de vouchere pentru activitățile din timpul liber ale copiilor și tinerilor (până la împlinirea vârstei de 30 ani) în domeniile: cultură, sport, creație, artă

- Dezvoltarea unei linii de interventie prin care sa se asigure elevilor care locuiesc in comunitati defavorizate sau marginalizate, in special din mediul rural, sprijin material sub forma de rechizite, carti, imbracaminte si incaltaminte
- Dezvoltarea unui program de tip „Masa pe roti” care sa asigure persoanelor varstnice singure, fara posibilitati, imobilizate, accesul la o masa calda zilnica, la servicii de asistenta sociala, la servicii de monitorizare
- Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul de protectie speciala prin furnizarea de servicii si interventii integrate de consiliere, orientare, consiliere si formare profesionala pentru gasirea unui loc de munca, mediere, dezvoltare personala si a abilitatilor de viata independenta, monitorizare post interventie, asigurarea unei locuinte sociale
- Dezvoltarea de solutii telematice de tip social-medical pentru persoanele varstnice si cu dizabilitati, inclusiv de alertare, dotare cu echipamente de tehnologie asistiva
- Dezvoltarea unui program, linii de interventie pentru incurajarea participarii varstnicilor la viata sociala, prevenirea si combaterea izolarii
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor dezavantajate la servicii de informare, consiliere, formare profesionala și mediere pe piata muncii (inclusiv organizarea de campanii de informare, consiliere, orientare profesionala)
- Sprijinirea initiativelor locale pentru dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a persoanelor ce apartin grupurilor dezavantajate
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de educatie, dotarea cu echipamente de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (inclusiv constructia de noi gradinite), digitalizarea acestora
- Organizarea de tabere pentru copiii proveniti din grupuri dezavantajate (familii cu venituri reduse, monoparentale, risc de separare, romi, etc., pentru a le da posibilitatea sa experimenteze invatarea prin activitati culturale, sportive, recreative, sa fie autonomi si sa socializeze
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate: consiliere, orientare in cariera, dezvoltare personala si de abilitati de viata independenta, monitorizare post-interventie in vederea asigurarii sustenabilitatii masurilor, asigurarea unei locuinte gratuite
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (spalatorii, cantine)
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie privind mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei (derularea de campanii de evaluare a starii de sanatate)

- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, pe termen lung și de îngrijire comunitară, în special pentru persoanele în vârstă și cele cu dizabilități - cu sisteme de telemetrie
- Dezvoltarea unei scheme de vouchere pentru încurajarea participării varstnicilor la viața socială și prevenirea izolării sociale (spectacole de teatru, expoziții, etc.)
- Crearea de servicii medicale mobile, care să asigure consultatii la domiciliu
- Formarea profesională a personalului (asistenți sociali, medicali, consilieri sociali, etc) implicat în domeniul acordării de servicii sociale
- Derularea de scheme de grant care vizează crearea, dezvoltarea întreprinderilor sociale
- Promovarea conceptului de economie socială, derularea de campanii de informare și promovare a produselor realizate în întreprinderile sociale
- Dezvoltarea de scheme de grant care să stimuleze dezvoltarea de piețe de desfacere pentru serviciile sociale și de ocupare – externalizarea/cumpararea de servicii sociale de la furnizorii privați din cadrul economiei și experimentarea unor noi relații de tip contractual cu aceștia sau de vouchere pentru beneficiarii de servicii sociale și de ocupare
- Derularea de activități culturale de reconstrucție și afirmare identitară a romilor, în special în rândul copiilor și tinerilor, de promovare a culturii și elitelor
- Amplasarea de sisteme de supraveghere video, cu rol preventiv în punctele și zonele cu o infracționalitate ridicată
- Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități
- Înființarea centrelor de depistare și intervenție timpurie pentru copii cu dizabilități (0-3 ani), dezvoltarea centrelor de abilitare pentru copii (3-8 ani)
- Dezvoltarea de servicii de îngrijire de zi destinate copilului cu dizabilități, în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare, reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate; asistență, formare pentru părinții care au copii cu dizabilități, creare servicii de respiro
- Dezvoltarea de pachete de intervenții integrate pentru victimele violenței domestice:, cazare în centre temporare, locuințe protejate, vouchere de chirie diferențiate în funcție de nivelul veniturilor, consiliere/evaluare psihologică, profesională, juridică, suport material (îmbracaminte, hrană, etc.)
- Dezvoltarea de pachete de intervenții personalizate pentru persoanelor fără adăpost: asigurarea de asistență medicală primară, medicamente, consiliere/evaluare psihologică, hrană și îmbracaminte, cazare, asistență pentru obținerea actelor de identitate, servicii de consiliere juridică pentru situații civile sau penale

Prioritatea 3 - Protejarea mediului și optimizarea utilizării resurselor

Obiectiv specific 3.1: Sprijinirea și promovarea eficienței energetice

Măsura 3.1.1 - Creșterea eficienței energetice și a utilizării energiei din resurse regenerabile în sectorul rezidențial, infrastructura publică și firme

Acțiuni, operațiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Îmbunătățirea izolației termice și hidro a anvelopei clădirii, acoperisurilor, sarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirilor
- Modernizarea lifturilor, a circuitelor electrice în părțile comune (scări de bloc, subsol, etc.)
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor, instalațiilor pentru producerea și distribuția agentului termic, apei calde menajere
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor inteligente de ventilație și climatizare, inclusiv a sistemelor de răcire pasivă
- Utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde menajere (amplasarea de panouri solare, sisteme de utilizare a energiei geotermale, biomasei, energiei eoliene etc.)
- Implementarea sistemelor de management al funcționării consumurilor energetice
- Realizarea de terase verzi pe blocurile de locuințe, infrastructura publică, firme care vizează reducerea efectului de seră, îmbunătățirea coeficientului termic, bariera împotriva intemperiei climatice și contribuind la îmbunătățirea esteticii clădirilor
- Alte investiții care conduc la creșterea performanței energetice a clădirilor (sisteme de monitorizare, sisteme de automatizare etc.)
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor de iluminat public, înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață
- Elaborarea și implementarea de strategii pentru creșterea eficienței energetice, a reducerii emisiilor de CO²
- Derularea de campanii de promovare, informare și conștientizare privind efectele benefice ale creșterii eficienței energetice

Obiectiv specific 3.2: Promovarea managementului durabil al apei

Măsura 3.2.1: Dezvoltarea integrată a sistemelor de apă și apă uzată

Acțiuni, operațiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea rețelelor de transport și distribuție a apei potabile și de apă uzată
- Construirea, rețehnologizarea, reabilitarea, modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate menajere care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile
- Sprijinirea proiectelor de investiții, sistemelor individuale, cu dimensiuni mai mici și care adresează în proporție mai mare apă uzată
- Realizarea de investiții în managementul nămolurilor provenite de la stațiile de epurare a apelor uzate

Obiectiv specific 3.3 - Promovarea tranziției către economia circulară

Măsura 3.3.1 - Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și stimularea economiei circulare

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Investitii in sistemele de management integrat al deseurilor (menajere, industriale, periculoase) – constructia, reabilitarea, modernizarea statiilor de sortare, tratare achizitionarea de echipamente pentru realizarea colectarii selective a deseurilor, constructia de depozite ecologice
- Investitii in extinderea sistemului de colectare separata a deseurilor reciclabile si biodeseurilor
- Investitii in imbunatatirea sistemele de management integrat al deseurilor care sa conduca la cresterea gradului de reutilizare si reciclare a deseurilor, de prevenire a generarii deseurilor
- Dezvoltarea si implementarea planurilor judetene de gestionare a deseurilor
- Dezvoltarea de campanii de informare si constientizare privind prevenirea deseurilor, colectarea separata, economia circulara, etc.
- Dezvoltarea unei scheme de vouchere pentru intreprinderile care doresc sa isi schimbe modelul de afaceri si sa faca tranzitia catre economia circulara, sa implementeze principiile economiei circulare – asistenta pentru identificare si dezvoltarea de solutii, servicii de mentorat, etc.
- Dezvoltarea unei scheme de granturi pentru intreprinderile care vizeaza/se angajeaza sa aiba rate inalte de reciclare si refolosire in procesele de productie

Obiectiv specific 3.4 - Promovarea adaptarii la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor

Masura 3.4.1 - Adaptarea la schimbarile climatice, managementul riscurilor legate de clima si reducerea poluarii

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare si avertizare a fenomenelor meteorologice severe;
- Investitii in amenajarea cursurilor apa si realizarea unor sisteme de avertizare-alarmare sonora a populatiei si a obiectivelor din zonele potential afectate;
- Managementul inundatiilor si reducerea impactului acestora si ale celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbarile climatice asupra populatiei, proprietatii si mediului;
- Reducerea impactului manifestarii secetei si furtunilor asupra populatiei, proprietatii si mediului;
- Realizarea de perdele de protectie atmosferice si fonice de-a lungul arterelor rutiere intens circulate, magistralelor feroviare, aeroporturilor;
- Investitii pentru stabilizarea versantilor din apropierea cailor de acces – infrastructura feroviara si rutiera afectata de alunecari de teren;
- Derularea de programe de impadurire a zonelor desertificate (cu un grad ridicat de eroziune), de creare de perdele forestiere de protectie a terenurilor agricole;

- Sprijin pentru extinderea, modernizarea și re tehnologizarea sistemelor de irigații care au în vedere reducerea incidenței fenomenelor meteorologice extreme (seceta, eroziune);
- Sprijin pentru identificarea riscurilor asociate siturilor potențial contaminate sau contaminate
- Sprijin pentru realizarea și implementarea planurilor de acțiune privind reabilitarea siturilor potențial contaminate sau contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calitatii factorilor de mediu
- Investiții pentru pregătirea siturilor reabilite în vederea intrării în circuitul economic și/sau social.
- Implementarea sistemelor de monitorizare a calitatii factorilor de mediu (aer, apă, sol), a poluării fonice în zonele urbane.
- Investiții ce urmăresc stoparea poluării, respectiv depoluarea raurilor și lacurilor, inclusiv acțiuni de repopularea a acestora.
- Dezvoltarea de tehnologii și cercetări/metode pentru reducerea riscului la geohazarde și implicit a riscului seismic (dezvoltarea sistemelor de blocare a instalațiilor periculoase la cutremur, scenarii la cutremur pentru căile ferate, rețelele de transport petrol și gaz, managementul la cutremur a clădirii și orașului inteligent, etc.) proceduri de evacuare în cazul producerii unui cutremur, dezvoltarea de tehnologii sau pachete de prim ajutor, dezvoltarea sistemelor de alarmă la cutremur;
- Educația și instruirea populației privind comportarea și protecția la cutremur, inundații, alunecări de teren, etc., ca o componentă principală a prevenției în vederea reducerii numărului de victime la apariția unor evenimente majore (activități și centre pentru educație și instruire, dotări, spații/zone special amenajate pentru simulări seismice, realitate virtuală, echipamente, materiale didactice educaționale și de diseminare, activități de introducere în curricula școlară a orelor de pregătire la cutremur, etc.)

Obiectiv specific 3.5 - Îmbunătățirea protecției și conservării biodiversității și reducerea poluării

Măsura 3.5.1 - Prezerarea biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi

Acțiuni, operațiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Acțiuni de mentinere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate
- Investiții în infrastructura de uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate;
- Organizarea și derularea de campanii de informare și conștientizare publică, dedicate educației și creșterii gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare a ariilor naturale;
- Reconvertirea funcțională și/sau refuncționalizarea unor terenuri și suprafețe abandonate și neutilizate din interiorul orașelor și transformarea în spații verzi;
- Demolarea clădirilor situate pe terenurile supuse intervențiilor aflate într-o stare avansată de degradare, care nu aparțin patrimoniului național cultural.

- Amenajare spatii verzi (defrisarea vegetatiei existente; modelarea terenului; plantarea cu plante perene /gazonarea suprafetelor, inclusiv plantare arbori si arbusti);
- Crearea de facilitati pentru recreere pe terenurile amenajate (zone speciale amenajate pentru sport, locuri de joaca pentru copii, etc.)

Prioritatea 4 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, inteligente, reziliente si durabile

Obiectivul specific 4.1 - Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin realizarea de investitii in infrastructura de transport

Masura 4.1.1 - Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviara, aeriana si rutiera

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Dezvoltarea de terminale intermodale cu impact major asupra valorificarii transportului feroviar pe rețeaua TEN-T;
- Amenajarea de parcuri;
- Reabilitarea, modernizarea drumurilor publice județene, comunale, în special a celor care asigură o creștere a accesibilității între zonele rurale, comunitățile izolate și centrele urbane limitrofe, între orașele mici și mijlocii și zonele funcționale urbane, a conectivității și accesibilității transnaționale cu Republica Moldova și Ucraina;
- Construcția, modernizarea variantelor ocolitoare, în special pentru zonele urbane aglomerate, congestionate care se confruntă cu probleme de poluare atmosferică și fonică;
- Modernizarea străzilor orășenești, în special cele care asigură o creștere a accesibilității și conectivității cu variantele ocolitoare existente/viitoare;
- Reabilitare, modernizare drumuri de acces către aeroporturi, zonele de interes turistic și infrastructurile de sprijin a afacerilor;
- Consolidare terasamente, refacere și reabilitare a drumurilor de acces afectate de calamități naturale, a trecerilor cale ferată;

Obiectivul specific 4.2 - Îmbunătățirea accesului la infrastructura de comunicații de mare viteză

Masura 4.2.1 - Dezvoltarea infrastructurii de comunicații, în special în zonele rurale și comunitățile izolate

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

În cadrul acestei măsuri acțiunile vor viza crearea, modernizarea, extinderea a rețelei de internet tip broadband, în special în zonele rurale și în comunitățile izolate care nu au în prezent rețele de internet fix.

Obiectivul specific 4.3 - Reducerea emisiilor de carbon prin realizarea și implementarea planurilor de mobilitate urbană

Masura 4.3.1 - Mobilitate urbana durabila

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Elaborarea, actualizare, implementarea si monitorizarea planurilor de mobilitate urbana, strategiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera;
- Crearea, modernizarea si extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public in comun de calatori, inclusiv prin configurarea si reconfigurarea infrastructurii rutiere;
- Dezvoltarea infrastructurii de ciclism - crearea, extinderea pistelor pentru biciclisti, inclusiv de spatii de parcare publice pentru biciclete;
- Configurarea, reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane deservite de transportul public de calatori, pentru prioritizarea transportului public de calatori, cu bicicleta si pietonal, crearea de spatii tip “share space”;
- Accesibilizarea infrastructurii de transport in comun pasageri pentru toate categoriile de persoane;
- Crearea, extinderea de trotuare si spatii dedicate transportului nemotorizat si amenajari urbane pentru pietoni
- Realizarea, modernizarea infrastructurii aferente de rulare, inclusiv linii de cale tramvai inierbata, a statiilor de transport, spatiilor publice, zonelor pietonale si a celor verzi ,amenajarea depouri si halea de garare, spatii de mentenanta, etc.
- Achizitionarea, modernizarea de material rulant electric;
- Crearea, modernizarea infrastructurii pentru combustibili alternativi;
- Investitii in realizarea de retele de transport integrate, interoperabile;
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de monitorizare a traficului rutier;
- Amenajarea de parcare in punctele terminus ale liniilor de transport in comun pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun;
- Sisteme informationale smart pentru transportul public in comun - furnizarea de informatii privind timpii de sosire si de plecare, harti de transport si grafice orare, alternativele si legaturile cu alte linii de transport prin afisare digitala si mesaje vocale, posibilitati de intermodalitate, aplicatii pentru planificarea calatoriilor;
- Adaptarea sistemelor informationale la nevoile persoanele cu nevoi speciale, varstnicilor, persoanelor cu dizabilitati;
- Asigurarea accesibilitatii in statiile si mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati;
- Introducerea de automate pentru eliberarea electronica a biletelor de calatorie, a sistemelor de eliberare de carduri inteligente care sa permita atat accesul la mijloacele de transport in comun cat si la obiectivele turistice, dezvoltarea de aplicatii pentru plata instant a biletelor de calatorie in mijloacele de transport;
- Derularea de campanii de informare, promovare si constientizare a beneficiilor si avantajelor aduse de mobilitatea urbana durabila.

Obiectiv specific 4.4: Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Masura 4.4.1: Dezvoltarea durabila a zonelor urbane functionale

Masura 4.4.2: Sprijin pentru revitalizarea si regenerarea oraselor mici si mijlocii cu functiuni socio-economice reduse

Actiuni, operatiuni ce pot fi implementate de autoritatea locală:

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea strazilor orasenesti, amenajarea, modernizarea de parcuri;
- Amenajarea, modernizarea spatiilor pietonale, centrelor civice;
- Modernizarea, extinderea iluminatului public, introducerea solutiilor pentru valorificarea energiilor regenerabile;
- Crearea de facilitati pentru recreere pe terenurile amenajate, zone amenajate pentru sport, locuri de joaca pentru copii;
- Montarea elementelor constructive de tipul scene in aer liber, foisoare, pergole, grilaje, grupuri sanitare, etc;
- Instalare sisteme Wi-Fi in zonele publice;
- Instalare sisteme de supraveghere video a spatiilor publice;
- Dotare cu mobilier urban (banci, cosuri de gunoi, toalete ecologice, etc.);
- Inlocuirea si/sau racordarea la utilitatile publice;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea caselor de cultura, caminilor culturale, bibliotecilor, muzeelor, echiparea acestora (dupa caz);
- Constructia si/sau transformarea unor cladiri abandonate in centre comunitare integrate;
- Reabilitarea, amenajarea lacurilor, cursurilor de apa din (apropierea) mediului urban si crearea de spatii de agrement;
- Crearea de spatii de agrement in apropierea zonelor urbane.

In Portofoliul de proiecte prioritare aferent PDR NE 2021-2027 orașul Milișăuți este inclus cu trei proiecte strategice:

1. Revitalizarea spatiului urban din orasul Milișăuți prin amenajarea unei zone de agrement si refunctionalizarea unor terenuri si spatii degradate si neutilizate
2. Masuri integrate de investitii destinate revitalizarii si regenerarii orasului Milișăuți
3. Constructia, reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii publice de apa si apa uzata in satele aferente orasului Milișăuți, judetul Suceava

Pe lângă cele trei proiecte strategice orașul Milișăuți își va defini un portofoliu de proiecte care va armoniza interesele comunității locale cu obiectivele regionale definite prin PDR NE 2021-2027 astfel încât să poată valorifica la maxim oportunitățile de finanțare prin fonduri europene și naționale.

3.6 Planul regional de actiune pentru turism Nord - Est 2017 - 2023

Dezvoltarea turistica durabila, cresterea competitivitatii si atractivitatii turistice a Regiunii Nord-Est prin valorificarea patrimoniului natural si antropic si cresterea calitatii produselor si serviciilor turistice. Destinatiile de calatorie concureaza in functie de ciclul turistic (notorietate/promovare, motivatii de calatorie, accesibilitatea destinatiei, experiente locale) cu scopul de a atrage si de a loializa turistii. In acest sens, evolutia sectorului turismului in Regiunea Nord-Est necesita formularea unor directii strategice care vor permite raspunsul atat la cererea din ce in ce mai sofisticata, cat si la ofertele concurente.

Directiile strategice de dezvoltare a turismului in Regiunea Nord-Est pot fi sustinute prin punctele tari ale acestei zone si sunt propuse pentru a ameliora punctele slabe ale regiunii in vederea cresterii competitivitatii pe piata turismului.

Directiile strategice și măsurile aferente acestora sunt:

- dezvoltarea si modernizarea infrastructurii turistice
- dezvoltarea de programe integrate de reabilitare, modernizare si amenajare a statiunilor turistice, a centrelor istorice si a altor zone turistice;
- dezvoltarea si modernizarea zonelor turistice care detin resurse naturale cu potential balnear;
- cresterea accesibilitatii arealelor turistice prin modernizarea/reabilitarea cailor de acces, amplasarea de panouri de informare si promovare turistica si introducerea standardelor europene de calitate in privinta dotarilor existente in imediata apropiere a obiectivelor (parcari, alimentare cu apa, canalizare, grupuri sanitare, puncte de colectare a deseurilor, puncte de prim ajutor etc);
- modernizarea/ reabilitarea structurilor de primire turistica;
- dezvoltarea de baze de agrement, parcuri tematice si de aventura;
- amenajare in scop turistic a lacurilor;
- amenajare/ reabilitare a zonelor de popas si camping;
- adaptarea infrastructurii turistice in vederea practicarii si promovarii turismului accesibil.

Dezvoltarea produselor turistice

Regiunea Nord-Est detine elementele necesare – resurse naturale si antropice, care sa sustina dezvoltarea si consolidarea unor produse turistice strategice:

- tururi culturale;
- city-break;
- sanatate si wellness;
- turism activ;
- ecoturism;
- evenimente si festivaluri;
- turism de afaceri si conferinte;
- turism gastronomic-oenologic.

Pentru orașul Milișăuți prezinta interes tururile culturale, turismul activ, ecoturismul, evenimente și festivaluri, turism gastronomic și oenologic.

Acțiuni specifice tururilor culturale:

- crearea/dezvoltarea de rute culturale tematice (de exemplu turul manastirilor, al monumentelor din patrimoniul UNESCO, itinerar cultural al patrimoniului evreiesc etc);
- dezvoltarea de programe integrate de reabilitare, modernizare si amenajare a centrelor istorice si a altor zone turistice;
- reabilitarea/restaurarea/conservarea monumentelor istorice;
- construirea/reabilitarea/modernizarea muzeelor, caselor memoriale;
- dezvoltarea si implementarea unui sistem de marcare a atractiilor turistice (panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari);
- identificarea si amenajarea de zone de popas, a punctelor de belvedere.

Acțiuni specifice turismului activ:

- amenajarea unor trasee montane accesibile pentru diverse categorii de turisti – rute scurte, rute lungi, cu grade diferite de dificultate;
- conectarea Regiunii Nord-Est la rețeaua europeana de poteci turistice de lunga distanta si asigurarea facilitatilor specifice;
- crearea si amenajarea traseelor pentru cicloturism;
- amenajarea zonelor montane pentru practicarea sporturilor extreme – trasee mountain-bike, offroad, skate-park, via ferrata, escalada, iar pentru sezonul de iarna – pista de sanie/bob, patinoar;
- amenajarea lacurilor/ raurilor pentru practicarea kaiac-canoe, ski-nautic, cu baze sportive aferente.
- sprijinirea dezvoltarii de competitii sportive in regiune;
- instruirea ghizilor specializati pentru practicarea unor sporturi, precum raftingul si escalada.

Acțiuni specifice ecoturismului:

- dezvoltarea, incurajarea si promovarea produselor, serviciilor si a pachetelor ecoturistice;
- dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitatile locale din cadrul destinatiilor ecoturistice /cu potential ecoturistic;
- modernizarea infrastructurii de acces catre ariile naturale protejate (drumuri, poteci, trasee amenajate);
- realizarea de rute turistice pedestre si ecvestre pentru observarea florei si faunei;
- dezvoltarea unei retele de cabane, refugii montane pentru sustinerea ecoturismului;
- amenajarea locurilor de popas si campare;
- imbunatatirea infrastructurii de vizitare si informare;
- dezvoltarea de programe de instruire dedicate ghizilor specializati pe ecoturism;
- derularea de campanii de constientizare de catre turisti a masurilor de conservare a habitatelor/ speciilor naturale.

Acțiuni specifice produsului turistic evenimente- festivaluri:

- construirea/modernizarea/amenajarea salilor/spatiilor de concerte si spectacole;

- amenajarea parcarilor in proximitatea zonelor de desfasurare a evenimentelor;
- identificarea, crearea si dezvoltarea de evenimente anuale in scopul extinderii sezonului turistic;

Acțiuni specifice turismului gastronomic și oenologic:

- promovarea structurilor de primire turistica si restaurantelor care utilizeaza produse si retete traditionale si organizarea unui tur gastronomic;
- organizarea unor targuri de gastronomie la nivel local si regional;
- promovarea gastronomiei regionale la diverse evenimente nationale si internationale;
- organizarea unor ateliere de gatit pentru turistii interesati;
- organizarea de vizite la producatori locali de produse traditionale in cadrul structurilor agroturistice.

Promovarea turistica

In vederea promovarii diversitatii atractiilor turistice de care dispune, este necesara adoptarea urmatoarelor masuri:

- elaborarea unui brand turistic regional si sprijinirea realizarii de branduri locale pentru destinatiile turistice;
- sprijinirea dezvoltarii de campanii de management al destinatiilor turistice;
- derularea de campanii de cercetare de piata si de monitorizare a fluxurilor turistice in scopul fundamentarii unei strategiei regionale de marketing si promovare turistica si implementarii acesteia in functie de segmentarea pietelor (piete strategice, de dezvoltat sau de diversificat);
- crearea si promovarea unor oferte de produse/programe turistice integrate;
- promovarea ofertelor turistice prin includerea acestora in cataloagele touroperatorilor romani si straini;
- sustinerea participarii la targurile interne si internationale de turism a actorilor regionali si locali implicati in acest domeniu;
- stimularea dezvoltarii de proiecte de promovare a regiunii in parteneriat local, regional si european, inclusiv prin infiintarea unei organizatii regionale de turism;
- dezvoltarea platformelor on-line de promovare a destinatiilor turistice si utilizarea retelelor sociale in promovarea turistica;
- crearea de aplicatii pentru tehnologiile mobile cu informatii referitoare la destinatiile turistice din Regiunea Nord-Est.

Dezvoltarea resurselor umane in sectorul turistic

Regiunea Nord-Est se confrunta cu problematica variabilitatii calitatii serviciilor in turism datorita fortei de munca insuficient calificata si/sau slab remunerata. In acest context, sunt necesare a fi implementate o serie de masuri, dupa cum urmeaza:

- imbunatatirea nivelului de pregatire profesionala al personalul implicat in activitatile de turism, inclusiv prin sprijinirea infiintarii unei scoli de management in turism;

- dezvoltarea unui program de certificare a operatorilor care presteaza servicii turistice.
- dezvoltarea de programe de instruire pentru ghizi turistici si personalul din muzee;
- calificarea/reconversia profesionala a populatiei din mediul rural in vederea dobandirii de competente specifice sectorului turistic;
- organizarea de cursuri pentru antreprenorii din sectorul hoteluri si restaurante, in vederea imbunatatirii si diversificarii activitatii si cresterii valorii adaugate a produselor si serviciilor turistice;
- instruirea resurselor umane din sectorul turistic in domeniul turismului accesibil.

Sustinerea dezvoltarii turismului durabil

Tot mai multe destinatii promoveaza componenta lor „verde” pentru a atrage cat mai multi turisti si a-si imbunatati imaginea. In acest context, in Regiunea Nord-Est, aplicarea pe scara larga a principiilor dezvoltarii sustenabile trebuie sa aiba in vedere mai multe masuri:

- obtinerea de catre structurile de cazare turistica a „etichetelor verzi” in vederea adoptarii de diverse practici „verzi” (mancare locala organica, folosirea surselor de energie regenerabile, reciclare etc);
- implementarea de campanii de ecologizare a arealelor turistice;
- dezvoltarea activitatilor de educatie ecologica in raport cu efectele distrugerilor mediului inconjurator asupra atractivitatii destinatiilor turistice.

3.7 Strategia de dezvoltare a județului Suceava 2021 – 2027

Obiectivul central al strategiei îl reprezintă dezvoltarea socio-economică a județului Suceava care se bazează pe cele cinci principii și obiective de politică promovate de Uniunea Europeană. Obiectivele specifice de dezvoltare și prioritățile aferente acestora pentru județul Suceava sunt:

Obiectiv strategic 1: Un județ mai inteligent, prin promovarea transformării economice inovatoare și inteligente

Priorități de dezvoltare:

- Inovarea potențialului economic județean: județul Suceava mai competitiv
- Promovarea produselor locale
- Creșterea accesibilității și atractivității județului Suceava pentru turiști

Direcții de acțiune:

- Îmbunătățirea ratelor de activitate și de ocupare a forței de muncă și adaptarea la nevoile pieței
- Creșterea competitivității economice județene și locale prin promovarea antreprenoriatului, a inovării și a specializării inteligente
- Creșterea nivelului investițiilor în teritoriu prin atragerea de noi investitori

- Încurajarea și promovarea dezvoltării biodiversității și standardizării produselor autohtone după normele europene
- Promovarea turistică și integrarea județului în circuite turistice integrate
- Implementarea de inițiative în domeniul turistic bazate pe parteneriat local

Acțiuni:

- Sprijinirea formării forței de muncă și reconversia profesională
- Dezvoltarea infrastructurilor de sprijinire a mediului de afaceri și a celor de cercetare - dezvoltare, inovare și transfer tehnologic
- Sprijinirea dezvoltării IMM-urilor și a antreprenoriatului autohton, prin pachete de investiții/ susținere locală și oferirea de facilități (ex. scutirea de la plata taxelor și impozitelor locale etc.)
- Promovarea și sprijinirea inovării-cercetării în activitățile **economice**, inclusiv prin **promovarea** oportunităților de finanțare în domeniul inovării și cercetării pentru întreprinderi
- Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor existente (centre de afaceri, parcuri industriale) în direcția eficientizării rezultatelor economice ale acestora
- Sprijinirea creării de noi companii inovative
- Investiții în infrastructură și echipamente, care să asigure diversificarea și actualizarea ofertei de cercetare dezvoltare a regiunii cu evoluțiile actuale
- Creșterea investițiilor în tehnologii și echipamente nepoluate și implementarea mecanismelor economiei circulare în companii
- Atragerea investițiilor străine directe în domenii prioritare Smart, corelate cu prioritățile de dezvoltare ale județului
- Măsuri în vederea certificării produselor agricole și non agricole și a calității acestora în conformitate cu standardele europene
- Dezvoltarea / reabilitarea / modernizarea infrastructurii turistice - investiții în facilități noi de cazare
- Dezvoltarea de produse și pachete turistice inovative
- Organizarea cu regularitate a campaniilor de promovare turistică a județului, prin participarea la târguri naționale și internaționale de turism, desfășurarea de evenimente de promovare a zonei prin implicarea actorilor cheie relevanți
- Susținerea inițiativelor de promovare on-line a județului, în vederea creșterii gradului de atractivitate a obiectivelor turistice din județ și pentru a include județul Suceava în circuite turistice integrate regionale și naționale
- Digitalizarea lanțului valoric în turism (aplicații, marketing, promovare, etc.)
- Crearea de rețele la nivel județean între mediul public și mediul privat, care au rolul de a promova principalele obiective turistice ale județului, inclusiv crearea unor parteneriate cu operatorii turistici, în vederea includerii județului Suceava în circuitele lor turistice
- Valorificarea potențialului din toate zonele geografice ale regiunii, prin dezvoltarea de produse și pachete turistice inovative

Obiectiv strategic 2 : Un județ mai verde, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor

Priorități de dezvoltare:

- Îmbunătățirea condițiilor de mediu
- Extinderea spațiilor verzi și de agrement
- Gestionarea deșeurilor – tranziția către o economie circulară

Direcții de acțiune:

- Reducerea poluării atmosferice
- Reducerea poluării apelor de suprafață
- Reducerea poluării solului și subsolului
- Dezvoltarea și implementarea de soluții de producere a energiei la locul de consum, prin valorificarea potențialului de resurse regenerabile de energie existente în regiune
- Modernizarea parcurilor existente și crearea de noi spații verzi / zone de agrement
- Valorificarea / reciclarea deșeurilor

Acțiuni:

- Elaborarea unor analize pentru determinarea zonelor cu depășiri ale emisiilor poluanților atmosferici
- Identificarea potențialelor zone pentru împădurire
- Ecologizarea apelor de suprafață și colaborarea cu instituții din domeniul protecției mediului pentru reducerea poluării
- Închiderea depozitelor de deșeuri neconforme cu captarea metanului sau arderea cu flacără
- Sprijinirea investițiilor în proiecte de energie din surse regenerabile de anvergură
- Elaborarea unei analize specifice pentru determinarea zonelor / cartierelor în care spațiul verde / cap de locuitor este sub 50 mp
- Identificarea potențialelor zone pentru crearea de noi spații verzi / zone de agrement
- Colaborarea cu instituțiile din domeniul protecției mediului în vederea implementării sistemului integrat de colectare a deșeurilor
- Organizarea de campanii de conștientizare pentru cetățeni, în vederea colectării / reciclării selective a deșeurilor

Obiectiv strategic 3: Un județ mai conectat, prin dezvoltarea mobilității, a conectivității TIC și a utilităților publice

Priorități de dezvoltare:

- Creșterea accesibilității și a mobilității în județul Suceava
- Dezvoltarea transportului durabil și promovarea formelor nepoluante de transport
- Creșterea calității infrastructurii tehnico – edilitare

Direcții de acțiune:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport
- Extinderea și modernizarea traseelor pentru deplasări nemotorizate
- Modernizarea și dezvoltarea transportului public
- Modernizarea și dezvoltarea rețelelor de distribuție a apei și canalizare
- Modernizarea și dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazului și termoficare
- Modernizarea și dezvoltarea rețelelor de electricitate
- Modernizarea și dezvoltarea rețelelor de telecomunicații
- Modernizarea și dezvoltarea sistemului de gestionare a utilităților

Acțiuni:

- Continuarea reabilitării infrastructurii rutiere
- Creșterea conectivității prin extinderea rețelei stradale în zone greu accesibile și în zone nou construite
- Creșterea capacității de parcare, corelată cu adoptarea de politici de parcare, în sensul reducerii atractivității transportului privat
- Implementarea sistemului integrat de management al traficului
- Implementarea campaniilor de conștientizare pentru siguranța rutieră
- Promovarea utilizării autovehiculelor electrice. Construirea de stații de încărcare și / sau schimb de baterii pentru vehicule electrice
- Amplasarea indicatoarelor rutiere care să semnalizeze zonele cu risc de accident ridicat
- Promovarea și dezvoltarea infrastructurii pietonale
- Accesibilizarea spațiului public pentru persoanele cu dizabilități
- Elaborarea și implementarea unei strategii locale de promovare a utilizării bicicletelor
- Promovarea și dezvoltarea sistemelor de transport cu bicicleta
- Implementarea unui sistem de bike sharing
- Extinderea rețelei de piste de biciclete
- Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport public
- Creșterea nivelului de utilizare a transportului public prin achiziția de vehicule ecologice
- Construirea unor terminale de transport intermodal moderne, dimensionate în acord cu cererea actuală
- Dezvoltarea soluțiilor intermodale de transport
- Extinderea sistemului de autobuze școlare pentru transportul elevilor
- Continuarea reabilitării modernizării și extinderii rețelei de apă și canalizare
- Conștientizarea, sensibilizarea și educarea populației în relație cu gestiunea durabilă a surselor de apă
- Reabilitarea , modernizarea și dezvoltarea sistemului de termoficare
- Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de alimentare cu gaz

- Desfășurarea continuă a programelor de modernizare, extindere și mentenanță a rețelelor electrice
- Extinderea și modernizarea iluminatului public stradal
- Modernizarea și extinderea rețelelor de telecomunicații
- Realizarea unei infrastructuri subterane cu rol de asigurare a traseelor subterane de cabluri de telecomunicații ale diverșilor operatori sau instituții locale
- Extinderea spațiului public cu acces la internet
- Realizarea unui Sistem Informatic Geografic integrat pentru infrastructura tehnico-edilitară

Obiectiv strategic 4: Un județ mai social, prin protecție și incluziune socială, condiții de muncă echitabile, egalitate de șanse, dezvoltarea sistemului sanitar performant și acces pe piața forței de muncă

Priorități de dezvoltare:

- Abordarea / combaterea provocărilor generate de fenomenele de îmbătrânire demografică și migrație
- Facilitarea procesului de îmbătrânire activă
- Creșterea calității serviciilor medicale și a infrastructurii în vederea îmbunătățirii stării de sănătate a populației
- Îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin programe de prevenire și promovare a unui stil de viață sănătos
- Creșterea calității serviciilor și infrastructurii sociale
- Creșterea calității serviciilor și infrastructurii în domeniul educațional
- Creșterea nivelului de acces la servicii de educație și instruire

Direcții de acțiune:

- Reconcilierea vieții de familie cu cea profesională
- Îmbunătățirea condițiilor de viață ale familiilor persoanelor emigrate și ale familiilor emigrate
- Îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice
- Creșterea nivelului de participare la viața socială pentru persoanele vârstnice
- Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii medicale
- Creșterea calității serviciilor medicale
- Dezvoltarea serviciilor medicale cu caracter preventiv
- Promovarea unui stil de viață sănătos, în special în rândul persoanelor vulnerabile
- Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale
- Dezvoltarea serviciilor sociale de prevenție
- Creșterea gradului de implicare a comunității în viața socială
- Dezvoltarea / modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților educaționale
- Fundamentarea ofertei educaționale pe baza nevoilor de dezvoltare a elevilor și armonizarea cu evoluția pieței muncii

- Parteneriate pentru dezvoltare / actualizare curricula educațională și sincronizarea ofertei de pregătire cu nivelul tehnologic actual din domeniile prioritare smart
- Stimularea cuprinderii într-o formă de școlarizare și îmbunătățirea condițiilor de educație a tuturor elevilor, inclusiv a celor care provin din grupuri marginalizate
- Investiții pentru digitalizarea învățământului

Acțiuni:

- Înființarea de structuri necesare creșterii copiilor: creșe / servicii alternative pentru mamele tinere
- Dezvoltarea serviciilor educaționale din învățământul preșcolar, prin programe after school (grădinițe cu program prelungit)
- Măsuri de sprijin reintegrare pentru familiile emigrate și pentru familiile cu unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate
- Facilitarea plasării pe piața muncii a lucrătorilor / șomerilor vârstnici aflați în căutarea unui loc de muncă
- Promovarea unui stil de viață sănătos, cu accent pe desfășurarea de activități fizice și respectarea principiilor corecte de nutriție
- Promovarea participării persoanelor vârstnice la activități sociale, culturale și recreative, inclusiv încurajarea implicării în activități de voluntariat
- Construcția / reabilitarea / extinderea infrastructurii de sănătate
- Parteneriate cu instituțiile de învățământ superior din județul Suceava pentru înființarea unui Spital Clinic Județean.
- Creșterea rezilienței instituțiilor și populației în situații de criză în domeniul sănătății
- Dezvoltarea / îmbunătățirea serviciului de asistență medicală comunitară
- Înființarea de centre comunitare integrate, care furnizează servicii de bază integrate
- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu
- Dezvoltarea abilităților profesionale ale personalului din domeniul serviciilor medicale
- Acordarea de facilități de atragere a tinerilor medici pentru ocuparea posturilor de medici de familie
- Prevenirea bolilor cardiovasculare inclusiv prin campanii de informare/ educare a populației privind soluțiile cu caracter preventiv
- Construcția / reabilitarea / extinderea infrastructurii sociale
- Dezvoltarea / îmbunătățirea serviciului de asistență comunitară
- Consolidarea serviciilor adresate persoanelor cu dizabilități
- Dezvoltarea abilităților profesionale ale personalului din cadrul serviciilor sociale
- Dezvoltarea serviciilor sociale de prevenire a separării copilului de familie și a serviciilor destinate prevenirii violenței în familie
- Măsuri de prevenire destinate reducerii izolării și singurătății cu care se confruntă persoanele vârstnice
- Stimularea voluntariatului în rândul populației și consolidarea legăturilor între generații
- Campanii împotriva discriminării
- Reabilitarea și extinderea unităților educaționale din sistemul public de învățământ (inclusiv clădirile aferente serviciilor conexe)

- Extinderea dotării claselor din școli / licee cu echipamente IT pentru modernizarea procesului educațional și implementarea de soluții *Smart Education*
- Dezvoltarea consorțiilor școlare și a învățământului dual.
- Facilitarea stagiilor de practică în industrie și dezvoltarea activităților extrașcolare dedicate creativității și atitudinii inovative
- Organizarea unor stagii de practică / internship în întreprinderi inovative din sectoarele prioritare (prin burse sau alte facilități) ; organizarea de stagii de practică *on the job*.
- Creșterea calității activității cadrelor didactice
- Dezvoltarea aptitudinilor pedagogice în învățământul preuniversitar și universitar și familiarizarea cadrelor didactice cu noile trenduri și tehnologii relevante din domeniile Smart
- Îmbunătățirea securității și siguranței elevilor în școală și în zonele adiacente unităților de învățământ
- Înființarea de centre de excelență
- Înființarea de centre de educație non-formală inclusiv centre after school
- Organizarea de activități practice / proiecte, de stimulare a activității elevilor și aplicare a cunoștințelor teoretice
- Asigurarea serviciilor de consiliere și orientare profesională
- Dezvoltarea parteneriatelor dintre mediul academic /cercetare și mediul privat / industrie.
- Dezvoltarea parteneriatelor "de curricula" în vederea actualizării ofertei de specializări și a tematicii cursurilor predate în licee tehnice profesionale și duale, universități relevante pentru domeniile de specializare inteligentă
- Dezvoltarea de curricule multidisciplinare în universități, orientate spre crearea de aptitudini antreprenoriale pentru noi modele de afaceri, managementul inovării și al schimbării
- Parteneriate între universități și mediul privat pentru dezvoltarea de proiecte pentru toți actorii implicați (studenți și societăți comerciale)
- Sporirea accesului și participării în învățământul ante și preșcolar, primar și secundar, inclusiv pentru copii din grupurile dezavantajate
- Promovarea activităților instructiv – educative ca alternativă pentru canalizarea energiei copiilor și implicarea adulților în activitățile extrașcolare
- Prevenirea și combaterea cazurilor de discriminare a elevilor care provin din medii defavorizate
- Dezvoltarea unor programe de educație tip "a doua șansă" și de formare profesională

Obiectiv strategic 5 : Un județ mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării urbane integrate, a capacității administrative și a inițiativelor locale

Priorități de dezvoltare:

- Îmbunătățirea capacității administrative a administrației publice locale
- Organizarea și promovarea activităților și evenimentelor culturale
- Dezvoltarea infrastructurii culturale
- Definirea unei imagini urbane generale coerente și de calitate la nivelul județului Suceava

- Revitalizarea unor zone urbane specifice inclusiv zona centrală cu activități comerciale și culturale
- Reintegrarea zonelor industriale destructurate (degradate / abandonate) prin regenerare urbană
- Implementarea unui portofoliu de proiecte care să contribuie la o dezvoltare socio-economică durabilă în condițiile utilizării sustenabile a resurselor și asigurării unui mediu propice locuirii și dezvoltării
- Implementare de soluții de tip smart city

Direcții de acțiune:

- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică locală
- Creșterea gradului de cooperare internă și externă
- Creșterea volumului de investiții publice realizate din fonduri nerambursabile
- Lărgirea spectrului de activități și evenimente culturale
- Promovarea activităților și evenimentelor culturale
- Extinderea / crearea de locuri noi pentru spectacole, expoziții și cinematografe
- Conservarea resurselor de infrastructură culturală existente, modernizarea celor depășite din punct de vedere tehnologic și moral cât și dezvoltarea sau construirea de noi elemente de infrastructură
- Conservarea structurii urbanistice principale cât și a componentelor sale (rețeaua de străzi, parcellarul tradițional, omogenitatea fondului construit existent)
- Restaurarea cu prioritate a clădirilor cu caracter de simbol / referință
- Întreținerea corespunzătoare a clădirilor și monumentelor istorice și dezvoltarea adecvată a fondului construit
- Asigurarea unui spațiu public de calitate
- Implementarea proiectelor de regenerare urbană
- Asigurarea infrastructurii și a dotărilor adecvate pentru toți locuitorii (inclusiv pentru zonele periferice aflate în curs de configurare morfo-spațială și a zonelor de dezvoltare / urbanizare)
- Asigurarea condițiilor optime de practicare a sportului
- Soluții smart pentru dezvoltarea comunităților locale.

Acțiuni:

- Îmbunătățirea nivelului de pregătire / competențe și evaluarea personalului angajat în administrația publică locală
- Informatizarea / digitalizarea sistemului de servicii publice
- Creșterea nivelului de transparență a actului administrativ
- Formarea de structuri parteneriale cu reprezentanți ai mediului de afaceri, societăți civile, etc.
- Dezvoltarea continuă a parteneriatelor externe
- Creșterea numărului de servicii furnizate pentru cetățeni și mediul de afaceri, în vederea îmbunătățirii gradului de cooperare între aceștia
- Dezvoltarea abilităților de bună guvernare și leadership a funcționarilor publici, în vederea creșterii absorbției fondurilor europene nerambursabile

- Elaborarea de studii / consultări cu actori locali în vederea identificării activităților culturale de interes pentru populația județului Suceava
- Încurajarea și organizarea de activități și evenimente culturale locale
- Crearea / îmbunătățirea unei platforme / structuri on-line specializate în cultură în scopul promovării evenimentelor culturale
- Colaborarea cu instituțiile de profil în vederea comunicării / coordonării susținute și bune promovări a activităților și evenimentelor culturale
- Extinderea / dezvoltarea / modernizarea infrastructurii culturale
- Realizarea unor trasee culturale sau a altor tipuri de trasee turistice
- Modernizarea infrastructurii culturale existente
- Definirea și delimitarea clară a zonelor construite protejate ce necesită elaborarea PUZCP pentru autorizarea intervențiilor
- Crearea unui regulament privind respectarea unui aspect unitar, respectiv reglementarea cromaticii urbane cu specificații pentru fiecare cartier sau zonă importantă
- Inițierea unor programe de măsuri de urgență pentru oprirea degradării construcțiilor monument sau reperate ca având o valoare ambientală
- Reglementarea statutului juridic al unor construcții sau ansambluri construite părăsite sau aflate în litigiu
- Reglementarea flexibilă prin regulamentul de urbanism a utilizării comerciale și personale a clădirilor și monumentelor istorice pentru reducerea riscului de abandon și / sau degradare
- Asigurarea unor perspective favorabile, deschise asupra clădirilor istorice clasificate / neclasificate valoroase, prin măsuri impuse prin regulamentul local de urbanism și documentații de urbanism zonale și / sau de detaliu inițiate de autoritățile publice locale, inclusiv prin măsuri de control al vegetației
- Iluminare stradală și arhitecturală adecvată, semnalizări clare ale monumentelor istorice, reclame discrete, mobilier urban de calitate și la scara spațiilor
- Construirea de centre multifuncționale pentru activități educative, culturale, recreative și sociale
- Construirea de spații de agrement tematice
- Resistematizarea infrastructurii de transport (inclusiv prin configurarea / reconfigurarea traseelor) în vederea creșterii atractivității și accesibilității, inclusiv încurajarea deplasărilor cu mijloace de transport public, cu bicicleta și / sau pietonale
- Reabilitarea și modernizarea / extinderea bazelor sportive din județ
- Construirea a câte unei săli de sport multifuncționale dotată cu tribune, la nivelul municipiilor și orașelor
- Construirea la nivelul comunelor a unor săli de sport ce vor fi utilizate pentru desfășurarea orelor de educație fizică în școli precum și pentru practicarea sportului recreativ sau de performanță
- Construirea în mediul rural a unor terenuri de sport amenajate și dotate corespunzător din punct de vedere igienico – sanitar, îngrădite și iluminate
- Finanțarea obiectivă a activităților și programelor sportive în raport cu performanța, importanța, impactul acestora în rândul populației

- Finanțarea proiectelor structurilor sportive pentru dezvoltarea sportului în județul Suceava
- Crearea de trasee tematice care să valorifice noile zone de agrement ce vor fi create și să promoveze patrimoniul cultural local
- Implementarea de soluții de smart city / smart village
- Dezvoltarea de soluții de digitalizare, tehnici de avertizare și monitorizare accesibile publicului larg
- Interoperabilitatea serviciilor publice
- Dezvoltarea infrastructurii pentru Big Data și securitate cibernetică
- Digitalizarea instituțiilor medicale

Secțiunea 4: Teritoriul vizat de SIDU Milișăuți

4.1 Statutul orașului Milișăuți

Orașul Milișăuți este o localitate urbană nou înființată, statutul de oraș fiind dobândit prin Legea nr. 83 din anul 2004. Este format din localitățile componente Milișăuți (reședința), Bădeuți, Gara și Lunca. Orașul are o suprafață de 52,69 kilometri pătrați. În momentul de față orașul Milișăuți depune serioase eforturi în vederea urbanizării.

Milișăuți – zona centrală

Conform INS în anul 2022 populația localității se ridică la un număr de 5491 persoane. De altfel populația localității a fost constantă în ultimii ani.

4.2 Așezarea geografică

Orașul Milișăuți este situat în partea de nord a județului Suceava, la o distanță de 30 km de municipiul reședință de județ și la 8 km de municipiul Rădăuți. Vecinii orașului Milișăuți sunt:

- la nord: municipiul Rădăuți;
- la nord-est: comuna Satu-Mare;
- la est: comuna Grănicești;
- la sud: comuna Cajvana;
- la sud-vest: comuna Iaslovăț;
- la vest: comuna Burla;
- la nord-vest: comuna Volovăț.

Secțiunea 5 – Situația actuală. Analiza nevoilor și potențialul zonei.

5.1 Formele de relief

Relieful orașului Milișăuți este alcătuit din dealuri separate de văi largi, traversate de ape curgătoare, cele mai importante fiind râurile Suceava și Sucevița, precum și din șesuri aluvionare. Cea mai înaltă cotă de pe teritoriul orașului este de 488 metri, iar cea mai joasă este 317 metri.

5.2 Rețeaua hidrografică

Râul Suceava este principalul curs de apă al orașului Milișăuți și traversează așezarea de la nord la est pe o lungime de circa 6 km. În partea de nord a fostului sat Bădeuți (astăzi cartier) curge pârâul Sucevița, afluent al râului Suceava.

5.3 Arie naturale protejate – NATURA 2000

Pe teritoriul Orașului Milișăuți există o arie naturală protejată și anume ROSCI0379 „Râul Suceava”. Aceasta cuprinde mai multe localități situate pe cursul râului Suceava. Importanța acestui sit rezidă din gradul de reprezentativitate al habitatelor de interes comunitar: păduri aluviale, comunități de lizieră cu ierburi înalte, păduri. De asemenea se găsesc specii de pești de importanță comunitară: *Barbus meridionalis*, *Gobio uranoscopus*, *Gobio kessleri*, *Rhodeus sericeus amarus*, *Cobitis taenia*, *Sabanejewia aurata*, *Eudontomyzon mariae*.

5.4 Clima orașului Milișăuți

Clima orașului este de tip temperat-continental. Temperatura medie anuală atinge 7-8 °C iar cantitatea medie anuală a precipitațiilor este de 621 mm. Fenomenul de seceta este rar și de scurtă durată. În timpul verii ploile au uneori caracter de aversa, producând pe terenurile în panta eroziune de suprafață și de versant. Vara se înregistrează accidental fenomenul de grindină. Grosimea stratului de zăpadă are o medie multianuală de 7,8 cm. Vânturile dominante sunt din sud-est (21,3%) și nord-vest (19,5%). Durata de strălucire a soarelui este în medie de 1.925 ore/an. Primul îngheț timpuriu de toamnă se înregistrează în luna octombrie, iar ultimul îngheț târziu de primăvară în luna aprilie.

5.5 Istoria orașului Milișăuți

Orașul Milișăuți provine din contopirea a două foste comune: Bădeuți și Milișăuți.

Apropierea geografică a celor două localități (care sunt în prezent alipite una de alta) și bunele relații statornicite între locuitorii lor, a creat condițiile pentru unificarea sub o singură conducere administrativă.

Dintre cele două localități, **Bădeuțiul** este, din punct de vedere istoric, mai vechi și mai bine documentat. Astfel, într-o primă atestare documentară, hrisovul lui Ștefan cel Mare din **15 martie 1490**, se enumeră 50 de biserici, printre care și cea de la Bădeuți:

*„și am dat și am întărit acestei sfinte episcopii a noastre dela Rădăuți 50 de biserici cu popi, din ținutul Sucevei 44, iar din ținutul Cernăuților 6 biserici cu popi, **cari aceste 50 de biserici cu popi au fost date de bunicul nostru Alexandru Voievod**. Începând cu ținutul Sucevei: 1-a biserică este în Lucavăț, cu popă; a 2-a biserică la Jadova, cu popă; (...) a 31-a biserică, la **Bădeuți**, cu popă”*

Așa cum rezultă din acest document, biserică în Bădeuți a existat încă de pe timpul domniei lui Alexandru cel Bun (1400-1432), așadar localitatea are origini mai vechi.

Dealtfel în anul 1487 domnitorul Ștefan cel Mare a ridicat în Bădeuți o biserică cu hramul Sf Procopie, în amintirea bătăliei purtate cu Basarab cel Tânăr - Țepeluș, domn al Țării Românești (1477-1481):

„În anul 6989 (1481), luna iulie, 8, în ziua Sfântului Mare Mucenic Procopie, Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Țării Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, și cu preaiubitul său fiu Alexandru, a făcut război la Râmnic cu Basarab Voievod cel Tânăr, domn al Țării Românești, poreclit Țapaluș. Și a ajutat Dumnezeu pe Ștefan Voievod și a biruit pe Basarab Voievod și a fost pieire (cădere) foarte mare printre Basarabi. De aceea Ștefan Voievod a binevoit, cu a sa bunăvoință și cu gând bun, a zidi casa aceasta întru numele Sfântului Mare Mucenic Procopie, în anul 6995 (1487); și s-a început în luna iulie, 8; și s-a sfârșit în același an, în luna noiembrie, 13”

Alte menționări ale Bădeuțiului ne oferă și informații despre importanța acestei așezări în perioada sec. XV-XVII. Într-un hrisov emis de Petru Șchiopu în 6 august 1583, este menționat „**ocolul domnesc al Bădeuților**”, iar în 13 martie 1615, Ștefan Tomșa al II-lea își înzestrează ctitoria, mănăstirea Solca, „cu satul Bădeuți, ținutul Sucevii, cu morile de pe apa Sucevii, așijdere cu patru sate, anume Drăgănești, Crănicești, Ivancicăuți și Părlășani, cu toate hotarele și cu toate veniturile de pe aceste sate, care au fost drepte domnești, ascultătoare de **ocolul Bădeuțului**”.

Localitatea **Milișăuți** a fost atestată documentar mai târziu, într-un document datat **30 august 1633**, prin care Aftanasie, fiul lui Lazăr și al Anastasiei, vindea episcopului Evloghie de Rădăuți: „*jumătate de sat **Meleșăuți**, jumătatea de sus (...). Acea jumătate de sat Meleșăuți, jumătatea de sus, am fost dat-o svintei mănăstiri Solca (...), dar socotind, mai târziu, cu părintele Evloghie episcopul, cu egumenul și cu călugării de la Solca, precum acel sat nu este de nici un folos mănăstirii și stăpânind părintele Evloghie episcopul, din acel sat, jumătatea de jos, ce i-a fost cumpărată de la Dumitru Tureacă, am socotit și am vândut acea jumătate de sat Meleșăuți, jumătatea de sus, părintelui Evloghie episcop, pentru 200 ughi buni*”.

Spre sfârșitul sec. al XIX-lea, în timpul stăpânirii austriece, jumătatea de sat denumită Milișăuții de Sus aparținea administrativ de districtul Rădăuți iar jumătatea denumită Milișăuții de Jos de districtul Sucevei, desprinzându-se astfel din vechea comună Milișăuți și formând un sat separat, care și-a schimbat denumirea în **Slobozia Pruncului**, și care în prezent aparține administrativ de comuna Grănicești.

Actualele sate Gara și Lunca s-au format ca niște cătune pe vechiul cuprins al satului Milișăuți:

- satul Gara a apărut pe nucleul unei așezări a foștilor lucrători la construcția căii ferate Cernăuți - Suceava (1867-1869), care s-au stabilit în apropierea clădirii gării din Milișăuți, de la care satul și-a căpătat numele;

- satul Lunca s-a format în timp prin extinderea treptată a vetrelor locuite spre sud, în locuri prielnice din lunca râului Suceava – așa numita Luncă Ciortărie, de unde și toponimia satului.

În decursul timpului satele Milișăuți și Bădeuți au fost fie separate, fie reunite sub aceeași conducere administrativă, comuna astfel formată luând atât denumirea de „Bădeuți” cât și cea de „Milișăuți”, după împrejurări.

În cele din urmă, la stabilirea denumirii actuale „**Milișăuți**” a contat criteriul dezvoltării economice și sociale, localitatea Milișăuți fiind cea mai importantă dintre localitățile componente ale orașului atât ca suprafață cât și ca număr de locuitori.

Într-un hrisov din 24 febr. 1582, emis de domnul Moldovei Petru Șchiopul, se vorbește de existența la Bădeuți a unei curți domnești, an în care un anume Moga era vornic de Bădeuți. Prin hrisovul domnesc din 13 martie 1615 și cel din 20 februarie 1625, domnul Moldovei, Ștefan Tomșa a întărit dăruirea satului Bădeuți mănăstirii Solca, în stăpânirea căreia a rămas până în 1776, când Bădeuți a fost unit cu moșiile Iasicel și Slobozia, iar în 1770, Bădeuți a fost înglobat în comuna Milișăuți, în care locuiau răzeși.

5.6 Populația

În anul 2021 populația localității se ridică la un număr de 5.505 de persoane. Conform datelor statistice populația orașului Milișăuți a fost în constantă în ultimii 5 ani.

Evoluția populației orașului Milișăuți în ultimii 5 ani (sursa INS):

Nr crt	An	Populație
1	2017	5472

2	2018	5493
3	2019	5524
4	2020	5525
5	2021	5505
6	2022	5491

Structura pe grupe de vârstă a populației orașului Milișăuți în anul 2022:

Nr. crt.	Grupa de vârstă	Nr persoane la 1 ianuarie 2022
1	Total	5491
2	0-4 ani	269
3	5-9 ani	288
4	10-14 ani	330
5	15-19 ani	317
6	20-24 ani	347
7	25-29 ani	361
8	30-34 ani	354
9	35-39 ani	427
10	40-44 ani	490
11	45-49 ani	405
12	50-54 ani	469
13	55-59 ani	249
14	60-64 ani	297
15	65-69 ani	272
16	70-74 ani	216
17	75-79 ani	140
18	80-84 ani	129

19	85 ani si peste	131
----	-----------------	-----

Structura etnica a populației a fost identificată cu exactitate în urma recensământului din 2011 și în acel moment se prezenta astfel:

- Români 97,16%
- Ucrainenii 1,11%
- Etnie necunoscută 1,73%

Structura confesională a populației în urma recensământului din 2011 se prezenta astfel:

- Ortodocși 84,49%
- Penticostali 6,73%
- Adventiști de ziua a șaptea 7,03%
- Altă religie 1,75%

Evoluția numărului de nașteri și decese în ultimii ani.

Nr. Crt.	An / Eveniment demografic	2017	2018	2019	2020	2021
1	Număr de nașteri	57	65	60	46	44
2	Număr de decese	68	61	67	87	71
3	Spor demografic natural	- 11	+ 4	- 7	- 41	- 27

5.7 Zone marginalizate

Documentul de referință care prezintă situația zonelor marginalizate din localitățile urbane precum și a tipologiilor acestor zone este Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România.

Acest document prezintă o tipologie a zonelor dezavantajate, alături de hărți detaliate cu zonele marginalizate din mediul urban din România, pe baza unor date atât cantitative cât și calitative. Este un instrument care vine în sprijinul MDRAP, al autorităților locale și al organizațiilor neguvernamentale pentru a identifica mai ușor zonele urbane care necesită intervenții pentru combaterea fenomenului de marginalizare și pentru abordarea altor provocări conexe. Atlasul prezintă și o analiză a principalelor caracteristici și a gradului de marginalizare din mediul urban din România, pe baza datelor de la recensământul populației derulat în 2011.

În România, nu există o definiție legală a "zonelor marginalizate". Din acest motiv, documentarea realizată pentru acest atlas a pornit de la o analiză a studiilor existente cu privire la "comunitățile sărace", "comunitățile segregate", "comunitățile dezavantajate" și "comunitățile

marginalizate” din România. Analiza a avut în vedere definițiile propuse și/sau utilizate de Guvern, ONG-uri, Comunitatea Europeană sau mediul academic din România.

Tipologia zonelor urbane conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate:

Nr. crt	Tip de zonă	Criterii primare		
		Nivel scăzut de capital uman	Nivel scăzut de ocupare	Locuire precară
1	Zone dezavantajate pe locuire	Da/Nu	Nu	Da
2	Zone dezavantajate pe ocupare	Nu	Da	Da/Nu
3	Zone dezavantajate pe capital uman	Da	Da/Nu	Nu
4	Zone marginalizate	Da	Da	Da
5	Zone nedezavantajate	Nu	Nu	Nu
6	Alte zone urbane	-	-	-

Notă: Alte zone urbane se referă la sectoarele de recensământ cu sub 50 de locuitori și cele cu diverse instituții (de exemplu, pensiuni, aziluri, penitenciare, mănăstiri etc.) fără sau cu un număr foarte redus de gospodării.

Așa cum arată tabelul de mai sus, trei tipuri de zone urbane sunt identificate ca fiind dezavantajate pe una sau două dimensiuni, iar un al patrulea tip de zone include ”zonele urbane marginalizate” care cumulează deprivări pe toate dimensiunile și care sunt recomandate a reprezenta ținta programului DLRC.

Descrierea zonelor dezavantajate conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate.

Tipul 1. Zone dezavantajate pe locuire. Primul tip de zonă urbană dezavantajată se referă la cartiere în care o parte importantă din locuitori trăiește în locuințe neadecvate și poate prezenta sau nu un nivel scăzut de educație, însă majoritatea populației are un loc de muncă pe piața formală a muncii. Această categorie include părți ale orașelor cu o infrastructură ce lasă de dorit și cartiere vechi de case situate la periferiile orașelor, de asemenea, cu infrastructură precară sau deloc. Include totodată zone de blocuri sau case, în principal construite în anii '60-70, care sunt în stare precară și pe care locuitorii nu au resursele necesare pentru îmbunătățiri și renovare. Aceste zone sunt eterogene din punct de vedere al populației. Locuințele pot fi deținute de persoane în vârstă, cu probleme cronice de sănătate. De asemenea, în această categorie intră și zonele urbane cu mulți chiriași tineri, având un bun nivel de educație, care însă nu-și permit să își cumpere propria locuință (ca de exemplu în București și în marile centre universitare). În concluzie, o zonă urbană dezavantajată pe dimensiunea locuire este un sector de recensământ în care sunt condiții de locuire precară,

dar nu are un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și care poate prezenta sau nu un nivel scăzut de educație.

Tipul 2. Zonele dezavantajate pe ocuparea forței de muncă sunt, prin definiție, sectoare de recensământ în care locuitorii nu prezintă un deficit educațional, însă nu reușesc să găsească un loc de muncă în sectorul formal, indiferent de condițiile lor de locuit (condițiile de locuit variază și nu definesc zona). Această categorie se referă în general la zone care au avut în perioada comunistă o concentrare mare de întreprinderi. Majoritatea locuitorilor din aceste zone au un nivel de educație mediu și dețin diverse calificări profesionale, în general, în domeniul industriei. Însă, după 1990 aceștia s-au confruntat cu închiderea fostelor întreprinderi socialiste. În ciuda existenței unei forțe de muncă profesional calificată, aceste zone au avut parte de puține investiții private în ultimii douăzeci de ani și, drept consecință, există oportunități reduse de angajare în sectorul formal.

Tipul 3. Zonele dezavantajate pe capital uman includ persoane cu un nivel scăzut de educație formală care pot avea un loc de muncă sau nu, dar ale căror condiții de locuit sunt considerate standard pentru zonele urbane din România. Aceste zone urbane sunt locuite de persoane necalificate, care lucrează în agricultură, construcții sau alte sectoare, în multe cazuri, informal. Nivelul de ocupare în sectorul formal este de regulă scăzut, dar spre deosebire de tipul 2, acesta este cauzat de nivelul scăzut de capital uman. Prin urmare, intervențiile în acest tip de zone trebuie să se concentreze pe calificarea forței de muncă.

Tipul 4. Zonele urbane marginalizate sunt zone urbane ce acumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman, ocupării forței de muncă și a locuirii. În cele mai multe cazuri, acestea sunt zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social și care nu sunt reflectate în statisticile privind ratele de sărăcie calculate la nivel de localitate sau județ. Zonele marginalizate sunt adevărate pungi de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. Așa cum au arătat primele două rapoarte intermediare, zonele marginalizate sunt descrise de către populația locală drept „focare de infecție”, ignorate de experții în sănătate. În multe cazuri, locuitorii acestor zone au școli segregate, la care numai familiile sărace își duc copiii și locuiesc în blocuri de proastă calitate sau în mahalale, marcate de teamă și mici infrațiuni. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie. Aceste zone sunt candidatele cele mai potrivite pentru intervențiile de tipul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității realizate în orașele din România, lucru confirmat și de cercetarea calitativă.

Indicatorii de marginalizare ai orașului Milișăuți conform recensământului din anul 2011:

Pop. stabilă	% în zone nedezavant.	% dezavant. pe locuire	% dezavant. pe ocupare	% dezavant. pe capital uman	% populație în zone marginalizate	% populație în zone cu instituții și sub 50 locuitori

5.005	4,92	0,00	33,17	61,92	0,00	0,00
-------	------	------	-------	-------	------	------

Constatăm că în momentul realizării Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate 33,17% din populația orașul Milișăuți nu reușea să-și găsească un loc de muncă deși nu prezenta deficiențe în educație. De asemenea, 61,92% din populația acestui oraș avea un nivel scăzut de educație formală și lucra ca muncitor necalificat preponderent în domeniul construcțiilor sau în agricultură.

5.8 Educație

Populația din grupa de vârstă 0-4 ani se ridică la 269 de persoane, populația din grupa de vârstă 5-14 ani se ridică la 618 persoane iar populația din grupa de vârstă 15-19 ani este de 317 persoane. Din această statistică se poate constata că la nivelul orașului Milișăuți există o cerere suficient de mare pentru servicii educaționale preșcolare și gimnaziale. Numărul de persoane cu vârsta de nivel liceal este însă relativ mic.

Rețeaua școlară a unităților de învățământ de stat și particular preuniversitar se organizează de către autoritățile administrației publice locale, cu avizul al inspectoratelor școlare. Pentru învățământul special liceal și special postliceal, rețeaua școlară se organizează de către consiliul județean, respectiv de către consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, cu consultarea partenerilor sociali și cu avizul conform al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Rețeaua școlară a orașului Milișăuți se prezintă astfel:

NR. crt.	Unitatea de învățământ	Nr. corpuri de clădire	Nr. elevi	Nr. profesori	Autorizație de funcționare
1	Școala Gimnazială Milișăuți	2	307	32	Da
2	Școala Gimnazială Bădeuți	2	85	18	Da
3	Grădinița PN Milișăuți	1	84	4	Da
4	Grădinița PN Bădeuți	1	41	2	Da
TOTAL		6	517	56	

Școala Gimnazială Milișăuți

În momentul de față 392 de elevi urmează cursurile gimnaziale în cadrul școlilor din Milișăuți iar 125 de copii sunt înscriși la grădinițele din această localitate.

De asemenea există o sală de sport care nu aparține însă niciunei școli. La școala din Milișăuți există și un loc de joacă pentru copii.

La nivelul orașului Milișăuți lipsesc următoarele tipuri de servicii educaționale: creșă, grădiniță cu program prelungit, after school, liceu.

Conform Legii educației nr 1 din 2011, autoritățile administrației publice locale asigură, în condițiile legii, buna desfășurare a învățământului preuniversitar în localitățile în care acestea își exercită autoritatea. Pentru asigurarea accesului egal la educație și formare profesională, autoritățile administrației publice locale, în baza avizului conform al inspectoratelor școlare, aprobă organizarea, funcționarea și, după caz, dizolvarea unor structuri de învățământ, fără personalitate juridică - ca părți ale unei unități de învățământ cu personalitate juridică - și subordonate aceluiași ordonator principal de credite, în condițiile legii. De asemenea autoritățile administrației publice locale și inspectoratele școlare asigură condițiile pentru generalizarea treptată a învățământului preșcolar.

Finanțarea de bază a unităților de învățământ de stat se asigură din bugetul de stat, pentru următoarele articole de cheltuieli, în funcție de care se calculează costul standard per elev/preșcolar/ante-preșcolar, după cum urmează:

- cheltuieli cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora, prin bugetul Ministerului Educației Naționale;

- cheltuieli cu pregătirea profesională, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, prin bugetele locale;
- cheltuieli cu evaluarea periodică a elevilor, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, prin bugetele locale;
- cheltuieli cu bunuri și servicii, din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, prin bugetele locale.

Finanțarea complementară se asigură din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar și din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, aprobate anual prin legea bugetului de stat cu această destinație, pentru următoarele categorii de cheltuieli:

- investiții, reparații capitale, consolidări;
- subvenții pentru internate și cantine;
- cheltuieli pentru evaluarea periodică națională a elevilor;
- cheltuieli cu bursele elevilor;

Legea Nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011, Legea educației naționale stipulează la art. 63 următoarele:

(1) În învățământul preuniversitar, formațiunile de studiu cuprind grupe, clase sau ani de studiu, după cum urmează:

- a) educația antepreșcolară: grupa cuprinde în medie 7 copii, dar nu mai puțin de 5 și nu mai mult de 9;
- b) învățământul preșcolar: grupa cuprinde în medie 15 preșcolari, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 20;
- c) învățământul primar: clasa cuprinde în medie 17 elevi, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 22;
- d) învățământul gimnazial: clasa cuprinde în medie 22 de elevi, dar nu mai puțin de 10 și nu mai mult de 26;

La nivelul orașului Milișăuți poate fi remarcată lipsa creșelor, a grădinițelor cu program prelungit și a serviciilor tip after school. Astfel de unități educaționale ar veni în sprijinul populației întrucât foarte multe persoane lucrează în alte localități și ar dori ca în perioada în care sunt plecați la muncă să ofere un mediu sigur copiilor. În același timp ar asigura accesul larg al copiilor din orașul Milișăuți la servicii educaționale antepreșcolare și preșcolare.

De asemenea, în cadrul școlilor trebuie implementate soluții de smart education (table interactive, camere de luat vedere în vederea desfășurării activităților de educație on-line, etc.)

5.9 Sănătate

Protecția sănătății publice constituie o obligație a autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a tuturor persoanelor fizice și juridice.

Pe teritoriul orașului Milișăuți funcționează două cabinete ale medicilor de familie, două cabinete stomatologice și o farmacie. Orașul nu are spital, policlinică, ambulatoriu sau centru de permanență. Personalul medical local numără 2 medici și două asistente.

La nivelul populației se resimte foarte mult nevoia îmbunătățirii accesului la servicii medicale. Fiind lipsiți de un spital care să asigure servicii medicale cel puțin pentru bolile comune, dar și de o policlinică în care să se poată desfășura în condiții optime activitatea medicilor de familie, locuitorii orașului Milișăuți sunt nevoiți de multe ori să se deplaseze la Rădăuți sau Suceava pentru a se trata.

În Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027, orașul Milișăuți este menționat cu următoarele probleme:

- Deficit de personal medical calificat
- Lipsa centrelor de permanență

În aceste condiții sunt necesare investiții în infrastructura sanitară (construire și dotare a unei policlinici sau a unui ambulatoriu) precum și investiții complementare menite să atragă medici în zonă (construire de locuințe pentru personalul medical, investiții în creșterea calității vieții etc.).

5.10 Infrastructura rutieră și feroviară

5.10.1 Infrastructura rutieră și mobilitatea urbană

Lungimea totală a drumurilor publice de pe teritoriul orașului Milișăuți este de 177 km de drumuri locale. Teritoriul acestui oraș mai este străbătut de DN 2H.

Din punct de vedere al conectivității orașul este situat la 30 km de municipiul Suceava și la 8 km de municipiul Rădăuți

Rețeaua de drumuri a orașului Milișăuți:

Nr crt.	Tip de drum	Lungime totală	Lungime de drum modernizat	Lungime de drum nemodernizat
1	Drumuri locale	177 km	20 km	157 km
	Total rețea drumuri	177 km	20 km	157 km

Administrarea drumurilor naționale pe teritoriul orașelor este asigurată de CNAIR.

Lipsa transportului public urban îngreunează foarte mult mobilitatea persoanelor. De asemenea, lipsa pistelor pentru biciclete împiedică o deplasare ușoară pe teritoriul orașului. Numărul mic al parcărilor mai ales în centrul localității Milișăuți generează probleme de trafic.

Absența trotuarelor în cea mai mare parte a localității îngreunează deplasarea pietonală și conferă orașului un aspect rural. Pe teritoriul orașului există doar 5,5 km de trotuare de-a lungul DN 2H.

Pe viitor, orașul Milișăuți va avea o poziție strategică din punct de vedere rutier întrucât prin această zonă va trece autostrada A7 București – Siret.

5.10.2 Rețeaua feroviară

Orașul Milișăuți este situat pe Coridorului de conectivitate feroviară CCF 2 - "Coridorul Feroviar de Est" : Giurgiu - București - Ploiești - Buzău - Focșani - Bacău - Pașcani – Suceava – Vicșani. În orașul Milișăuți există o gară. Dezvoltarea și modernizarea rețelei feroviare nu intră în responsabilitatea autorității locale, dar constituie un punct tare pentru dezvoltarea viitoare a orașului.

Accesul la un traseu feroviar de importanță națională constituie un important avantaj în domeniul dezvoltării economice.

5.11 Utilități publice

5.11.1 Infrastructura de apă și canalizare

Orașul Milișăuți nu dispune de rețea de alimentare cu apă și rețea de canalizare. În prezent sunt în derulare două proiecte care vizează aceste obiective.

„Alimentare cu apa sat Bădeuti, oraș Milișăuți, jud.Suceava”.

Km de rețea ce vor fi construiți : 15 km

Numar de familii care se vor conecta : 1000 gospodarii

Localitatile ce vor fi deservite : Badeuti

„Înființare sistem de canalizare și extindere sistem alimentare cu apă în orașul Milișăuți, județul Suceava”

Km de rețea ce vor fi construiți : 17 km

Numar de statii de epurare construite : 1

Numar de familii care se vor conecta : 1000

Localitatile ce vor fi deservite : Milisauti, Badeuti.

Este necesară însă extinderea rețelei de apă și canalizare astfel încât toți locuitorii orașului să beneficieze de aceste servicii publice.

5.11.2 Infrastructura de furnizare a energiei electrice și iluminatul public

Lungimea rețelei electrice pe raza orașului Milișăuți este de 130 km și acoperă toate localitățile componente. Rețeaua de alimentare cu energie electrică nu este gestionată de administrația publică locală, ci de operatorul privat ENEL SA.

Este necesară extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică cu aproximativ 5,5 km în zonele Ciortăriei – Bădeuți, str. Dragoș Vodă și zona de hotar cu municipiul Rădăuți.

Iluminatul public este gestionat de autoritatea locală. Acesta este funcțional pe aproape toate străzile din oraș. Există însă câteva zone marginale care nu beneficiază încă de iluminat public.

Lungimea totală a rețelei de iluminat public este de 41,65 km și cuprinde 1187 corpuri de iluminat. O parte din corpurile de iluminat sunt cu LED.

Este necesară extinderea rețelei de iluminat public cu aproximativ 5,5 km în următoarele zone: Bădeuți, Gara, Lunca, Milișăuți.

5.11.3 Infrastructura de furnizare a gazului metan.

În orașul Milișăuți nu există rețea de furnizare a gazului metan. Aceasta se poate realiza fie prin investiții private ale unui furnizor de gaz, fie printr-un proiect major finanțat din bugetul de stat.

5.11.4 Internet, telefonie și televiziune prin cablu

La nivelul orașului Milișăuți își desfășoară activitatea următorii operatori de telefonie și furnizori de internet: Vodafone, Orange, DIGI (RCS & RDS), Telecom, Focus SAT.

5.12 Servicii sociale

Primăria Milișăuți are în structura sa un compartiment de asistență socială. Printre activitățile desfășurate de biroul de asistență socială se numără următoarele (lista cuprinde servicii mai importante):

- Elaborarea de dosare pentru obținerea unor drepturi sociale cum ar fi:
 - ✓ Alocații de stat
 - ✓ Alocații de susținere a copilului
 - ✓ Indemnizații pentru creșterea copilului
 - ✓ Ajutor social
 - ✓ Ajutor pentru încălzire
 - ✓ Anchete sociale pentru obținerea burselor școlare
 - ✓ Tichete de grădiniță
 - ✓ Anchete sociale solicitate de către judecătorie (divorțuri)
 - ✓ Anchete sociale solicitate de către organele de poliție

- ✓ Anchete sociale solicitate de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
- Întocmirea dosarelor pentru obținerea gradului de dizabilitate;
- Monitorizarea persoanelor cu nevoi speciale și a familiilor acestora și sprijinirea acestora dacă este cazul;
- Plata asistenților personali ai persoanelor cu dizabilități (sumele sunt asigurate de regulă din bugetul de stat dar sunt plătite de autoritățile locale);
- Identificarea și monitorizarea copiilor aflați în dificultate și colaborarea cu DJPDC și sprijinirea acestora dacă este cazul;
- Identificarea și monitorizarea copiilor cu părinți plecați în străinătate pe termen lung și sprijinirea acestora dacă este cazul;
- Identificarea și monitorizarea copiilor care provin din familii paupere și sprijinirea acestora dacă este cazul;
- Identificarea persoanelor vârstnice cu venituri reduse, singure sau în imposibilitate de a se îngriji și monitorizarea și sprijinirea acestora;
- Colaborarea cu alte instituții în domeniul Asistenței Sociale

De asemenea, în sarcina administrațiilor publice locale se încadrează și construirea de locuințe sociale, a centrelor sociale și a centrelor socio-medicale.

Autoritățile locale mai pot construi locuințe pentru tineri sau locuințe pentru specialiști prin ANL sau PNRR.

La nivelul comunității locale lipsesc o serie de servicii sociale cum ar fi:

- Centru de zi pentru persoane vârstnice tip club. Aici pot fi organizate diverse activități culturale și sociale care vor contribui la evitarea marginalizării și vor întări coeziunea în comunitate.
- Echipa mobilă. Existența echipei mobile ar permite ca un număr mic de angajați să acopere toate localitățile componente ale orașului Milișăuți și să asigure persoanelor vârstnice sprijinul la domiciliu.
- Centru de zi pentru copii. Beneficiari pot fi atât copii care provin din familii paupere sau destrămate cât și copii ai căror părinți care fac naveta sau care lucrează în străinătate.
- Adăpost de noapte. Acesta este util în cazul persoanelor fără adăpost mai ales pe timp de iarnă și în cazul persoanelor cărora le-a fost avariata grav sau distrusă locuința (de exemplu în urma unor inundații sau a unor incendii);
- Case de îngrijire temporară pentru vârstnici. Acestea sunt folosite pentru cazarea temporară a persoanelor vârstnice aflate în dificultate (sunt bolnave și necesită pentru un timp limitat supraveghere permanentă, au locuința precară și nu pot face față pe perioada iernii, etc.). Cazarea în aceste case va permite personalului care lucrează în asistența socială sa monitorizeze și să sprijine eficient aceste persoane.
- Locuințe în regim de urgență. Acestea oferă găzduire și hrană pentru 48 de ore precum și consiliere pentru victimele violenței în familie.
- Locuințe sociale. Conform Legii locuinței, nr 114 din 1996, Art. 42 au acces la locuință socială, în vederea închirierii, familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, **sub nivelul câștigului salarial mediu net lunar**

pe total economie, comunicat de Institutul Național de Statistică în ultimul Buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum și anterior lunii în care se repartizează locuința. De acest tip de locuințe pot beneficia toate persoanele, inclusiv cele vârstnice.

5.13 Mediu

Activitățile desfășurate în mediul urban constituie surse de poluare pentru toți factorii de mediu astfel încât trebuie controlate și dirijate, în vederea reducerii la minim impactul asupra mediului. Factorii de mediu aerul, apa, solul, flora, fauna suferă sunt influențate negativ de activitățile umane.

Factorii de risc asociați urbanizării sunt:

- Poluarea aerului ca urmare a traficului intens și a unor activități productive poluatoare;
- Poluarea râurilor prin deversare de ape poluate sau depozitarea ilegală a deșeurilor în albiile acestora;
- Poluarea solului prin deversare de ape uzate sau depozitarea ilegală a deșeurilor;
- Poluarea pădurilor prin depozitarea ilegală a deșeurilor sau prin aruncarea la întâmplare a deșeurilor produse de vizitatori (pungi din plastic, resturi menajere, etc.);
- Poluarea arterelor urbane ca urmare a aruncării la întâmplare a deșeurilor produse de oameni și a salubrității insuficiente;

OUG 195 din 2005 privind protecția mediului definește o serie de obligații în acest domeniu. Conform acestei ordonanțe, protecția mediului constituie obligația și responsabilitatea autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a tuturor persoanelor fizice și juridice. Autoritățile administrației publice centrale și locale prevăd în bugetele proprii fonduri pentru îndeplinirea obligațiilor rezultate din implementarea legislației comunitare din domeniul mediului și pentru programe de protecție a mediului și colaborează cu autoritățile publice centrale și teritoriale pentru protecția mediului în vederea realizării acestora.

Pentru asigurarea unui mediu de viață sănătos, autoritățile administrației publice locale, precum și, după caz, persoanele fizice și juridice au următoarele obligații:

- să îmbunătățească microclimatul localităților, prin amenajarea și întreținerea izvoarelor și a lucilor de apă din interiorul și din zonele limitrofe acestora, să înfrumusețeze și să protejeze peisajul, să mențină curățenia stradală;
- să prevadă, la elaborarea planurilor de urbanism și amenajarea teritoriului, măsuri de menținere și ameliorare a fondului peisagistic natural și antropic al fiecărei zone și localități, condiții de refacere peisagistică și ecologică a zonelor deteriorate, măsuri de protecție sanitară a captărilor de apă potabilă și lucrări de apărare împotriva inundațiilor;
- să respecte prevederile din planurile de urbanism și amenajarea teritoriului privind amplasarea obiectivelor industriale, a căilor și mijloacelor de transport, a rețelilor de canalizare, a stațiilor de epurare, a depozitelor de deșeuri menajere, stradale și industriale și a altor obiective și activități, fără a prejudicia ambientul, spațiile de odihnă, tratament și recreere, starea de sănătate și de confort a populației;

- să informeze publicul asupra riscurilor generate de funcționarea sau existența obiectivelor cu risc pentru sănătatea populației și mediu;
- să respecte regimul de protecție specială a localităților balneoclimaterice, a zonelor de interes turistic și de agrement, a monumentelor istorice, a ariilor protejate și a monumentelor naturii. Sunt interzise amplasarea de obiective și desfășurarea unor activități cu efecte dăunătoare în perimetrul și în zonele de protecție a acestora;
- să adopte elemente arhitecturale adecvate, să optimizeze densitatea de locuire, concomitent cu menținerea, întreținerea și dezvoltarea spațiilor verzi, a parcurilor, a aliniamentelor de arbori și a perdelelor de protecție stradală, a amenajamentelor peisagistice cu funcție ecologică, estetică și recreativă, în conformitate cu planurile de urbanism și amenajarea teritoriului;
- să reglementeze, inclusiv prin interzicerea temporară sau permanentă, accesul anumitor tipuri de autovehicule sau desfășurarea unor activități generatoare de disconfort pentru populație în anumite zone ale localităților, cu predominanță în spațiile destinate locuințelor, în zonele destinate tratamentului, odihnei, recreerii și agrementului;
- să nu degradeze mediul natural sau amenajat, prin depozitări necontrolate de deșeuri de orice fel;
- să adopte măsuri obligatorii, pentru persoanele fizice și juridice, cu privire la întreținerea și înfrumusețarea, după caz, a clădirilor, curților și împrejurimilor acestora, a spațiilor verzi din curți și dintre clădiri, a arborilor și arbuștilor decorativi;
- să inițieze, pe plan local, proiecte de amenajare, de întreținere și dezvoltare a canalizării.
- Autoritățile publice locale au obligația de a asigura o suprafață 26 mp de spațiu verde / locuitor;

Autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții și răspunderi în domeniul monitorizării modului de respectare al prevederilor legale din domeniu :

- aplică prevederile din planurile de urbanism și amenajarea teritoriului, cu respectarea principiilor prezentei ordonanțe de urgență;
- urmăresc respectarea legislației de protecția mediului de către operatorii economici care prestează servicii publice de gospodărie comunală;
- adoptă programe și proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii localităților, cu respectarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență;
- să aibă personal specializat pentru protecția mediului și să colaboreze în acest scop cu autoritățile pentru protecția mediului;
- promovează o atitudine corespunzătoare a comunităților locale în legătură cu importanța protecției mediului;
- asigură, prin serviciile publice și operatorii economici responsabili, luarea măsurilor de salubritate a localităților, de întreținere și gospodărire a spațiilor verzi, a piețelor și a parcurilor publice;
- conservă și protejează spațiile verzi urbane și/sau rurale, astfel încât să se asigure suprafața optimă stabilită de reglementările în vigoare, în localitățile în care nu există posibilitatea asigurării acesteia, conservarea spațiilor verzi existente este prioritară;

- supraveghează operatorii economici din subordine pentru prevenirea eliminării accidentale de poluanți sau depozitării necontrolate de deșeuri și dezvoltarea sistemelor de colectare a deșeurilor refolosibile;

Orașul Milișăuți depune eforturi constante în vederea păstrării unui mediu curat. Activitatea de salubritate este asigurată de firma Fritehnic SA. Pe teritoriul orașului este implementat sistemul de colectare selectivă. În paralel Primăria Milișăuți desfășoară o serie de campanii de ecologizare ce vizează în principal depozitele clandestine care apar pe raza orașului.

Principalele probleme cu care se confruntă orașul Milișăuți în acest domeniu sunt: depozitarea ilegală a deșeurilor, praful care se ridică de pe drumurile nemodernizate și animalele fără stăpân.

5.13.1 Spații verzi (parcuri, păduri, pășuni livezi și arii protejate)

Conform Legii 24 din 2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților spațiile verzi se compun din următoarele tipuri de terenuri din intravilanul localităților:

- a) spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri, fâșii plantate;
- b) spații verzi publice de folosință specializată:
 1. grădini botanice și zoologice, muzee în aer liber, parcuri expoziționale, zone ambientale și de agrement pentru animalele dresate în spectacolele de circ;
 2. cele aferente dotărilor publice: creșe, grădinițe, școli, unități sanitare sau de protecție socială, instituții, edificii de cult, cimitire;
 3. baze sau parcuri sportive pentru practicarea sportului de performanță;
- c) spații verzi pentru agrement: baze de agrement, poli de agrement, complexuri și baze sportive;
- d) spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă;
- e) culoare de protecție față de infrastructura tehnică;
- f) păduri de agrement.
- g) pepiniere și sere.

Structura terenurilor din orașul Milișăuți:

Nr. crt.	Categoria	Suprafața în hectare
1	Arabil	2553,00
2	Pasune	278,15
3	Fanețe	20,00
4	Pădure	0,00
5	Livezi	3,00
6	Luciu de apă	10,00
7	Altele	50,00

De asemenea o mică suprafață de teren este ocupată de aria naturală protejată NATURA 2000 - ROSCI0379 „Râul Suceava”.

Pe teritoriul orașului Milișăuți se află câteva parcuri. Acestea sunt amenajate cu alei, mobilier urban, iluminat public și locuri de joacă. Este necesară însă reabilitarea acestora. Un parc se află în localitatea Milișăuți iar două în localitatea Bădeuți.

Principala problemă cu care se confruntă spațiile verzi o constituie depozitarea ilegală a deșeurilor în locuri nepermise.

5.13.2 Râuri

Orașul Milișăuți este străbătut de râurile Suceava și Sucevița, fiind situat la confluența acestora. Râul Suceava are o suprafețe mici de luncă cu o vegetație bogată restul fiind teren înierbat. Pe malul acestui râu au fost amenajate exploatare de agregate.

Principala problemă cu care se confruntă aceste râuri o constituie înființarea de depozite ilegale de deșeuri pe malul acestora.

5.13.3 Energie regenerabilă, eficiență energetică și reducerea emisiilor de CO2 sau neutralizarea acestora

În momentul de față, în orașul Milișăuți nu există investiții în domeniul energiei regenerabile. Acestea pot fi de capacitate mare (parcuri solare, parcuri eoliene, etc.) sau de capacitate mică în vederea deservirii unor clădiri (sisteme solare on-grid sau off-grid, pompe de căldură, turbine eoliene de putere mică, etc.). În momentul de față în orașul Milișăuți nu există astfel de infrastructuri / echipamente dar programele viitoare de finanțare constituie o bună oportunitate pentru inițierea de investiții de acest tip.

Efficientizarea energetică se realizează prin:

- termoizolarea clădirilor vechi și dotarea acestora cu sisteme moderne de încălzire și ventilare în vederea reducerii consumului de energie utilizată pentru încălzire / răcire;
- construirea de clădiri noi cu respectarea standardului nZEB (nearly Zero Energy Building);

Primăria Milișăuți a derulat o serie de proiecte prin care s-a urmărit reabilitarea termică a unor clădiri publice. Totuși nu toate clădirile au beneficiat de acestea. De asemenea nu au existat investiții care să vizeze îmbunătățirea sistemelor de încălzire și ventilare (încălzire în pardoseală, ventilare cu recuperare de căldură, etc.).

Reducerea emisiilor de CO2 respectiv neutralizarea CO2 se realizează prin:

- introducerea transportului public electric și încurajarea utilizării acestuia în defavoarea automobilelor personale;
- dezvoltarea rețelelor de trotuare în vederea încurajării mobilității pietonale;
- dezvoltarea pistelor de biciclete în vederea încurajării mobilității velo;
- înființarea de noi spații verzi;

- crearea de perdele de pomi;
- utilizarea transportului feroviar în defavoarea automobilelor personale;
- achiziționarea și utilizarea automobilelor electrice de către populație, instituții și agenți economici;
- înființarea de puncte de încărcare pentru automobilele electrice astfel încât să fie încurajată folosirea acestora;

Finanțările ce vor fi alocate prin noile programe europene aferente cadrului de programare 2021-2027 (POR și PNRR) constituie o foarte bună oportunitate pentru a investi în eficientizarea energetică a clădirilor publice și în domeniul mobilității urbane verzi.

5.13.5 Protecția civilă în caz de dezastre

Conform Legii 481 din 2004 privind protecția civilă, autoritățile administrației publice centrale și locale asigură stabilirea și integrarea măsurilor de protecție civilă în planurile și programele de dezvoltare economico-socială ce se elaborează la nivel național, județean și local și urmăresc realizarea acestora. Măsurile și acțiunile de prevenire din planurile de protecție civilă se planifică și se execută prioritar de către toate autoritățile administrației publice centrale și locale, potrivit competențelor acestora.

Autoritățile administrației publice centrale și locale poartă întreaga răspundere pentru asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației afectate de urmările calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă. Asigurarea condițiilor de supraviețuire se realizează prin serviciile de urgență, serviciile publice de gospodărie comună, instituții și operatori economici, inclusiv prin utilizarea, în condițiile legii, a bunurilor din rezervele de stat și a serviciilor și bunurilor puse la dispoziție de organizații neguvernamentale române sau de comunitățile locale și populația din zonele neafectate, de state și organizații străine ori cu caracter internațional.

Conform Hotărârii de Guvern nr. 642 din 29 iunie 2005 Riscurile care se iau în considerație pentru clasificarea unităților administrativ-teritoriale, instituțiilor publice și operatorilor economici din punct de vedere al protecției civile sunt:

- a) riscuri naturale:
 - cutremure;
 - alunecări și prăbușiri de teren;
 - inundații;
 - fenomene meteorologice periculoase;
 - avalanșe;
 - incendii de pădure;
- b) riscuri tehnologice:
 - accidente chimice;
 - accidente nucleare;
 - incendii în masă;
 - accidente grave pe căi de transport;

- eșecul utilităților publice;
- c) riscuri biologice:
 - epidemii;
 - epizootii/zoonoze.

Elementele expuse riscurilor specifice care se au în vedere sunt:

1. populația;
2. animalele;
3. proprietatea;
4. activitățile social-economice;
5. mediul înconjurător.

În cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava orașul Milișăuți este menționat ca fiind o zonă favorabilă producerii unor dezastre naturale sau a unor fenomene meteorologice extreme.

În ceea ce privește frecvența inundațiilor la nivel de UAT, Iacoveni este localitatea cu cea mai mare frecvență de producere a inundațiilor (10), la polul opus situându-se Poiana Stampei și Pârteștii de Jos (0). De asemenea, valori ridicate (7-8) se înregistrează în Breaza, Brodina, Broșteni, Câmpulung Moldovenesc, **Milișăuți**, Dolhești, Frasin, Fundu Moldovei, Gura Humorului, Izvoarele Sucevei, Mănăstirea Humorului, Păltinoasa, Solca, Stulpicani, Ulma, Vicovu de Jos. Media frecvenței la nivel județean este de 5.

Pe raza județului Suceava există unități administrativ teritoriale care dețin suprafețe de teren de dimensiuni apreciabile cu probabilitate medie-mare de producere a alunecărilor de teren și anume: municipiile (3) Suceava, Câmpulung Moldovenesc și Fălticeni, orașele (4) Cajvana, **Milișăuți**, Salcea, Vicovu de Sus.

Ceața este mai frecventă noaptea și dimineața, toamna și iarna. Zonele de producere a ceții urmăresc de obicei văile cursurilor de apă din județ iar localitățile afectate frecvent de acest fenomen sunt: **Milișăuți**, Bogdănești, Lisaura, Salcea, Slobozia, Zvoriștea, Gura Solcii, Siret, Rădăuți, Gura Humorului, Coșna, Berchișești.

Poleiul afectează în special transporturile rutiere și prin cablu, pomicultura, viticultura etc. În județ, fenomenul se produce, de obicei, în areale **Milișăuți**, Fântâna Mare, Râșca, Gura Humorului, Ilișești, Suceava, Grănicești, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Crucea, Satu Mare, Broșteni, Vatra Dornei, Pojorâta.

5.14 Economie

În acest moment în Milișăuți își desfășoară activitatea 272 de agenți economici cu o cifră totală de afaceri de 110,5 milioane lei (25,1 milioane euro) iar numărul total de angajați este de 298. Domeniile cu cea mai mare cifră de afaceri Milisauti, Judetul Suceava sunt:

- CAEN 4941: Transporturi rutiere de mărfuri – 62,4 milioane de lei / an
- CAEN 4719: Comerț cu amănuntul produse nealimentare – 20,1 milioane de lei / an

- CAEN 4711: Comerț cu amănuntul produse alimentare, băuturi și tutun – 10,4 milioane lei
- CAEN 2363: Fabricarea betonului – 2,7 milioane de lei
- CAEN 1013: Fabricarea produselor din carne – 2,2 milioane de lei

Domeniul cu cel mai mare număr de angajați este CAEN 4941: Transporturi rutiere de mărfuri – 148 angajați.

Foarte mulți locuitori ai orașului lucrează în alte localități și sunt nevoiți să facă naveta. Cele mai apropiate localități care oferă un număr mare de locuri de muncă sunt Municipiul Rădăuți și Municipiul Suceava.

Mai trebuie menționat că orașul Milișăuți nu are nici o structură de sprijinire a afacerilor gen parc industrial și nici nu are identificat un teren care să fie dedicat investițiilor. În condițiile în care în următorii 5-6 ani în apropierea localității va trece Autostrada A7 această zonă va deveni foarte atractivă pentru investitori. Trebuie ținut cont însă că în domeniul atragerii de investiții orașul Milișăuți va intra în competiție cu toate localitățile din zonă și în special cu municipiile Suceava și Rădăuți. În aceste condiții trebuie pregătite din timp condiții favorabile pentru potențialii investitori.

Puncte de vânzare a produselor agricole locale

Din punct de vedere al activităților agricole orașul Milișăuți este recunoscut pentru producția de legume. Ca în orice altă activitate acesta și-a dezvoltat în mod continuu metode noi de cultivare a plantelor legumicole. Prin apariția tehnologiilor de cultivare în câmp, apariția și dezvoltarea culturilor în medii protejate, sere, asolamente, solarii, a condus la formarea legumiculturii ca ocupație principală în Milișăuți. Principalele specii de legumicole cultivate în Milișăuți sunt : varza, castravetii, cartofii, roșiile, vinete, ceapa. Acestea sunt procesate în

gospodarii, individual, neexistând o formă industrializată tip fabrică de procesare și conservare a acestor produse legumicole cultivate de agricultori.

Orașul Milișăuți are nevoie de o piață agroalimentară amenajată care să ofere condiții moderne pentru vânzarea produselor agricole locale.

5.15 Cultură, agrement și turism

5.15.1 Cultură

În orașul Milișăuți există o casă de cultură care a fost reabilitată recent. Aceasta dispune de o sală de spectacole cu ce poate găzdui evenimente culturale diverse. Cele mai importante evenimente culturale sunt:

1. Zilele orașului Milișăuți – Hramul Sfantului Procopie - 8 iulie.
2. Hramul localitatii Bădeuți - 15 august

Orașul Milișăuți nu dispune de scenă mobilă și nici de sistem de sonorizare pentru scenă mobilă. Din acest motiv sunt organizate cu dificultate evenimente culturale în aer liber.

Casa de cultură din orașul Milișăuți

5.15.2 Agrement

Din punct de vedere al facilităților de agrement și petrecere a timpului liber orașul Milișăuți este destul de sărac. Există o sală de sport și o bază sportivă și terenuri de sport amenajate pe lângă școli. De asemenea orașul dispune de trei parcuri.

Nu există însă zone de agrement amenajate pentru petrecerea timpului liber. La nivel de oraș este necesară amenajarea unei baze sportive moderne, amenajarea unor zone dotate cu terenuri de sport, alei pentru plimbare, locuri de joacă pentru copii, zonă cu grătare. În lipsa unor astfel de dotări locuitorii orașului Milișăuți își petrec timpul liber în alte localități.

5.15.3 Turism

Turismul este slab dezvoltat în orașul Milișăuți. Cu toate acestea aici se află câteva monumente importante din punct de vedere istoric. În localitatea Bădeuți se află ruinele Bisericii „*Sfântul Procopie*”, construită în anul 1487 de domnul Moldovei, Ștefan cel Mare. Aceasta a fost distrusă de armata austriacă în timpul Primului Război Mondial. Biserica a fost ridicată de voievodul Ștefan cel Mare în semn de mulțumire pentru victoria obținută în lupta de la Râmnicu Sărat împotriva lui Basarab al IV-lea cel Tânăr (Țepeluș), domnul Țării Românești. În apropierea ruinelor bisericii se află și ruinele Curții domnești. Ștefan cel Mare a stat în Bădeuți zece zile în anul 1503. Tot la Bădeuți se mai află *biserica “Sfinții Apostoli Petru și Pavel”*, datând din anul 1935, construită de comunitatea evanghelică luterană și preluată de cultul ortodox în anul 1948.

5.16 Capacitate administrativă

Codul Administrativ (OUG 57 / 2019) reglementează cadrul general pentru organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor administrației publice, statutul personalului din cadrul acestora, răspunderea administrativă, serviciile publice, precum și unele reguli specifice privind proprietatea publică și privată a statului și a unităților administrativ-teritoriale.

Administrația publică locală din unitățile administrativ-teritoriale se organizează și funcționează în temeiul principiilor generale ale administrației publice prevăzute la partea I titlul III și al principiilor generale prevăzute în Legea nr. 199/1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, precum și a următoarelor principii specifice:

- a) principiul descentralizării;
- b) principiul autonomiei locale;
- c) principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor de interes local deosebit;
- d) principiul eligibilității autorităților administrației publice locale;
- e) principiul cooperării;
- f) principiul responsabilității;
- g) principiul constrângerii bugetare.

Aplicarea acestor principii nu poate aduce atingere caracterului de stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil al României.

Teritoriul României este organizat, sub aspect administrativ, în unități administrativ-teritoriale care sunt comunele, orașele și județele. Comunele și orașele sunt unități administrativ-teritoriale de bază. Unele orașe sunt declarate municipii în condițiile legii.

Orașul este unitatea administrativ-teritorială de bază declarată ca atare prin lege, pe baza îndeplinirii criteriilor prevăzute de legislația privind amenajarea teritoriului național. Orașul este alcătuit din zone rezidențiale, zone industriale și de afaceri, cu multiple dotări edilitare cu funcții administrative, industriale, comerciale, politice, sociale și culturale destinate deservirii unei populații dintr-o zonă geografică mai întinsă decât limitele administrative ale acestuia, de regulă situate împrejur. Orașele sunt unități administrativ-teritoriale constituite din cel puțin o localitate urbană și pot avea în componența lor și localități rurale, ultimele denumite sate aparținătoare. Satelor aparținătoare li se aplică reglementările legale în vigoare specifice localităților rurale.

Unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu și sunt subiecte juridice de drept fiscal, titulare ale codului de înregistrare fiscală și ale conturilor deschise la unitățile teritoriale de trezorerie, precum și la unitățile bancare. Acestea sunt titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

Autonomia locală se exercită de către autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și județelor. Autoritățile administrației publice din comune, orașe și municipii sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Consiliile locale și primarii se aleg prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile prevăzute de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale. Consiliile locale și primarii funcționează ca autorități ale administrației publice locale și rezolvă treburile publice din comune, orașe și municipii, în condițiile legii.

Primarul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, a hotărârilor consiliului local. Primarul dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, a dispozițiilor președintelui consiliului județean, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii. Pentru punerea în aplicare a activităților date în competența sa primarul are în subordine un aparat de specialitate. Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale încadrate cu funcționari publici și personal contractual.

Aparatul propriu al Primăriei Milișăuți este format din 37 de persoane din care 2 sunt demnitari, 18 ocupă funcții publice (3 de conducere și 15 de execuție) iar 17 sunt angajați contractuali

(0 posturi de conducere și 17 de execuție). Principalele servicii și compartimente din structura aparatului propriu sunt:

- serviciul economic format din :
- compartiment buget-contabilitate;
- compartiment impozite și taxe locale;
- compartiment inspectie fiscal si executari silit
- compartiment fonduri europene
- compartiment salarizare-resurse umane.
- arhitect șef
- compartiment urbanism, achizitii,investitii
- compartiment protective civila, mediu si PSI;
- birou asistență socială și autoritate tutelară;
- compartiment achiziții și administrarea domeniului public și privat;
- secretar general
- compartiment secretariat-arhiva
- compartiment stare civilă,autoritate tutelara, registratura;
- compartiment camera agricolă, patrimoniu, registrul agricol;
- compartiment asistenta sociala.
- compartiment audit intern;
- compartiment juridic și protectia datelor;
- compartiment cultura si sport.
- Cabinetul primarului
- Birou administrativ intretinere
- compartiment drumuri si de transporturi;
- Biblioteca Orășenească;
- case de cultură;
- sala de sport;

De asemenea, din aparatul propriu mai fac parte administratorul public și secretarul general al unității administrativ – teritoriale. În cadrul aparatului propriu sunt angajați specialiști cu experiență în domeniul în care își desfășoară activitatea.

Din punct de vedere financiar orașul Milișăuți are o situație dificilă. Veniturile proprii sunt reduse astfel încât orașul este dependent de sumele alocate de la bugetul de stat pentru echilibrarea bugetelor locale și finanțările atrase din fonduri europene sau naționale pentru diverse proiecte. Pe de altă parte orașul se confruntă cu o serie de mari provocări:

- rețeaua de drumuri este de 177 de km de drumuri locale din care doar 20 km sunt modernizați. Aceste drumuri trebuie întreținute (balastări, deszăpeziri, reparații în urma ploilor, salubrizări, etc.) și modernizate iar acest lucru presupune eforturi financiare mari;
- rețeaua de apă și canal aflată în construcție nu acoperă toate cartierele iar extinderile sunt costisitoare;
- există o serie de nevoi legate de dezvoltarea infrastructurii urbane iar valoarea acestora depășește cu mult posibilitățile bugetului local;

În aceste condiții orașul Milișăuți este nevoit să-și planifice dezvoltarea în funcție de programele europene și naționale și de prioritățile acestor programe. Doar astfel va putea atrage sumele foarte mari necesare dezvoltării și urbanizării.

5.17 Asociații de dezvoltare locală și intercomunitară

Orașul Milișăuți face parte din Grupul de Acțiune Locală "Ceteatea Bucovinei". Acest GAL aparține din punct de vedere administrativ **județului Suceava**, fiind o zonă continuă, uniformă din punct de vedere al datelor geografice și economice și care include în componența sa **2 orașe mici** (cu o populație mai mică de 20.000 locuitori): Milișăuți și Cajvana și **10 comune** din partea de nord-est a județului: Șcheia, Ilișești, Moara, Bălăceana, Todirești, Stroești, Pârteștii de Jos, Dărmănești, Botoșana, Comănești. Grupurile de Acțiune Locală reprezintă parteneriate constituite din diverși reprezentanți ai sectorului socio-economic din teritoriul respectiv. La nivel de decizie, partenerii sociali și economici și reprezentanții societății civile, precum agricultorii, femeile, tinerii din spațiul rural și asociațiile acestora trebuie să reprezinte cel puțin 50% din parteneriatul local. GAL -urile sunt înființate în cadrul programului LEADER.

LEADER poate fi văzut ca un **instrument cheie** de dezvoltare rurală și mic urban, având în vedere că serviciile de bază curente nu întrunesc nevoile populației din teritoriile LEADER și nici condițiile sociale, ceea ce se reflectă în dezvoltarea economică a zonelor LEADER din România. Teritoriul eligibil LEADER este reprezentat de Unități Administrativ-Teritoriale-**comune** și Unități Administrativ-Teritoriale- **orașe mici** cu o populație de maxim 20.000 locuitori.

Caracteristicile Programului LEADER

Programul LEADER se bazează pe combinarea a 7 caracteristici, astfel:

- abordare teritorială (utilizarea eficientă a resurselor locale din cadrul unei zone teritoriale specifice, desfășurarea de activități integrate și crearea unei viziuni comune),
- abordare partenerială (realizarea unui parteneriat public-privat interesat în dezvoltarea zonei, denumit Grup de Acțiune Locală),
- abordare de jos în sus (participarea activă a populației locale la planificarea, luarea deciziilor și implementarea strategiilor necesare dezvoltării zonei),
- abordarea integrată și multisectorială a strategiilor bazate pe interacțiunea partenerilor din toate sectoarele economiei locale, pentru a planifica și pune în comun problemele din mediul rural,
- accent deosebit pe inovație și experimentare (căutarea de răspunsuri noi la problemele existente ale dezvoltării rurale),
- implementarea proiectelor de cooperare,
- interconectarea parteneriatelor locale.

Avantaje ale Programului LEADER

- Răspunde nevoilor locale specifice;

- Valorifică resursele locale;
- Mobilizează actorii locali, reprezentanți ai populației rurale, de a se preocupa și de a prelua controlul dezvoltării zonelor rurale prin întocmirea de strategii axate pe problemele identificate în comunitățile lor;
- Oferă zonelor rurale posibilitatea de colaborare cu alte teritorii pentru schimb și transfer de experiență prin crearea de rețele;
- Prin caracterul său descentralizat, integrat și de jos în sus este esențial pentru dezvoltarea echilibrată teritorială.

Secțiunea 6: Cercetarea sociologică. Analiza nevoilor și a potențialului zonei din perspectiva populației și a altor factori interesați.

6.1 Sondaj de opinie

6.1.1 Rezultatele sondajului de opinie

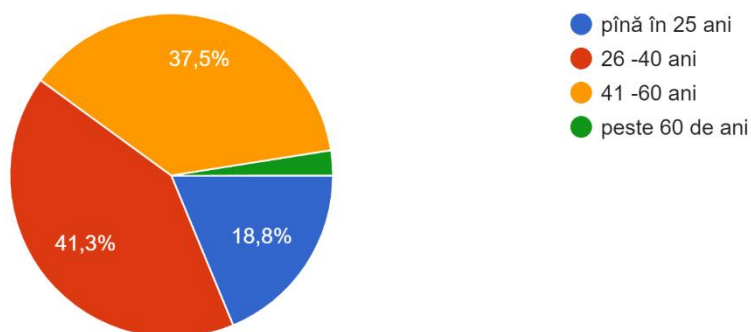
În vederea identificării problemelor majore cu care se confruntă administrația publică locală și cetățenii au fost realizat un sondaj de opinie adresat populației orașului. Sondajul a fost realizat electronic. Primăria Milișăuți a promovat intens acest sondaj de opinie și a încurajat cetățenii să răspundă în număr mare.

Repondenții au avut posibilitatea de a alege la ce întrebări doresc să răspundă. Din acest motiv unele întrebări au înregistrat răspunsuri mai puține față de numărul total al respondenților care a fost de 80.

1. Structura respondenților.

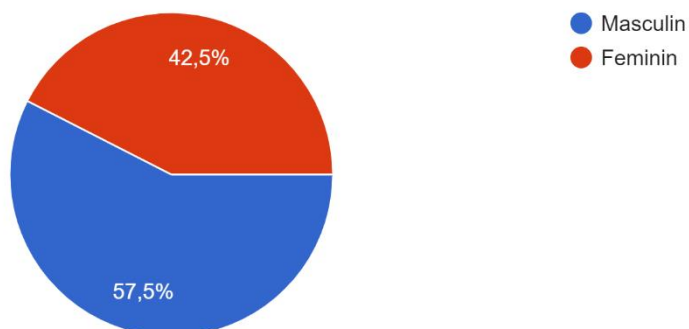
1. În ce grupă de vârstă vă încadrați?

80 de răspunsuri

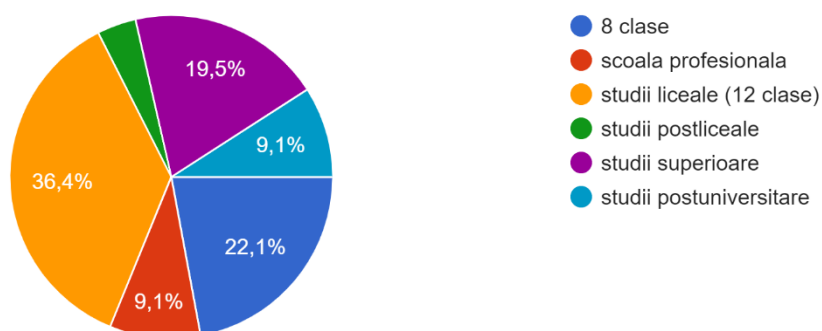
2. Sex

80 de răspunsuri

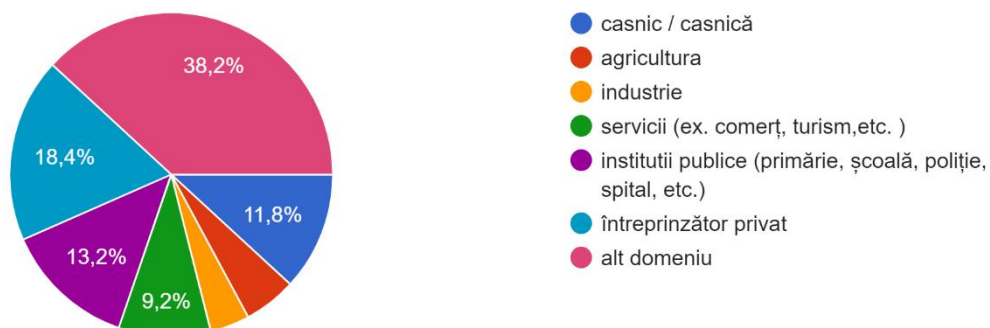
3. Studii

77 de răspunsuri

4. Loc de munca

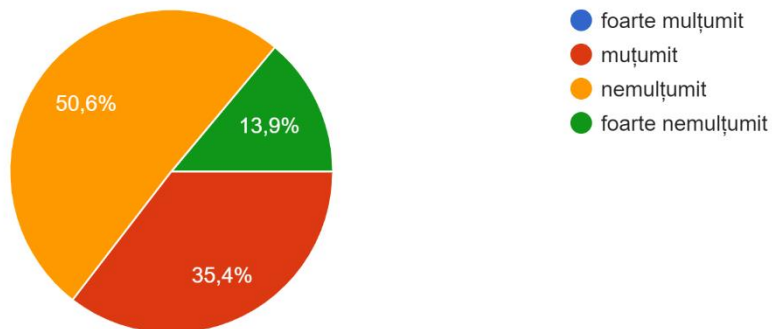
76 de răspunsuri

2. Gradul de mulțumire al populației referitor la infrastructura rutieră și mobilitatea urbană.

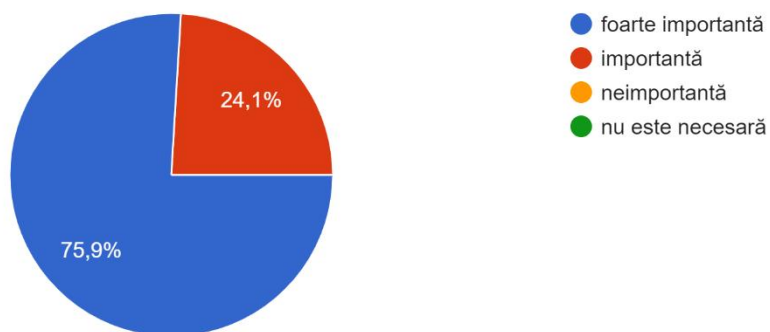
5. Cât de mulțumiți sunteți de starea drumurilor din localitatea Milisăuți ?

79 de răspunsuri

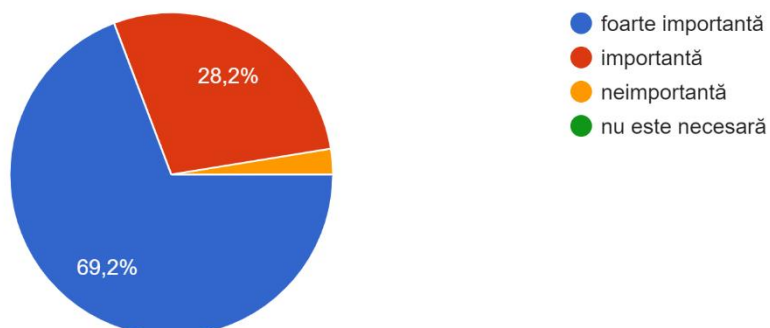
6. În opinia dvs. cât de importantă este reabilitarea drumurilor locale din orașul Milisăuți?

79 de răspunsuri

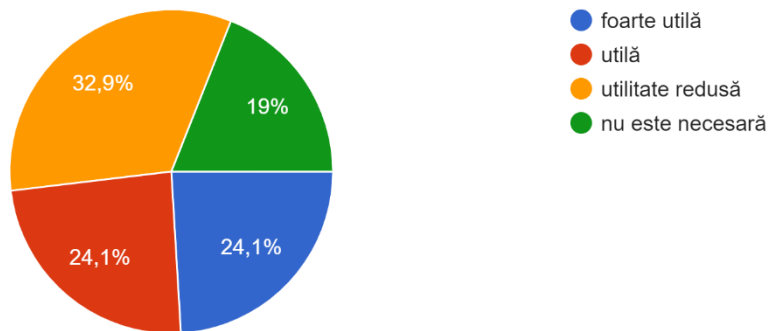
7. În opinia dvs. cât de importantă este construirea de trotuare în orașul Milisăuți?

78 de răspunsuri

8. Cât de utilă ar fi înființarea transportului public local în Milisăuți?

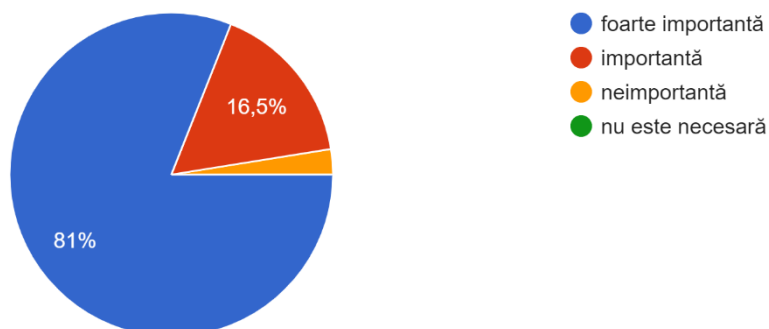
79 de răspunsuri

3. Gradul de mulțumire al populației referitor la existența și calitatea utilităților publice.

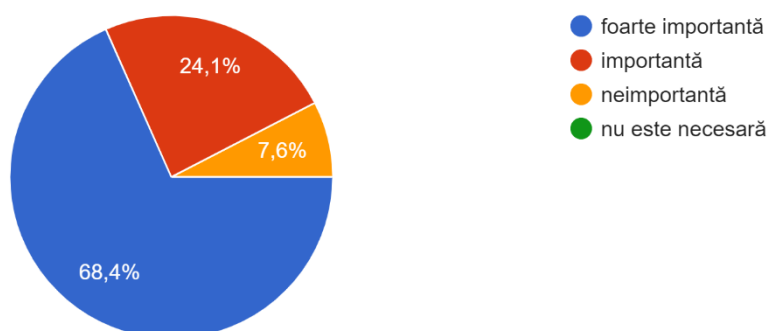
9. Cât de importantă considerați că este extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare pe toate străzile orașului Milisăuți?

79 de răspunsuri

10. Cât de importantă considerați că este conectarea orașului Milisăuți la rețeaua națională de alimentare cu gaze naturale?

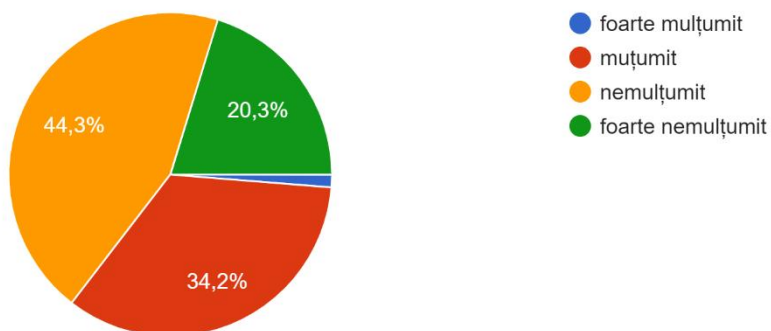
79 de răspunsuri

4. Gradul de mulțumire al populației referitor la calitatea spațiilor verzi și a locurilor de joacă pentru copii.

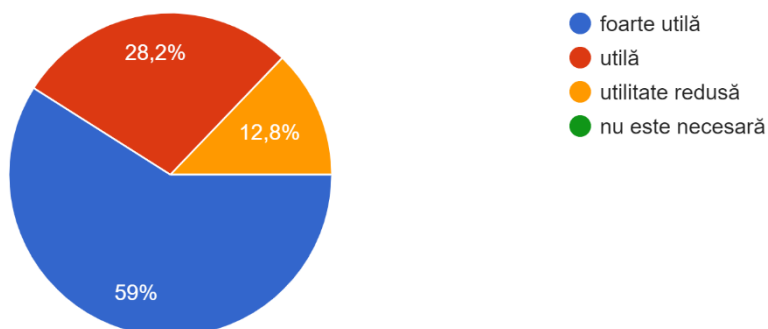
11. Cât de mulțumiți sunteți de spațiile verzi din orașul Milisăuți?

79 de răspunsuri

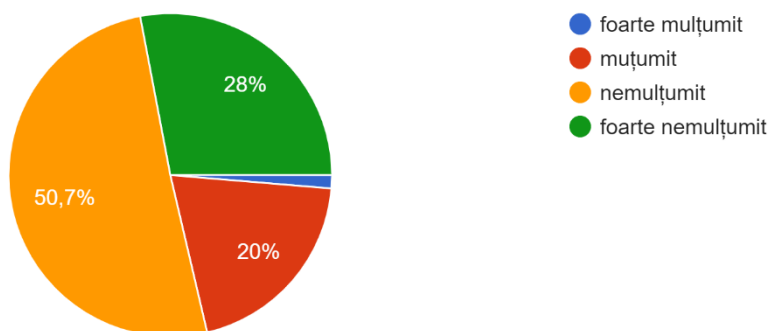
12. În opinia dumneavoastră cât de utilă este construirea unor zone verzi tip parc în orașul Milisăuți?

78 de răspunsuri

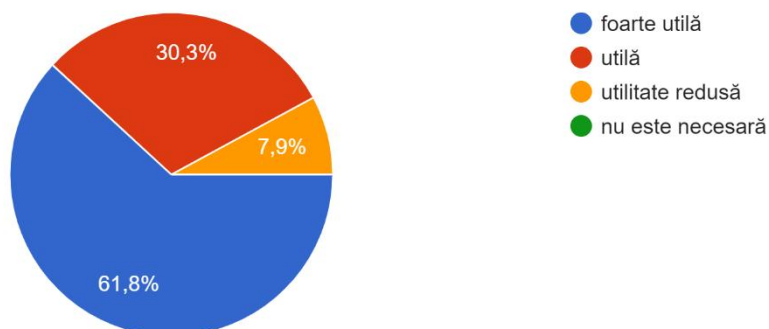
13. Cât de mulțumiți sunteți de numărul de locuri de joacă pentru copii existente în orașul Milisăuți?

75 de răspunsuri

14. Cât de utilă considerați că este construirea de noi locuri de joacă pentru copii?

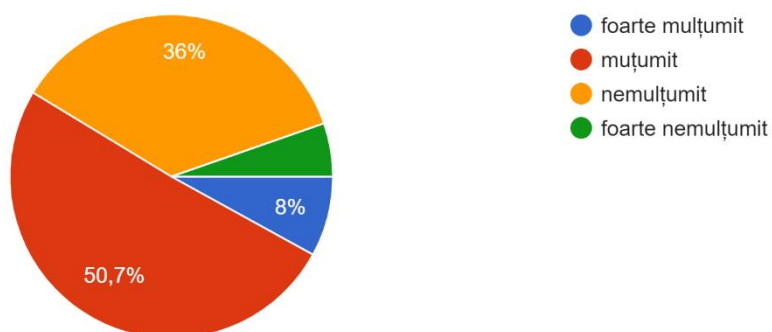
76 de răspunsuri

5. Gradul de mulțumire al populației referitor la infrastructura culturală și a evenimentelor culturale.

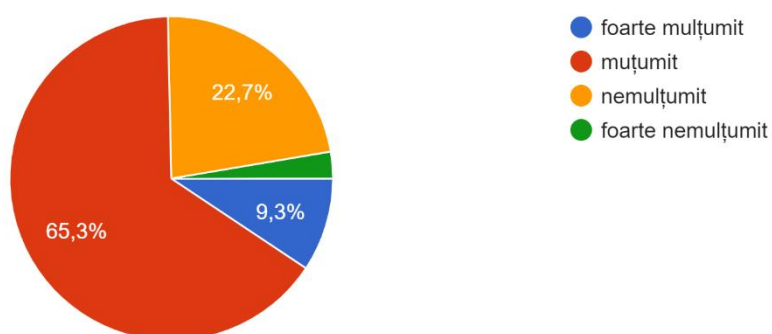
15. Cât de mulțumiți sunteți de oferta de evenimente culturale?

75 de răspunsuri

16. Cât de mulțumiți sunteți de starea infrastructurii culturale(case de cultură)?

75 de răspunsuri

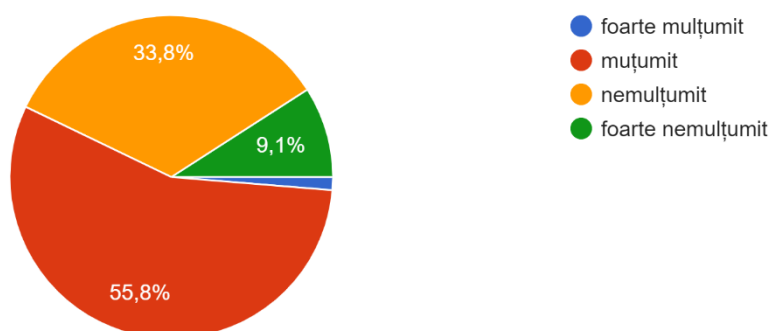
17. Considerați că oferta de activități culturale poate fi îmbunătățită? Enumerați una sau mai multe activități culturale ce ar putea fi organizate în Milișăuți.

- Înființarea unui ansamblu folcloric
- Organizarea de concerte
- Organizarea de activități literare
- Înființarea unei trupe de teatru amatori
- Organizarea de activități culturale și științifice pentru elevi
- Organizarea de festivaluri inclusiv organizarea silelor orașului
- Organizarea de activități culturale și sportive pe final de week end
- Înființarea unui cinematograful care să funcționeze în week end
- Organizarea de evenimente culturale pentru persoanele vârstnice

6. Gradul de mulțumire al populației referitor la infrastructura de sport și agrement.

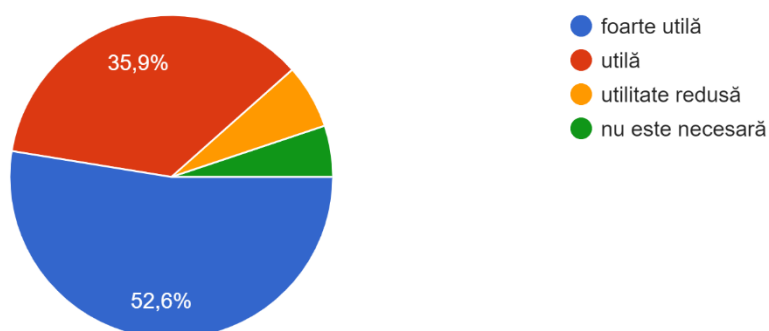
18. Cât de mulțumit sunteți de facilitățile pentru practicarea sportului și facilitățile de agrement din orașul Milișăuți?

77 de răspunsuri

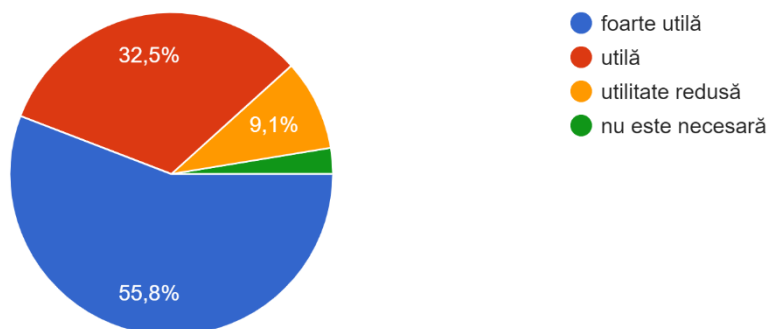
19. Cât de utilă este construirea unei baze sportive în aer liber în orașul Milișăuți?

78 de răspunsuri

20. Cât de utilă este construirea unei baze de agrement în orașul Milisăuți (pentru petrecerea timpului liber)?

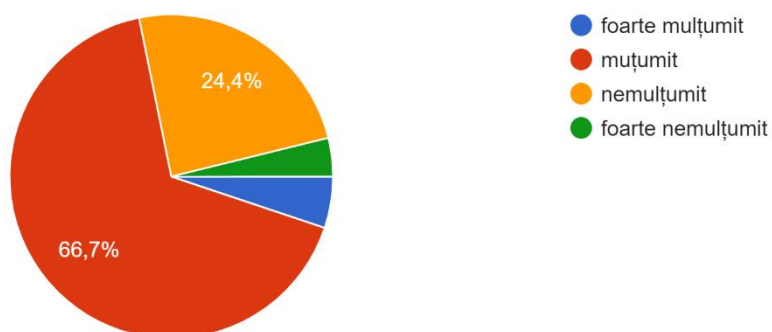
77 de răspunsuri

7. Gradul de mulțumire al populației referitor la serviciul de iluminatul public.

21. Cât de mulțumiți sunteți de iluminatul public din orașul Milisăuți?

78 de răspunsuri

22. Considerați că în orașul Milisăuți există zone spre care trebuie extins iluminatul public? Care sunt acestea?

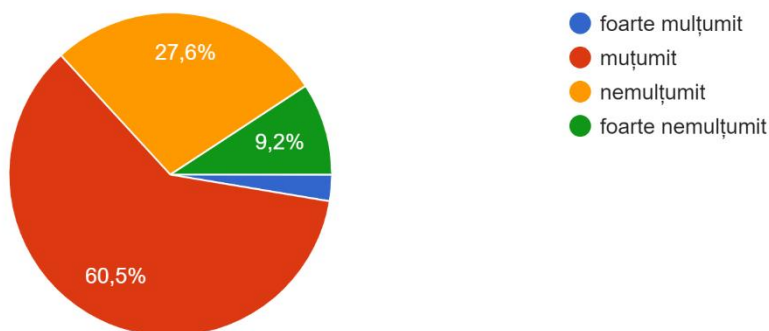
Răspunsuri:

- Gara
- Lunca
- Zonele situate la periferia orașului
- Străzile

8. Gradul de mulțumire al populației referitor la activitatea de salubritate și opinia cu privire la poluarea din oraș.

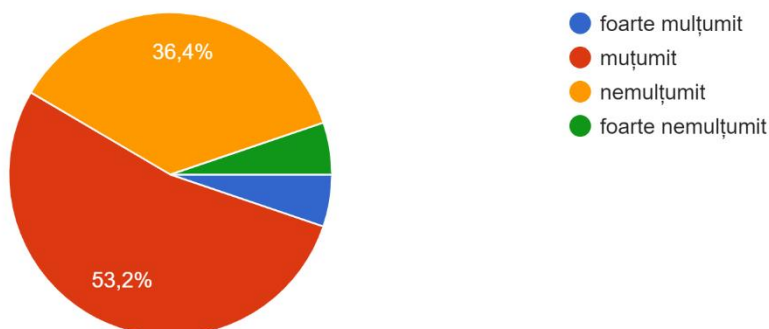
23. Cât de mulțumiți sunteți de funcționarea activității de salubritate în orașul Milisăuți?

76 de răspunsuri

24. Cât de mulțumit sunteți de curățenia din oraș la modul general?

77 de răspunsuri

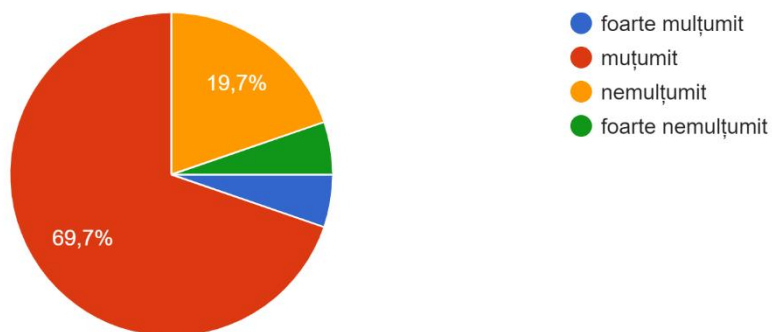

25. Ce măsuri credeți că ar trebui luate pentru îmbunătățirea salubrității orașului?

- Înființarea rețelei de canalizare
- Instalarea de pubele inteligente
- Sancțiuni drastice pentru cei care poluează orașul
- Realizarea colectării selective
- Instalarea de coșuri de gunoi
- Colectarea deșeurilor vegetale și a deșeurilor provenite din construcții
- Crearea unei baze de reciclare a deșeurilor
- Distribuirea de tomberoane pentru cetățeni
- Construirea unei rețele pentru colectarea apei pluviale

26. Cât de mulțumiți sunteți de calitatea aerului din orașul Milisăuți?

76 de răspunsuri

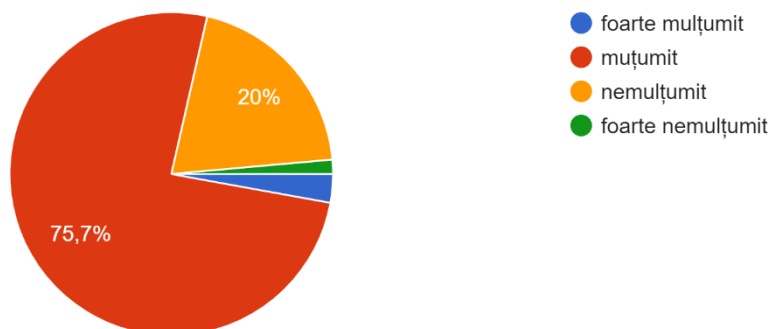
27. Care credeți că sunt principalele trei surse de poluare în orașul Milișăuți?

- Apele uzate (nu există sistem de canalizare)
- Depozitele clandestine de deșeuri
- Eribicidele și pesticidele utilizate în agricultură
- Traficul auto (mai ales pe drumurile nemodernizate)
- Firma de anvelope și fabrica Egger
- Balastierele
- Arderea vegetației
- Resturile de varză murată

9. Gradul de mulțumire al populației referitor la infrastructura educațională.

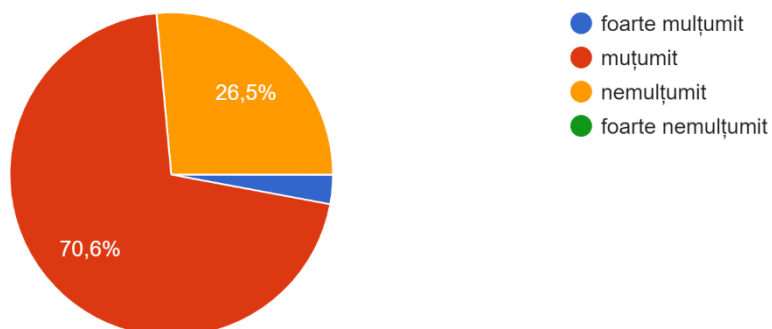
28. Cât de mulțumiți sunteți de starea clădirilor în care funcționează școlile și grădinițele din orașul Milisăuți?

70 de răspunsuri

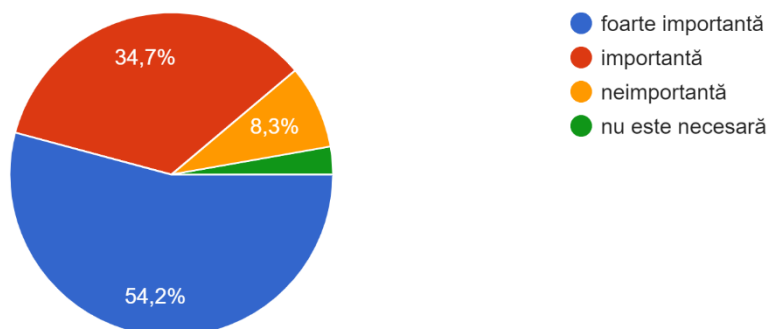
29. Cât de mulțumiți sunteți de dotarea școlilor și grădinițelor din orașul Milisăuți?

68 de răspunsuri

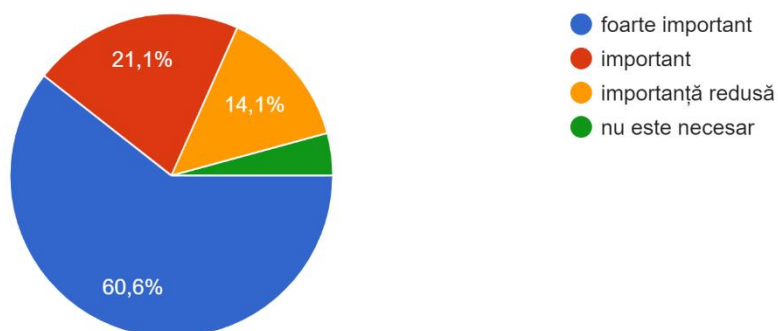
30. Cât de importantă considerați că este înființarea unui after school în orașul Milisăuți?

72 de răspunsuri

31. Cât de importantă considerați că este construirea unei creșe în orașul Milisăuți?

71 de răspunsuri

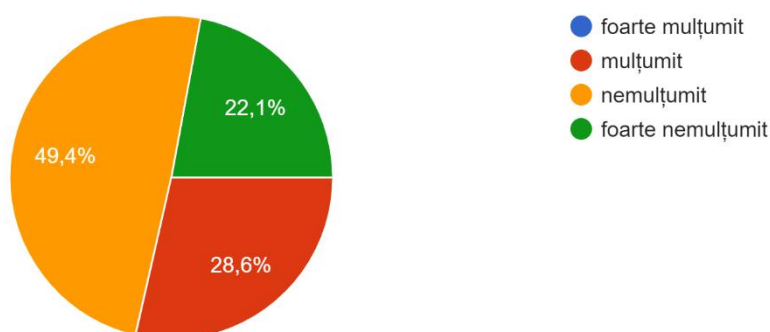
32. Ce investiții considerați că ar mai fi necesare în cazul școlilor și grădinițelor din orașul Milisăuți?

- Dotare cu mobilier școlar
- Dotare cu echipamente IT
- Reabilitarea interiorului clădirilor
- Construirea unui campus școlar nou
- Construirea de clădiri care să găzduiască programe after-school
- Dotarea laboratoarelor
- Înființarea unei baze sportive în curtea școlii sau în imediata apropiere
- Înființarea unei grădinițe cu program prelungit
- Înființarea unei creșe
- Construirea de locuințe pentru specialiști din învățământ

10. Gradul de mulțumire al populației referitor la infrastructura medicală.

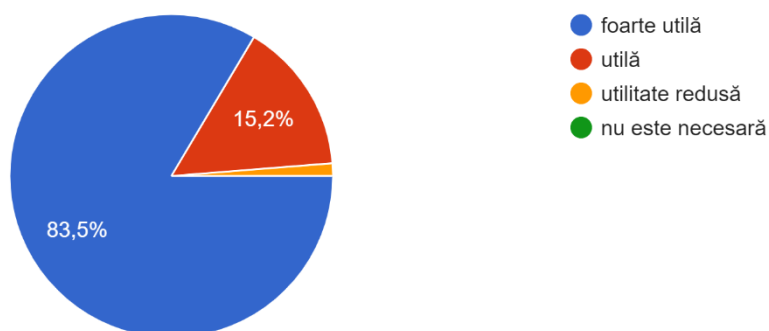
33. Cât de mulțumiți sunteți de infrastructura medicală din orașul Milisăuți?

77 de răspunsuri

34. Cât de utilă este construirea în orașul Milisăuți a unei policlinici în care să-și desfășoare activitatea medicii de familie și medicii specialiști?

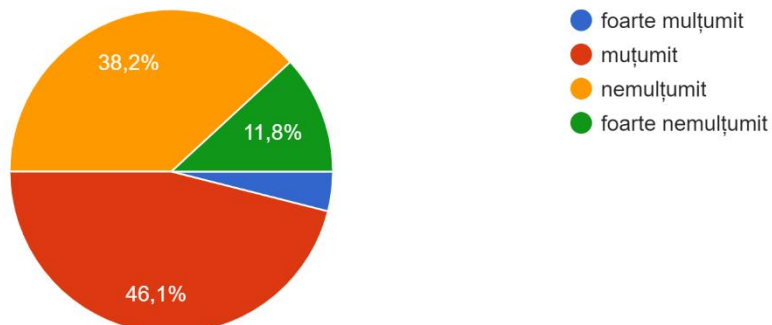
79 de răspunsuri

11. Siguranța cetățeanului.

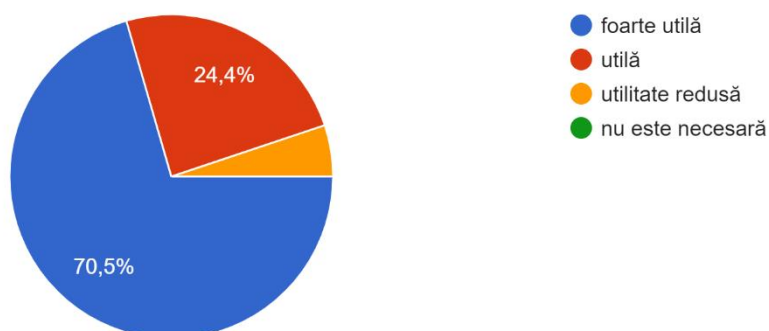
35. Cât de mulțumiți sunteți de măsurile privind siguranța cetățeanului ?

76 de răspunsuri

36. Cât de util este un sistem de supraveghere video la nivel de oraș?

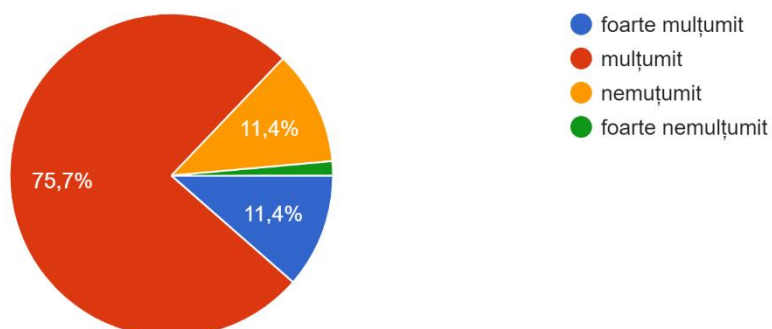
78 de răspunsuri

12. Gradul de mulțumire al populației referitor la serviciile sociale.

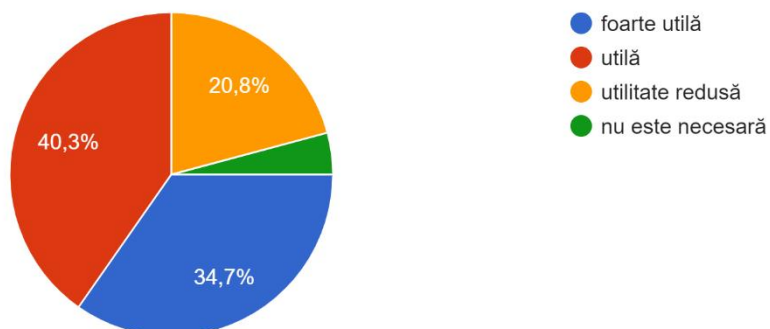
37. Cât de mulțumiți sunteți de serviciile sociale oferite de Primăria Milișăuți?

70 de răspunsuri

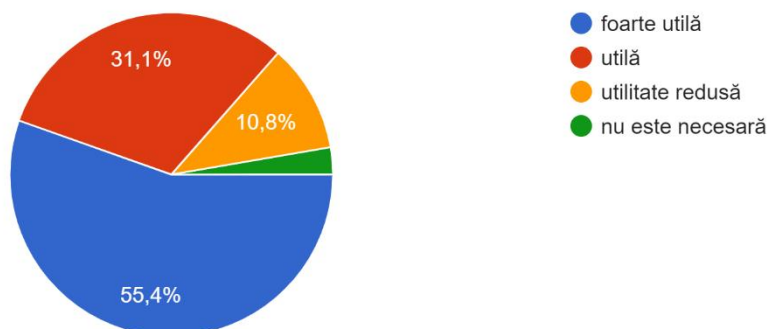
38. Cât de utilă este înființarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice?

72 de răspunsuri

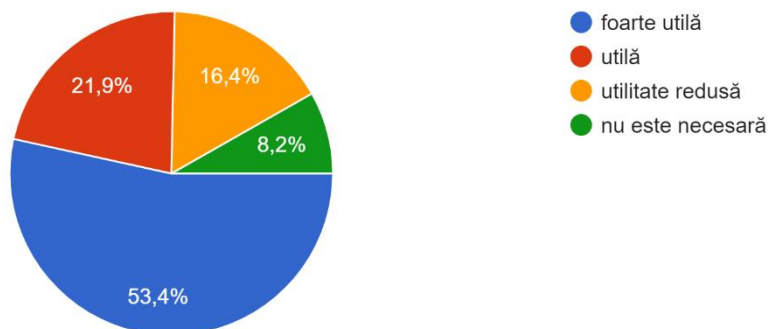
39. Cât de utilă este înființarea unei echipe mobile de asistență socială?

74 de răspunsuri

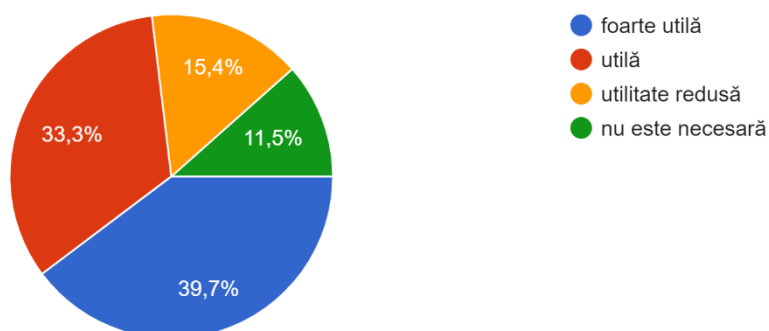
40. Cât de utilă este construirea de noi locuințe pentru tineri?

73 de răspunsuri

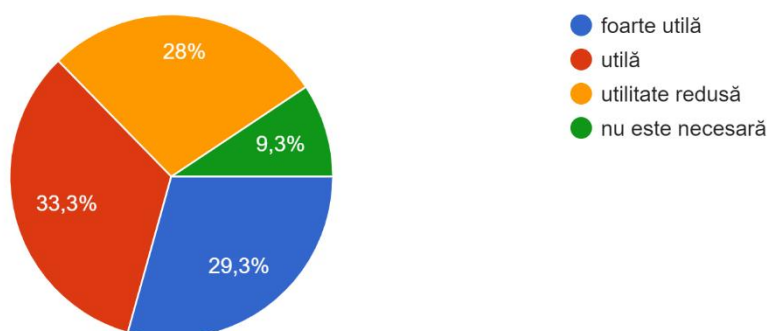
41. Cât de utilă este construirea de locuințe pentru specialiști din învățământ și sănătate?

78 de răspunsuri

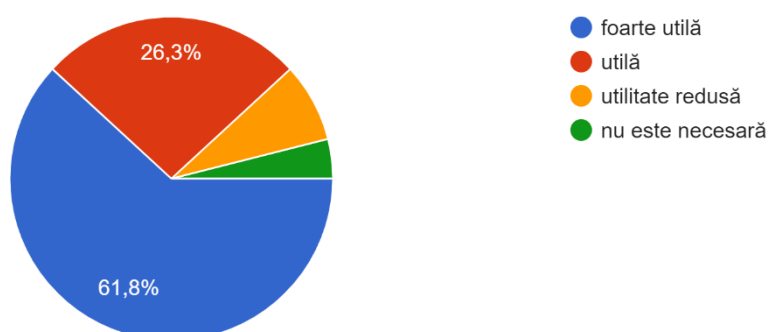
42. Cât de utilă este construirea de locuințe sociale?

75 de răspunsuri

43. Cât de utilă este înființarea unei infrastructuri care să gazduiască activități ale tinerilor (gen centru educațional - pentru activități educaționale și recreative)?

76 de răspunsuri

13. Problemele majore ale comunității în viziunea populației.

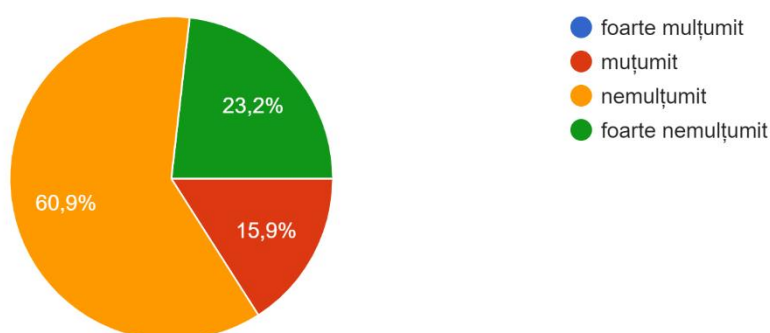
44. Care credeți că sunt primele 3 probleme majore cu care se confruntă orașul Milișăuți (pot fi din domeniul economic, social, mediu, etc.)?

- Lipsa sistemului de canalizare
- Lipsa rețelei de alimentare cu apă potabilă
- Lipsa gazului metan
- Infrastructura rutieră nereabilitată
- Lipsa trotuarelor
- Lipsa unei infrastructuri pentru servicii medicale
- Slaba dezvoltare industrială și lipsa locurilor de muncă
- Lipsa unui supermarket
- Probleme legate de salubritatea orașului

14. Percepția populației referitor la situația economică a orașului Milișăuți.

45. Cât de mulțumit sunteți de oferta de locuri de muncă la nivelul orașului Milișăuți?

69 de răspunsuri

46. Sunteți nevoit să faceți naveta pentru a lucra în altă localitate? Dacă da menționați câți km și localitatea de destinație?

Din numărul total de respondenți 26 au menționat că fac naveta. Distanța de navetă este de 8 – 54 km. Principalele localități către care se face naveta sunt municipiile Rădăuți și Suceava. Patru respondenți au menționat că lucrează în alte țări.

47. În ce domenii de activitate considerați că se pot dezvolta firme în orașul Milișăuți? Menționați 3-4 domenii de activitate.

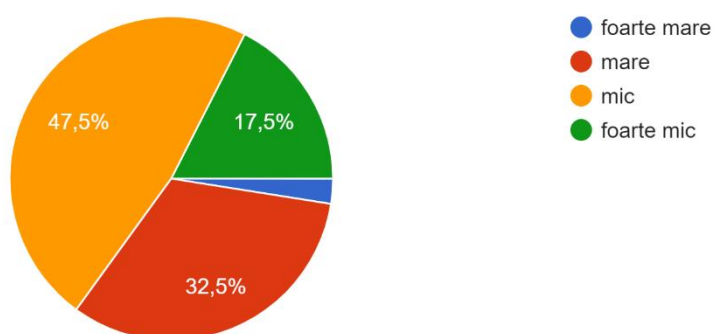
- Agricultură și procesarea produselor agricole
- Industria alimentară

- Transport
- Construcții
- HORECA
- Panificație
- Turism
- Industria textilă
- Comerț
- IT

15. Percepția populației cu privire la dezvoltarea turismului.

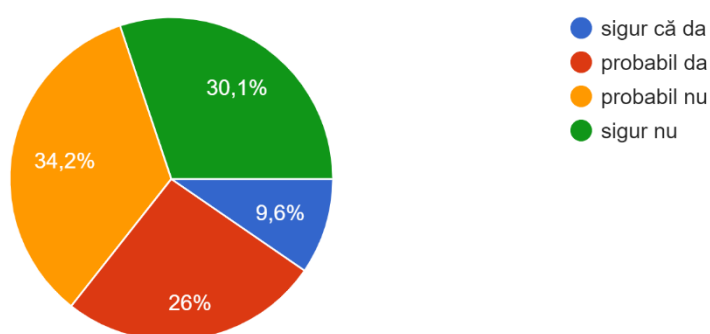
48. Cât de mare considerați că este potențialul orașului Milișăuți în domeniul turismului?

80 de răspunsuri

49. V-ar interesa să deschideți propria afacere în domeniul turismului?(Pensiune, restaurant, punct gastronomic local, atelier de artă populară, etc)

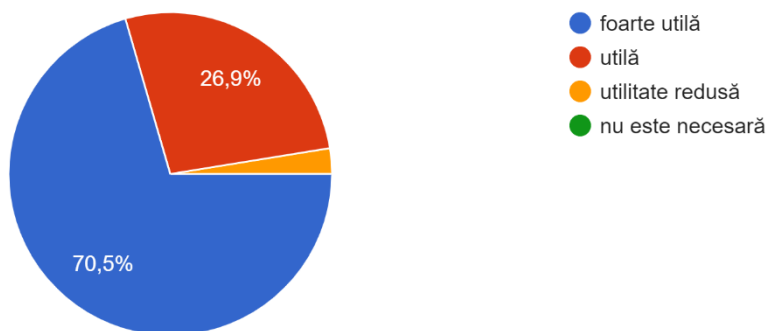
73 de răspunsuri

16. Energie verde

50. Considerați util ca în orașul Milișăuți să se implementeze proiecte privind producerea de energie regenerabilă (eoliană, solară, etc.)?

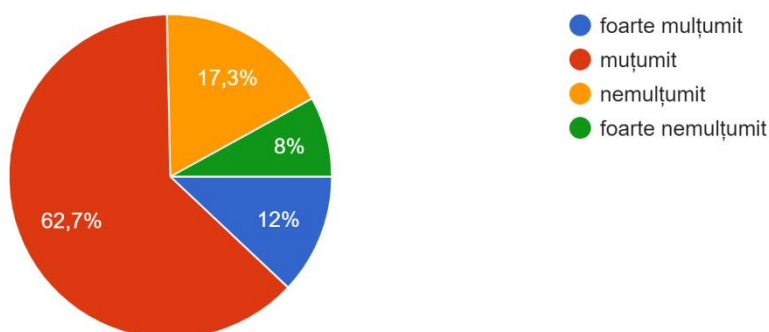
78 de răspunsuri

17. Percepția populației cu privire la activitatea administrației publice locale

51. Cât de mulțumit sunteți de activitatea angajaților Primăriei Milișăuți?

75 de răspunsuri

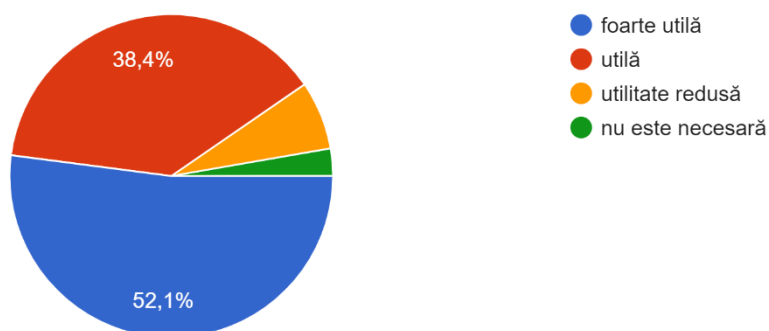

52. Puteți sugera măsuri care să aducă îmbunătățiri în activitatea Primăriei Milișăuți? Vă rugăm să le menționați pe scurt.

- Informatizarea serviciilor
- Instalarea unui infochioșc
- Îmbunătățirea capacității de comunicare cu publicul
- Reducerea timpului necesar pentru rezolvarea solicitărilor

53. Considerați utilă implementarea de soluții smart city în activitatea Primăriei Milișăuți și în comunitatea locală în general?

73 de răspunsuri

18. Alte aspecte semnalate de populație.

54. Vă rugăm să menționați pe scurt alte aspecte pe care le considerați importante dar nu le-ați regăsit în chestionar?

- oprirea excavărilor de agregate minerale din râurile Suceava și Sucevița;
- amenajarea cursurilor de apă, corectarea torenților, înființarea de plantații de arbori/arbuști pentru protecția malurilor (în acest mod se pot crea zone ideale pentru agrement);
- înființarea de perimetre de ameliorarea a terenurilor degradate, împăduriri;
- digitalizarea primăriei;
- atragerea de fonduri europene pentru dezvoltare

6.1.2 Concluzii

Chestionarul realizat cu ocazia elaborării prezentei strategii a permis implicarea largă a populației și a altor factori interesați în definirea obiectivelor de dezvoltare viitoare a orașului Milișăuți. Numărul de repondenți care au completat chestionarul este relevant iar răspunsurile oferite putem spune că reliefează cu claritate opinia cetățenilor din orașul Milișăuți. Aceste răspunsuri vor fi luate în considerare în elaborarea strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a orașului Milișăuți.

Din chestionar rezultă că o serie de investiții sunt extrem de importante pentru comunitate. În astfel de cazuri procentul de răspunsuri "foarte important / foarte util / foarte necesar" depășește 50% din total repondenți. Aceste investiții vor constitui nucleul portofoliului de proiecte pentru perioada 2021 – 2027.

Cele mai solicitate investiții sunt următoarele:

- reabilitarea drumurilor locale – 74%

- construirea de trotuare – 67,3%
- extinderea rețelelor de apă și canalizare – 76,8%
- conectarea la rețeaua națională de gaze naturale – 60,7%
- construirea unor zone verzi tip parc – 58,2%
- construirea de noi locuri de joacă pentru copii – 56,6%
- construirea unei baze de agrement – 52,7%
- înființarea unui after school – 51,9%
- construirea unei creșe – 55,1%
- construirea unei policlinici – 83,9%
- instalarea unui sistem de supraveghere video la nivel de oraș – 65,5%
- înființarea unei echipe mobile de asistență socială – 51,9%
- construirea de locuințe pentru tineri – 52,9%
- construirea unui centru educațional pentru tineri – 58,5%
- construirea de infrastructuri pentru producerea de energie regenerabilă – 67,9%

6.3 Interlegăturile între domeniile economic, social și climatic.

În urma analizei nevoilor și a potențialului orașului Milișăuți au fost evidențiate o serie de aspecte cu relevanță majoră pentru orașul Milișăuți.

Cele mai importante nevoi identificate sunt:

- Necesitatea reabilitării, modernizării și extinderii infrastructurii rutiere și a utilităților publice (apă-canal, gaz, iluminat public);
- Necesitatea dezvoltării mediului de afaceri și a creșterii numărului de locuri de muncă;
- Necesitatea construirii unei infrastructuri de sănătate (medicină primară);
- Necesitatea dezvoltării serviciilor sociale (centre de zi, echipă mobilă, locuințe sociale, etc.)
- Necesitatea dezvoltării infrastructurii educaționale și creșterea numărului de servicii educaționale oferite (creșă, grădiniță cu program prelungit.
- Necesitatea amenajării de spații verzi și a construirii unei infrastructuri destinate petrecerii timpului liber în natură.

Aceste necesități nu se manifestă independent ci se influențează reciproc.

Lipsa unei infrastructuri rutiere modernizate și a utilităților are un efect negativ și în domeniul social dar și în cel economic. Fără drumuri moderne și fără utilități nu se poate susține dezvoltarea locală.

Existența unui mediu de afaceri slab dezvoltat influențează negativ veniturile populației punând presiune astfel pe serviciile publice de asistență socială. În același timp influențează negativ dezvoltarea locală în ansamblu deoarece sumele încasate la bugetul local sub formă de taxe și impozite vor fi mici.

Lipsa pe plan local unei infrastructuri de sănătate are un efect negativ atât din punct de vedere social cât și asupra mediului de afaceri. Angajații care se îmbolnăvesc sunt nevoiți să facă

deplasări către spitale din alte localități pentru diagnosticare. Acest lucru presupune creșterea numărului de zile de concediu medical.

O infrastructură socială slab dezvoltată are un efect negativ din punct de vedere social. În același timp influențează negativ domeniul economic. Dacă într-o familie există o persoană care necesită monitorizare ocazională sau chiar supraveghere permanentă cel puțin un alt membru al familiei va trebui să aloce timp pentru această activitate. În aceste condiții va avea dificultăți în asigurarea unui echilibru între viața personală și viața de familie.

O infrastructura educațională slab dezvoltată are un efect negativ social dar și asupra domeniului economic. Lipsa de forță de muncă educată și calificată este un impediment major al dezvoltării economice. De asemenea lipsa creșelor, a grădinițelor cu program prelungit și a centrelor after school generează o presiune suplimentară asupra familiilor cu copii care sunt nevoite să facă eforturi mari pentru a crea un echilibru între viața profesională și viața de familie.

Lipsa spațiilor verzi amenajate precum și a infrastructurii de agrement afectează negativ calitatea vieții. De asemenea constituie o problemă în ceea ce privește calitatea mediului înconjurător.

Potențialul local de dezvoltare se bazează pe următoarele avantaje:

- Populația orașului Milișăuți are un ridicat spirit antreprenorial;
- Localitatea Milișăuți are o tradiție importantă în domeniul culturilor legumicole;
- Populația orașului este relativ constantă;
- Localitatea Milișăuți este interconectată cu localitățile învecinate prin drumuri naționale și legături feroviare;
- Localitatea Milișăuți implementează o serie de proiecte foarte importante ce vizează dezvoltarea infrastructurii de utilități publice.

Existența unei bune conectări rutiere și feroviare cu localitățile din jur constituie o bună oportunitate pentru dezvoltarea economică și socială a orașului Milișăuți. În principal mediul de afaceri are nevoie de posibilități diversificate de transport. În același timp este încurajată și deplasearea persoanelor spre / dinspre localitățile învecinate.

6.4 Analiza SWOT

Analiza SWOT este o tehnică de planificare strategică. Pe de o parte, evaluează factorii interni și externi, potențialul actual și viitor. Pe de altă parte, identifică punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările (acronimul SWOT înseamnă *strengths, weaknesses, opportunities, threats*).

Prin definiție, punctele tari (S) și punctele slabe (W) sunt considerate factori interni, asupra cărora autoritatea locală are o anumită doză de control. Oportunitățile (O) și Amenințările (T)

sunt considerate factori externi, pe care autoritatea locală nu are cum să-i controleze. Analiza SWOT cuprinde două părți:

Analiza internă (Puncte tari și puncte slabe). În această fază se face o radiografie a situației existente, luând în considerare punctele forte și minusurile identificate;

Analiză externă (amenințări și oportunități). Atât amenințările, cât și oportunitățile aparțin mediului din afara organizației, dar trebuie să fie luate în considerare și trebuie identificate modalitățile optime pentru valorificarea oportunităților precum și soluții viabile pentru depășirea amenințărilor identificate.

Analiza SWOT – UAT Milișăuți

Puncte tari	Puncte slabe
- Populația orașului Milișăuți s-a menținut constantă în ultimii 5 ani ceea ce înseamnă că fenomenul de migrație este extrem de redus; - Ponderea populației active (15-64 de ani) la nivel de oraș este ridicată; - În ultimii ani la nivelul orașului s-a înregistrat un spor natural negativ al populației (decese mai multe decât nașteri); - La nivelul localității nu există populație dezavantajată pe condiții de locuire; - La nivelul orașului Milișăuți există o cerere consistentă pentru servicii de educație antepreșcolară și preșcolară; - La nivelul orașului Milișăuți există o cerere consistentă pentru servicii de educație primară, gimnazială și liceală; - Rețeaua de școli acoperă bine teritorial orașul astfel încât toți copiii au acces la educație; - Toate școlile au beneficiat de o serie de investiții în infrastructură (reabilitări ale clădirilor, construire de locuri de joacă, construire de terenuri de sport, etc.) ; - Există 2 cabinete ale medicilor de familie ; - Există 2 cabinete stomatologice; - Există furnizori de telefonie, internet și televiziune prin cablu; - Rețeaua de drumuri a orașului Milișăuți are 177 de km și asigură o foarte bună conectivitate;	- Orașul Milișăuți a dobândit recent acest statut astfel încât nu are o moștenire urbanistică bogată (nu dispune de un număr mare de străzi modernizate, rețele de apă și canalizare, trotuare pe distanțe lungi, un centru de oraș bine definit, o zona industrială, etc.); - Situată în apropierea municipiului Rădăuți care devine astfel un concurent pentru diversele tipuri de servicii publice care pot fi furnizate populației (educație, sănătate, etc.) dar și un important concurent în domeniul atragerii de investitori ; - În ultimii 5 ani populația tânără a scăzut constant iar dacă acest trend se va menține va duce în timp la scăderea populației și la creșterea procentului de persoane vârstnice; - În ultimii ani mortalitatea la nivelul orașului a fost mai ridicată decât natalitatea rezultând un spor demografic natural negativ; - 33,17% din populație este dezavantajată pe ocupare (nu poate găsi un loc de muncă adecvat pregătirii școlare și profesionale); - 61,92% din populație este dezavantajată pe capital uman (nivel scăzut de educație școlară);

- Orașul Milișăuți este nod feroviar pe CCF 2 – București – Bacău – Suceava – Vicșani; - Orașul Milișăuți are legături feroviare directe cu municipiile din jur: Suceava, Rădăuți; - În momentul de față sunt în implementare proiecte care vizează înființarea rețelelor de apă și canalizare; - Rețeaua de furnizare a energiei electrice acoperă întreg teritoriul orașului Milișăuți; - Aproape toate străzile beneficiază de iluminat public; - Orașul Milișăuți este străbătut de două râuri: Suceava și Sucevița; - Orașul Milișăuți este deservit de o firmă de salubritate; - În oraș își desfășoară activitatea 272 de firme; - Există o suprafață agricolă mare; - Există o piață agro-alimentară; - Orașul Milișăuți face parte dintr-un grup de acțiune locală (GAL); - În oraș există o casă de cultură; - Aparatul propriu al primarului este bine dimensionat și acoperă toate posturile cheie;	- Investițiile realizate nu sunt suficiente pentru a acoperi toate nevoile școlilor din Milișăuți; - Nu s-au realizat investiții în domeniul utilizării surselor regenerabile de energie pentru încălzirea școlilor, iluminat și în utilizarea metodelor moderne de încălzire și ventilație (încălzire în pardoseală, ventilație cu recuperare de căldură, etc.); - Localitatea nu are creșă; - Localitatea nu are grădiniță cu program prelungit; - Localitatea nu are after school; - Nu există în toate școlile dotările necesare desfășurării educației on line; - Numărul de medici precum și numărul de specializări este insuficient; - Nu există spital orășenesc; - Nu există o policlinică; - Nu există un ambulatoriu; - Nu există un centru de permanență; - Pentru a se trata populația se deplasează la Rădăuți sau Suceava (10-27 km); - Drumurile locale au o lungime foarte mare (177 km) ceea ce necesită cheltuieli mai mari pentru întreținere și pentru modernizare; - Doar 20 km de drumuri locale sunt în prezent modernizate; - Lipsa pistelor pentru biciclete; - Numărul mic al parcarilor mai ales în centrul localității Milișăuți; - Absența trotuarelor în cea mai mare parte a localității; - Lipsa rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare (sunt în construcție); - În câteva zone nu există iluminat public; - Nu există rețea de furnizare a gazului metan; - Infrastructura socială existentă acoperă punctual nevoile orașului Milișăuți; - Nu există centre de zi pentru persoane vârstnice; - Nu există o echipă mobilă; - Nu există centru de zi pentru copii; - Nu există adăpost de noapte;
---	--

	- Nu există case de îngrijire temporară pentru vârstnici; - Nu există locuințe în regim de urgență; - Nu există locuințe sociale în majoritatea localităților componente ale orașului; - Nu există locuințe ANL pentru tineri și pentru specialiști; - În zonele verzi și pe malurile râurilor s-au aruncat ilegal deșeuri; - Salubritatea insuficientă a orașului; - Din cauza drumurilor nemodernizate se produce mult praf în urma circulației automobilelor; - Nu există investiții în producerea de energie regenerabilă; - Numărul clădirilor publice care au fost eficientizate din punct de vedere energetic este mic; - Toți agenții economici se încadrează în categoria firmelor mici (sub 50 de angajați); - Foarte multe persoane sunt angajate în alte localități fiind obligate să facă naveta; - Nu există nici o structură de sprijinire a afacerilor (parc industrial, zona industrială, etc.); - Potențialul istoric al orașului Milișăuți nu este valorificat din punct de vedere cultural și istoric; - Nu există infrastructuri de agrement amenajate; - Nu există infrastructuri de agrement; - Activitățile economice în domeniul turismului sunt aproape inexistente; - Nu există activități de promovare a orașului Milișăuți din punct de vedere turistic; - Nu există facilități de cazare (nici măcar campinguri pentru corturi sau rulote); - Nu există un muzeu de istorie; - Veniturile proprii ale Primăriei Milișăuți sunt mici și nu pot susține proiectele de dezvoltare de care are nevoie orașul;
Oportunități	Amenințări

- Programele de finanțare cu fonduri europene constituie o foarte bună oportunitate pentru atragerea de resurse financiare în vederea dezvoltării locale; - În perioada 2021- 2026 România va beneficia de resurse suplimentare de finanțare prin programul PNRR, în cadrul acestuia existând linii de finanțare destinate orașelor; - Guvernul României derulează o serie de programe naționale prin care sunt finanțate obiectivele autorităților locale (PNDL, ANL, programele Administrației Fondului de Mediu, etc.). - România nu și-a îndeplinit angajamentele europene privind extinderea rețelelor de apă canal și din acest motiv lansează permanent programe naționale cu acest obiectiv; - Grupurile de Acțiune Locală derulează programe prin care finanțează dezvoltarea locală; - Există posibilități de implicare a Consiliului Județean Suceava în calitate de partener în diverse proiecte; - Construirea autostrăzii A7, București – Bacău – Suceava – Siret care va trece pe lângă orașul Milișăuți; - Construirea autostrăzii A8, Iași – Tg Mureș care va trece prin Pașcani, la aproximativ 25 de km de orașul Milișăuți; - Posibilitatea de a construi locuințe sociale prin ANL; - Posibilitatea de a construi locuințe pentru specialiști prin ANL; - Programele europene ce se vor derula în perioada 2021-2027 alocă resurse importante digitalizării aceasta fiind o importantă șansă pentru implementarea tehnologiilor noi în administrație publică, educație, sănătate, etc. - Programele europene ce se vor derula în perioada 2021-2027 alocă resurse importante pentru eficientizarea energetică a clădirilor publice aceasta fiind o	- Economia locală slab dezvoltată nu generează suficiente locuri de muncă și nici resurse suficiente pentru susținerea dezvoltării locale; - Politicile naționale nu prevăd programe speciale pentru sprijinirea localităților care au venituri extrem de reduse și cheltuieli foarte mari; - Regiunea Nord – Est este a doua cea mai săracă regiune din Europa iar acest lucru afectează negativ interesul firmelor de a investi în zonă; - Programele europene care se vor derula în perioada 2021 – 2027 nu alocă resurse importante pentru reabilitarea drumurilor; - Politicile actuale ale UE vizează înlocuirea combustibililor fosili (gen gaz metan) cu surse de energie regenerabilă iar acest fapt afectează negativ investițiile de extindere a rețelelor de gaz; - Nu există programe de finanțare pentru înființarea de parcuri industriale și construirea utilităților (drum, apa canal, curent electric, etc.) în cadrul acestor parcuri; - Investitorii evită Regiunea Nord Est din lipsă de informații și din lipsa unei comunicări consistente cu autoritățile locale din zonă; - Sporul natural al populației din orașul Milișăuți este negativ fapt ce va duce pe termen lung la scăderea populației; - Migrația populației spre alte țări poate duce la o depopulare rapidă a localității; - Situația geografică a orașului Milișăuți într-o zonă marginală a județului și în vecinătatea a două municipii: Fălticeni și Pașcani;
--	--

importantă șansă pentru reabilitarea acestora și pentru reducerea costurilor de exploatare; - Existența unor asociații de turism active în județul Suceava, care pot deveni un important instrument pentru promovare;	
---	--

Tipurile de strategii bazate pe analiza SWOT

Odată finalizată analiza SWOT, poate fi definită o strategie de dezvoltare. Există patru tipuri de strategii:

Strategii ofensive

Strategiile ofensive se formulează pornind de la punctele tari și oportunități. Sunt strategii de creștere, care caută să pună în relație puncte tari interne și oportunitățile pentru a dezvolta în ritm rapid localitatea.

Strategii defensive

Strategiile defensive iau în calcul punctele tari și amenințările identificate. Aceste strategii folosesc punctele tari interne pentru a contracara amenințările externe. Nu sunt axate în mod clar pe dezvoltare ci urmăresc mai mult securizarea față de amenințările externe.

Strategii adaptative

Strategiile adaptative iau în calcul punctele slabe și oportunitățile. Sunt strategii de reorientare: schimbi un element din punctele slabe ca să poți profita de oportunități. Nu sunt axate în mod clar pe dezvoltare ci urmăresc mai mult neutralizarea problemelor identificate.

Strategii de supraviețuire

Strategiile de supraviețuire iau în calcul punctele slabe și amenințările. Mai exact, acest tip de strategie constă în identificarea unei soluții prin care să inversezi situația de dezavantaj în care te afli. Nu sunt axate în mod clar pe dezvoltare.

Tipul de strategie adoptat de orașul Milișăuți.

În cazul orașului Milișăuți cea mai potrivită strategie este cea ofensivă bazată pe oportunități și pe punctele tari identificate. Un rol important îl vor juca oportunitățile existente, în special programele de finanțare cu fonduri europene și programele de finanțare naționale care vor fi utilizate pentru rezolvarea problemelor identificate la capitolul puncte slabe. Dezvoltarea viitoare a orașului va fi afectată de amenințările identificate dar acestea vor fi depășite prin implicare și identificarea de soluții alternative sau soluții inovative. În vederea unei bune valorificări a oportunităților un rol foarte important îl vor avea angajații administrației publice locale ce vor fi implicați în atragerea de fonduri.

Cei patru piloni pe care se va baza dezvoltarea viitoare a orașului sunt:

1. Programele cu finanțare europeană;

2. Programele naționale de finanțare;
3. Bugetul local;
4. Personalul angajat al Primăriei Milișăuți cu atribuțiuni în atragerea de fonduri care își va folosi eficient capacitatea de muncă și experiența pentru implementarea unui număr mare de proiecte.

Întrucât dezvoltarea orașului Milișăuți este axată în special pe fonduri atrase obiectivele ce se doresc a fi atinse trebuie să fie în strânsă concordanță cu obiectivele strategiilor naționale, regionale și județene deoarece programele de finanțare sunt elaborate pe baza acestor strategii.

ORAȘUL MILIȘĂUȚI

ORIZONT 2027

Secțiunea 7 : Viziune, obiectiv general, priorități și direcții de acțiune

7.1 Viziune și obiectiv general

Viziune:

Orașul Milișăuți va deveni o localitate urbanizată care va asigura condiții bune de viață și de muncă locuitorilor săi.

Obiectivul general:

Dezvoltarea accelerată a orașului Milișăuți din punct de vedere economico-social prin realizarea de investiții publice în toate domeniile de interes pentru populație și pentru mediul de afaceri.

Orașul Milișăuți a dobândit acest statut în anul 2004 fără a avea însă o dotare urbanistică corespunzătoare. Aceeași situație se regăsește și în momentul de față. Drumurile locale sunt într-o proporție foarte mare nemodernizate, trotuarele există doar în zona centrală a orașului Milișăuți, rețelele de apă și canalizare deserves doar o mică parte din localitate, orașul nu dispune de o policlinică, un ambulatoriu sau un spital, nivelul de dezvoltare economică este foarte scăzut.

În viziunea Comisiei Europene obiectivul coeziunii teritoriale este acela de a garanta că cetățenii sunt în măsură să valorifice la maximum specificul zonelor în care locuiesc. Niciun cetățean european nu ar trebui să fie privat de acces la servicii publice, la locuință sau pe piața muncii doar pentru motivul că locuiește într-o regiune și nu în alta. Coeziunea teritorială promovează o dezvoltare mai armonioasă și mai durabilă iar pentru îndeplinirea acestui obiectiv este nevoie de o abordare integrată. Aceasta implică o mai bună coordonare a politicilor sectoriale, la nivel local, regional, național și european. De asemenea, presupune o cooperare mai strânsă și legături mai bune.

Aceste principii trebuie aplicate la nivel local și în cazul orașului Milișăuți. Dezvoltarea locală trebuie gândită integrat în așa fel încât să se reducă cât mai rapid diferența de dezvoltare față de localitățile urbane învecinate. Acest lucru presupune realizarea investițiilor necesare asigurării unei bune calități a vieții prin îmbunătățirea accesului la utilități publice la servicii publice și prin dezvoltare economică locală.

Un avantaj foarte important mai ales din punct de vedere economic îl constituie faptul că orașul Milișăuți este pe ruta autostrăzii A7 și la aproximativ 80 de km de ruta autostrăzii A8. Odată finalizate aceste infrastructuri rutiere (probabil în perioada 2027 – 2030) orașul Milișăuți va deveni foarte atractiv pentru investitori.

În ceea ce privește atragerea de investitori orașul Milișăuți trebuie să facă o serie de investiții care să-i ofere șanse în competiția cu municipiile Suceava și Rădăuți. În primul rând este necesară înființarea unui parc industrial greenfield și promovarea acestuia. Prin parc industrial greenfield se înțelege un parc industrial care nu are încă realizată infrastructura și aducerea utilităților. Este important însă că pe terenul unui parc tip greenfield se pot acorda conform legii scutiri de impozite și taxe pentru investitori. În nici o altă locație un se pot acorda aceste facilități decât cu avizul special al Consiliului Concurenței.

Parcul industrial poate realizat în mai multe etape. În prima fază poate fi identificat terenul, se va face documentația de autorizare și se obține ordinul de ministru privind înființarea parcului industrial tip greenfield. Odată obținut acest ordin parcul este funcțional, poate primi investitori și poate acorda facilități.

În a doua etapă se poate realiza infrastructura rutieră și aducerea utilităților în parc. Aceste investiții se vor realiza din fonduri proprii, din fonduri guvernamentale sau în cadrul unui proiect finanțat cu fonduri europene dacă va apărea o astfel de linie de finanțare. Trebuie de menționat însă că pe fonduri europene finanțarea pentru o astfel de investiție va fi de 50% întrucât intră sub incidența ajutorului de stat.

Chiar dacă se va realiza doar prima etapă, aceasta va constitui un mare avantaj deoarece va permite acordarea de facilități investitorilor. Trebuie de menționat că nici în Fălticeni nici în Pașcani nu există o astfel de infrastructură, deci orașul Milișăuți va avea un avantaj competitiv în fața acestora.

Deși atragerea de investiții pare o perspectivă foarte îndepărtată orașul trebuie să se pregătească în acest sens. În perioada 2026 – 2030 foarte probabil se vor finaliza autostrăzile A7 Siret – București și A8 Iași – Tg. Mureș iar orașul Milișăuți este situat în apropierea acestora, poziția fiind extrem de favorabilă pentru investitori. Foarte probabil cu 2-3 ani înainte de finalizarea autostrăzilor firmele care doresc să se extindă vor începe să prospecteze și zona Moldovei. În acel moment orașul Milișăuți trebuie să fie pregătit măcar cu o infrastructură minimală pentru sprijinirea afacerilor.

Nu trebuie uitat faptul că dezvoltarea locală se bazează și pe micii antreprenori locali. Pentru a sprijini firmele locale și pentru a încuraja apariția de noi firme trebuie create o serie de infrastructuri mici de sprijinire a afacerilor. Poate fi construit un centru de afaceri în care antreprenorii locali să poată închiria birouri și să aiba la dispoziție 2-3 mici săli de ședință, poate fi construit un incubator de afaceri care să aibă spre închiriere câteva birouri și câteva mici hale de producție (200 – 300 mp / hală) și care să găzduiască firme nou înființate.

7.2 Caracterul integrat al SIDU Milișăuți

În viziunea Comisiei Europene orașele sunt concentrări geografice de activități și interacțiuni umane. "Acestea reprezintă motoarele economiei europene, asigurând locuri de muncă și servicii și deținând rolul de catalizatoare ale creativității și inovării la nivelul întregii UE. Aproximativ 70 % din populația UE locuiește într-o zonă urbană, iar aceste zone generează peste două treimi din PIB-ul UE. Cu toate acestea, tot aici se manifestă extrem de acut o serie de probleme permanente, cum ar fi șomajul, segregarea și sărăcia, precum și presiuni

puternice asupra mediului. Prin urmare, politicile destinate zonelor urbane au o mai mare semnificație pentru UE în ansamblul său.

Este tot mai evident că diversele provocări cu care se confruntă zonele urbane – economice, climatice, sociale, demografice și de mediu – sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. În consecință, ar trebui combinate măsuri privind renovarea fizică a zonelor urbane cu măsuri care promovează educația, dezvoltarea economică, incluziunea socială și protecția mediului. În plus, un aspect indispensabil se referă la dezvoltarea unor parteneriate puternice care să implice cetățeni de la nivel local, societatea civilă, economia locală și diversele niveluri de guvernare. Combinarea capacităților și a cunoștințelor de la nivel local este esențială pentru identificarea unor soluții comune și realizarea unor rezultate larg acceptate și sustenabile.” (www.ec.europa.eu)

În vederea elaborării unei strategii pentru dezvoltare durabilă integrată, URBACT recomandă urmărirea a două direcții de integrare:

- „Integrarea orizontală” care poate include: domenii / sectoare de politici diverse; locații și relații de spațialitate; diversitatea grupurilor de actori locali; echilibrarea obiectivelor economice, sociale și de mediu.
- „integrarea verticală” care se realizează între nivelurile de guvernare și se poate referi la implicarea factorilor de decizie și a părților interesate, la alinierea strategiilor și la mobilizarea fondurilor de la diferite niveluri.

În cazul SIDU Milișăuți integrarea pe orizontală se realizează prin implicarea unui număr mare de cetățeni în definirea problemelor cu care se confruntă comunitatea locală precum și în identificarea de soluții pentru aceste probleme. Cetățenii care au răspuns la chestionar sunt de vârste diferite și au ocupații diferite astfel încât s-a asigurat o participare echilibrată a comunității locale la elaborarea SIDU Milișăuți. De asemenea acțiunile propuse prin SIDU Milișăuți se adresează tuturor localităților componente (atât oraș cât și sate aparținătoare) astfel încât dezvoltarea pe ansamblu să fie una armonioasă și să contribuie în final la definirea unui singur spațiu urban omogen (adică satele aparținătoare să devină cartiere urbane). Prioritățile de dezvoltare și portofoliul de proiecte cuprind un număr mare de acțiuni care acoperă consistent toate domeniile: economic, social, mediu.

Integrarea pe verticală se realizează prin corelarea SIDU Milișăuți cu documente strategice relevante la nivel național, regional și județean. S-a urmărit în principal corelarea cu POR NE 2021 – 2027 care va fi cel mai important program de finanțare în regiunea Nord Est, în perioada următoare. Ținând cont că nevoile orașului sunt extrem de complexe numărul de priorități de dezvoltare identificate în cadrul SIDU Milișăuți este mai mare decât numărul de priorități regăsite în POR Nord Est. Între cele două documente strategice există însă o corelare foarte bună în sensul că fiecare prioritate de dezvoltare identificată în cadrul SIDU Milișăuți își găsește corespondența cel puțin într-o prioritate din cadrul POR Nord Est 2021 - 2027.

De asemenea în cadrul prezentei strategii au fost abordate cele șase aspecte ale dezvoltării urbane durabile care au fost identificate de URBACT în cadrul unui studiu asupra Planurilor Integrate de Acțiune elaborate la nivel european:

1. Dezvoltare urbană durabilă – acțiuni care abordează cei trei piloni ai dezvoltării durabile: obiectivele economice, sociale și de mediu;
2. Integrare sectorială - abordarea întregii game de politici / sectoare de activitate, inclusiv infrastructură, transport, ocuparea forței de muncă, educație, spații verzi, locuințe, cultură, etc.
3. Integrare spațială locală - coerența acțiunilor în diferite arii urbane și coerență generală în atât în interiorul și între zone și cartiere urbane;
4. Integrare teritorială - coerență și complementaritate cu acțiunile și politicile implementate la nivel județean și regional;
5. Guvernanță pe mai multe niveluri - acțiunile sunt planificate coerent la diferite niveluri de guvernanță, acoperind nivelurile local (oraș), regional și național prin corelarea SIDU Milișăuți cu documentele strategice de dezvoltare elaborate la nivel județean, regional și național;

Experții URBACT au ajuns la concluzia că nu există un plan integrat de acțiune perfect. Orice oraș trebuie să caute în permanență oportunități de îmbunătățire și să se consulte cu părțile interesate asupra aspectelor care pot crește nivelul de integrare a acțiunilor întreprinse, folosind drept ghid cele șase aspecte ale dezvoltării urbane integrate.

În ceea ce privește dezvoltarea urbană durabilă, SIDU Milișăuți propune acțiuni care abordează cei trei piloni ai dezvoltării durabile:

- Economic – prin crearea de infrastructuri de sprijinire a afacerilor și reabilitarea / modernizarea / extinderea infrastructurii rutiere și a infrastructurii de furnizare a serviciilor publice;
- Social – prin dezvoltarea infrastructurii sociale și de sănătate și prin modernizarea și reabilitarea infrastructurii educaționale;
- Mediu – prin dezvoltarea infrastructurii de protecție a mediului și prin implementarea de măsuri de eficiență energetică și reducere a emisiilor de CO₂.

În domeniul integrării sectoriale - SIDU Milișăuți abordează o gamă variată de sectoare de activitate acoperind practic toate domeniile de interes: infrastructura urbana, servicii sociale, educaționale și de sănătate, spații verzi și protecția mediului, transport public electric, infrastructura culturală, dezvoltare economică și crearea de noi locuri de muncă, etc.

În domeniul integrării spațiale locale - SIDU Milișăuți urmărește o dezvoltare armonioasă a localității. Orașul Milișăuți este format din 4 localități componente (o reședință și 3 sate aparținătoare). Prin SIDU sunt propuse măsuri care se adresează tuturor localităților componente astfel încât această localitate să capete în scurt timp un aspect urban omogen iar satele aparținătoare să devină cartiere urbane.

În domeniul guvernantei acțiunile incluse în - SIDU Milișăuți au fost elaborate cu implicarea largă a populației, a administrației publice locale și a instituțiilor din localitate. Populația orașului a răspuns la un chestionar care a urmărit identificarea nevoilor și a potențialului localității.

Pe baza nevoilor și a potențialului local identificate a fost elaborat un set de priorități de dezvoltare. Acestea au fost corelate cu principalele documente strategice naționale, regionale

și județene. S-a urmărit în mod deosebit corelarea SIDU Milișăuți cu POR Nord Est 2021-2027.

7.3 Priorități tematice ale SIDU Milișăuți și obiective specifice.

Prioritățile de dezvoltare ale orașului Milișăuți se regăsesc grupate în nouă priorități de dezvoltare și 45 de obiective specifice. În cadrul priorităților de acțiune identificate nu se regăsește menționat independent capitolul Smart City deoarece intervențiile de acest tip sunt menționate la fiecare prioritate în parte conform specificului acesteia.

Prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de mobilitate urbană și a rețelelor de utilități

Dezvoltarea infrastructurii de mobilitate și a rețelelor de utilități intră în atribuțiunile autorităților locale. În momentul de față orașul Milișăuți nu îndeplinește indicatorii minimali stabiliți pentru orașe prin Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național (50% din drumuri să fie asfaltate, 50% din locuințe să fie conectate la rețeaua de canalizare, 70% din locuințe să fie conectate la rețeaua de alimentare cu apă, etc.).

Sunt necesare intervenții în vederea reabilitării drumurilor locale, îmbunătățirea mobilității urbane și extinderea rețelelor de utilități.

Obiective specifice:

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
1.1	Reabilitarea drumurilor locale și construirea de parcuri.	- Kilometri de drum modernizat; - Număr de parcuri construite;
1.2	Înființarea transportului public local.	- Serviciu de transport public înființat; - PMUD realizat și aprobat.
1.3	Construirea, reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de mobilitate nemotorizată (trotuare, piste pentru biciclete).	- Km de trotuare modernizate; - Km de trotuare construite; - Km de pistă pentru biciclete construite;

1.4	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și de canalizare.	- Km de extindere rețea de apă; - Km de extindere rețea de canalizare; - Nr de gospodării racordate la rețeaua de alimentare cu apă; - Nr de gospodării racordate la rețeaua de canalizare;
1.5	Extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public.	- Km de rețea de iluminat extinsă; - Km de rețea de iluminat modernizată;
1.6	Conectarea orașului Milișăuți la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan.	- Număr de gospodării conectate;
1.7	Instalarea unui sistem de supraveghere video la nivel de oraș.	- Sistem supraveghere video instalat; - Număr de locații / obiective monitorizate;
1.8	Implementarea de soluții de e-parking și e-ticketing.	- Număr de soluții de e-parking / e-ticketing implementate.

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 2: Sprijinirea dezvoltării economice a orașului Milișăuți

Unitățile administrativ teritoriale nu pot sprijini direct firmele dar pot crea condiții favorabile pentru investiții și pentru crearea de noi firme. Acest lucru se realizează prin crearea unor structuri de sprijinire a afacerilor și prin informare și consiliere.

Orașul Milișăuți este slab dezvoltat economic dar populația este interesată să dezvolte activități lucrative. Existența finanțărilor europene care susțin mediul de afaceri constituie o mare oportunitate pentru antreprenorii care doresc să înceapă sau să dezvolte propria

afacere. Infrastructurile de sprijinire a afacerilor (parc industrial, centru de afaceri, incubator de afaceri, etc.) pot oferi acestor întreprinzători un spațiu în care să-și amenajeze biroul sau un mic spațiu de producție. Organizarea de acțiuni informative cu privire la finanțările europene existente precum și de acțiuni de consiliere în afaceri a antreprenorilor vor îmbunătăți accesul la informație și vor contribui la consolidarea firmelor.

Obiective specifice:

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
2.1	Înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor.	- Nr de structuri de sprijinire a afacerilor înființate;
2.2	Înființarea în cadrul Primăriei Milișăuți a unui ghișeu online pentru relația cu mediul de afaceri local și potențialii investitori.	- Ghișeu online înființat;
2.3	Informarea cetățenilor cu privire la oportunitățile de finanțare existente în vederea înființării / dezvoltării afacerilor sau a activităților agricole.	- Număr de sesiuni de instruire organizate; - Număr de persoane consiliate; - Număr de afaceri înființate / extinse;
2.4	Sprijinirea promovării la nivel de comunitate a firmelor locale.	- Număr de instrumente de promovare realizate; - Număr de firme promovate;

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 3: Asistență socială de calitate și sprijin pentru grupurile vulnerabile și grupurile dezavantajate

Asigurarea serviciilor de asistență socială intră în atribuțiunile autorității publice locale. Grupul vulnerabil desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate

economică și socială (Legea asistenței sociale nr 292 din 2011). Grupul dezavantajat este un grup de persoane expuse unui risc mai mare de sărăcie, excluziune socială, discriminare și violență decât populația generală, care cuprinde, dar nu exclusiv, minorități etnice, emigranți, persoane cu handicap, persoane vârstnice izolate și copii (Institutul European pentru Egalitatea de Șanse).

La nivelul orașului Milișăuți se resimte lipsa unei echipe mobile. De asemenea infrastructura socială este slab dezvoltată.

Obiective specifice:

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
3.1	Realizarea unei infrastructuri sociale destinată persoanelor vârstnice.	- Număr de infrastructuri create; - Număr de beneficiari;
3.2	Asigurarea unor condiții bune de locuire pentru grupurile vulnerabile și dezavantajate în locuințe sociale și locuințe protejate.	- Număr de locuințe construite; - Număr de beneficiari;
3.3	Asigurarea de locuințe pentru tineri.	- Număr de locuințe construite; - Număr de beneficiari;
3.4	Înființarea unei infrastructuri care să sprijine dezvoltarea socială și personală a tinerilor.	- Număr de infrastructuri create; - Număr de beneficiari;
3.5	Perfecționarea personalului din domeniul asistenței sociale.	- Număr de persoane perfecționate;

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 4: Îmbunătățirea accesului la educație și a calității infrastructurii educaționale.

Construirea și întreținerea infrastructurii școlare precum și dotarea școlilor intră în atribuțiunile autorității publice locale. Școlile din orașul Milișăuți necesită o serie de investiții în domeniul modernizării infrastructurii și al dotărilor. De asemenea este necesară înființarea unor infrastructuri educaționale care să găzduiască servicii noi (after-school, grădiniță cu program prelungit, creșă, etc.).

O problemă foarte mare a orașului Milișăuți o constituie lipsa unui liceu, a serviciilor tip after-school, a grădinițelor cu program prelungit și a unei creșe. În condițiile în care foarte multe persoane sunt ocupate toată ziua, aceste servicii ar constitui un real sprijin pentru asigurarea unei educații corespunzătoare copiilor.

Construirea de locuințe pentru specialiști în învățământ ar permite atragerea de profesori în localitate.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
4.1	Reabilitarea școlilor în vederea obținerii autorizațiilor de funcționare si ISU	- Număr de clădiri care au obținut autorizația de funcționare;
4.2	Dotarea școlilor cu mobilier, aparatură de laborator și echipamente utilizate în e-learning (educația la distanță);	- Număr de școli dotate cu mobilier / aparatură de laborator;
4.3	Înființarea de servicii educaționale noi și construirea infrastructurii aferente.	- Număr de servicii educaționale nou înființate; - Număr de clădiri construite;
4.4	Construirea de facilități sportive și locuri de joacă în cadrul școlilor.	- Număr de facilități sportive construite; - Număr de locuri de joacă construite;
4.5	Dotarea școlilor cu microbuz școlar.	- Număr de școli dotate cu microbuz școlar;
4.6	Construirea de locuințe pentru specialiști din învățământ.	- Număr de locuințe construite;

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 5: Servicii medicale de calitate.

Construirea și întreținerea infrastructurii sanitare intră în atribuțiunile autorității publice locale. Orașul Milișăuți nu are în momentul de față un spital iar dispensarul este într-o stare precară.

De asemenea nu dispune de o policlinică sau de un ambulatoriu. Serviciile de medicină primară sunt asigurate prin cabinetele medicilor de familie. Din cauza infrastructurii medicale foarte slab dezvoltate orașul Milișăuți nu este atractiv pentru medici aceștia preferând să profeseze în alte localități.

În aceste condiții este foarte importantă construirea unei infrastructuri în cadrul căreia medicii să-și poată desfășura activitatea. De asemenea construirea de locuințe pentru specialiști din sănătate poate contribui semnificativ la atragerea de medici în orașul Milișăuți.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
5.1	Îmbunătățirea condițiilor de asigurare a serviciilor medicale prin construirea de infrastructuri specifice;	- Număr de infrastructuri construite; - Număr de cabinete medicale deservite; - Număr de persoane deservite;
5.2	Construirea de locuințe pentru medici specialiști	- Număr de locuințe construite;

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 6: Turism, cultură și petrecerea timpului liber.

Potențialul turistic al orașului Milișăuți este mediu cu potențial de creștere acesta fiind și domeniul economic care se poate dezvolta rapid și cu costuri reduse. Chiar dacă în momentul de față infrastructura de turism și agrement este foarte săracă în următorii 5-6 ani această situație se poate schimba semnificativ.

Orașul Milișăuți are câteva monumente care constituie atracții turistice interesante și anume: ruinele Bisericii Sfântul Procopie din Bădeuți ctitorită de domnitoru Ștefan cel Mare în anul 1487 și distrusă de armata austro-ungară în anul 1917, în timpul primului Război Mondial precum și ruinele curții boierești din Milișăuți ce datează din secolele al XIV-lea și al XV-lea. De asemenea pe teritoriul orașului Milișăuți se află situl de protecție avifaunistică NATURA 2000 - ROSCI0379 Râul Suceava.

Nu în ultimul rând trebuie menționat Festivalul Toamnei ce se va organiza în fiecare an în luna octombrie. Acest festival deși este o manifestare culturală are și un impact economic asupra mediului de afaceri deoarece vizitatorii atrași cu această ocazie se pot aproviziona cu legume de la producătorii locali. Orașul Milișăuți este recunoscut la nivel național pentru legumele produse, în special pentru varza de Milișăuți.

Pentru o mai bună valorificare a potențialului turistic sunt necesare investiții în domeniul cultural și al petrecerii timpului liber care vor contribui atât la atragerea de turiști și implicit la impulsivitatea dezvoltării locale cât și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor orașului Milișăuți.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
6.1	Reabilitarea și adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural la uzul public și turistic	- Număr de intervenții;
6.2	Construirea unei infrastructuri de agrement și practicare a sportului inclusiv bazin de inot și parc de joacă	- Număr de obiective construite;
6.3	Reabilitarea parcurilor existente și creșterea numărului acestora inclusiv prin reabilitarea terenurilor degradate	- Număr de parcuri reabilite / construite;
6.4	Creșterea atractivității orașului Milișăuți pentru turiști prin construirea unui muzeu al localității.	- Număr de muzee construite;
6.5	Crearea unei agende culturale anuale care să cuprindă evenimente cu caracter repetitiv și implementarea acesteia.	- Număr de evenimente culturale / festivaluri organizate;
6.6	Informarea cetățenilor și a mediului de afaceri cu privire la oportunitățile de finanțare existente în domeniul turismului,	- Număr de sesiuni de informare realizate; - Număr de persoane / firme informate sau consiliate;
6.7	Organizarea de campanii de promovare turistică a orașului Milișăuți și integrarea în circuite turistice;	- Număr de campanii organizate; - Număr de documente strategice în domeniul turismului realizate;

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 7: Eficiență energetică și energie verde

Eficiența energetică și producerea de energie din surse regenerabile sunt obiective extrem de importante promovate de Comisia Europeană. Green Deal este un set de inițiative și politici prin care Comisia Europeană și-a propus să transforme Europa în primul continent neutru din punct de vedere al climei și poluării, până în 2050. În mod oficial, Green Deal are definiția ca fiind ” foaia de parcurs a UE pentru a ajunge la o economie durabilă”.

Printre domeniile de acțiune ale acestui program se numără producerea energiei electrice din surse regenerabile și renovarea clădirilor publice astfel încât să utilizeze mai multă energie din surse regenerabile și să fie mai eficiente din punct de vedere energetic. De asemenea este importantă informarea populației cu privire la beneficiile implementării unor soluții de eficientizare a consumului energetic și cu privire la producerea energiei electrice din surse regenerabile.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
7.1	Eficientizarea energetică a clădirilor publice și dotarea cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile.	- Număr de clădiri eficientizate energetic; - Număr de clădiri dotate cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile; - Număr de documente strategice elaborate.
7.2	Construirea de parcuri de producere a energiei electrice din surse regenerabile.	- Număr de parcuri de producere a energiei din surse regenerabile înființate.
7.3	Conștientizarea populației privind consumul energetic responsabil.	- Număr de campanii realizate; - Număr de cetățeni informați.

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea ”Portofoliul de proiecte”. Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 8: Protecția mediului și apărarea împotriva dezastrelor

Conform Ordonanței nr 195 din 2005, protecția mediului constituie obligația și responsabilitatea autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a tuturor persoanelor fizice și juridice. Autoritățile administrației publice centrale și locale prevăd în bugetele proprii fonduri pentru îndeplinirea obligațiilor rezultate din implementarea legislației comunitare din domeniul mediului și pentru programe de protecție a mediului și colaborează cu autoritățile publice centrale și teritoriale pentru protecția mediului în vederea realizării acestora.

Conform Ordonanței 47 / 1994 responsabilitatea privind organizarea apărării împotriva dezastrelor revine autorităților administrației publice centrale și locale, precum și organismelor special constituite. Prin dezastre se înțelege:

- a) fenomene naturale distructive de origine geologică sau meteorologică, ori îmbolnăvirea unui număr mare de persoane sau animale, produse în mod brusc, ca fenomene de masă. În această categorie sunt cuprinse: cutremurele, alunecările și prăbușirile de teren, inundațiile și fenomenele meteorologice periculoase, epidemiile și epizootiile;
- b) evenimentele cu urmări deosebit de grave asupra mediului înconjurător, provocate de accidente. În această categorie sunt cuprinse: accidentele chimice, biologice, nucleare, în subteran, avariile la construcții hidrotehnice sau conducte magistrale, incendiile de masă și exploziile, accidentele majore pe căile de comunicații, accidentele majore la utilaje și instalații tehnologice periculoase, căderile de obiecte cosmice, accidentele majore și avariile mari la rețelele de instalații și telecomunicații.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
8.1	Îmbunătățirea calității mediului înconjurător prin activități de ecologizare și achiziționarea de dotări specifice salubrității și implementarea colectării selective;	- Număr de activități de ecologizare realizate; - Număr de dotări achiziționate;
8.2	Întărirea capacității de răspuns a administrației publice locale în caz de dezastre;	- Număr de dotări achiziționate; - Număr de infrastructuri construite;
8.3	Derularea de activități menite să asigure gestionarea animalelor fără stăpân;	- Număr de infrastructuri construite; - Număr de animale cazate;

		- Număr de campanii de sterilizare a animalelor fără stăpân realizate; - Număr de animale fără stăpân sterilizate.
8.4	Conștientizarea cetățenilor cu privire la responsabilitățile ce le revin în domeniul protecției mediului;	- Număr de acțiuni de conștientizare realizate; - Număr de persoane informate.
8.5	Conștientizarea cetățenilor cu privire la responsabilitățile ce le revin în domeniul protecției animalelor;	- Număr de acțiuni de conștientizare realizate; - Număr de persoane informate.

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Prioritatea 9: Dezvoltarea capacității administrative a Primăriei Milișăuți

Administrația publică locală trebuie să desfășoare permanent o serie de acțiuni care contribuie la creșterea eficienței activității:

- Simplificarea procedurilor administrative și reducerea birocrăției;
- Reducerea timpului de rezolvare a solicitărilor;
- Creșterea nivelului de securitate a documentelor publice;
- Introducerea soluțiilor de e-guvernare;

Nr. crt.	Denumirea obiectivului specific	Indicator de realizare
9.1	Îmbunătățirea comunicării administrației publice cu cetățenii.	- Număr de infrastructuri create; - Număr de soluții de e-guvernare implementate.

9.2	Perfecționarea continuă a angajaților Primăriei Milișăuți.	- Număr de angajați instruiți;
-----	--	--------------------------------

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

Fiecare obiectiv specific va fi atins prin implementarea a unul sau mai multe proiecte care sunt detaliate în secțiunea "Portofoliul de proiecte". Pentru fiecare proiect în parte se menționează indicatorii de realizare ce vor fi atinși prin implementarea acestuia.

7.4 Principalele provocări cu care se confruntă orașul Milișăuți și măsuri de răspuns pentru acestea.

În momentul de față Europa se confruntă cu provocări economice, sociale, climatice și de mediu și demografice majore. La toate nivelurile, de la cel local la cel european, se manifestă disparități de ordin economic și social din ce în ce mai accentuate între teritorii și între oameni, precum și riscuri de mediu și presiuni asupra mediului. Aceste provocări afectează și orașul Milișăuți iar SIDU are ca obiectiv definirea unor pachete integrate de măsuri de răspuns.

1. Provocări economice:

- Slaba dezvoltare economică a localității;

Pachet integrat de măsuri de răspuns:

- Înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor (parc industrial, centru de afaceri, incubator de afaceri). Acestea vor contribui la atragerea de investitori și la dezvoltarea firmelor locale și implicit la crearea de noi locuri de muncă;
- Implementarea de soluții de e-guvernare;
- Investiții în dezvoltarea turismului și a vieții culturale. Acestea vor contribui la înființarea de firme în domeniul turismului / Horeca și la crearea de noi locuri de muncă;
- Investiții în reabilitarea / modernizarea / dotarea infrastructurii educaționale. Forța de muncă educată și calificată constituie un punct forte în atragerea de investitori;
- Reabilitarea / modernizarea / extinderea rețelei rutiere și a rețelei de servicii publice (alimentare cu apă, canalizare, gaz etc.). O infrastructura dezvoltată de furnizare a serviciilor publice constituie un punct forte în atragerea de investitori;
- Organizarea de sesiuni de informare pentru cetățeni cu privire la oportunitățile de finanțare destinate mediului de afaceri.

2. Provocări sociale:

- Lipsa locurilor de muncă;
- Nivelul redus al veniturilor;
- Infrastructura socială slab dezvoltată;
- Infrastructură educațională și sanitară slab dezvoltată.

Pachet integrat de măsuri de răspuns:

- Înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor (parc industrial, centru de afaceri, incubator de afaceri). Acestea vor contribui la crearea de noi locuri de muncă.
- Investiții în reabilitarea / modernizarea / dotarea infrastructurii educaționale. Persoanele educate și calificate au șanse mai mari de angajare.
- Construirea de infrastructuri cu rol social: centre de zi, centre educaționale, echipă mobilă pentru asigurarea serviciilor sociale, locuințe sociale, locuințe temporare pentru categorii vulnerabile, etc.;
- Construirea unei infrastructuri care să asigure servicii medicale;
- Înființarea de servicii educaționale noi – creșă, grădiniță cu program prelungit, after school;
- Construirea de locuințe sociale pentru specialiști din educație și sănătate;
- Toate clădirile care vor fi construite sau reabilite vor pune în practică măsuri de eficiență energetică, utilizare responsabilă a resurselor și protecția mediului.

3. Provocări climatice și de mediu:

- Producerea unor fenomene meteorologice extreme;
- Existența unor platforme clandestine pentru depozitarea deșeurilor;
- Nu a fost implementată încă colectarea selectivă a deșeurilor;
- Încălzirea globală.

Pachet integrat de măsuri de răspuns:

- Construirea de noi spații verzi în special prin reconversia terenurilor degradate;
- Înființarea unei baze de intervenție pentru situații de urgență;
- Desființarea platformelor de gunoi clandestine;
- Instalarea de containere îngropate pentru colectarea deșeurilor și implementarea colectării selective;
- Implementarea măsurilor de reducere a emisiilor de CO₂ în cazul tuturor construcțiilor ce vor fi realizate pe viitor;
- Implementarea transportului public electric;
- Construirea / reabilitarea / extinderea rețelei de trotuare și piste pentru biciclete;
- Construirea de sisteme de producere a energiei electrice din surse regenerabile (solară, eoliană);
- Organizarea de sesiuni de informare pentru cetățeni cu privire pe tema eficienței energetice.

4. Provocări demografice:

- Scăderea natalității;
- Îmbătrânirea populației.

Pachet integrat de măsuri de răspuns:

- Înființarea de servicii educaționale noi care să vină în sprijinul familiilor cu copii și care să încurajeze natalitatea – creșă, grădiniță cu program prelungit, after school;

- Înființarea de structuri de sprijinire a afacerilor și dezvoltarea turismului. Dezvoltarea economică va genera noi locuri de muncă și va asigura securitatea financiară a angajaților care vor fi încurajați să aibă copii.
- Construirea de locuințe sociale;
- Înființarea de infrastructuri și servicii noi cu rol social pentru persoanele vârstnice: centre de zi, echipă mobilă, azil de bătrâni, etc.

7.5 Regenerarea urbană a orașului Milișăuți. Corelarea SIDU Milișăuți cu POR Nord Est.

Comitetul Regiunilor subliniază că strategiile de regenerare urbană trebuie să țină seama de multitudinea de factori care se află la originea declinului economic cu care se confruntă anumite zone urbane, cei mai manifestți fiind uzura clădirilor, infrastructurile depășite și problemele legate de accesibilitate. Numeroase întreprinderi părăsesc orașele, urmărind să obțină costuri de funcționare mai scăzute și mai mult spațiu, iar mulți dintre salariații lor le urmează, sperând astfel să beneficieze de o mai bună calitate a vieții (servicii sociale, mijloace de transport) sau să ducă o existență mai puțin costisitoare (chirii mai ieftine și prețuri imobiliare mai avantajoase).

Pentru a răspunde așteptărilor întreprinderilor care doresc să își stabilească sediul în zone regenerare, programele de regenerare urbană ar trebui să caute moduri inovatoare de utilizare a spațiului disponibil și să îmbunătățească nivelul serviciilor oferite de oraș, transformând astfel în avantaje efectele inerente ale aglomerației din zonele urbane centrale.

Regenerarea urbană urmărește revitalizarea zonelor urbane aflate în dificultate:

- Reabilitarea patrimoniului reprezentat de cartierele istorice, clădirile istorice și clădirile cu funcții culturale;
- Îmbunătățirea condițiilor de locuire în cartierele de blocuri;
- Amenajarea și înfrumusețarea spațiului public – piețe, scuaruri, parcuri, mobilier urban;
- Modernizarea infrastructurii urbane - rețele de apă, gaz, electricitate, drumuri și rețele de transport în comun;
- Reabilitarea și revitalizarea centrelor istorice;
- Regenerarea urbană a fostelor platforme industriale.

Un proiect de regenerare urbană contribuie la:

- dezvoltare economică și crearea de noi locuri de muncă;
- îmbunătățirea condițiilor de viață;
- protejarea și ameliorarea mediului urban, pentru obținerea unei dezvoltări urbane durabile;
- un nou mod de administrare a orașului, bazat pe o strategie de dezvoltare a localității elaborată împreună cu cetățenii.

În cadrul POR NE regenerarea urbană este abordată în cadrul Priorității 7 – Nord Est - o regiune mai atractivă. Sunt avute în vedere, în funcție de provocările și oportunitățile existente la nivelul fiecărei localități utilizarea într-un mod integrat a operațiunilor dedicate:

A. Revitalizarii si regenerarii urbane fizica, cu actiuni orientate catre:

- (re)amenajare, reabilitare, modernizare spatii publice, centre istorice, pieti, zone pietonale, parcuri inteligente (ca parte a unui proiect integrat de regenerare/revitalizare urbana si doar justificate prin disparitia zonelor de parcare existente, urmare a reconfigurarii spatiilor deschise, subiect al proiectelor de revitalizare/regenerare urbana), spatii de joaca, etc.;
- crearea, extinderea, modernizarea, reabilitarea de parcuri, scuaruri, gradini publice, alte zone cu spatii verzi, pergole, alei, reabilitarea monumentelor de for public (statui), inclusiv dotare cu mobilier urban, iluminat inteligent, etc.;
- dezvoltarea de sisteme integrate tip strazi inteligente avand sisteme de supraveghere video inteligente cu senzori IoT, mobilier urban inteligent, iluminat inteligent, etc.

si,

B. Fructificarii potentialului economic local, cultural, balnear, turistic, creativ, cu actiuni orientate catre:

1. Cultura si turism cultural

- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea monumentelor istorice;
- dotari pentru expunerea si protectia patrimoniului cultural mobil si imobil;
- adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural pentru gazduirea de evenimente, activitati cultural-creative
- construirea, extinderea, modernizarea, reabilitarea, dotarea cladirilor cu functii culturale, centrelor culturale muzeelor, teatrelor, biblioteci;
- conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si dezvoltarea de noi servicii culturale;
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcuri pentru biciclete;

2. Turism balnear

- constructia, reabilitarea, modernizarea bazelor de tratament, a centrelor balneare si a bazelor de kinetoterapie ca resorturi cu servicii integrate (servicii de tip sanatate si intretinere, balneo, activitati de recreere, activitati sportive etc);
- constructia, reabilitarea, modernizarea retelelor de captare si / sau transport a izvoarelor minerale si saline cu potential terapeutic;
- reabilitarea instalatiilor de alimentare cu apa minerala de la surse la bazele de tratament;
- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor declarate monumente istorice care se afla in statiuni balneoclimatice;
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre bazele de tratament, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcuri pentru biciclete ;

3. Turism de agrement

- crearea, amenajarea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii specifice activitatilor de agrement acvatic pe lacuri, rauri: miniporturi turistice, debarcadere, pontoane pentru agrement nautic;
- amenajarea in scop turistic a plajelor, falezelor;
- amenajarea perimetre lacurilor/rauri cu piste de alegare si ciclism;
- crearea, extinderea, modernizare infrastructurii de agrement, inclusiv utilitati aferente tip parcuri tematice, dezvoltate in jurul unui subiect asociat unor evenimente, personalitati culturale, personaje sau perioade istorice, tip parcuri stiintifice - educationale (zone stiintifice tematice, expozite interactive, zona de spectacole, ateliere, etc); parcuri de aventuri (instalatie tiroliana, panouri de escalada, roller-coaster, centru/zona de agrement, etc); aquaparcuri (instalatie de tobogane de apa, de rafting, tunele, saune, baie turceasca, bazine, locuri de joaca pentru copii, etc);
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcare pentru biciclete;

4. Sprijinirea industriilor cultural - creative care pun in valoare specificul cultural local, prin sustinerea intreprinzatorilor care activeaza in mestesuguri, artizanat, arte vizuale, inclusiv actiuni de promovare a acestora.

Aceste obiective sunt abordate și în SIDU Milișăuți, în cadrul următoarelor priorități:

Prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de mobilitate urbană și a rețelelor de utilități în cadrul căreia sunt propuse spre realizare următoarele obiective:

- Reabilitarea de drumuri;
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea rețelei de trotuare și piste pentru biciclete;
- Introducerea transportului public local.

Prioritatea 6: Turism, cultură și petrecerea timpului liber în cadrul căreia sunt propuse următoarele obiective:

- Adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural la uzul public și turistic
- Construirea unei infrastructuri de agrement și practicare a sportului.
- Reabilitarea parcurilor existente și creșterea numărului acestora inclusiv prin reabilitarea terenurilor degradate
- Creșterea atractivității orașului Milișăuți pentru turiști prin construirea de muzee

Prioritatea 7: Eficiență energetică și energie verde în cadrul căreia sunt propuse următoarele obiective:

- Eficientizarea energetică a clădirilor publice și dotarea cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile.
-

Secțiunea 8: Protofoliul de proiecte

Portofoliul de proiecte acoperă toate direcțiile de acțiune și obiectivele specifice identificate în urma analizei nevoilor. Pentru fiecare obiectiv specific în parte este propus unul sau mai multe proiecte. În momentul în care vor fi elaborate cererile de finanțare, în funcție de prevederile din ghidul solicitantului, vor putea fi elaborate și proiecte integrate care să însumeze două sau mai multe proiecte de bază existente în acest portofoliu. De exemplu, dacă ghidul solicitantului va permite, un proiect ar putea cuprinde de exemplu și reabilitarea de străzi dar și construcția de trotuare chiar dacă acestea sunt prezentate ca proiecte diferite în acest portofoliu.

Prioritatea 1: Dezvoltarea infrastructurii de mobilitate urbană și a rețelelor de utilități

OS 1.1 – Reabilitarea drumurilor locale și construirea de parcări.

Titlul proiectului	Reabilitarea drumurilor locale și construirea de parcări în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Reabilitarea a 20 de km de drumuri locale; Construirea a minim 9 parcări.
Descriere	În cadrul proiectului se va urmări reabilitarea unui segment important de drumuri locale și construirea de parcări. În total se vor moderniza 30 de km de drumuri locale. Acest proiect fiind foarte mare poate fi realizat și etapizat.
Buget estimativ	7.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Înființarea unei infrastructuri pentru întreținerea drumurilor
Indicatori de proiect	Înființare stație sortare balast; Înființare stație de betoane; Înființare stație de asfalt.
Descriere	În cadrul proiectului se va urmări realizarea unei infrastructuri care să permită Primăriei Milișăuți reabilitarea și modernizarea drumurilor în regie proprie.
Buget estimativ	8.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 1.2 – Înființarea transportului public local.

Titlul proiectului	Realizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă al orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	Realizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă.
Descriere	Planul de mobilitate urbană durabilă este documentul strategic pe baza căruia se va înființa transportul public local.
Buget estimativ	50.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Înființarea transportului public urban în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 serviciu de transport public urban funcțional.
Descriere	Prin acest proiect se va înființa transportul public local. Va fi construită o autogară, vor fi achiziționate autobuze electrice, vor fi instalate stații de autobuz pe traseu.
Buget estimativ	5.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 1.3 – Modernizarea și extinderea rețelelor de mobilitate nemotorizată (trotuare, piste pentru biciclete)

Titlul proiectului	Extinderea și modernizarea rețelei de trotuare în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Modernizarea a 5 km de trotuare; Extinderea rețelei de trotuare cu 20 de km.
Descriere	Prin acest proiect va fi modernizată rețeaua existentă de trotuare și se vor construi trotuare noi. De asemenea pe traseul pe care se vor construi trotuare va fi rezolvată problema colectării apei pluviale. Rețeaua de trotuare va fi extinsă cu minim 20 de km.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Construirea de piste pentru biciclete în orașul Milișăuți
--------------------	---

Indicatori de proiect	Construirea a 15 de km de piste pentru biciclete.
Descriere	Prin acest proiect se vor construi piste pentru biciclete. Acestea pot fi realizate în interiorul localităților acolo unde terenul permite precum și ca elemente de legătură între satele aparținătoare. Se vor construi minim 15 de km de piste pentru biciclete.
Buget estimativ	3.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 1.4 – Extinderea rețelei de alimentare cu apă și de canalizare.

Titlul proiectului	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și de canalizare cu 20 de km; Conectarea a minim 200 de noi beneficiari la rețeaua de apă și canalizare.
Descriere	Prin acest proiect se va extinde rețeaua de alimentare cu apă și rețeaua de canalizare spre satele aparținătoare. Atât rețeaua de alimentare cu apă cât și rețeaua de canalizare se vor extinde cu minim 20 de km. Fiind un proiect foarte mare se va putea realiza și etapizat.
Buget estimativ	20.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Instalare de sisteme individuale de canalizare / epurare ape uzate în gospodării din orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	100 de sisteme individuale de canalizare / epurare ape uzate instalate.
Descriere	Uneori extinderea rețelei de canalizare este extrem de costisitoare. În aceste cazuri este recomandată instalarea de sisteme individuale de canalizare și epurare a apei. Prin acest proiect se propune sprijinirea a 500 de gospodării să-și instaleze sisteme individuale de epurare a apei uzate.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 1.5 – Extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public și de alimentare cu energie electrică

Titlul proiectului	Înființare / Extindere / modernizare rețea de iluminat public în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Extinderea rețelei de iluminat public cu 5 km; Modernizarea întregii rețele de iluminat public.
Descriere	Prin acest proiect se va extinde rețeaua de iluminat public cu 5 km. De asemenea întreaga rețea de iluminat public va fi modernizată prin montarea de corpuri de iluminat cu LED și panouri fotovoltaice și instalarea unui sistem de telegestiune.
Buget estimativ	1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Înființare / Extindere / modernizare rețea de alimentare cu energie electrică în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică cu 5 km.
Descriere	Prin acest proiect se va extinde rețeaua de alimentare cu energie electrică. Lungime orientativă a extinderii de rețea – 5 km.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 1.6 – Conectarea orașului Milișăuți la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan.

Titlul proiectului	Conectarea orașului Milișăuți la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan
Indicatori de proiect	Conectarea orașului Milișăuți la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan; Minim 500 de gospodării conectate.
Descriere	Prin acest proiect orașul Milișăuți va fi conectat la rețeaua națională de alimentare cu gaz metan. Fiind un proiect foarte costisitor va putea fi realizat doar cu fonduri guvernamentale sau fonduri europene.
Buget estimativ	20.000.000 euro

Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.
--------------------	---

OS 1.7 – Instalarea unui sistem de supraveghere video la nivel de oraș.

Titlul proiectului	Instalarea unui sistem de supraveghere video la nivel de oraș în Milișăuți
Indicatori de proiect	Un sistem de supraveghere video la nivel de oraș realizat; Minim 20 de locații publice monitorizate.
Descriere	Prin acest proiect în orașul Milișăuți va fi realizat un sistem de supraveghere video. Acesta va acoperi atât localitatea Milișăuți cât și satele aparținătoare. Sistemul va avea minim 60 de camere.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 1.8 – Implementarea de soluții de e-parking și e-ticketing

Titlul proiectului	Implementarea de soluții de e-parking în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 soluție de e-parking implementată.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza o aplicație pentru telefonul mobil cu ajutorul căreia conducătorii auto vor putea vedea în timp real câte locuri sunt în parcuri. Aplicația va oferi informații atât cu privire la parcurile din oraș cât și cele situate în proximitatea monumentelor istorice sau a zonelor de agrement ce vor fi realizate.
Buget estimativ	200.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Implementarea de soluții de e-ticketing în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 soluție de e-ticketing implementată.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza o aplicație pentru telefonul mobil cu ajutorul căreia se vor putea achiziționa bilete de autobuz pentru transportul public local. Aplicația va putea fi utilizată în momentul în care transportul public local va deveni funcțional.

Buget estimativ	100.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Prioritatea 2: Sprijinirea dezvoltării economice a orașului Milișăuți

OS 2.1 – Înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor.

Titlul proiectului	Înființarea unui parc industrial tip greenfield în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 parc industrial înființat.
Descriere	Prin acest proiect se va înființa un parc industrial cu o suprafață de minim 15 de hectare și va fi conectat la utilități. De asemenea vor fi realizate drumurile interioare.
Buget estimativ	Realizarea documentației și obținerea titlului de parc industrial – 50.000 euro Conectarea la utilități și realizarea drumurilor interioare – 1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Construirea unui incubator de afaceri în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 incubator de afaceri construit și dotat.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza un incubator de afaceri care va găzdui firmele aflate la început de drum. Incubatorul de afaceri va oferi clienților birouri, mici spații de producție și mici săli de ședință.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Realizarea unui centru de afaceri în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 centru de afaceri construit și dotat.

Descriere	Prin acest proiect se va realiza un centru de afaceri care va găzdui firmele locale cu peste 5 ani de activitate. Centrul de afaceri va oferi clienților birouri, mici spații de producție și mici săli de ședință.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Reabilitarea și modernizarea pieței agro-alimentare a orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	1 piață agro-alimentară reabilitată și modernizată.
Descriere	Prin acest proiect se va reabilita și moderniza piața agro-alimentară a orașului. Se va construi o clădire în care vor fi instalate standurile de vânzare. De asemenea vor exista mici spații de depozitare. Va fi amenajată o parcare în fața pieței.
Buget estimativ	5.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 2.2 – Înfiiințarea în cadrul Primăriei Milișăuți a unui ghișeu online pentru relația cu mediul de afaceri local și potențialii investitori.

Titlul proiectului	Înfiiințarea în cadrul Primăriei Milișăuți a unui ghișeu online pentru relația cu mediul de afaceri local și potențialii investitori
Indicatori de proiect	1 ghișeu on-line înființat pentru relația cu mediul de afaceri.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza un ghișeu online destinat îmbunătățirii calității serviciilor publice oferite de Primăria Milișăuți mediului de afaceri. Ghișeul va funcționa în cadrul clădirii Primăriei Milișăuți.
Buget estimativ	50.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 2.3 – Informarea cetățenilor cu privire la oportunitățile de finanțare existente în vederea înființării / dezvoltării afacerilor sau a activităților agricole.

Titlul proiectului	Organizarea în fiecare an a câte 2 sesiuni de informare pe tema oportunităților de finanțare destinate mediului de afaceri și agriculturii
Indicatori de proiect	2 sesiuni de informare / an organizate;

	Minim 10 de participanți / sesiune; Minim 5 afaceri locale înființate / extinse.
Descriere	Prin acest proiect se vor realiza în fiecare an câte două sesiuni de informare pe tema surselor de finanțare destinate mediului de afaceri și agriculturii.
Buget estimativ	30.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 2.4 – Sprijinirea promovării la nivel de comunitate a firmelor locale

Titlul proiectului	Realizarea catalogului electronic al firmelor din Milișăuți
Indicatori de proiect	1 catalog electronic al firmelor din Milișăuți realizat; Minim 20 de firme locale promovate.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza un catalog electronic al firmelor din Milișăuți. Fiecare firmă va avea secțiunea proprie în care va prezenta informații despre produsele furnizate sau serviciile oferite. Acest catalog va contribui la o mai bună informare a cetățenilor cu privire la oferta firmelor locale.
Buget estimativ	100.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Prioritatea 3: Asistență socială de calitate și sprijin pentru grupurile vulnerabile și grupurile dezavantajate

OS 3.1 – Realizarea unei infrastructuri sociale destinată persoanelor vârstnice.

Titlul proiectului	Înființarea unui azil de bătrâni în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 azil de bătrâni construit și dotat; Minim 20 de beneficiari deserviți.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza un azil de bătrâni care va veni în sprijinul persoanelor vârstnice care nu se pot întreține. În acest azil vor fi cazate atât persoane fără venituri cât și persoane care dispun de venituri suficiente dar din cauza stării de sănătate nu-și pot rezolva singure nevoile zilnice.
Buget estimativ	3.000.000 euro

Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.
--------------------	---

Titlul proiectului	Construirea unei rețele de centre de zi tip club pentru persoane vârstnice în orașul Milișăuți.
Indicatori de proiect	2 centre de zi pentru persoane vârstnice construite și dotate; Minim 200 de beneficiari deserviți.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza în localitățile Milișăuți și Bădeuți câte un centru de zi pentru persoane vârstnice. Această rețea de centre de zi va fi coordonată de Primăria orașului Milișăuți și va contribui la îmbunătățirea accesului persoanelor vârstnice la servicii sociale. Centrul de zi va deservi toată populația de vârstă a 3-a a orașului și va oferi atât servicii de consiliere și sociale cât și activități culturale și de socializare. În cadrul centrelor de zi va fi amenajat și un cabinet medical care va fi la dispoziția echipei mobile sau a medicilor din comunitate în vederea oferirii de asistență medicală persoanelor vârstnice.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Construirea de locuințe sociale pentru persoanele vârstnice în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 20 de locuințe sociale pentru persoane vârstnice construite; Minim 20 de persoane beneficiare.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza în fiecare localitate componentă a orașului Milișăuți câte 5-10 locuințe sociale care vor fi destinate persoanelor vârstnice. Aceste locuințe vor fi ocupate atunci când este nevoie de persoane vârstnice capabile să se îngrijească singure dar lipsite de venituri sau care au nevoie de supraveghere temporară. De exemplu în aceste locuințe pot fi cazate persoane vârstnice paupere pe perioada de iarnă. Locuințele pot fi realizate într-un complex care să cuprindă și centrele de zi.
Buget estimativ	1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Înființarea și dotarea unei echipe mobile în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	O echipă mobilă înființată și dotată; Minim 50 de persoane beneficiare.
Descriere	Prin acest proiect se va înființa și va fi dotată o echipă mobilă care va oferi asistență socială la domiciliu. Echipa mobilă nu are nevoie numaidecât de un sediu propriu ci poate avea sediul într-un centru de zi pentru persoane vârstnice. Ca dotare este necesar în mod special o autoutilitară care să poată transporta și persoane și produse. În cadrul echipei va exista și personal calificat pentru asigurarea asistenței medicale comunitare.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 3.2 – Asigurarea unor condiții bune de locuire pentru grupurile vulnerabile și dezavantajate în locuințe sociale și locuințe protejate.

Titlul proiectului	Construirea de locuințe sociale pentru populația orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 72 de locuințe sociale construite; Minim 72 de persoane beneficiare.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza în fiecare localitate componentă a orașului Milișăuți câte 10-20 locuințe sociale care vor fi destinate populației locale. Au acces la locuința socială, în vederea închirierii, familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, sub nivelul castigului salarial mediu net lunar pe total economie, comunicat de Institutul National de Statistica în ultimul Buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum și anterior lunii în care se repartizează locuința. Repartizarea acestora se realizează pe baza unui regulament elaborat conform prevederilor legale.
Buget estimativ	6.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Construirea de locuințe de necesitate și locuințe protejate în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	10 locuințe de necesitate / locuințe protejate construite;
Descriere	Locuințele de necesitate sunt destinate cazării temporare a persoanelor sau familiilor care și-au pierdut locuința în urma unor accidente sau catastrofe naturale iar locuințele protejate sunt destinate cazării temporare a victimelor violenței în familie și altor grupuri vulnerabile. Prin acest proiect se propune realizarea a 10 locuințe de necesitate / locuințe protejate care vor fi la dispoziția întregii populații a orașului Milișăuți. Aceste locuințe ar trebui realizate cât mai aproape de sediul Direcției de Asistență Socială Milișăuți.
Buget estimativ	700.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 3.3 – Asigurarea de locuințe pentru tineri.

Titlul proiectului	Construirea de locuințe pentru tineri în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	36 de locuințe pentru tineri construite; Minim 36 de persoane beneficiare.
Descriere	Prin acest proiect se vor construi locuințe care se adresează tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani la data depunerii cererii pentru repartizarea unei locuințe construite prin ANL și destinate închirierii, persoane care nu își permit să cumpere sau să închirieze o locuință de pe piața liberă. Primăria Milișăuți trebuie să întocmească documentația tehnică iar lucrările sunt finanțate prin ANL. Proiectul își propune construirea a 36 de locuințe. Proiecte similare pot fi realizate prin PNRR.
Buget estimativ	100.000 euro ANL 2.500.000 euro prin PNRR
Surse de finanțare	Agenția Națională pentru Locuințe

OS 3.4 – Înființarea unei infrastructuri care să sprijine dezvoltarea socială și personală a tinerilor.

Titlul proiectului	Înființarea unei rețele de centre comunitare de învățare permanentă în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	2 centre comunitare pentru învățare permanentă construite și dotate; Minim 200 de tineri ce vor beneficia de infrastructura creată.
Descriere	Centrul comunitar de învățare permanentă este entitate publică în subordinea autorităților administrației publice locale care implementează la nivelul comunității, politicile și strategiile în domeniul învățării pe tot parcursul vieții pentru dezvoltarea comunității și îmbunătățirea calității vieții oamenilor. Pentru a îndeplini atribuțiile stabilite prin lege în domeniul învățării pe tot parcursul vieții, oferta de cursuri a Centrelor acoperă trei paliere majore: a) alfabetizare, educație remedială și sprijin educațional adecvat; b) formarea și dezvoltarea competențelor profesionale; c) dezvoltare personală și comunitară și petrecerea timpului liber. În aceeași clădire cu aceste centre se pot organiza și activități after-school dacă programele de finanțare vor permite acest lucru. Proiectul prevede realizarea a 2 centre, câte unul în localitățile Milișăuți și Bădeuți.
Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 3.5 – Perfecționarea personalului din domeniul asistenței sociale.

Titlul proiectului	Perfecționarea personalului din cadrul Direcției de Asistență Socială Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 2 persoane din domeniul asistenței sociale instruite / perfecționate.
Descriere	Prin acest proiect se propune organizarea de cursuri de perfecționare pentru persoanele care lucrează în cadrul asistenței sociale. În principal aceste cursuri vor viza personalul echipei mobile și personalul care se va ocupa de centrele de zi pentru persoane vârstnice.
Buget estimativ	10.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Prioritatea 4: Îmbunătățirea accesului la educație și a calității infrastructurii educaționale.

OS 4.1 – Reabilitarea școlilor în vederea obținerii autorizațiilor de funcționare și aviz ISU

Titlul proiectului	Reabilitarea școlilor din Milișăuți în vederea obținerii autorizațiilor de funcționare
Indicatori de proiect	Minim 5 clădiri educaționale autorizate.
Descriere	Clădirile școlilor care nu au autorizație de funcționare vor fi reabilite astfel încât să devină conforme. Lucrările vor fi efectuate pentru fiecare clădire în parte în funcție de specificațiile din documentația tehnică.
Buget estimativ	5.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Dotarea școlilor din Milișăuți cu sistem de supraveghere video
Indicatori de proiect	8 clădiri educaționale dotate cu sistem de supraveghere video.
Descriere	Prin acest proiect toate școlile vor fi dotate cu sistem de supraveghere video interior și exterior.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 4.2 – Dotarea școlilor cu mobilier, aparatură de laborator și echipamente utilizate în e-learning (educația la distanță);

Titlul proiectului	Dotarea școlilor din Milișăuți cu mobilier, aparatură de laborator și echipamente utilizate în e-learning (educația la distanță)
Indicatori de proiect	Minim 2 clădiri educaționale dotate.
Descriere	Prin acest proiect toate școlile și grădinițele din orașul Milișăuți și din satele aparținătoare vor fi dotate cu mobilier nou, aparatură de laborator și echipamente utilizate în educația la distanță. Acest lucru va duce la creșterea semnificativă a calității serviciilor educaționale.

Buget estimativ	5.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 4.3 – Înființarea de servicii educaționale noi și construirea infrastructurii aferente.

Titlul proiectului	Înființarea a 2 grădinițe cu program prelungit în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 serviciu educațional nou înființat (grădiniță cu program prelungit); 2 clădiri construite și dotate.
Descriere	Prin acest proiect vor fi înființate grădinițe cu program prelungit în toate localitățile care au o populație de peste 1000 de locuitori. Vor fi construite clădiri în care vor funcționa aceste grădinițe și vor fi achiziționate dotări inclusiv locuri de joacă pentru copii.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.
Titlul proiectului	Înființarea unei creșe în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	O creșă construită și dotată.
Descriere	Prin acest proiect va fi înființată o creșă care va deservi populația orașului Milișăuți și a satelor aparținătoare. Va fi construită și dotată o clădire care va găzdui această creșă.
Buget estimativ	1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Înființarea a 2 centre after school în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	2 centre after school construite și dotate.
Descriere	Prin acest proiect va fi înființat câte un centru after school în localitățile Milișăuți și Bădeuți. Vor fi construite și dotate clădiri care vor servi acestui scop.
Buget estimativ	5.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Înființarea unui liceu în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Un liceu construit și dotat.
Descriere	Prin acest proiect va fi înființat și dotat un liceu în orașul Milișăuți. Vor fi construite și dotate clădiri care vor servi acestui scop.
Buget estimativ	6.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 4.4 – Construirea de facilități sportive și locuri de joacă în cadrul școlilor.

Titlul proiectului	Construirea de facilități sportive și locuri de joacă în cadrul școlilor din Milișăuți
Indicatori de proiect	2 terenuri de sport construite; 2 locuri de joacă construite / extinse / modernizate.
Descriere	Prin acest proiect vor fi construite doua terenuri de sport cu dimensiuni aproximative 24m x 44m, dotate cu vestiare și șapte locuri de joacă.
Buget estimativ	1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 4.5 – Dotarea școlilor cu microbuz școlar.

Titlul proiectului	Dotarea școlilor din Milișăuți cu microbuze școlare electrice
Indicatori de proiect	2 școli dotate cu microbuze școlare electrice.
Descriere	Prin acest proiect toate școlile vor fi dotate cu microbuze școlare. În total vor fi achiziționate patru microbuze școlare și vor fi amenajate patru garaje.
Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 4.6 – Construirea de locuințe pentru specialiști din învățământ.

Titlul proiectului	Construirea de locuințe pentru specialiști din învățământ
Indicatori de proiect	12 locuințe pentru specialiști din învățământ construite.
Descriere	Prin acest proiect vor fi construite 12 locuințe pentru specialiștii din învățământ. Acestea vor contribui la atragerea de specialiști tineri și la convingerea tinerilor localnici care lucrează în învățământ să rămână în Milișăuți.
Buget estimativ	750.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Prioritatea 5: Servicii medicale de calitate.

OS 5.1 – Îmbunătățirea condițiilor de asigurare a serviciilor medicale prin construirea de infrastructuri specifice;

Titlul proiectului	Construirea și dotare unei policlinici / ambulatoriu independent în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 policlinică / ambulatoriu independent construit și dotat; Minim 6 cabinete medicale deservite.
Descriere	Prin acest proiect va fi construită și dotată o policlinică / ambulatoriu independent care va găzdui cabinetele medicilor de familie, ale medicilor stomatologi și ale altor medici specialiști care vor dori să ofere servicii medicale pe teritoriul orașului Milișăuți.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.
Titlul proiectului	Înființarea și dotarea a două cabinete medicale școlare în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	2 cabinete medicale școlare înființate.
Descriere	Prin acest proiect vor fi înființate și dotate două cabinete medicale școlare. Activitățile de medicină școlară au rolul de a asigura o dezvoltare psihosomatică armonioasă a preșcolarilor și prin aplicarea

	metodelor de prevenție adecvate. În localitatea Milișăuți va fi înființat și un cabinet școlar stomatologic.
Buget estimativ	600.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Înființarea unui centru de permanență în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 centru de permanență înființat și dotat.
Descriere	Asigurarea continuității asistenței medicale primare în regim de gardă a colectivităților locale arondate, în afara programului normal de lucru al cabinetelor de medicină de familie, se realizează prin intermediul centrelor de permanență. Centrele de permanență se înființează prin voința liber exprimată a minimum 2 medici de familie, titulari de cabinete de medicină de familie. Specificul localității Milișăuți impune organizarea unui centru de permanență mobil. Sediul centrului de permanență poate fi amenajat în cadrul policlinicii sau al ambulatoriului în momentul în care se vor construi aceste infrastructuri. Ca dotare este necesară o autospecială de consultații.
Buget estimativ	350.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 5.2 – Construirea de locuințe pentru medici specialiști

Titlul proiectului	Construirea de locuințe pentru specialiști din sănătate în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	12 locuințe pentru specialiști în sănătate construite.
Descriere	Prin acest proiect vor fi construite 12 locuințe pentru specialiștii din sănătate. Acestea vor contribui la atragerea de specialiști tineri și la convingerea tinerilor localnici care lucrează în sănătate să rămână în Milișăuți.
Buget estimativ	750.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Prioritatea 6: Turism, cultură și petrecerea timpului liber

OS 6.1 – Adaptarea obiectivelor turistice la uzul public și turistic

Titlul proiectului	Reabilitarea și adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural de pe teritoriul orașului Milișăuți la uzul public și turistic
Indicatori de proiect	Minim 2 monumente vor beneficia de investiții.
Descriere	Prin acest proiect se vor realiza investiții care să faciliteze vizitarea monumentelor din oraș. Se vor construi parcuri în preajma obiectivelor turistice, alei care să permită vizitarea acestora, se vor amenaja spațiile verzi din preajma monumentelor, se vor construi toalete pentru public, etc.
Buget estimativ	4.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 6.2 - Construirea unei infrastructuri de agrement și practicare a sportului.

Titlul proiectului	Construirea unei baze de agrement în localitatea Milișăuți
Indicatori de proiect	1 bază de agrement înființată pe malul râului Suceava.
Descriere	Prin acest proiect se va realiza o baza de agrement care va cuprinde: zona verde amenajată, alei pietonale și spații verzi, locuri de joacă pentru copii, teren de minifotbal (20x40), teren de tenis, zonă cu grătare, parcuri, bazin de inot, etc.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Construirea de terenuri de sport publice în satele aparținătoareale orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	4 terenuri de minifotbal construite.
Descriere	Prin acest proiect se vor construi patru terenuri de minifotbal cu vestiare, mici tribune și parcuri pentru acestea. Aceste terenuri trebuie integrate într-o zonă verde tip parc existentă sau care va fi înființată pentru a se crea câte o mică oază de recreere pentru populația din fiecare sat aparținător.

Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

Titlul proiectului	Achiziționare de dotări pentru organizarea de evenimente culturale în aer liber în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	2 scene mobile achiziționate 2 sisteme de sonorizare și lumini achiziționate 4 containere tip vestiar achiziționate 2 containere toaletă achiziționate 2 corturi profesionale achiziționate
Descriere	Prin acest proiect se vor achiziționa dotări care vor permite organizarea de evenimente culturale în aer liber. Se vor achiziționa o scena mobilă mare (dimensiune orientativă 10x9) și o scenă mobilă mică tip remorcă (dimensiune orientativă 6x4) și 2 sisteme de sonorizare și lumini. Scena mică va permite organizarea de evenimente culturale pe terenuri de minifotbal. De asemenea se vor achiziționa 4 containere tip vestiar (câte 2 de fiecare scenă – vor fi utilizate de artiști pentru echipare / dezechipare, 1 la intrare pe scenă și 1 la ieșire), 2 containere toaletă (câte 1 de fiecare scenă) și 2 corturi profesionale (vor fi utilizate de artiști).
Buget estimativ	1.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 6.3 – Reabilitarea parcurilor existente și creșterea numărului acestora inclusiv prin reabilitarea terenurilor degradate.

Titlul proiectului	Creșterea numărului de parcuri inclusiv prin reabilitarea terenurilor degradate în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 1 parc reabilitat și dotat; Minim 2 parcuri construite și dotate.
Descriere	Prin acest proiect vor fi reabilitate parcurile existente și se va construi câte un parc în localitățile Milișăuți și Bădeuți. În satele aparținătoare este indicat ca aceste parcuri să fie realizate în proximitatea zonelor unde se vor construi terenuri de sport pentru a se crea câte o mică oază de recreere pentru populația din zonă.

Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 6.4 - Creșterea atractivității orașului Milișăuți pentru turiști prin construirea de muzee.

Titlul proiectului	Construirea unui muzeu al orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	1 muzeu înființat.
Descriere	Prin acest proiect va fi construit un muzeu dedicat orașului Milișăuți. Acest muzeu va prezenta informații referitoare la istoria orașului, tradiții locale, meșteșuguri locale, etc. În clădirea muzeului va fi amenajată și o mică sală de conferințe ce va putea fi utilizată pentru organizarea de evenimente.
Buget estimativ	4.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 6.5 - Crearea unei agende culturale anuale care să cuprindă evenimente cu caracter repetitiv și implementarea acestora

Titlul proiectului	Definirea unei agende cultural-sportive anuale cu caracter permanent a orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	1 agenda cultural-sportivă anuală definită; Minim 4 evenimente culturale organizate anual; Minim 3 evenimente sportive organizate anual.
Descriere	Pentru atragerea de turiști orașul Milișăuți trebuie să elaboreze o agendă de evenimente care să se repete an de an și care să atragă persoane din afara orașului. Această agendă va cuprinde evenimente culturale și sportive care se vor putea desfășura pe bazele recreative și sportive nou create.
Buget estimativ	500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene.

OS 6.6 - Informarea cetățenilor și a mediului de afaceri cu privire la oportunitățile de finanțare existente în domeniul turismului

Titlul proiectului	Informarea cetățenilor și a mediului de afaceri din orașul Milișăuți cu privire la oportunitățile de finanțare existente în domeniul turismului
Indicatori de proiect	2 sesiuni de informare organizate anual; Minim 50 de persoane sau firme informate / consiliate.
Descriere	Prin acest proiect se vor realiza în fiecare an câte două sesiuni de informare pe tema surselor de finanțare destinate turismului. Acestea se vor adresa populației și agenților economici interesați să investească în activități HORECA: pensiuni, hoteluri, moteluri, restaurante, puncte gastronomice, etc.
Buget estimativ	30.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 6.7 - Organizarea de campanii de promovare turistică a orașului Milișăuți și integrarea în circuite turistice

Titlul proiectului	Elaborarea unei strategii de promovare turistică a orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	1 strategie de promovare turistică elaborată.
Descriere	Prin acest proiect va fi elaborată o strategie de promovare turistică a orașului Milișăuți. Aceasta va include și elaborarea unei rute locale și propuneri privind locațiile unde vor fi amenajate infrastructurile de agrement și de campare. De asemenea va include realizarea de materiale de promovare. Nu în ultimul rând se va realiza un grup de lucru la nivel de oraș. Acest grup de lucru va fi format din cetățeni ce sunt interesați să investească în activități din turism.
Buget estimativ	150.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Organizarea de campanii de promovare turistică a orașului Milișăuți și integrarea în circuite turistice
Indicatori de proiect	Minim 1 material de promovare turistică realizat; Participare a minim 1 târg de promovare turistică; Minim 2 parteneriate încheiate cu asociații pentru promovarea turismului; Aderarea la minim 1 cluster turistic.
Descriere	Pentru a crește substanțial numărul de turiști orașul Milișăuți trebuie să deruleze o campanie susținută de promovare turistică și să încheie parteneriate cu agenții de turism, asociații turistice, clustere turistice. Nu în ultimul rând este necesară participarea la târguri de turism și la alte evenimente de acest gen. Toate acestea presupun și realizarea unor materiale de promovare turistică atât online cât și sub formă de materiale tipărite sau suveniruri.
Buget estimativ	300.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Prioritatea 7: Eficiență energetică și energie verde

OS 7.1 - Eficientizarea energetică a clădirilor publice și dotarea cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile

Titlul proiectului	Realizarea unei strategii de eficiență energetică și a unui plan de acțiune în domeniul eficienței energetice la nivelul orașului Milișăuți
Indicatori de proiect	1 strategie de eficiență energetică elaborată; 1 plan de acțiune în domeniul eficienței energetice elaborat.
Descriere	Prin acest proiect se propune realizarea unei strategii de eficiență energetică și a unui plan de acțiune în domeniul eficienței energetice la nivelul orașului Milișăuți. Vor fi identificate toate probleme existente în comunitate în ceea ce privește eficiența energetică și consumul responsabil de energie și se vor propune soluții pentru remedierea acestora. Toate proiectele privind reabilitarea de clădiri și construirea de clădiri noi vor implementa soluții specifice standardului nZEB (nearly zero energy building)
Buget estimativ	50.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Eficientizarea energetică a clădirilor publice și dotarea cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 4 clădiri eficientizate energetic; Minim 4 clădiri dotate cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile.
Descriere	Prin acest proiect se propune eficientizarea energetică a clădirilor publice prin termoizolarea peretilor exteriori și a plașeelor, înlocuirea tâmplăriei, înlocuirea corpurilor de iluminat cu corpuri LED inclusiv corpuri de iluminat cu senzori de mișcare, implementarea de sisteme de încălzire și ventilare eficiente energetic. De asemenea se propune dotarea acestor clădiri cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile (panouri fotovoltaice, panouri solare, pompe de căldură, etc.) și sisteme de management energetic.
Buget estimativ	8.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 7.2 – Implementarea de soluții de producere a energiei din resurse regenerabile.

Titlul proiectului	Construirea unui parc solar / eolian cu puterea de 0,9 MWH în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 parc solar / eolian de 0,9 MWH construit
Descriere	Pentru valorificarea potențialului local în domeniul energiilor regenerabile se propune realizarea unui parc solar / eolian cu puterea de 0,9 Mwh. Este recomandată această putere deoarece parcurile ce produc până în 1 Mwh nu au nevoie de licență de producător și sunt mult mai ușor de gestionat. Pentru cele care au peste 1 Mwh este necesară înființarea unei structuri dedicate care să monitorizeze și să întrețină obiectivul. Curentul electric produs poate fi utilizat pentru iluminatul public sau pentru alimentarea instituțiilor publice. De asemenea poate fi livrat în sistemul național de furnizare a energiei electrice.
Buget estimativ	2.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 7.3 - Conștientizarea populației privind consumul energetic responsabil

Titlul proiectului	Conștientizarea populației din orașul Milișăuți privind consumul energetic responsabil
Indicatori de proiect	Minim 5 campanii de conștientizare derulate; Minim 500 de cetățeni informați.
Descriere	Prin acest proiect se vor realiza campanii publice de promovare a consumului energetic responsabil. Populația va fi informată cu privire la modalitățile prin care își poate reduce consumul energetic în gospodărie și implicit cheltuielile în acest scop. Va fi organizată câte o campanie în fiecare an.
Buget estimativ	150.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Prioritatea 8: Protecția mediului și apărarea împotriva dezastrelor

OS 8.1 - Îmbunătățirea calității mediului înconjurător prin activități de ecologizare și achiziționarea de dotări specifice salubrității și implementarea colectării selective

Titlul proiectului	Desființarea depozitelor de gunoi clandestine de pe teritoriul localității Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 1 activitate de ecologizare / desființare depozite clandestine de deșeuri implementată.
Descriere	Prin acest proiect vor fi ecologizate gropile de gunoi clandestine.
Buget estimativ	1.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Construirea de containere îngropate / insule ecologice pentru colectarea deșeurilor în zonele intens circulate din localitatea Milișăuți
Indicatori de proiect	Instalarea a minim 50 de containere îngropate pe raza localității Milișăuți.
Descriere	Prin acest proiect în zonele intens circulate vor fi construite containere îngropate pentru colectarea deșeurilor. Acestea vor avea senzor de

	umplere astfel încât să poată fi golite la timp. În total vor fi amplasate 60 de containere atât în Milișăuți cât și în satele aparținătoare.
Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Construirea de platforme de colectare cu aport voluntar în localitatea Milișăuți.
Indicatori de proiect	Inițierea unei platforme de colectare cu aport voluntar în localitatea Milișăuți.
Descriere	Prin acest proiect va fi construită o platformă de colectare cu aport voluntar a deșeurilor.
Buget estimativ	1.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Achiziționare de coșuri de gunoi stradale, containere de suprafață și echipamente pentru salubritatea străzilor din localitatea Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 300 coșuri de gunoi stradale achiziționate; Minim 100 de containere de suprafață achiziționate; Minim 1 mașină de măturat stradal achiziționată; Minim 1 mașină multifuncțională pentru cosit vegetație achiziționată; 1 cisternă achiziționată;
Descriere	Prin acest proiect vor fi achiziționate coșuri de gunoi stradale astfel încât să crească densitatea acestora, containere de suprafață și echipamente pentru salubritatea străzilor și spațiilor publice (mașină de măturat stradal, mașină multifuncțională pentru cosit șanțuri și tuns vegetația, cisternă pentru udare străzile nemodernizate pe timp de vară, aspirator pentru trotuare și pentru colectarea frunzelor, etc.).
Buget estimativ	2.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Achiziționare de pubele pentru populația localității Milișăuți și implementarea colectării selective
Indicatori de proiect	Minim 2000 de pubele de minim 120 de litri achiziționate și distribuite populației.
Descriere	Prin acest proiect vor fi achiziționate pubele de culori diferite care vor fi distribuite populației în vederea colectării selective a deșeurilor. Încurajarea colectării selective se poate realiza apoi prin practicarea de tarife de colectare diferențiate între deșeurile selectate și cele predate amestecat.
Buget estimativ	150.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Sprijinirea micilor proprietari de animale din Milișăuți să-și depoziteze gunoiul de grajd în condiții conforme
Indicatori de proiect	4 platforme comunitare pentru depozitarea gunoiului de grajd construite.
Descriere	În orașul Milișăuți numărul micilor crescători de animale este destul de ridicat. Aceștia au însă o situație economică precară și uneori sunt și persoane vârstnice așa încât nu-și permit investiții în construcția de platforme conforme pentru depozitarea gunoiului de grajd. Prin acest proiect se propune construirea a patru platforme comunitare pentru depozitarea gunoiului de grajd.
Buget estimativ	2.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 8.2 - Întărirea capacității de răspuns a administrației publice locale în caz de dezastre;

Titlul proiectului	Construirea și dotarea unei baze pentru gestionarea situațiilor de urgență în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	1 bază pentru gestionarea situațiilor de urgență construită; Minim 5 utilaje și / sau echipamente de intervenție achiziționate.
Descriere	Prin acest proiect se propune construirea și dotarea unei baze pentru gestionarea situațiilor de urgență. Clădirea va fi tip hală și va cuprinde zona pentru angajați (vestiare, toaletă, loc pentru luat masa etc.), zona de parcare pentru utilaje, zona pentru reparații și întreținere utilaje și

	zona de magazine. Ca dotări vor fi achiziționate utilaje care să permită intervenția în caz de urgență și în cazul în care se produc fenomene meteorologice extreme: buldo-excavator, autogreder, camion, sărăriță, plug de zăpadă, barcă, motopompe, etc.
Buget estimativ	3.500.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Instalarea de sisteme de monitorizare a calității aerului în orașul Milișăuți
Indicatori de proiect	8 stații de monitorizarea aerului instalate.
Descriere	Prin acest proiect se propune instalarea de sisteme de monitorizarea aerului în cele mai importante zone urbane precum și pe malul râului Suceava, în preajma monumentelor istorice și în proximitatea ariilor naturale protejate. Vor fi instalate 15 stații iar datele vor fi colectate la Primăria Milișăuți și vor fi disponibile online.
Buget estimativ	1.000.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Valorificarea terenurilor neproductive și stabilizarea zonelor în care există pericolul producerii de alunecări de teren prin împădurire
Indicatori de proiect	Minim 1 acțiune de împădurire realizată; Minim 3 hectare de teren vor fi împădurite / reîmpădurite.
Descriere	Prin acest proiect se propune împădurirea a 20 hectare de teren. În cazul terenurilor cu pânza freatică situată foarte aproape de suprafață se poate planta salcie energetică care apoi să fie recoltată și transformată în peleți.
Buget estimativ	200.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 8.3 - Derularea de activități menite să asigure gestionarea animalelor fără stăpân

Titlul proiectului	Construirea unui padoc pentru animalele fără stăpân în localitatea Milișăuți
--------------------	--

Indicatori de proiect	1 padoc pentru animale fără stăpân construit și dotat. Minim 20 de animale fără stăpân cazate.
Descriere	Proiectul prevede construirea unui padoc capabil să găzduiască 20 – 30 de animale fără stăpân. Acest padoc trebuie să aibă o zonă de cuști, vestiare și zonă de servit masa pentru personalul care se va îngriji de animale, băi, magazine. De asemenea trebuie să aibă o zonă dedicată sau un container dedicat consultațiilor medicale și sterilizărilor. Padocul va avea un contract încheiat cu un medic veterinar. Locația trebuie să dispună de apă potabilă, curent electric și canalizare. Este utilă înființarea de către autoritatea locală a unei fundații care să colecteze fonduri de la sponsori și de la iubitorii de animale și să sprijine padocul. Cheltuielile per animal cazat în padoc se situează între 10 – 30 de lei pe zi.
Buget estimativ	250.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, sprijin financiar din partea asociațiilor pentru protecția animalelor și de la iubitorii de animale, buget local.

Titlul proiectului	Derularea de campanii de sterilizare a animalelor în localitatea Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 5 campanii de sterilizare derulate Minim 300 de animale sterilizate până în anul 2027
Descriere	Proiectul prevede sterilizarea animalelor fără stăpân dar la cerere acest lucru se poate face și în cazul animalelor cu stăpân. Costurile sterilizării animalelor fără stăpân vor fi suportate de autoritatea locală din fonduri proprii sau fonduri atrase. În cazul animalelor cu stăpân se poate solicita plata parțială a intervenției. Subvenționarea pentru populație a operației de sterilizare a animalelor, completată cu aplicarea unor sancțiuni foarte aspre în caz de abandon sau ucidere a animalelor va determina acceptarea pe scară din ce în ce mai largă a intervențiilor chirurgicale. Până în 2027 vor fi sterilizate 300 de animale.
Buget estimativ	60.000 euro

Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, sprijin financiar din partea asociațiilor pentru protecția animalelor și de la iubitorii de animale, buget local.
--------------------	---

OS 8.4 - Conștientizarea cetățenilor cu privire la responsabilitățile ce le revin în domeniul protecției mediului;

Titlul proiectului	Campanie de conștientizare în domeniul protecției mediului
Indicatori de proiect	Minim 5 campanii de conștientizare organizate. Minim 1000 de persoane informate.
Descriere	Proiectul prevede organizarea anual a câte unei campanii de conștientizare cu privire la responsabilitățile cetățenilor în ceea ce privește buna gospodărire a localităților și protejarea mediului. Conform legislației în vigoare cetățenii au obligații cu privire la protecția mediului (Legea 137 din 1995) dar și cu privire la buna gospodărire a localităților (OG 21 din 2002). Păstrarea unui mediu curat va contribui la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor orașului. De asemenea orașul va deveni mai atractiv pentru turiști.
Buget estimativ	25.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 8.5 - Conștientizarea cetățenilor cu privire la responsabilitățile ce le revin în domeniul protecției animalelor

Titlul proiectului	Campanie de conștientizare cu privire la protecția animalelor
Indicatori de proiect	Minim 5 campanii de conștientizare organizate; Minim 1000 de persoane informate.
Descriere	Proiectul prevede organizarea anual a câte unei campanii de conștientizare cu privire la responsabilitățile cetățenilor în ceea ce privește protecția animalelor. O atitudine responsabilă față de animale va contribui la reducerea numărului de animale fără stăpân și a incidentelor în care sunt implicate acestea.
Buget estimativ	25.000 euro

Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, sprijin financiar din partea asociațiilor pentru protecția animalelor și de la iubitorii de animale, buget local.
--------------------	---

Prioritatea 9: Dezvoltarea capacității administrative a Primăriei Milișăuți.

OS 9.1 - Îmbunătățirea comunicării administrației publice cu cetățenii.

Titlul proiectului	Înființarea unui birou unic pentru relația cu cetățenii și mediul de afaceri în cadrul Primăriei Milișăuți
Indicatori de proiect	1 birou unic înființat
Descriere	Prin acest proiect se propune înființarea unui birou unic pentru relația cu publicul. Acest birou unic va interacționa cu publicul atât direct cât și cu ajutorul instrumentelor online.
Buget estimativ	50.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Titlul proiectului	Implementarea de soluții de e-guvernare în Primăria Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 5 soluții de e-guvernare implementate
Descriere	Prin acest proiect se propune implementarea de soluții de e-guvernare care să îmbunătățească calitatea serviciilor publice oferite cetățenilor. Servicii publice care pot fi oferite online: - Plata taxelor și impozitelor, a ticketelor de parcare, a amenzilor contravenționale, a licențelor și a altor taxe; - Posibilitatea de a descărca formulare tipărite necesare în interacțiunea cu autoritățile; - Posibilitatea de a completa online formulare pentru diverse nevoi; - Alerte în timp real și informări publice; - Semnalarea online a problemelor identificate de cetățeni; Etc.

Buget estimativ	350.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

OS 9.2 – Perfecționarea continuă a angajaților din Primăria Milișăuți

Titlul proiectului	Perfecționarea continuă a angajaților din Primăria Milișăuți
Indicatori de proiect	Minim 25 de angajați beneficiari de cursuri de instruire / perfecționare.
Descriere	Prin acest proiect se propune organizarea de cursuri de perfecționare pentru angajații Primăriei Milișăuți. Astfel aceștia vor dobândi cunoștințe noi specifice domeniului în care lucrează ceea ce va duce la creșterea calității serviciilor publice oferite.
Buget estimativ	50.000 euro
Surse de finanțare	Programe de finanțare naționale, programe europene, buget local.

Secțiunea 9: Implementarea și monitorizarea SIDU Milișăuți

9.1 Implementarea SIDU Milișăuți

Implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană se va realiza prin intermediul proiectelor individuale din cuprinsul acesteia. Elaborarea și implementarea proiectelor va fi realizată de unitatea de implementare a proiectelor din cadrul aparatului de specialitate al primarului în parteneriat cu experți externi și partenerii locali economico-sociali. Aceasta fi interdisciplinară și va cuprinde persoane instruite în domeniul implementării de proiecte europene, persoane calificate în domeniul contabil precum și persoane cu abilități tehnice.

Pentru proiectele de infrastructură se vor contracta și experți externi care să acopere domeniile în care angajații Primăriei Milișăuți nu au expertiza necesară. De asemenea, în ceea ce privește proiectele din sfera socială, în componența echipei de proiect trebuie să se regăsească experți/specialiști în acest domeniu de activitate.

În activitatea de implementare a proiectelor din cadrul SIDU Milișăuți vor fi implicați și aleșii locali, experți externi și parteneri economico sociali. La nivelul UAT Milișăuți va fi înființată o structură de implementare și monitorizare a SIDU alcătuită din primar, reprezentanți ai consiliului local, reprezentanți ai departamentului responsabil cu implementarea de proiecte europene, parteneri economico-sociali. În prima etapă aceasta va realiza o prioritizare a portofoliului de proiecte. Lista de proiecte rezultată în urma prioritizării va fi aprobată prin hotărâre de consiliu local și va constitui o anexă la SIDU Milișăuți.

În activitățile de scriere, depunere și implementare a cererilor de finanțare vor fi implicate următoarele categorii:

- Echipa de proiect;
- Experții externi;
- Aleșii locali (consiliul local și primarul)
- Partenerii economici și sociali.

Echipa de proiect va avea următoarele atribuțiuni:

- Elaborează documentația necesară depunerii cererilor de finanțare;
- Colaborează cu experții externi în vederea realizării documentelor care depășesc expertiza membrilor echipei de proiect;
- Asigură comunicarea cu autoritatea de management pentru fiecare proiect în parte, atât în etapa de evaluare cât și în etapa de implementare a proiectelor.
- Organizează și desfășoară activități de implementare a proiectului;
- Asigură managementul financiar și tehnic pentru activitățile de proiect;
- Întocmesc raportările de evaluare intermediare și finale solicitate de finanțator;
- Prezintă Structurii de Implementare a SIDU, la cererea acesteia, stadiul implementării proiectului;
- Urmărește înscrierea în costuri, parametrii precum și în graficul de execuție a proiectului și a SIDU.

Experții externi vor avea următoarele atribuțiuni:

- Vor realiza documentele tehnice necesare depunerii cererilor de finanțare: studiu geotehnic, studiu topografic, elaborarea studiului de fezabilitate, elaborarea DALI, elaborarea proiectului tehnic, etc.
- Vor oferi servicii specializate vederea implementării cu succes a proiectelor: consultanță în managementul de proiect, consultanță în achiziții publice, etc.

Aleșii locali vor avea următoarele atribuțiuni:

- Consiliul local:
 - Va aproba inițierea proiectelor;
 - Va aproba documentațiile tehnice pentru fiecare proiect în parte;
 - Va aproba indicatorii tehnico-economici pentru fiecare proiect în parte.
- Primarul localității:
 - Va coordona activitatea echipei de proiect;
 - Va iniția hotărârile de consiliu local în vederea aprobării documentației specifice pentru depunerea cererilor de finanțare și implementarea proiectelor;
 - Va semna documentele de proiect în calitate de reprezentant legal al autorității publice locale;
 - Va monitoriza activitatea de implementare a proiectelor.

Rolul partenerilor economici și sociali:

- Vor sprijini echipa de proiect în etapa de elaborare a cererilor de finanțare atunci când este cazul;
- Vor sprijini echipa de proiect în etapa de implementare a proiectelor atunci când este cazul;

9.2 Implicarea partenerilor în elaborarea și implementarea SIDU Milișăuți

În activitatea de elaborare a SIDU Milișăuți au fost implicați atât actorii locali relevanți din domeniul educației și sănătății cât și agenții economici și populația locală în ansamblu. Din păcate societatea civilă este slab dezvoltată în această localitate. De asemenea și mediul economic este slab dezvoltat. Cu toate acestea, în urma realizării sondajului de opinie precum și a unor discuții directe între administrația publică și reprezentanți ai mediului de afaceri și ai societății civile, a fost identificat un set de probleme precum și soluțiile cele mai potrivite pentru rezolvarea acestora.

În etapa de implementare a SIDU Milișăuți partenerii economici și sociali vor fi consultați atunci când intervențiile propuse vor viza domeniile lor de activitate. Astfel în cazul intervențiilor menite să sprijine mediul de afaceri vor exista consultări ce mediul de afaceri cu privire la dimensiunea și structura clădirilor ce vor fi construite, condiții de acces și utilizare pentru cei interesați, etc. În cazul investițiilor în infrastructuri educaționale și de sănătate, în etapa de elaborare a cererii de finanțare vor fi consultați actorii relevanți din acest domeniu urmând să fie implicați și în etapa de implementare.

9.3 Monitorizarea implementării SIDU Milișăuți

În vederea monitorizării modului de implementare a SIDU Milișăuți va fi înființat un comitet de monitorizare din care vor face parte primarul localității, reprezentanți ai consiliului local, reprezentanți ai echipei de implementare și reprezentanți ai partenerilor economici și sociali relevanți. Comitetul de monitorizare se reunește cel puțin o dată pe an și examinează toate chestiunile care afectează progresele făcute de program în realizarea obiectivelor sale. Regulamentul de procedură al comitetului de monitorizare se publică pe site-ul internet al UAT Orașul Milișăuți.

Comitetul de monitorizare examinează:

- (a) progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea SIDU și realizarea indicatorilor;
- (b) orice probleme care influențează performanța programului și măsurile luate pentru a le remedia;
- (c) contribuția programului la abordarea provocărilor identificate la nivelul orașului Milișăuți;
- (d) punerea în aplicare a acțiunilor în legătură cu comunicarea și vizibilitatea;

Manualul privind strategiile de dezvoltare urbană durabilă publicat de comisia europeană apreciază că monitorizarea strategiei SIDU asigură următoarele trei beneficii:

- Oferă în timp util autorităților urbane informații privind progresele realizate, ceea ce permite identificarea rapidă a problemelor și deplasarea accentului pe prioritățile strategice atunci când este necesar. În acest sens, sistemele de monitorizare sunt esențiale ca „sisteme de alertă timpurie”.
- Acoperă nevoile de date ale evaluării strategiei SIDU. Pentru a realiza evaluarea strategiei SIDU, factorii de decizie, părțile interesate și beneficiarii au nevoie de informații privind eficacitatea strategiei. Monitorizarea furnizează dovezi în acest scop.
- Consolidază transparența și legitimitatea. Pe de o parte, sistemele de monitorizare pot să clarifice și să comunice justificarea pentru SIDU și rezultatele acestuia în fața practicienilor care aplică politicile, a părților interesate și a cetățenilor. Pe de altă parte, colaborarea amplă cu diferite organizații, grupuri și cetățeni în procesul de proiectare și de implementare a proceselor de monitorizare crește gradul de conștientizare și consolidează angajamentul comunităților locale față de strategiile SIDU.

Comitetul de monitorizare va realiza anual o evaluare a gradului de implementare a SIDU Milișăuți. În cadrul acestei evaluări vor fi monitorizați următorii indicatori:

Indicatori de realizare a obiectivelor SIDU Milișăuți:

1. Număr de proiecte aflate în etapa de elaborare a cererii de finanțare, în implementare și finalizate din total proiecte / obiectiv specific și din total proiecte / SIDU. Evaluarea se va face pe fiecare obiectiv specific în parte și pe total strategie;
2. Număr de obiective specifice care au beneficiat de intervenții din total obiective specifice / prioritate. Evaluarea se va face pe fiecare prioritate în parte;
3. Număr de priorități care au beneficiat de intervenții din total priorități. Evaluarea se va face pe total strategie;

Indicatorul nr. 1 va prezenta gradul de îndeplinire al fiecărui obiectiv specific în parte. Un obiectiv specific poate fi atins prin implementarea proiectelor aferente acestuia (unul sau mai multe) așa cum au fost menționate în portofoliul de proiecte.

Indicatorul nr. 2 va prezenta gradul de realizare al fiecărei priorități de acțiune în parte. O prioritate cuprinde mai multe obiective.

Indicatorul nr. 3 va prezenta nivelul de implementare al SIDU din punct de vedere cantitativ (număr priorități, număr de obiective specifice, număr de proiecte care au beneficiat de intervenții).

Indicatori de integrare spațială:

1. Număr total de proiecte / localitate componentă a orașului Milișăuți în parte. Statistica se va face pe fiecare localitate în parte.
2. Număr de proiecte sociale / localitate componentă a orașului Milișăuți în parte. Statistica se va face pe fiecare localitate în parte.
3. Număr de proiecte de dezvoltare economică și dezvoltare a infrastructurii / localitate componentă a orașului Milișăuți în parte. Statistica se va face pe fiecare localitate în parte.

4. Număr de proiecte în domeniul protecției mediului, construire de spații verzi și zone de agrement / localitate componentă a orașului Milișăuți în parte. Statistica se va face pe fiecare localitate în parte.

Indicatorul nr. 1 va prezenta o statistică a numărului de proiecte implementate în fiecare localitate componentă a orașului Milișăuți în parte. Un proiect poate cuprinde obiective ce vor fi realizate în mai multe localități. În acest caz fiecare localitate în care se vor realiza intervenții va fi menționată ca beneficiar. Scopul acestui indicator este de a monitoriza implementarea echilibrată a proiectelor pe întreg teritoriul orașului Milișăuți.

Indicatoarele 2,3 și 4 prezintă statistica implementării de proiecte pe fiecare localitate în parte și pe fiecare domeniu al dezvoltării urbane integrate în parte (economic, social, mediu). Acești indicatori vor contribui la o monitorizare a omogenității dezvoltării teritoriale a orașului Milișăuți.

Indicatorii de integrare spațială permit monitorizarea distribuției teritoriale a proiectelor implementate. Acest lucru va permite depistarea precoce a discrepanțelor de dezvoltare teritorială și intervenția imediată în cazul apariției acestora.

Indicatorii de integrare spațială sunt foarte importanți pentru orașul Milișăuți. Acest oraș este foarte complex fiind format din o localitate urbană și șapte sate arundate. Obiectivul principal îl constituie dezvoltarea întregului teritoriu al orașului într-o manieră omogenă astfel încât în 5-7 ani acesta să devină un spațiu urban unitar.

Pe lângă realizarea acestei statistici care va reflecta progresele înregistrate în implementarea SIDU Milișăuți, comitetul de monitorizare va prezenta și un raport cu privire la:

- Problemele cu care s-a confruntat administrația publică locală în activitatea de implementare a strategiei și modul în care au fost rezolvate. Problemele pot fi de diverse tipuri: financiare, legale, insuficiența personalului, lipsa specialiștilor, etc.
- O descriere a măsurilor de răspuns implementate sau propuse spre implementare pentru fiecare provocare identificată în orașul Milișăuți (economică, socială, mediu și schimbări climatice, demografică). Principalele provocări cu care se confruntă orașul Milișăuți precum și pachetele de măsuri de răspuns sunt descrise la capitolul 7.4 din cadrul prezentei strategii.

Rapoartele anuale de evaluare vor fi prezentate sub formă de informări în cadrul Consiliului Local Milișăuți și vor fi afișate pe pagina de internet a Primăriei Milișăuți.

Comitetul de monitorizare va întocmi adrese de răspuns cu privire la stadiul implementării SIDU Milișăuți către ADR Nord Est și către orice altă entitate publică care va solicita acest lucru. De asemenea va întocmi adrese de răspuns în cazul în care vor fi solicitate informații pe baza Legii 544 / 2001 privind liberul acces la informații de interes public.

Secțiunea 10: Surse de finanțare – fonduri europene și naționale

Fonduri europene

Programele europene aferente perioadei 2021 – 2027 sunt în prezent în consultare fiind disponibile drafturile acestora.

Începând cu perioada de programare 2021-2027, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est va îndeplini funcția de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional Nord Est. Procesul de elaborare a Programului Operațional Regional Nord-Est 2021-2027 se desfășoară în strânsă colaborare cu partenerii locali, având drept premise necesitățile reale ale regiunii. Elaborarea Programului Operațional Regional 2021-2027 – Nord-Est presupune corelarea acestuia, atât cu documentele de planificare existente la nivel regional, cât și cu regulamentele existente la nivel european, intervențiile propuse urmând să fie concentrate pe cele 5 obiective principale de politică (OP) ale Comisiei Europene:

1. Europa mai inteligentă (o transformare economică inovatoare și inteligentă)
2. Europa mai verde, fără emisii de carbon
3. Europa mai conectată (mobilitate și conectivitate TIC regională)
4. Europa mai socială (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale)
5. Europa mai aproape de cetățeni (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coasta prin inițiative locale)

10.1 POR Nord – Est 2021 – 2027.

Draft valabil la data elaborării SIDU Milișăuți.

Regiunea NE isi propune pentru anul 2030 urmatoarele elemente de ordin strategic:

- **viziunea: regiunea NE va fi un spatiu competitiv, durabil, rezilient si incluziv, unde iti vei dori sa locuiesti, sa lucrezi si sa investesti!**
- **obiectivul general: derularea in regiune a unei dezvoltari echilibrate bazate pe un proces de crestere economica inteligent, durabil si incluziv, care sa conduca la cresterea calitatii vietii si reducerea decalajelor de dezvoltare intra si inter regionale.**

Pentru atingerea obiectivului general sunt avute in vedere sase obiective strategice si opt prioritati, dupa cum urmeaza:

- obiectivul strategic nr.1 - Imbunatatirea competitivitatii regionale prin cresterea productivitatii in domenii cu potential de crestere si specializare inteligenta, prin stimularea capacitatilor de inovare si cercetare si promovarea utilizarii tehnologiilor avansate si a serviciilor tehnologiei informatiei si comunicatiilor, adresat prin prioritatile nr 1: NE - o regiune mai competitiva, mai inovativa si nr. 2: NE - o regiune mai digitalizata;
- obiectivul strategic nr.2 - Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor prin promovarea eficientei energetice, infrastructurii verzi si reducerea emisiilor de carbon in mediul urban, adresat prin prioritatile nr.3: NE - o regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul si nr. 4: NE - o regiune cu o mobilitate urbana mai durabila;

- obiectivul strategic nr. 3 - Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si sigurantei prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier moderne si durabile, adresat prin prioritatea nr. 5: NE - o regiune mai accesibila;
- obiectivul strategic nr. 4 – Cresterea accesului si participarii la un invatamant de calitate, corelat cu cerintele pietii muncii prin dezvoltarea unei infrastructuri educationale moderne, adresat prin prioritatea nr. 6: NE - o regiune educata;
- obiectivul strategic nr. 5 – Sprijinirea dezvoltarii locale integrate prin valorificarea si promovarea potentialului local existent, adresat prin prioritatea nr.7: NE - o regiune mai atractiva;
- obiectivul strategic nr. 6 – Dezvoltarea capacitatii administrative pentru managementul si controlul POR la nivel regional, adresat prin prioritatea nr.8 – asistenta tehnica.

Prioritatea 1: Nord-Est – O regiune mai competitiva, mai inovativa

a (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate

Principalele actiuni care se urmaresc in cadrul acestui obiectiv specific sunt legate de consolidarea capacitatii, cresterea performantei si atractivitatii sistemului regional de inovare, prin actiuni menite sa sprijine implementarea specializarii inteligente, incurajarea colaborarii dintre cercetare si industrie, dezvoltarea si valorificarea infrastructurilor de cercetare- inovare, inclusiv prin stimularea participarii organizatiilor CDI in proiecte internationale.

De asemenea, masurile au in vedere, intarirea capacitatii de inovare a IMM prin colaborarea cu entitati de cercetare- dezvoltare, de transfer tehnologic, cu mediul academic si clustere, care vor contribui la consolidarea ecosistemului de inovare regional si la intensificarea activitatilor inovative in lanturile de valoare relevante pentru cresterea economica a regiunii.

Tipuri de operatiuni ce vor fi finantate:

1. Integrarea organizatiilor CDI din sistemul national in structuri, parteneriate si proiecte de cooperare interregionale si internationale, aliniate domeniilor RIS3.

Se vor sprijini proiecte care asigura:

- participarea in calitate de partener asociat, la implementarea unor proiecte inovative aprobate in cadrul programului Orizont Europa (activitati de cercetare, demonstrare, validare si inovare, informare, schimb de experienta, promovare, protejare DPI);
- participarea la activitatile platformelor tematice de specializare inteligenta (Platformele S3), inclusiv formarea de aliante strategice interregionale pentru pregatirea si depunerea de proiecte pentru programul Orizont Europa, componenta investitii interregionale inovative (informare, schimb de experienta, promovare, protejare DPI, achizitie expertiza pentru elaborare documentatiei de proiect);
- aderarea la structuri asociative/parteneriale transnationale si participare la activitati pregatitoare pentru depunere de proiecte in cadrul initiativelor Institutului European pentru Inovare si Tehnologie(EIT) - Comunitatile pentru Inovare si Cunoastere (KICs), Reteaua Europeana a Regiunilor pentru Inovare si Cercetare (ERRIN), (contributie anuala in calitate de membru asociat, activitati de informare, schimb de experienta,

promovare, protejare DPI, achizitie expertiza pentru elaborare documentatii de proiect), etc.

2. Consolidarea ecosistemului de CDI regional, prin operatiuni de:
 - CDI si investitii pentru dezvoltarea infrastructurilor proprii in organizatiile CDI si universitatile publice, orientate spre nevoile identificate in procesul de descoperire antreprenorială.
 - CDI si investitii in organizatiile CDI si universitatile publice din regiune in vederea pregatirii ofertei de cercetare pentru piata (transfer de know-how, marketing, obtinerea, validarea si protejarea brevetelor, etc)
3. Dezvoltarea capacitatii de inovare a intreprinderilor
 - proiecte de CDI si investitii in intreprinderi, pentru implementarea specializarii inteligente, conform nevoilor identificate in procesul de descoperire antreprenoriala;
 - Proiecte de CDI si investitii in intreprinderi, necesare pentru transferul de cunoastere in IMM;
 - Proiecte ale IMM-urilor de tipul „proof-of-concept”;
 - Proiecte inovative ale IMM-urilor care primesc marca Seal of Excellence in Programul Orizont Europa;
 - Investitii pentru dezvoltarea si validarea unui produs minim viabil(MVP) si lansarea acestuia pe piata dedicate startup-urilor/spin-off-urilor;
4. Dezvoltarea inovativa a clusterelor

Sunt vizate operatiuni care integreaza activitati de tipul:

- proiecte de cercetare, dezvoltare, inovare derulate de catre entitatea de management (EMC) in beneficiul cresterii competitivitatii companiilor membre; entitatea de management va defini in proiect modalitatea de asigurare a accesului membrilor clusterului la rezultatele proiectului, inclusiv regulile pentru exploatarea drepturilor de proprietate intelectuala;
- intarirea capacitatii entitatii de management a clusterului de a gestiona si exploata lantul de valoare (inclusiv internationalizare si conectare la platforme/retele colaborative). Aceasta operatiune este obligatorie pentru toate proiectele.

a (iii) Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor

Tipurile de operatiuni avute in vedere sunt:

1. Investitii pentru facilitarea cresterii si dezvoltarii tehnologice a companiilor. Sunt vizate proiecte care vor include activitati de tipul:
 - investitii in microintreprinderi si IMM-uri pentru dezvoltarea capacitatii tehnologice;
 - achizitia de noi tehnologii, automatizare, robotica, inteligenta artificiala, implementare solutii pentru customizare de masa (imprimare 3D, manufacturare digitala directa);
 - implementare solutii pentru recuperarea, reutilizarea si revalorificarea unor materii prime, materiale, si produse prin reintroducerea in procesul de fabricatie principal sau prin crearea de noi produse/servicii, pentru dezvoltarea de noi activitati economice necesare integrarii in lanturi de valoare, etc; inclusiv investitii pentru adaptarea fluxului

tehnologic si a capacitatii de productie la situatii de criza cauzate de provocari societale majore (ex: pandemia Covid-19);

- certificare produse/servicii; design industrial; marketing si branding; achizitia/exploatarea unor drepturi de proprietate intelectuala.

2. Dezvoltarea capacitatii ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea si maturizarea start-up/spin-off in domenii de specializare inteligenta prin investitii in crearea, dezvoltarea de incubatoare si acceleratoare de afaceri, pentru promovarea serviciilor si beneficiilor oferite de acestea.

a (iv) dezvoltarea competentelor pentru specializarea inteligenta, tranzitie industrială si antreprenariat

1. Dezvoltarea competentelor IMM-urilor pentru inovare, modernizare tehnologica si economie circulara

Pentru a asigura sustenabilitatea investitiilor in IMM prevazute la OS(i) si OS(iii), toate proiectele vor putea sprijini achizitia unor servicii pentru:

- acumularea de cunostinte pentru tranzitie industrială si specializare inteligenta prin atragerea de personal calificat in cercetare-inovare sau prin organizarea de stagii de pregatire si internship in colaborare cu universitatile
- formare de competente avansate necesare exploatarii noilor tehnologii
- participarea in activitati de internationalizare, prin dezvoltarea unor strategii de export, a unor instrumente de marketing, participarea la targurile de tehnologie europene, evenimente de brokeraj si matchmaking tehnologic, aderarea si participarea la activitatile unor retele colaborative, etc regionale/nationale/europene.

2. Dezvoltarea competentelor antreprenoriale

Pentru a asigura sustenabilitatea investitiilor prevazute la OS(iii) pentru incubatoarele si acceleratoarele de afaceri proiectele sustinute vor include achizitia unor servicii pentru:

- formarea competentelor personalului acestora care sa poata oferi sprijin personalizat relevant clientilor si potentialilor viitori antreprenori
- asistenta si consultanta pentru dezvoltarea programelor potrivite de accelerare si incubare

3. Dezvoltarea competentelor la nivelul entitatilor implicate in procesul de descoperire antreprenoriala, adecvate sustinerii specializarii inteligente.

Sunt vizate selectarea prin apel competitiv a proiectelor care vizeaza:

- formarea de competente in randul angajatilor EITT acreditate, pentru livrarea si promovarea unor servicii de calitate si pentru retelizare nationala si internationala in domeniile de specializare RIS3 NE

- asistenta si consultanta acordata echipelor de cercetatori din cadrul universitatilor publice pentru a identifica rezultate ale cercetarii cu potential de piata si a dezvolta strategii de comercializare ale acestora, de a gestiona parteneriate si negocieri cu industria.
4. Crearea unei platforme de management a competentelor regionale pentru specializare inteligenta

2.A.1. Prioritatea 2: Nord-Est – O regiune mai digitalizata

a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor

Operatiuni vizate:

1. Transformarea digitala a IMM-urilor orientata catre cresterea intensitatii digitale, prin:
 - investitii pentru sprijinirea utilizarii de instrumente, echipamente si servicii digitale care sa conduca la realizarea de pagini proprii de internet, promovare digitala (internet), gazduire tip „cloud”, e-facturare, e- comert, digitalizarea comunicarii cu consumatorul si/sau clientul, dezvoltarea de mail-room-uri digitale, digitalizarea colectarii datelor, digitalizarea proceselor interne, etc.;
2. Crearea de servicii publice digitale noi sau semnificativ imbunatatite, orientate integrat atat catre mediul privat cat si catre cetateni si comunitatea locala, prin:
 - dezvoltarea, testarea si implementarea de aplicatii si solutii tip e-guvernare noi sau semnificativ imbunatatite, orientate catre imbunatatirea mediului de afaceri si antreprenoriatului, cat si reducerii substantiale a sarcinii administrative a cetateanului, etc;
 - dezvoltarea platformelor de date deschise in formate standardizate, prietenoase pentru dezvoltarea de servicii publice orientate/solicitate catre/de cetateni si firme, inclusiv harti geospatiale.

Prin interventiile realizate se va urmări o creștere a participării comunităților locale în procesele decizionale.

2.A.1 Prioritatea 3: Nord-Est – O regiune durabila, mai prietenoasa cu mediul

b (i) Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera

Operatiuni vizate:

- investitii in cladirile rezidentiale in vederea cresterii eficientei energetice inclusiv, dupa caz, masuri de consolidare structurala, in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate;
- investitii in cladirile publice in vederea asigurarii/cresterii eficientei energetice inclusiv dupa caz, masuri de consolidare structurala, in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.

Actiunile pentru fiecare dintre cele doua operatiuni pot cuprinde:

- imbunatatirea izolatiei termice a anvelopei cladirii (ex. pereti exteriori, ferestre, tamplarie, planseu superior, planseu peste subsol, etc.), sarpantelor si invelitoarelor, inclusiv masuri de consolidare a cladirii (dupa caz) – in mod obligatoriu;
- crearea, reabilitarea, modernizarea sistemelor de ventilare si climatizare (inclusiv sisteme de racire pasiva), inlocuire, dupa caz, a instalatiilor producere si utilizare agent termic pentru incalzire si a apei calde menajere, cu surse regenerabile la scara mica, in combinatie cu pachetul de renovare energetica;
- implementarea sistemelor inteligente de management energetic pentru imbunatatirea eficientei energetice si monitorizarea consumurilor de energie (ex. achizitionarea, instalarea, intretinerea si exploatarea sistemelor inteligente pentru gestionarea si monitorizarea oricarui tip de energie pentru asigurarea conditiilor de confort interior);
- amenajarea de acoperisuri si fatade verzi;
- orice alte activitati care conduc la indeplinirea realizarii obiectivului specific (inlocuirea/modernizarea lifturilor, inlocuirea circuitelor electrice, dotarea cladirilor cu sisteme de iluminat inteligente, etc.).

b (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii

Operatiuni vizate:

- Investitii care promoveaza infrastructura verde in zonele urbane, respectiv modernizarea si extinderea spatiilor verzi, inclusiv prin reconversia functionala a spatiilor urbane degradate, a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate, cat si amenajari de paduri – parc;

Vor fi sprijinite urmatoarele tipuri de actiuni:

- Creare, amenajare de spatii verzi: defrisarea vegetatiei existente, modelarea terenului, plantarea cu plante perene/gazonarea suprafetelor, plantare arbori si arbusti, amenajare alei cu structura non-invaziva, foisoare, puncte de observare pasari, pasuni de albine, hoteluri de albine, inclusiv sisteme de irigatii si de iluminat inteligent pentru spatiile amenajate, toalete ecologice, mobilier urban aferent (din materiale ecologice), managementul informatizat al fondului de arbori, etc.
- Amenajare de paduri-parc: zone de acces, alei cu structura non-invaziva (materiale ecologice), trasee pentru biciclete, platforme de popas, coridoare ecologice, sisteme de irigatii/sisteme de iluminat inteligent pentru spatiile amenajate, toalete ecologice; mobilier urban aferent (din materiale ecologice), dupa caz – reimpaduriri, managementul informatizat al fondului de arbori, etc.

2.A.1 Prioritatea 4: Nord-Est – O regiune cu o mobilitate urbana mai durabila

b (viii) Promovarea mobilitatii urbane multimodale sustenabile

Operatiuni vizate:

- implementarea mobilitatii urbane durabile prin crearea, dezvoltarea transportului public in comun nepoluant, prin:

- Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea infrastructurii rutiere utilizate de transportul public in comun nepoluant;
- Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de calatori;
- Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea cailor de rulare pentru tramvaie;
- Modernizare, achizitionare de material rulant electric (tramvaie), troleibuze si autobuze electrice, inclusiv asigurarea accesibilitatii in mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati;
- Amenajarea statiilor de incarcare electrica pentru autobuzerle electrice in punctele terminus ale traseelor;
- Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea depourilor/autobazelor aferente transportului public in comun nepoluant, inclusiv infrastructura tehnica aferenta;
- Crearea, modernizarea, reabilitarea statiilor de transport public de calatori, inclusiv asigurarea accesibilitatii pentru persoanele cu dizabilitati;
- Sisteme informationale inteligente pentru transportul public in comun: furnizarea de informatii privind timpii de sosire si de plecare, harti de transport si grafice orare, alternativele si legaturile cu alte linii de transport prin afisare digitala si mesaje vocale, posibilitati de intermodalitate, aplicatii pentru planificarea calatoriilor, inclusiv sisteme e-ticketing;
- Amenajarea de parcar in punctele terminus ale liniilor de transport in comun, in zona de acces in municipiu/oras pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun;
- Crearea, modernizarea, extinderea sistemelor de management inteligent al traficului, precum si a altor sisteme de transport inteligente;
- Dezvoltarea solutiilor inteligente pentru managementul parcarilor;
- Dezvoltarea facilitatilor de tip parking integrate cu infrastructuri pentru deplasari nemotorizate;
- Amenajarea de aliniamente de arbori si arbusti.

–implementarea mobilitatii urbane durabile prin crearea, dezvoltarea de moduri alternative de transport nepoluat, prin:

- Crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea pistelor si traseelor pentru biciclete, a parcarilor pentru biciclete, inclusiv sistemelor de inchiriere de biciclete;
- Crearea, modernizarea, extinderea de zone si trasee pietonale si semi-pietonale partajate (pentru pietoni, biciclisti si deplasari motorizate pentru riverani), inclusiv prin reconversia strazilor;
- Dezvoltarea sistemelor de reducere, interzicere a circulatiei autoturismelor in anumite zone;
- Crearea, extinderea de trotuare si spatii dedicate transportului nemotorizat si amenajari urbane pentru pietoni, inclusiv aliniamente de arbori si arbusti;
- Configurarea, reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane, pentru prioritizarea transportului public de calatori, cu bicicleta si pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru persoanele cu dizabilitati.

2.A.1. Prioritatea 5: Nord-Est – O regiune mai accesibila

c (iii) Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere

Operatiuni vizate:

- modernizarea, construirea de legaturi rutiere secundare catre reseaua rutiera si nodurile TEN-T;
- dezvoltarea de solutii pentru descongestionarea/fluidizarea traficului; fiind sprijinite:
 - modernizarea, construirea drumurilor judetene care se constituie in legaturi rutiere secundare catre reseaua rutiera si nodurile TEN-T, construirea unor noi segmente de drum judetean pentru conectarea la autostrazi sau drumuri expres;
 - constructia variantelor ocolitoare cu statut de drum judetean ce vor face parte din drumul judetean, construirea/realizarea de elemente pentru cresterea sigurantei circulatiei, semnalisticii aferente;
 - constructia variantelor ocolitoare urbane, construirea/realizarea de elemente pentru cresterea sigurantei circulatiei, semnalisticii aferente;
 - construirea, modernizarea, reabilitarea de pasaje/noduri rutiere si construirea pasarelelor pietonale;

In plus, ca parte a proiectelor de modernizare/fluidizare trafic, vor fi avute in vedere si urmatoarele actiuni:

- construirea/modernizarea de statii si alveole (in cazul in care proiectul vizeaza un drum judetean/traseu deservit de transportul public de calatori) pentru transport public pe traseul drumului judetean;
- realizarea de statii de incarcare electrica;
- realizarea de investitii pentru cresterea sigurantei rutiere: masuri de siguranta pasiva (atenuatori de impact si parapete de ghidare), semnalizarea acustica si vizuala a sectoarelor de drum periculoase si obstacolelor prin utilizarea energiei verzi, construire de pasaje denivelate, construire/amenajare de sensuri giratorii, masuri de prevenire a incidentelor/accidentelor cauzate de fauna salbatica (pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.),etc;
- realizarea de investitii destinate sigurantei rutiere pentru pietoni si biciclisti;
- realizarea de aliniamente de arbori situate de-a lungul cailor de transport si parapeti pentru protectie, aparari de maluri si consolidari de versanti, realizarea de investitii suplimentare pentru protectia drumului respectiv fata de efectele generate de conditii meteorologice extreme, efect al schimbarilor climatice.
- reducerea impactului asupra ariilor protejate prin realizarea/refacerea coridoarelor ecologice, in scopul asigurarii conectivitatii laterale pentru speciile de carnivore mari, ungulate salbatice, dar si amfibieni, reptile sau mamifere mici (ex. pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.).

2.A.1. Prioritatea 6: Nord-Est – O regiune educata

d (ii) imbunatatirea accesului la servicii de calitate si favorabile incluziunii in educatie, formare si invatarea pe tot parcursul vietii prin dezvoltarea infrastructurii;

Operatiuni vizate:

- dezvoltarea infrastructurii educationale pentru invatamant timpuriu (anteprescolar si prescolar), invatamant primar si gimnazial;
- dezvoltarea infrastructurii educationale pentru invatamant secundar superior, filiera vocationala si tehnologica si invatamant profesional, inclusiv cel dual;
- dezvoltarea infrastructurii de invatamant universitar.

Vor fi sprijinite urmatoarele tipuri de actiuni:

- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate) infrastructurii educationale pentru educatia timpurie anteprescolara (crese) si prescolara (gradinite) in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale pentru invatamantul general obligatoriu in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea, extinderea, echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale pentru invatamantul profesional si tehnic (licee tehnologice si scoli profesionale) si cel vocational, in mediul urban si rural;
- constructia, reabilitarea, modernizarea si dotarea infrastructurii sportive asociate unitatilor de invatamant, inclusiv a centrelor de pregatire sportiva (inclusiv olimpice), stabilite pe langa scoli sau institutii de invatamant);
- reabilitarea, modernizarea, extinderea si echiparea (inclusiv accesibilizare pentru persoane cu dizabilitati, masuri de consolidare structurala in functie de nivelul de expunere si vulnerabilitate la riscurile identificate.) infrastructurii educationale universitare, inclusiv case de cultura ale studentilor;
- achizitionare de microbuze/autobuze/autocare scolare electrice (echipate pentru transportul elevilor cu dizabilitati locomotorii) pentru transportul elevilor domiciliati in localitatile rurale din zonele limitrofe comunelor, oraselor, municipiilor, precum si din zonele rurale izolate, inclusiv infrastructura de incarcare electrica la nivel de unitate scolara - acest tip de actiune poate fi doar parte componenta a unui proiect de tip investitie in infrastructura educationala;
- crearea si dezvoltarea de platforme digitale de comunicare si schimb de documente (inclusiv lectii digitalizate), baze de date si biblioteci virtuale pentru elevi si studenti, parinti si scoala, live streaming, dotarea cu echipamente si infrastructura de proiectare si mapare video - acest tip de actiune poate fi doar parte componenta a unui proiect de tip investitie in infrastructura educationala;

Prioritatea 7: Nord-Est – O regiune mai atractiva

e (i) favorizarea dezvoltarii integrate sociale, economice si de mediu la nivel local si a patrimoniului cultural, turismului si securitatii in zonele urbane;

Sunt avute in vedere, in functie de provocarile si oportunitatile existente la nivelul fiecarei localitati utilizarea intr-un mod integrat a operatiunilor dedicate:

A. Revitalizarii si regenerarii urbane fizica, cu actiuni orientate catre:

- (re)amenajare, reabilitare, modernizare spatii publice, centre istorice, piete, zone pietonale, parcuri inteligente (ca parte a unui proiect integrat de regenerare/revitalizare urbana si doar justificate prin disparitia zonelor de parcare existente, urmare a reconfigurarii spatiilor deschise, subiect al proiectelor de revitalizare/regenerare urbana), spatii de joaca, etc.;
- crearea, extinderea, modernizarea, reabilitarea de parcuri, scuaruri, gradini publice, alte zone cu spatii verzi, pergole, alei, reabilitarea monumentelor de for public (statui), inclusiv dotare cu mobilier urban, iluminat inteligent, etc.;
- dezvoltarea de sisteme integrate tip strazi inteligente avand sisteme de supraveghere video inteligente cu senzori IoT, mobilier urban inteligent, iluminat inteligent, etc.

si,

B. Fructificarii potentialului economic local, cultural, balnear, turistic, creativ, cu actiuni orientate catre:

1. Cultura si turism cultural

- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea monumentelor istorice;
- dotari pentru expunerea si protectia patrimoniului cultural mobil si imobil;
- adaptarea obiectivelor de patrimoniu cultural pentru gazduirea de evenimente, activitati cultural-creative
- construirea, extinderea, modernizarea, reabilitarea, dotarea cladirilor cu functii culturale, centrelor culturale muzeelor, teatrelor, biblioteci;
- conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si dezvoltarea de noi servicii culturale;

- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcare pentru biciclete;

2. Turism balnear

- constructia, reabilitarea, modernizarea bazelor de tratament, a centrelor balneare si a bazelor de kinetoterapie ca resorturi cu servicii integrate (servicii de tip sanatate si intretinere, balneo, activitati de recreere, activitati sportive etc);
- constructia, reabilitarea, modernizarea retelelor de captare si / sau transport a izvoarelor minerale si saline cu potential terapeutic;
- reabilitarea instalatiilor de alimentare cu apa minerala de la surse la bazele de tratament;
- restaurarea, consolidarea, protectia si conservarea cladirilor declarate monumente istorice care se afla in statiuni balneoclimatice;
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat, catre bazele de tratament, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcare pentru biciclete ;

3. Turism de agrement

- crearea, amenajarea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii specifice activitatilor de agrement acvatic pe lacuri, rauri: miniporturi turistice, debarcadere, pontoane pentru agrement nautic;
- amenajarea in scop turistic a plajelor, falezelor;
- amenajarea perimetre lacurilor/rauri cu piste de alegare si ciclism;
- crearea, extinderea, modernizare infrastructurii de agrement, inclusiv utilitati aferente tip parcuri tematice, dezvoltate in jurul unui subiect asociat unor evenimente, personalitati culturale, personaje sau perioade istorice, tip parcuri stiintifice - educationale (zone stiintifice tematice, expozitii interactive, zona de spectacole, ateliere, etc); parcuri de aventuri (instalatie tiroliana, panouri de escalada, roller-coaster, centru/zona de agrement, etc); aquaparcuri (instalatie de tobogane de apa, de rafting, tunele, saune, baie turceasca, bazine, locuri de joaca pentru copii, etc);
- reabilitare, modernizare, creare drumuri de acces pietonal, ciclabil, transport public in comun curat catre obiective, interconectate cu reseaua existenta/dezvoltata pietonala, ciclabila, transport in comun, inclusiv parcare pentru biciclete;

4. Sprijinirea industriilor cultural - creative care pun în valoare specificul cultural local, prin susținerea întreprinzătorilor care activează în meșteșuguri, artizanat, arte vizuale, inclusiv acțiuni de promovare a acestora.

10.2 Planul Național de Redresare și Reziliență

Draft valabil la data elaborării SIDU Milișăuți

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR1, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, Art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țăintelor în materie de reforme și investiții.

Structura PNRR.

Nr. pilon	Denumire pilon	Nr. Comp.	Denumire componentă
I.	Tranziția verde	1	Sistemul de management al apei
		2	Împădurim România și protejăm biodiversitatea
		3	Managementul deșeurilor
		4	Transportul sustenabil
		5	Fondul pentru valul renovării
		6	Energie
II.	Transformare digitală	1	Cloud guvernamental și sisteme publice digitale
III.	Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	1	Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii

		2	Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
IV.	Coeziune socială și teritorială	1	Fondul local pentru tranziție verde și digitală
		2	Turism și cultură
V.	Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	1	Sănătate
		2	Reforme sociale
		3	Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali
VI.	Politici pentru noua generație	1	România educată

Ca aspect general, toate componentele au fost dezvoltate pe o bază sectorială, fiind cumulate acolo unde acest lucru a fost posibil cu domenii adiacente/complementare. Prin excepție, este o componentă cu o abordare integrată a măsurilor, respectiv fondul local pentru tranziția verde și digitală. De asemenea, unele componente, ca de exemplu cele privind fiscalitatea, mediul de afaceri, cloud-ul guvernamental, eficiența energetică, implică măsuri transversale ce susțin reformele și investițiile din cadrul mai multor componente. Astfel, pe lângă cele anterior menționate, mai jos sunt dezvoltate argumentele necesare pentru demonstrarea interconectării componentelor planului.

Componenta privind sistemul de management al apei - Reformele și investițiile incluse vizează deficiențele din sectorul apei, în special în ceea ce privește accesul la apă și la canalizare, cantitatea și calitatea apei potabile. Reformele propuse sunt legate în special de dezvoltarea capacității operaționale și financiare a operatorilor de apă canal de a exploata și întreține în mod durabil infrastructura de apă și apă uzată. Reformele sunt susținute de investiții în extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Întărirea rolului Autorității de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) vine să sprijine reformele și investițiile propuse, în special în activitatea de asigurare a calității apelor și respectarea măsurilor privind extracția, tratarea, stocarea, distribuția apei potabile și colectarea și tratarea apelor reziduale. Măsurile sunt susținute de măsurile de digitalizare aferente.

Componenta de păduri și biodiversitate - Reformele și investițiile propuse sunt interconectate având în vedere complementaritatea domeniilor comasate (fondul de împăduriri și biodiversitate) cu scopul de a armoniza practicile specifice pentru asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic. Sunt propuse modificări legislative ale Codului Silvic, ale reglementărilor privind împădurirea terenurile agricole

degradate, coroborat cu menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic. Promovarea gestionării durabile a pădurilor și împădurirea, sporirea multifuncționalității și a rolului pădurilor ca absorbant de carbon, protejarea pădurilor și refacerea ecosistemelor forestiere pentru a atinge o stare bună a habitatelor și a speciilor și pentru a consolida reziliența la impactul schimbărilor climatice asupra pădurilor. Reformele și investițiile sunt susținute de baze de date digitale privind inventarierea perimetrelor de ameliorare a terenurilor degradate și a suprafețelor cu noi păduri, precum și de măsurile privind îmbunătățirea activității Romsilva.

În ceea ce privește biodiversitatea se are în vedere reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate, măsură susținută de actualizarea planurilor de management pentru arii protejate și de punerea în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Complementar, sunt avute în vedere și măsuri privind crearea de noi arii naturale urbane și a rețelei naționale de arii naturale urbane, realizându-se, astfel, și interconectarea cu componenta privind fondul local pentru tranziția verde și digital, anticipând subcapitolul următor privind susținerea reciprocă a componentelor și interconectarea lor.

Componenta privind managementul deșeurilor – are în vedere măsuri legate de dezvoltarea unui management al deșeurilor eficient prin modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale (pentru SMID-uri și pentru localități neasociate) prin dezvoltarea de “insule ecologice”, digitalizate, pentru colectarea selectivă a deșeurilor la nivel local, prin includerea în circuitul economic a materiilor prime secundare provenite din materialele recuperate de la populație sub formă de deșeuri, și stimularea economiei circulare. Măsurile sunt susținute și de creșterea capacității de monitorizare și control în ceea ce privește transportul deșeurilor. Măsurile de stimulare ale economiei circulare sunt corelate cu componenta de eficiență energetică Valul Renovării unde se are în vedere crearea unui centru pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale. Cele anterior menționate sunt susținute de măsuri privind creșterea nivelului de monitorizare și control al calității mediului și de dezvoltare a unui sistem de management eficient al deșeurilor municipale.

Componenta privind transportul sustenabil – cuprinde, în principal, reforme și investiții pentru a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, stimulând în același timp tranziția către un transport ecologic la nivel național. În scopul susținerii acestui obiectiv reformele se axează în principal pe dezvoltarea cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil, fiind propuse investiții în zona de infrastructură de cale ferată, de digitalizare a sistemelor de trafic și de sisteme de frânare care să conducă la economie de energie. Reformele și investițiile sunt susținute prin reformarea companiilor de stat menite să implementeze proiectele respective, stimulând aplicarea principiilor guvernantei corporatiste. Investițiile în sectorul rutier vin în sprijinul redresării economice și stimulării mediului economic, asigurând o mai mare interconectivitate a regiunilor României, fiind coroborate cu măsuri de diminuare a poluării ca urmare a intensificării traficului.

Componenta Valul Renovării și Eficiența Energetică - asigură modernizarea și sustenabilitatea fondului construit printr-o abordare integrată a consolidării seismice, eficienței energetice, reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre

clădiri inteligente. Obiectivul este susținut de realizarea unui cadru normativ strategic și de reglementare simplificat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente. Componenta conține inclusiv măsuri de monitorizare a performanțelor fondului construit prin realizarea registrului digital al clădirilor și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor și asigură măsuri de instruire pentru forța de muncă specializată pentru tipurile de intervenții avute în vedere. De asemenea, nu trebuie neglijată partea de economie circulară pentru reabilitarea clădirilor istorice prin crearea unui centru - pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale. În plus, componenta asigură cadrul normativ necesar pentru toate tipurile de intervenții asupra infrastructurilor specifice din cadrul celorlalte componente, pentru a anticipa subsecțiunea următoare.

Componenta de energie verde – asigură condițiile legislative pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, creând inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice. Investițiile implică măsuri legate de decarbonizarea sectorului energetic și creșterea nivelului de energii regenerabile în cadrul mixului energetic, precum și investiții de digitalizare specifice. Aceste elemente sunt susținute de creșterea gradului de implementare la nivel sectorial a măsurilor de guvernare corporativă și capacitate instituțională. Reformele și investițiile contribuie la obiectivele de eficiență energetică coroborat cu măsurile incluse în cadrul componentei privind fondul construit.

Componenta Digital – asigură cadrul legislativ, procedural necesar pentru digitalizarea serviciilor publice printr-o abordare standardizată și prin asigurarea măsurilor de securitate și de interconectare adecvate. În acest sens, se are în vedere crearea unui cloud guvernamental și centre de date interoperabile, cu o arhitectura a datelor unitară, precum și crearea unui cadru legal de guvernare a serviciilor de cloud pentru zona guvernamentală care să clarifice roluri, responsabilități, reguli de alocare a resurselor. Componenta este trans-sectorială asigurând cadrul standardizat necesar pentru dezvoltarea serviciilor publice digitale cuprinse în cadrul tuturor celorlalte componente din cadrul planului (de exemplu: birocratizarea mediului de afaceri, registrele digitalizate, digitalizarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală).

Componenta de reformă fiscală - este orientată pe consolidarea sistemului financiar-fiscal și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, precum și îmbunătățirea administrării vamale. Reformele de asemenea vizează zona de impozitare, unde este urmărită alinierea sistemului de impozitare cu actuala și viitoarea etapă de dezvoltare economică a României prin îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale, eliminarea distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal. De asemenea componenta conține măsuri privind consolidarea mediului de afaceri, asigurarea stabilității și predictibilității acestuia, precum și creșterea competitivității prin inovație. O altă parte importantă a componentei este orientată pe reforma sistemului de pensii prin consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile și elaborarea/aplicarea unui nou cadru legislativ care să corecteze inechitățile din sistemul de pensii.

Componenta privind mediul de afaceri, Cercetare-Dezvoltare, Companii de stat - are în vedere reforme legate de debirocratizarea mediului de afaceri prin digitizarea unor servicii publice și renunțarea la unele sarcini administrative redundante. Reforma este susținută de o serie de investiții menite să direcționeze investițiile mediului privat către contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, coroborate cu investiții în activitatea productivă și crearea de noi locuri de muncă, diversificând instrumentele de acces la finanțare pentru întreprinderi în funcție de nevoile și gradul acestora de dezvoltare. Mediu de afaceri este în strânsă legătură cu activitatea de cercetare, dezvoltare inovare, unde se încearcă stimularea unei relații bidirecționale pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică și implicit realizarea de transferuri și activități de inovare. Reforma companiilor de stat este o altă dimensiune a mediului de afaceri, unde obiectivele strategice ale statutului trebuie să fie consolidate cu principiile guvernantei corporatiste pentru stimularea competitivității economice. Reformele și investițiile destinate mediului de afaceri sunt susținute astfel și de componenta privind cloud-ul guvernamental și de reformele fiscale legate de conformarea voluntară și creșterea gradului de colectare.

Componenta privind fondul local verde – implică reforme și investiții integrate dedicate mediului urban/local, cu accent pe mobilitate urbană, reabilitarea spațiilor verzi în vederea asigurării reducerii poluării din cadrul aglomerărilor urbane. Intervențiile propuse sunt subsumate cadrului de reformă legat de Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor care țin cont de realitatea actuală și care consolidează cooperarea la nivel interjurisdicțional, cu scopul abordării intervențiilor în mod integrat, inclusiv la nivel de zone funcționale urbane. Intervențiile sunt susținute de măsurile de digitalizare a instrumentelor de planificare urbană la nivelul autorităților publice locale și elaborarea /actualizarea documentațiilor de urbanism în format digital, cu scopul sistematizării digitale. De altfel, reformele legislative propuse în domeniul urbanismului susțin toate celelalte intervenții din cadrul componentelor care se realizează în mediul urban. Caracterul integrat la componente este dat implicit de caracterul similar al reformei în domeniul urbanismului. Cu toate acestea și măsurile propuse de intervenție vizează zone/cartiere care necesită intervenții din perspectiva reducerii disparităților teritoriale. Dezvoltarea de consorții administrative pentru creșterea capacității administrației publice locale de inter-relaționare și de accelerare a realizării investițiilor este o măsură ce susține modul de implementare a investițiilor propuse.

Componenta Turism și Cultură - este orientată pe valorificarea patrimoniului cultural, construit și natural prin turism. Se cuprinse măsuri referitoare la dezvoltarea teritorială durabilă și sporirea gradului de coeziune, creșterea calității vieții și dezvoltare economică în zonele rurale și defavorizate, precum și la crearea de piață de desfacere pentru produsele locale și creșterea nivelului de branding local.

Componenta Sănătate – are în vedere creșterea accesului la servicii medicale de prevenție, diagnostic și tratament precoce, precum și reducerea disparităților rural/urban privind accesul la servicii medicale. Astfel, se au în vedere investiții pentru creșterea siguranței și calității actului medical, prin reforma managementului fondurilor sistemului public de asigurări de sănătate și al fondurilor pentru investiții în sănătate. Reformele sunt susținute de investiții legate de operaționalizarea și dotarea de centre medicale comunitare, de investiții în infrastructura medicală spitalicească, cu scopul conformării la normele de siguranță la incendiu, la seism și la cele igienico-sanitare de realizarea unui sistem integrat de e-health.

Toate aceste elemente sunt susținute de programe de formare pentru competențe digitale, pentru management profesionist, pentru creșterea accesibilității la programele de formare pentru competențe profesionale medicale și cele asociate actului medical.

Componenta Reforma socială - prevede un set de reforme care să conducă la creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate. Sunt avute în vedere acțiuni de dezvoltare a unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă. Vor fi dezvoltate astfel formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.

Componenta privind administrația publică și eficiența justiției - vizează îmbunătățirea guvernantei în condițiile unui sistem de luare a deciziei predictibil, fundamentat și participativ, asigurarea furnizării de servicii publice de calitate de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți care să răspundă adecvat la provocările, nevoile și așteptările cetățenilor și mediului de afaceri, consolidând rezistența și, acolo unde este necesar, adaptate la tranziția verde și digitală. În ceea ce privește eficiența justiției intervențiile au ca obiectiv consolidarea statului de drept și independența sistemului judiciar prin întărirea independenței magistraților, eficientizarea funcționării instituțiilor din sistemul judiciar. Se urmărește de asemenea, întărirea cadrului legal și normativ privind integritatea, precum și intensificarea luptei împotriva corupției. Totodată, în cadrul componentei sunt incluse măsuri referitoare la eficientizarea și simplificarea procesului de achiziții publice.

Componenta Educație - implică reforme și investiții privind creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv. Astfel, sunt avute în vedere investiții pentru crearea/modernizarea infrastructurii existente și dotarea acesteia, asigurarea cadrului legal privind digitalizarea serviciilor educaționale, luând în considerare situația sectorului ca urmare a crizei COVID 19, măsuri de stimulare a învățământului tehnic și în sistem dual. Investițiile în infrastructură și dotări se îmbină cu reformele de tip soft pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar, pentru crearea de competențe digitale adecvate profesorilor și elevilor, pentru adaptarea curricula la nevoile pieței și pentru implicarea mediului de privat în parteneriate durabile pentru stimularea învățământului în sistem dual etc.

Descrierea investițiilor.

Pilon I. Tranziția verde

Componenta I.1 – Sistemul de management al apei

Investiții:

I.1 Extinderea sistemelor de apă și canal în localități aflate în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul accelerat de conformare cu Directivele europene

I.2 Colectarea apelor uzate în aglomerările mai mici de 2000 de l.e. care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate

I.3 Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente.

I.4 Adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații

I.5 Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență

I.6 Realizarea cadastrului apelor

I.7 Adaptarea la schimbările climatice a infrastructurii de îmbunătățiri funciare - sistemele de desecare-drenaj care deservește unele zone expuse riscului de inundații.

Pentru investițiile aferente reformei 2 este prevăzută o alocare de 876,4 mil. euro din care: 480 de mil. pentru I.4, 35 de mil. pentru I.5, 30 mil. pentru I.6, 323,4 mil pentru I.7, precum și 8 mil. euro pentru consolidarea capacității Administrative a ANAR și elaborarea noului mecanism economic

I.8 Extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național (SIMIN)

Buget: 1.884.400.000 Euro

Componenta I.2 – Împădurim România și protejăm biodiversitatea

Investiții:

Păduri

I.1 – Investiții în noi suprafețe ocupate de păduri, inclusiv păduri urbane

I.2 – Investiții în refacerea și regenerarea naturală a unor ecosisteme forestiere degradate, inclusiv habitate forestiere incluse în rețeaua Natura 2000

I.3 – Investiții în pepiniere și tehnologii moderne de producere a puieților

I.4 – Investiții în tehnologii moderne de extragere a lemnului afectat de factori destabilizatori

I.5 – Investiții în sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene.

Biodiversitate

I.6 - Actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030

I.7 - Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă

Buget: 1.372.000.000 EUR.

Componenta I.3 Managementul deșeurilor

Investiții:

I.1 Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune.

I.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile.

I.3 Dezvoltarea capacității tehnice și a competențelor în materie de economie circulară și de climă la nivelul instituțiilor publice centrale și locale.

Buget: 1.204.000.000 EUR

Componenta I.4 – Transport sustenabil

Investiții:

I1 - Dezvoltarea infrastructurii rutiere aferente rețelei TEN-T centrale, a unor proiecte care asigură conectivitatea centrelor urbane mari la rețeaua TEN-T, precum și a infrastructurii necesare implementării noilor măsuri de taxare și control, a sistemelor de management al traficului rutier și asigurarea siguranței rutiere;

I2 – Modernizarea liniilor de cale ferată inclusiv implementarea Sistemului European de Management al Traficului Feroviar (ERTMS), nivel 2, centralizarea stațiilor; reînnoirea și electrificarea liniilor de cale ferată pentru secțiunile selectate (reprezentând faza 1 din procesul de modernizare);

I3 – Achiziționare de material rulant sustenabil și modernizarea materialului rulant existent;

I4 – Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj-Napoca;

Buget: 7.620.000.000 euro

Componenta I.5: Fondul pentru Valul Renovării

Investiții:

I1 - Instituirea unui fond "renovation wave" care să finanțeze adecvat, printr-un program de investiții, lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent:

Axa 1 - schema de granturi pentru reziliență și eficiența energetică în clădiri rezidențiale multifamiliale;

Axa 2 - schema de granturi pentru reziliență și eficiența energetică în clădiri publice (sedii administrative, clădiri care deserveșc servicii publice, inclusiv clădirilor istorice pe baza unei metodologii de intervenție care prezervă valoarea culturală).

I2 - Realizarea Registrului național al clădirilor, sistem informatic georeferențiat (logbook conform strategiei Renovation wave) și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor

I3 - Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor pentru realizarea de construcții cu performanțe energetice sporite – dezvoltarea de centre regionale de pregătire și formare profesională și organizarea de sesiuni de instruire

I4 - Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice

Buget estimat: 2.200.000 euro

Componenta I.6 – Energie

Investitii:

Investiția 1: Digitalizarea și tranziția către surse regenerabile de energie atât a consumurilor proprii ale operatorilor din rețea și altor operatori critici, cât și investiții în noi capacități pentru producția de electricitate din surse regenerabile

Investiția 2: Infrastructura de distribuție de gaz natural în combinație cu hidrogen

Investiția 3: Proiecte demonstrative integrate în domeniul hidrogenului verde, cercetare-dezvoltare în domeniu și facilitarea IPCEI

Investiția 4: Lanț industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și cercetare-dezvoltare în domeniu.

Investiția 5: Schemă de stimulare a eficienței energetice în industrie

Investiția 6: Infrastructură încărcare vehicule electrice

Buget: 1.623.500.000 EUR

Pilonul II – Transformarea digitală

Componenta II.1 - Cloud guvernamental și sisteme publice digitale

Investiții:

A. Servicii publice digitale pentru cetățeni și firme

A.2 Investiții privind realizarea infrastructurii cloudului guvernamental

A.3 Investiții pentru dezvoltarea/migrarea în cloud (cloud ready), upgradarea și creșterea gradului de interoperabilitate al tehnologiilor digitale folosite în prezent la nivelul instituțiilor publice și dezvoltarea de noi aplicații cloud-native pentru livrarea de servicii digitale guvernamentale.

A.4 Investiții pentru realizarea unui sistem integrat de eHealth și telemedicină

A.5 Digitalizarea sistemului judiciar

A.6 Investiții pentru digitalizare în domeniul mediului

A.7 Investiții pentru digitalizare în domeniul muncii și protecției sociale

A.8 Investiții pentru realizarea interoperabilității sistemului informatic SMIS2014+ cu alte sisteme informatice naționale utilizând instrumente și tehnologii TIC de tip Big Data

A.9 Investiții pentru implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice

A.10 Investiții pentru transformare digitală și automatizare RPA în administrația publică

A.11 Crearea unui program de finanțare pentru adoptarea cărții de identitate electronice și a semnăturii digitale calificate (qualified electronic signature)

A.12. Digitalizarea celui de-al treilea sector

B. Conectivitate digitală

B.2 Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe

C. Securitate cibernetică

C.2 Investiții pentru asigurarea unui nivel adecvat de securitate cibernetică pentru entități publice și private

C.3 Investiții pentru creșterea rezilienței și securității cibernetice a infrastructurii de servicii de tip ISP asigurate pentru autoritățile publice din România

C.4 Investiții în sisteme de securitate pentru protecția spectrului guvernamental

C.5 Investiții pentru crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie

D. Competențe digitale, Capital Uman și utilizarea Internetului

D.2 Program de formare competențe digitale avansate pentru funcționarii publici

D.3 Scheme de granturi dedicate upskilling-ului/reskillingului angajaților

D.4 Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni HUB-uri de dezvoltare a competențelor digitale

Buget: 1.892.000.000 euro

Pilonul 3 - Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Componenta III.1 - Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii

Investiții:

I.1.1 Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale:

I.1.2 Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor

I.1.3 Asigurarea capacității de răspuns pentru provocările informaționale actuale și

I.2 Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice

I.3 Îmbunătățirea managementului cheltuielilor publice în vederea eficientizării și prioritizării acestora

I.4 Consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică

I.5 Revizuirea cadrului fiscal.

I.6.1 Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare

I.6.2 Dezvoltarea capacității instituționale pentru gestionarea unui Fond de capital de risc

I.7 Susținerea procesului de evaluare a dosarelor de pensii aflate în plată

I.8 Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare

Buget: 481.800.000 euro

Componenta III.2 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Investiții:

Investiția 1. Realizarea de platforme digitale pentru punerea în aplicare a reformelor privind transparentizarea legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri.

Investiția 2.1 Instrumente financiare pentru sectorul privat

Investiția 2.2 Scheme de ajutor pentru sectorul privat

Investiția 3. Investiții inovative în microelectronică (consorțiu IPCEI)

Investiția 4. Cercetare, dezvoltare și inovare

Buget: 2.359.200.000 euro

Pilonul IV - Coeziune socială și teritorială

Componenta IV.1 - Fondul local pentru tranziția verde și digitală

Investiții:

I1. Intervenții pentru tranziția verde și digitală în municipiile reședință de județ

- Construirea de locuințe pentru tineri/locuințe sociale/ locuințe de necesitate/ locuințe pentru specialiști din sănătate și învățământ;
- Mobilitatea urbană durabilă - Schimbarea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule curate);
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde - stații de încărcare vehicule electrice;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru biciclete.

I2. Intervenții pentru tranziția verde și digitală în municipii, altele decât cele reședință de județ

- Construirea de locuințe pentru tineri/locuințe sociale/ locuințe de necesitate/ locuințe pentru specialiști din sănătate și învățământ;
- Mobilitatea urbană durabilă - Schimbarea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule curate);
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde - stații de încărcare vehicule electrice;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru biciclete.

I3. Intervenții pentru tranziția verde și digitală în orașe

- Construirea de locuințe pentru tineri/locuințe sociale/ locuințe de necesitate/ locuințe pentru specialiști din sănătate și învățământ;
- Reabilitarea moderată a clădirilor ce adăpostesc servicii publice;

- Mobilitatea urbană durabilă - Schimbarea parcului de vehicule destinate
- transportului public (achiziția de vehicule curate);
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde -
- stații de încărcare vehicule electrice;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde –
- ITS;
- Mobilitatea urbană durabilă - Asigurarea infrastructurii pentru biciclete.

14. Intervenții pentru creșterea calității vieții în mediul rural

- Construirea de locuințe pentru specialiști din sănătate și învățământ;
- Reabilitarea moderată a clădirilor ce adăpostesc servicii publice;
- Crearea de piste pentru bicicliști;
- Dezvoltarea de stații de încărcare pentru vehiculele electrice;
- Achiziția de microbuze electrice/hidrogen în scopuri comunitare;
- Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS și alte sisteme inteligente (pentru comunele care se află în zonele urbane funcționale, în zonele turistice și în zonele de frontieră).

15. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentațiilor de amenajarea teritoriului și de urbanism de tip Plan de Amenajarea Teritoriului Județean/Plan de Amenajarea Teritoriului Zonal Metropolitan/Plan Urbanistic General/Plan Urbanistic Zonal/ a Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă

16. Intervenții pentru implementarea la nivel național a traseelor cicloturistice

- Realizarea planului de acțiuni și a studiilor specifice pentru traseele cicloturistice
Digitalizarea pistelor și traseelor velo
- Realizarea a 3.000 km de piste pe trasee velo naționale (de exemplu Via Transilvanica), inclusiv traseele EuroVelo
- Realizare infrastructură conexă pentru traseele cicloturistice

Buget: 2.120.000.000 euro

Componenta IV.2 - Turism și Cultură

Investiții

I1. Implementarea măsurilor Strategiei de turism cultural al României prin 12 trasee turistice

Refacerea peisajului cultural din Delta Dunării și alte destinații cu specific ecoturistic (ex. intervenții asupra clădirilor publice și private pentru recuperarea aspectului tradițional în concordanță și cu conceptul de tranziție verde) și recuperarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural tradițional prin realizarea rutei castelelor, rutei bisericilor fortificate, rutei mănăstirilor, rutei culelor din Oltenia, rutei curiilor din Transilvania și ruta pelerinilor, traseelor gastronomice tradiționale și extinderea la nivel național al Drumului vinului.

I2. Finanțarea lanțului muzeelor și memorialelor dedicate opresiunii și conflictelor

I3. Finanțarea centrelor științifice și tehnice

Modernizarea și crearea muzeelor memoriei: Muzeul identităților transilvănene (Mutra), Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului, Memorialul Revoluției Decembrie 1989/ Timișoara Capitală Europeană a Culturii, Închisoarea tăcerii de la Râmnicu Sărat, Memorialul Victimelor din Sighetul Marmăției, alte memoriale prin care România democratică și europeană onorează memoria victimelor totalitarismelor și educă generațiile tinere.

R2 Creșterea competitivității turismului românesc prin managementul participativ al destinațiilor turistice și operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației(OMD)

R3. Modele de finanțare pentru tranziția digitală a sectoarelor culturale și creative

1.1. Investiții în dezvoltarea de conținut și dezvoltare organizațională/de business pentru societăți de producție sau distribuție de film.

1.2. Transformarea digitală a sectorului culturii scrise și creșterea ofertei de cărți în format electronic

Buget: 200.000.000 EUR

Pilonul V - Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

Componenta V.1 – Sănătate

Investiții:

Investiția 1: Investiții în infrastructura medicală prespitalicească

Investiția 2: Investiții în infrastructura spitalicească publică

Buget: 2.455.000.000 euro

Componenta V.2 - Reforme sociale

Investiții:

Investiția 1 - Crearea unei rețele de centre de zi pentru copii în situații de risc

Investiția 2 – Reabilitarea, renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități

Investiția 3 - Operaționalizarea sistemului instituțional și tehnic pentru implementarea Venitului Minim de Incluziune

Investiția 4 - Operaționalizarea introducerii tichetelor de muncă în domeniul lucrătorilor casnici

Investiția 5 – Implementarea unor scheme de granturi pentru sprijinirea economiei sociale

Cost estimat: 216 milioane EUR

Componenta V.3 - Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali

Direcții de acțiune:

- Asigurare eficienței și eficacității măsurilor și politicilor verzi, prin operaționalizarea unui mecanism de coordonare și implementare a Pactului Verde European în România, condus de SGG și Administrația Prezidențială;
- Reforma administrației publice prin promovarea și coordonarea unei politici publice coerente de dezvoltare durabilă la toate nivelurile și în toate sectoarele statului cu focus pe transformare digitală și creșterea relevanței/ utilizarea abordării științifice în politicile publice de dezvoltare durabilă.
- Dezvoltarea sistemului de management și coordonare al strategiilor guvernamentale pe termen lung prin ajustări procedurale și promovarea de noi mecanisme de coordonare;
- Îmbunătățirea sistemului de planificare a politicilor publice pe termen scurt și mediu prin alinierea planificării strategice cu programarea bugetară;
- Consolidarea sistemului de fundamentare/ analiza preliminară a impactului și asigurarea calității adecvate a procesului decizional;
- Eficientizarea gestionării fondurilor structurale prin simplificare administrativă;
- Introducerea conceptului de inovare în sectorul public, elaborarea unei strategii de guvernare inovativă și anticipativă dedicată administrației publice prin integrarea în procesul decizional și prin promovarea de noi instrumente moderne de planificare în mediul guvernamental.
- Creșterea calității consultărilor publice și dezvoltarea implicării societății civile în procesul de luare a deciziilor prin consolidarea cadrului legislativ și procedural pentru coordonarea și implementarea eficientă a inițiativelor de guvernare deschisă (Open Government initiative)- Identificarea și implementarea unor soluții privind creșterea prestigiului funcției publice (realizarea unui studiu integrat privind managementul

resurselor umane, elaborarea a 2 propuneri legislative privind managementul resurselor umane, pachet de intervenții publice în vederea diseminării și promovării) ;

- Managementul parcursului de carieră: (Organizarea etapizată a concursului național pentru celelalte categorii de funcții publice (pe modelul EPSO al instituțiilor europene), altele decât cele pilotate deja, se va face după efectuarea unei analize și pe baza experiențelor pozitive a modului în care s-a derulat faza pilot a concursului național (derulat începând cu semestrul 2 din 2022) pentru debutanți și înalți funcționari publici. Analiza va conține concluzii și recomandări pentru eventuala extindere a concursului la nivelul administrației publice, introducerea și extinderea cadrelor de competențe, profesionalizarea prin dezvoltarea competențelor digitale (ICDL, specializări cheie IT&C), de leadership și de talent management/recrutare).
- Analiza situației actuale și evaluarea sustenabilității politicii de salarizare;
- Stabilirea și agrearea principiilor noii politici de salarizare unitară;
- Dezvoltarea, aprobarea și implementarea noii legi.
- Consolidarea capacității DNA în lupta împotriva corupției, inclusiv prin asigurarea sprijinului logistic și recuperarea bunurilor și a prejudiciilor generate de infracțiuni, inclusiv prin extinderea mandatului instituțional al ANABI;
- Adoptarea și implementarea unei noi strategii naționale anticorupție.
- Modificarea cadrului legal pentru a permite implemenarea rapidă a contractelor de achiziții;
- Susținerea achizițiilor centralizate pentru anumite produse/zone prin configurarea și pilotarea a 8 UCA locale în cele opt județe identificate prin intermediul proiectului SIPOCA 625
- Profesionalizare în domeniul achizițiilor publice
- Crearea de structuri parteneriale locale APL – societatea civilă care să favorizeze prezența unei diversități de ONGuri locale active alături de administrația publică în procesele obișnuite de decizie pentru comunitate, dar și pentru transfer de expertiză și input din partea cetățenilor în reformele din interiorul APL;
- Creșterea capacității organizațiilor societății civile de stimulare a cetățeniei active, de implicare profesionistă în planificarea și implementarea politicilor publice privind drepturile sociale adresate prin PNRR și monitorizarea reformelor asociate;

Cost estimat: 155 milioane euro

Pilonul VI - Politici pentru noua generație

Componenta VI.1 - România Educată

Investiții:

- I1. Schemă de granturi pentru construirea și operaționalizarea, de către operatori publici, a unui număr de 140 de creșe pentru îmbunătățirea accesului și a participării copiilor antepreșcolari la servicii standard de educație timpurie, cu scopul favorizării revenirii părinților în câmpul muncii.
- I2. Schemă de granturi pentru înființarea și operaționalizarea unui număr de 412 servicii complementare pentru grupurile dezavantajate în cele 41 de județe și în municipiul București.
- I3. Program cadru de formare continuă a profesioniștilor care lucrează în serviciile de educație timpurie, cu precădere a celor care lucrează în servicii destinate copiilor cu vârste de la naștere la 3 ani.
- I4. Schemă necompetitivă de granturi pentru unitățile de învățământ cu risc crescut de abandon școlar prin activități educaționale diversificate, măsuri remediale, programe sociale și monitorizarea activităților.
- I5. Intervenții sistemice în vederea sprijinirii reformelor precum evaluări, analiza de impact, activități de mentorat și coaching pentru cadre didactice și directori ai unităților de învățământ, formare în utilizarea mediilor de învățare virtuale sau hibrid, instrumentelor de învățare, observarea la clasă etc.
- I6. Scheme de sprijin pentru dezvoltarea a 10 consorții regionale (clustere de învățământ dual) între unitățile administrative teritoriale, unitățile de învățământ - licee și universități, camere de comerț și/sau agenți economici, alți parteneri relevanți, exclusiv pentru crearea condițiilor optime de pregătire a elevilor, și pentru dezvoltarea și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate, liceale și universitare (infrastructură socială care să deservească învățământul dual preuniversitar și universitar tehnologic)
- I7. Dotarea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ IPT
- I8. Dotarea atelierelor școlare din unitățile de învățământ IPT
- I9. Investiții pentru transformarea liceelor agricole în principalele locuri de profesionalizare a viitorilor fermieri antreprenori și salariați în domeniul agriculturii
- I10. Program de formare continuă a personalului didactic, accesibil la nivel național, aliniat Cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni (DigComp), cu accent pe îmbunătățirea competențelor de pedagogie digitală ale cadrelor didactice
- I11: Schemă de finanțare a echipamentelor și resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ
- I.12. Școala ONLINE: realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adoptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați.
- I.13. Schemă de finanțare pentru digitalizarea universităților

I14. Scheme de finanțare pentru sistemul educațional universitar pentru atingerea standardelor de siguranță și calitate

I15. Școli verzi: Scheme de finanțare pentru tranziția către un sistem de educație sustenabil și verde

I16. Asigurarea dotărilor sălilor de clasă și a laboratoarelor/cabinetelor școlare din sistemul preuniversitar pentru atingerea standardelor de calitate, altele decât unitățile gimnaziale și de IPT finanțate prin granturi

I17. Schema de grant pentru consorții școlare rurale

I18. Măsuri de sprijin pentru reformarea guvernantei și asigurarea unui management de calitate la nivelul unităților de învățământ preuniversitar

Buget: 3.606.000.000 euro

10.3 Programe operaționale

10.3.1 Programul Operational Dezvoltare Durabila 2021-2027

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Axa Prioritară 1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare

<i>Obiectiv Specific FEDR/FC</i>
<i>(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>
Operațiuni
-Proiecte demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente.
-Proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente.

<i>Obiectiv specific FEDR/FC (iii) Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E.</i>
Operatiuni
-Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice
-Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban
-Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA-
-Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică
-Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier
-Implementarea de solutii privind stocarea energiei.

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulara

<i>Obiectiv specific FEDR/FC (v) Promovarea managementului durabil al apei</i>
Operațiuni
Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, respectiv: reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuie a apei destinate consumului uman și apă uzată, respectiv: construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/ modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e.), inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzata. Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile Pe langa continuarea investițiilor integrate regionale PODD va finanța: – proiecte noi investiții – cu dimensiuni mai mici, si care adresează în proporție mai mare apa uzata – proiecte de investiții de mici dimensiuni /, care susțin consolidarea regionalizării în contextul extinderii/fuziunii OR (ex. SCADA integrat)

- sisteme individuale – începând cu 2025-2027, ulterior implementării noului cadru metodologic pregătit de MMAP

De asemenea, se are în vedere finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.

Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară.

- Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri, respectiv:
 - extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile
 - extinderea capacităților de sortare și reciclare
 - extinderea sistemului de colectare separată a biodeșeurilor
 - realizarea de capacități de compostare pentru deșeurile verzi
 - realizarea de instalații de digestie anaerobă
 - instalații TMB cu bioușcare
- Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.
- întărirea capacității de pregătire pentru implementarea economiei circulare la nivelul autorităților publice (MMAP, ANPM, UAT)

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate

Obiectiv Specific FEDR/FC (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

Operațiuni

Biodiversitate

Prin PODD se vor realiza investiții în rețeaua Natura 2000, respectiv: elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii; măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și

habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate. Totodata, se au în vedere acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice, precum și măsuri și investiții în infrastructura verde și investiții în consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.
Calitatea aerului ▪ dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE ▪ achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor directivelor europene.
Decontaminarea siturilor - decontaminarea și ecologizarea siturilor contaminate și potențial contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calitatii factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

<i>Obiectiv specific FEDR/FC (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor</i>
Operațiuni • Managementul inundațiilor și reducerea impactului acestora și ale celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului • Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidro-meteorologice severe • Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului • Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere • Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

10.3.2 Programul Operațional TRANSPORT (POT) 2021-2027

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier	
Axa Prioritară 2.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială	
Axa prioritară 3.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată	
Axa prioritară 4.	Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată	
Axa prioritară 5.	Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov	
Axa prioritară 6.	Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată	
Axa prioritară 7 :	Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal	
Axa prioritară 8:	Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor	
Axa prioritară 9	Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport	
Axa prioritară 10	Asistență Tehnică	

Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, flexibile și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră;*

Operațiuni (orientativ)
Construcția de variante ocolitoare, drumuri de racordare a municipiilor cu sector autostrada, drumuri naționale cu impact regional

Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile;*

Operațiuni (orientativ)
Achiziția materialului rulant necesar operării pe rețeaua feroviara

Axa prioritară 7. - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Investiții în modernizarea terminalelor intermodale
Dezvoltarea de terminale intermodale
Investiții în instalații și echipamente de transfer intermodal

Axa prioritară 9. - Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Obiectiv Specific FEDR/FC - *Dezvoltarea unei rețele TEN-T sustenabile, adaptată la schimbările climatice, sigură și intermodală*

Operațiuni (orientativ)
Măsuri hard și soft care contribuie la îmbunătățirea siguranței traficului și securității pe rețeaua rutieră
Eliminarea punctelor negre

10.3.3 Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare	
Axa Prioritară 2.	Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI	
Axa prioritară 3.	Creșterea competitivității economice prin digitalizare	
Axa prioritară 4.	Dezvoltarea infrastructurii Broadband	
Axa prioritară 5.	Instrumente financiare	
Axa prioritară 6.	Creșterea capacității administrative	

Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Obiectiv Specific FEDR *(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Sinergii cu programe europene Suport pentru participarea în proiectele europene ERA Programe de cooperare bilaterală și transnațională
Infrastructuri de inovare (platforme tehnologice, open data, science park, Innovation hubs) Proiecte realizate de Consorții CDI pe teme majore - rezolvarea unor teme majore CDI definite de industrie (IMM, intrep. mari) și organizații CDI, inclusiv pe teme de specializare inteligentă Suținere servicii CDI de tip experiment desfasurate de catre o organizație de CDI/întreprinderi

“Business Driven Innovation” - Susținerea activității de CDI în întreprinderi, pe toate fazele de la idee la piața, asociat domeniilor de specializare inteligentă naționale, Soluții la provocările mediului de afaceri oferite de organizațiile de cercetare (parteneriate organizații CDI și întreprinderi)
--

Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI

Obiectiv Specific FEDR (i) *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Mari infrastructuri CDI prioritizate prin Roadmap-ul infrastructurilor publice CDI din RO actualizat, inclusiv proiecte strategice: finanțare construcția/modernizarea/extinderea marilor infrastructuri CDI, inclusiv dotarea acestora cu echipamente și instrumente de cercetare;

Axa Prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare

Obiectiv Specific FEDR (ii) *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor*

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea Infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale (fiscalitate, pensii) Evenimente de viață cuprinse în SNADR care nu au fost finanțate în 2014-2020 (ex, Pensionarea, Obținerea cărții de identitate, Înscrierea la școală primară/liceu/universitate, etc) Proiecte de digitalizare a serviciilor publice neincluse în evenimentele de viață identificate în SNADR 2020 Securitate cibernetică, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale Proiecte care vizează procesul guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții complexe (ex: Big Data, Inteligență artificială, soluții bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.) Proiecte care vizează dezvoltarea de platforme informatice alimentate cu datele generate de administrația publică (cf. Directiva 2019/1024, PSI) în vederea punerii lor la dispoziția publicului și a reutilizării lor (ex. : în economie)
Digitizare și interoperabilitate pentru educație, cultură și ocupare (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale – proiecte strategice)

Achiziționarea de sisteme de tip RFID (Radio-Frequency Identification) pentru gestiunea activității de producție sau livrare servicii Crearea de website-uri adaptate activității de e-comerț și cu un grad ridicat de interactivitate Finanțarea introducerii conexiunilor în banda largă de mare viteză în interiorul firmei Finanțarea sistemelor de localizare specializate pentru activitatea firmelor (information tracking systems) Aplicațiile cu rol în managementul birourilor
Finanțarea de inițiative, proiecte și infrastructuri pentru consolidarea siguranței cibernetice și creșterea încrederii în mediul on line și conținut digital
Noi tehnologii (IoT, automatizare, robotica, inteligența artificială) Design industrial Customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă)

Axa Prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă

Obiectiv Specific FEDR *OP3 (i) Îmbunătățirea conectivității digitale*

Operațiuni (orientativ)
Sprijinirea zonelor albe Îmbunătățirea capacității autorităților și a beneficiarilor programului. Sprijin pentru noile servicii și noile tehnologii

Axa Prioritară 5. Instrumente financiare

Obiectiv Specific FEDR *(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate și (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor*

Operațiuni (orientativ)
Instrumente financiare

Axa Prioritară 6. Creșterea capacității administrative

Obiectiv Specific FEDR *(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat*

Operațiuni (orientativ)
Capacitate administrativă a actorilor implicați în Mecanismul de descoperire antreprenorială la nivel național
Capacitate administrativă beneficiari

10.3.4 Programul Operational SĂNĂTATE (POS) 2021-2027

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Continuarea investițiilor în spitale regionale	
Axa Prioritară 2.	Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu	
Axa prioritară 3.	Servicii de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității	
Axa prioritară 4.	Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii A. Investiții prioritare în infrastructură B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei	
Axa prioritară 5.	Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical	
Axa prioritară 6.	Informatizarea sistemului medical	

Axa prioritară 7 :	Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament	
--------------------	--	--

Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitalele regionale

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
Construcția și dotarea spitalelor regionale de urgență – Etapa II (inclusiv contractarea de servicii de supervizare, asistență tehnică, servicii auxiliare (financiar, audit))

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Elaborarea și implementarea planului de formare a personalului
Finanțarea elaborării și implementării planului de tranziție (de exemplu)
Modelul de finanțare al spitalelor regionale (care trebuie să fie reflectat în Contractul-cadru de servicii de sănătate și normele de aplicare corespunzătoare), inclusiv, fără a se limita la tarifele și standardele de costuri pentru serviciile spitalicești, de zi și ambulatorii
Politica de admitere și fluxurile de pacienți, reclassificarea spitalelor în funcție de nivelurile de îngrijire (printr-un ordin al ministrului)
Sprijin în elaborarea actelor normative necesare în implementarea și asigurarea funcționării la parametri optimi a spitalulelor regionale (Hotărâri ale Guvernului pentru stabilirea spitalelor regionale (ex. buget, resurse, transferuri de personal), Hotărârea Guvernului pentru implementarea planului de restructurare, Modificări ale cadrului legal (de exemplu, protocoale de admitere, modificări organizatorice etc.), Ordinul ministrului pentru crearea Comitetului director pentru spitalele regionale; Ordinul privind măsurile de punere în aplicare a transferurilor de personal și de recrutare a personalului suplimentar)

Operaționalizare incluzând, dar fără a se limita la: inventarul echipamentelor noi și tehnologiei și echipamentelor transferate din spitalul vechi, planul de transfer (Resurse umane, Echipamente și mobilier, Activități), Planul de gestionare a spitalului, planul de gestionare a facilităților, strategia IT la nivelul spitalelor regionale, proceduri interne pentru spitale regionale
Sprijin acordat echipei de implementare în vederea îndeplinirii sarcinilor care trebuie întreprinse la nivel local, ca parte a planului de proiect și a căii critice pentru tranziție)
Sprijin pentru echipa de implementare a proiectului
Alte măsuri necesare

Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
Dotarea si/sau modernizarea infrastructurii:
cabinetelor medicilor de familie
centrelor unde se desfășoară activitate de asistență medicală comunitară, inclusiv centre de permanență
pentru medicina școlară (inclusiv asistența stomatologică școlară) - Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ
dezvoltarea unei infrastructuri de calitate în școli, cu prioritate pentru mediul rural și pentru școlile cu infrastructură precară
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
unităților sanitare/ altor structuri care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Asigurarea continuității îngrijirilor din asistența medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară
remodelarea pachetului de servicii de asistență medicală primară, cu creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară pentru adulți și copii – inclusiv pentru cei din comunități/grupuri vulnerabile - diagnosticul, monitorizarea și tratamentul precoce al pacientului cronic (ex. HTA, diabet) în comunitate
redefinirea pachetului de asistență medicală primară și introducerea mecanismelor de plată bazată pe criterii de performanță
dezvoltarea de metodologii/standarde și a procedurilor de „parcurs terapeutic” pentru cele mai frecvente patologii cu care se confruntă MF
dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară, concomitent cu dezvoltarea competențelor și a paletei de servicii oferite, prin introducerea specializării de asistent medical comunitar
Asigurarea distribuției teritoriale echitabile a serviciilor de asistență primară inclusiv prin identificarea și implementarea de intervenții sustenabile de atragere și reținere a medicilor în special în mediul rural, cu participarea financiară a autorităților locale
Dezvoltarea serviciilor medicale (în special cele preventive) furnizate în comunitate
Dezvoltarea de standarde de calitate și cost, proceduri și protocoale de lucru în sistem integrat pentru asistența medicală comunitară cu medicina de familie în localitățile rurale și urbane slab dezvoltate cu populație aparținând grupurilor vulnerabile din punct de vedere medical, social și economic
Asigurarea continuității serviciilor oferite în regim ambulatoriu: remodelarea costurilor serviciilor medicale oferite în ambulatoriu o dezvoltarea serviciilor oferite în ambulatoriu
Dezvoltarea rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor și tinerilor, atât din mediul urban, cât și din mediul rural
Definirea cadrului strategic și de reglementare pentru asigurarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, care include: definirea viziunii pe termen lung privind asigurarea sănătății copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ; Evaluarea și completarea cadrului de reglementare (inventarul legislației actuale, asanarea, revizuirea, completarea acestora, dezvoltarea de norme actualizate privind condițiile

de mediu din unitățile de învățământ, dezvoltarea unui pachet minimal de servicii pentru unitățile de învățământ în funcție de numărul de copii, costificarea pachetului de servicii); Dezvoltarea instrumentelor de practică pentru a asigura sănătatea copiilor și tinerilor în unitățile de învățământ (dezvoltarea de curbe de creștere naționale, baremuri și instrumente de examinare).
• Infrastructură de calitate pentru asigurarea accesului copiilor și tinerilor la servicii de sănătate în unitățile de învățământ ○ inventarierea situației actuale în școlile cu și fără personalitate juridică din urban și din rural ○ asigurarea accesului la servicii de sănătate preventive (inclusiv de stomatologie) pentru copii și tineri în centrele comunitare – pentru mediul rural – localități în care școlile au număr redus de elevi
Asigurarea de personal suficient din punct de vedere numeric și al pregătirii, pentru furnizarea echitabilă a serviciilor de sănătate în unități de învățământ, cu accent pe grupuri vulnerabile și pe mediul rural. ○ definirea categoriilor profesionale implicate în furnizarea asistenței medicale în unitățile de învățământ, definirea responsabilității și a complementarității cu pachetul de servicii de bază pentru copii, furnizat de medicul de familie ○ definirea modalităților de furnizare și a modalităților de plată ○ evaluarea necesarului de servicii medicale pentru unitățile de învățământ ○ pregătirea personalului și asigurarea graduală a nevoii de servicii
Dezvoltarea continuă a competențelor și a cunoștințelor și abilităților furnizorilor din asistența medicală primară și asistența medicală comunitară în funcție de evoluția practicii medicale și a noilor tehnologii, în acord cu măsurile de transformare de la nivelul serviciilor din sistemul de sănătate

Axa Prioritară 3. Servicii de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și a profilului epidemiologic al morbidității

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
DOTAREA/ EXTINDEREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:

unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, inclusiv rețeaua balneară pe profile de patologie de recuperare (inclusiv centre de recuperare medicală, recuperare neurologică și post-traumatică), paliative și îngrijiri pe termen lung
unități sanitare acuite în vederea transformării acestora în unități sanitare care furnizează servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
Elaborare de politici publice ca si cadru normativ privind organizarea, funcționarea si finanțarea unitarilor sanitare care acorda asistența medicală de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung
Măsuri FSE de consolidare a capacității, inclusiv pregătire specifica a personalului
Dezvoltarea și implementarea de standarde de organizare și funcționare, metodologii, ghiduri de practică și proceduri de „parcurs terapeutic”, etc

Axa Prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

Obiectiv de Politică 4 - *Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale*

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
A. Investiții prioritare în infrastructură
DOTAREA/ EXTINDEREA/ CONSTRUIREA/ MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii: a. UNITĂȚILOR SANITARE: traseul pacientului critic (ex. unități pentru tratarea accidentelor vasculare cerebrale, unități pentru tratarea pacientului cardiac in stare critica), blocuri operatorii, ATI (inclusiv stațiile de oxigen care deservesc aceste structuri) mari arși, neonatologie-prematuri;"

○ structuri de imagistică medicală (ex. CT, angiografe etc.). ○ laboratoare de analize medicale ○ rețeaua de genetică medicală, oncologie, tratament personalizat al cancerului, boli rare, screening prenatal etc)
b. altor structuri publice implicate în controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv a infecțiilor asociate actului medical;
c. altor entități sau actori relevanți din domeniul sănătății
d. laboratoarelor de anatomie patologică, toxicologie, antropologie; genetică medico-legală etc.

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
A. Investiții prioritare în infrastructură
Dezvoltarea și implementarea de programe de screening populațional pe termen mediu și lung (ex: afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, netransmisibile, etc.)
Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală);
Asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate, inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale
Diagnostic pre/postnatal al bolilor genetice, de consiliere genetică; instituționalizarea la nivel național a screening-urilor pentru boli cu potențial de depistare neonatală
Remodelarea circuitelor funcționale ale unităților sanitare pentru respectarea normelor privind reducerea riscului de transmitere a infecțiilor (AT+măsuri FSE de consolidare a capacității)
Remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/ europene)

Măsuri de întărire a capacității, inclusiv prin asigurarea de personal medical competent și compensarea deficitului numeric de personal

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B
DOTAREA/MODERNIZAREA infrastructurii:
laboratoarelor de microbiologie din cadrul spitalelor evidențiate ca potențiali beneficiari în cadrul documentelor programatice naționale sau ale altor institutii
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
- laborator de referință/ laboratoare de lucru regionale - altor laboratoare / dotări specifice ex. tehnologii inovative de eliminare a infecțiilor nosocomiale

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice B
Actualizarea ghidurilor, definițiilor de caz și/sau procedurilor/ protocoalelor (conform necesităților și standardelor internaționale/europene)
Asigurarea competențelor necesare personalului medical si alt personal care va lucra cu infrastructura reabilitată
Efectuarea de studii/ analize pentru îmbunătățirea supravegherii și controlului infecțiilor nosocomiale, a bolilor transmisibile, etc.

Obiectiv Specific FEDR (iv) *Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară*

Operațiuni (orientativ)
C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
DOTAREA/REABILITAREA/CONSOLIDAREA/EXTINDEREA/CONSTRUIREA/MODERNIZAREA clădirilor/ infrastructurii:
• Sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
• centre de transfuzie sanguină (ex Institutul Național de Hematologie și centrele de transfuzii care să permită controlul sângelui, inclusiv al bolilor rare
• infrastructura de prelevare, testare a sângelui și/sau procesare a plasme

Obiectiv Specific FSE (ix) *Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung*

Operațiuni (orientativ)
C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
Îmbunătățirea cadrului legislativ/ normativ în concordanță cu cerințele directivelor europene în domeniu și a procedurilor de operare/ asistență tehnică pentru definirea cadrului strategic de reorganizare și optimizare a sistemului național de transfuzii;
Definirea instrumentelor de lucru (norme, proceduri),
Inițierea procesului de autorizare a instituțiilor din sistemul transfuzional conform cerințelor comunitare
Creșterea capacității tehnice a resursei umane prin asigurarea competențelor necesare personalului medical și nemedical care va lucra cu infrastructura reabilitată, precum și prin dezvoltarea de instrumente și metodologii adecvate de pregătire

Axa Prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (i) *dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate*

Operațiuni (orientativ)
Cercetare medicală, inovare și digitalizare a sectorului medical prin implementarea de soluții SMART în domeniului medical
Programe dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. producție de plasma sau derivate, producție de vaccinuri (modernizarea, reluarea producției de vaccin și dezvoltarea de noi produse farmaceutice în Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino”)
Cercetare în domeniul bolilor transmisibile/ netransmisibile
Infrastructură de cercetare în domeniul genomicii (Ex: Institutul Național de Genomică)

Axa Prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FEDR (ii) *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor*

Operațiuni (orientativ)
Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS)
Observatorul național pentru date în sănătate
Soluții digitale în infrastructura din sănătate (digitizare internă și externă a instituțiilor medicale)
Uniformizarea fluxurilor informaționale

Axa Prioritară 7. Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea și utilizarea de metode de investigare, intervenție, tratament

Obiectiv de politică 1 - *O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente*

Obiectiv Specific FSE *Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți, ținând seama de competențele digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de*

competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională

Operațiuni (orientativ)
Măsuri de tip FSE pentru implementarea operațiunilor în domeniul cercetării medicale la toate nivelurile, inclusiv medicina personalizată a cancerului (inclusiv pilotarea rezultatelor cercetării)
Măsuri de tip FSE pentru implementarea operațiunilor care vizează Informatizarea sistemului medical
Măsuri de formare/ specializare - utilizare echipamente medicale
Utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

10.3.5 Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii	
Axa Prioritară 2.	Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională	
Axa prioritară 3.	Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională	
Axa prioritară 4.	Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic	
Axa prioritară 5.	Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic	
Axa prioritară 6.	Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți	
Axa prioritară 7 :	Antreprenoriat și economie socială	

Axa prioritară 8:	Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii	
Axa prioritară 9	Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)	

Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
Realizarea de către centrele /cluburile de tineret publice sau private sau alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret, identificați/activați și selectați din rândul NEET și instruiți pentru furnizarea de servicii de outreach și activare a tinerilor, inclusiv NEET, și înregistrarea la furnizorii de servicii de ocupare publici sau privați, în vederea oferirii de servicii de ocupare
Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi de tineret care oferă activități specifice adaptate tinerilor (consiliere deschisă și individuală pentru tineri, ateliere de lucru, de creativitate, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, sociale, civice, mici stimulente pentru participare la instruirii în ocupații diverse etc.), inclusiv activități de promovare a acestora
Promovarea și furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, inclusiv NEET (consiliere, inclusiv antreprenorială, mediere, prime de ocupare, subvenții angajatori, formare profesională/ucenicii/stagii, evaluare de competențe, programe de a doua șansă, prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă etc., subvenționarea costurilor aferente școlii de șoferi , stimularea tinerilor pre-ocupare prin stagii scurte la diferiți angajatori pentru a lua contact cu domeniul respectiv de activitate, stimulare angajatori post-ucenicie)
Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile și pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme
Programul “Voluntar Sâmbătă” (acordare de granturi): - familiarizarea tinerilor cu rigorile solicitate la un loc de muncă, cu aspectele ce țin de practicarea unei meserii; - dezvoltarea competențelor transversale: munca în echipă, respectarea termenelor, punctualitatea, încrederea în sine etc. - obținerea experienței în muncă

Axa Prioritară 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)
Operațiuni transversale (pentru toate nivelurile de educație)
v.3.1. Generalizarea la nivel de sistem a implementării mecanismului de monitorizare și avertizare pentru combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii adresat copiilor și tinerilor, care fie sunt în situație de risc de abandon școlar, fie sunt în afara sistemului educațional prin acțiuni precum: a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul școlii și din comunitate pentru implementarea mecanismului operațional de detectare și identificare a riscului și de prevenire, intervenție și compensare a abandonului școlar; b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari; c) implementarea planurilor de intervenție specifice stabilite la nivelul unităților de învățământ, prin intermediul unei scheme de granturi pentru unitățile care au copii / elevi / tineri în situație de risc de abandon școlar sau de părăsire timpurie a școlii. d) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național.
v.2.1.a Generalizarea implementării la nivel de sistem a mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară, prin: a) informarea și formarea resurselor umane de la nivelul unității de învățământ și din comunitate pentru implementarea mecanismului de monitorizare, prevenire și combatere a fenomenelor de segregare școlară; b) dezvoltarea rețelei de mediatori școlari; c) campanii de conștientizare la nivel local/ județean/ național; d) dezvoltarea, implementarea și actualizarea instrumentelor de lucru și a bazelor de date, astfel încât să fie asigurată colectarea consecventă și profesionistă a datelor, precum și adecvarea mecanismului la condițiile specifice ale școlii/ comunității/ etc
v.2.1. Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES, prin măsuri precum: a) diversificarea și accesibilizarea oportunităților de dezvoltare profesională (formare inițială și continuă, peer learning, rețele profesionale, mentorat etc) care să faciliteze

individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor/copiilor/tinerilor, pentru:

- Cadrele didactice care asigură educația copiilor cu dizabilități/ CES;
- Personalul suport care asigură educația copiilor cu dizabilități/ CES;

b) formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate;

c) dezvoltarea/achiziția de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic;

d) achiziția de soft-uri, echipamente și produse asistive pentru copiii/ elevii/tinerii cu dizabilități/CES;

e) accesibilizarea clădirilor/spațiilor în care se asigură educația copiilor/elevilor/tinerilor cu dizabilități/ CES (rampe de acces, indicatoare, grupuri sanitare, mobilier etc);

f) campanii de informare și conștientizare pentru formarea unor atitudini favorabile incluziunii.

Educație timpurie

v.1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC) prin diversificarea și flexibilizarea SERVICIILOR DE SUPORT SOCIO-EDUCAȚIONAL (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar), cu prioritate pentru copiii care provin din familii defavorizate:

- Elaborarea de strategii locale pentru educație timpurie, în parteneriat cu actorii de la nivel local implicați în educația și îngrijirea timpurie a copiilor, precum și pilotarea și/sau extinderea unor servicii complementare (centre de joacă, ludoteci etc.) pentru copiii de la naștere la 6 ani, în coordonarea metodologică a serviciilor standard (creșă și grădiniță);
- Asigurarea materialelor educaționale (ex.: produse de papetărie, jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.) pentru încurajarea participării la educație timpurie a copiilor de 5 ani care, conform noilor prevederi legale în vigoare, fac parte din învățământul obligatoriu;
- Granturi pentru ISJ/ISMB și CCD pentru pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare, inovatoare și eficiente, în clustere;
- Elaborarea și editarea de ghiduri cu bune practici pentru cele două niveluri: antepreșcolar și preșcolar pentru sprijinirea implementării noului curriculum pentru educație timpurie, precum și pentru implementarea unor metode și tehnici inovatoare;

– Oferirea de sprijin suplimentar de tipul: vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, acoperirea/ decontarea cheltuielilor de masă etc. pentru susținerea copiilor antepreșcolari și preșcolari care aparțin grupurilor vulnerabile – Realizarea unei analize cost-beneficiu și a unei baze de date online cu informații standard pentru APL-uri și ISJ-uri, în vederea sprijinirii deciziei acestora cu privire la înființarea/extinderea serviciilor complementare pentru copii de la naștere la 6 ani MASURA SISTEMICA - MEC
v.1.7. Dezvoltarea de programe de informare, consiliere și educație parentală pentru familiile copiilor antepreșcolari și preșcolari, cu focalizare pe familiile copiilor proveniți din grupuri vulnerabile (în special pentru persoane care au în grijă copii cu dizabilități sau ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).
v.2.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA ÎNGRIJIREA ȘI EDUCAȚIA TIMPURIE A COPILULUI (ÎETC), CU ACCENT PE GRUPURILE VULNERABILE prin dezvoltarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice din ÎETC, inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic, cu focalizare pe teme de interes, cum ar fi: <i>lucrul cu copii cu CES/dizabilitati, tratarea diferențiată, prevenirea și combaterea segregării, echitatea în educație, drepturile copilului, comunități care educă/învață</i> etc. pentru susținerea procesului de promovare a principiilor educației incluzive. - Granturi pentru instituțiile IETC pentru DEZVOLTAREA DE RUTE/ TRASEE FLEXIBILE DE FORMARE, de dezvoltare profesională la nivel de unitate (inclusiv activități de Peer Learning, activități de formare profesională continuă la nivel de unitate, microcercetare educațională etc.) pentru îmbunătățirea competențelor personalului care oferă servicii de educație și îngrijire timpurie - Granturi județene pentru programe de mentorat didactic în comunitățile vulnerabile; - Elaborarea și editarea unor materiale suport, inclusiv realizarea de resurse deschise pentru predare-învățare-evaluare, pentru promovarea principiilor educației incluzive (v.2.2.); - Realizarea și implementarea unui sistem de MONITORIZARE A FORMĂRII CONTINUE și a efectelor acesteia, prin raportare la rezultatele copiilor antepreșcolari și preșcolari, îndeosebi la rezultatele copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.) (v.2.4.) MASURĂ SISTEMICĂ – MEC
Învățământ primar și gimnazial
v.1.2. DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA PROGRAMULUI „ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ”, complementar cu programul “Masă caldă” care să includă educație remedială pentru asigurarea dezvoltării competențelor cheie și a succesului școlar, suport educațional (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), consiliere și activități recreative și de socializare, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care

să sprijine școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ
v.1.4. MĂSURI DE SPRIJIN pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale, cu accent pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum: – servicii de consiliere și orientare școlară și profesională etc. – asigurarea costurilor cu internatul, transport, burse, rechizite școlare etc. – dezvoltarea, implementarea și monitorizarea unui program național de accesibilizare a unităților de învățământ – asigurarea mentenanței mijloacelor de transport precum și a resursei umane care asigură transportul elevilor din mediul rural către școli.
v.1.7. Dezvoltarea de programe de informare, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (inclusiv pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).
v.3.2 Facilitarea finalizării nivelului de învățământ primar, respectiv secundar obligatoriu de către persoanele care au părăsit timpuriu școala, prin dezvoltarea și extinderea PROGRAMULUI A DOUA ȘANSĂ, cu acțiuni precum: – informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la Program; – înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională; – furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.); – informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților, prin ocuparea unui loc de muncă etc.)
<i>Învățământ secundar superior</i>

v.1.4. Măsuri de sprijin pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor profesionale și liceale, cu accent pe elevii aparținând grupurilor vulnerabile, precum:

- dezvoltarea competențelor cheie și asigurarea succesului școlar, în special pentru elevii proveniți din grupuri sau zone dezavantajate, prin organizarea și finanțarea orelor/programelor remediale și a măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.), inclusiv prin organizarea și finanțarea de scheme de granturi, care să sprijine, prin măsuri integrate, școli cu nevoi de ameliorare a rezultatelor școlare și de creștere a ratei de absolvire și a ratei de tranziție către nivelul următor de învățământ;
- asigurarea accesului elevilor la o varietate de activități și servicii de consiliere și orientare profesională, pentru dezvoltarea personală a elevilor și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere;
- organizarea și finanțarea de programe de sprijin individualizat, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru copiii expuși riscului de abandon școlar, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte;
- finanțarea măsurilor de sprijin financiar pentru asigurarea participării la educație a elevilor proveniți din grupuri dezavantajate sau zone izolate (costuri cu internatul, transport, burse etc.);
- asigurarea resursei umane și a finanțării mentenanței mijloacelor de transport care asigură transportul elevilor din mediul rural izolat către școli/licee;

v.1.7. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate).

- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/ generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile;
- prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.

v.2.1. Crearea condițiilor pentru asigurarea unui sistem incluziv de educație, prin organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională: formare (inițială și

continuă), peer learning, rețele profesionale și mentorat pentru cadrele didactice, inclusiv prin furnizarea unor materiale suport pentru predare-învățare-evaluare – dezvoltarea unor programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.; – formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; – formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; – formarea personalului implicat în managementului instituțiilor de învățământ, în domeniul educației incluzive de calitate; – dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev și abordarea incluzivă a demersului didactic.
Învățământ terțiar
v.1.6. Creșterea participării în învățământul superior a studenților din grupurile dezavantajate/ subreprezentate, prin PREVENIREA ȘI COMBATEREA ABANDONULUI UNIVERSITAR și implementarea de activități specifice: – GRANTURI PENTRU INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR, în vederea operaționalizării unor mecanisme instituționale de monitorizare a nevoilor studenților prin centrele consiliere și orientare profesională – GRANTURI PENTRU DEZVOLTAREA CAPACITAȚII INSTITUȚIONALE A UNIVERSITĂȚILOR pentru a oferi servicii de consiliere relevante, mentorat, pentru dezvoltarea și aplicarea unor chestionare specifice, survey-uri online etc SPRIJIN PENTRU STUDENȚII CU RISC DE ABANDON ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (burse, alte tipuri de măsuri de sprijin)

Axa prioritară 3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională

Obiectiv Specific FSE+ iv. *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale*

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial

Operațiuni (orientativ)
iv.1.4.2 Dezvoltare de resurse educaționale deschise și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, profesori și echipele manageriale cu ajutorul noilor tehnologii în special pentru elevii din grupuri vulnerabile (elevi cu dizabilități/ CES, elevi care provin din medii dezavantajate socio-economic, elevi romi)
iv.1.1.2. Întărirea capacității de monitorizare și evaluare a calității sistemului de educație, prin adaptarea și interconectarea bazelor de date și dezvoltarea competențelor resursei umane cu responsabilități în domeniu
iv.3.1. Dezvoltarea unei oferte educaționale de calitate prin sprijinirea formării profesionale inițiale și continue a personalului didactic (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională) în domenii unde există un deficit curent și estimat de cadre didactice, cu accent pe RU din școlile din medii dezavantajate socio-economic
Învățământ secundar superior
iv.1. MASURA SISTEMICA: Asigurarea unui acces echitabil la o educație de calitate pentru toți elevii, prin: – elaborarea/revizuirea standardelor de calitate în educație și formare, pentru creșterea calității și o mai bună adaptare la evoluțiile înregistrate pe piața muncii; – creșterea relevanței, dezvoltarea și adaptarea permanentă a curriculumului național la nevoia de competențe a pieței muncii și la provocările progresului tehnologic; MASURI COMPETITIVE: – dezvoltarea de materiale suport și asigurarea accesului tuturor elevilor la resurse educaționale de învățare relevante, care sprijină dezvoltarea competențelor; – organizarea și finanțarea de programe de sprijin, inclusiv individualizat, ca măsuri de asigurare a oportunităților egale pentru toți copiii, inclusiv prin aplicarea datelor provenite din cercetare și generalizarea bunelor practici rezultate din diferite proiecte; – dezvoltarea și implementarea de programe integrate de pregătire suplimentară, care să includă suport educațional, consiliere și activități recreative și de socializare etc.; – sprijinirea formării/ dezvoltării competențelor, inclusiv a celor transversale, și asigurarea succesului școlar, prin organizarea și finanțarea măsurilor de suport (inclusiv dezvoltare personală, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, coaching etc.); – asigurarea accesului la o varietate de activități și servicii de consiliere și orientare profesională, pentru cunoașterea resurselor personale ale elevilor, dezvoltarea

Operațiuni (orientativ)
personală a acestora și înzestrarea cu competențe necesare pentru un management eficient al propriei persoane/propriului parcurs educațional/propriei cariere; – revizuirea și aplicarea sistematică a mecanismului de monitorizare și evaluare a calității educației la nivelul sistemului și al fiecărei unități de învățământ, inclusiv prin creșterea relevanței autoevaluării, a evaluării externe, prin implicarea în procesul de monitorizare și evaluare a factorilor interesați și colectarea feedback-ului acestora(elevi, părinți, cadre didactice, reprezentanți ai comunității etc.); – organizarea și finanțarea de rețele, parteneriate, proiecte și programe care să sprijine elevii în cunoașterea oportunităților de continuare a educației la niveluri superioare sau de acces pe piața muncii.
iv.1.1.2. Adaptarea și interconectarea bazelor de date în vederea monitorizării și evaluării sistemului de învățământ precum și în vederea îmbunătățirii serviciilor publice din domeniu
iv.1.4.2 Echipare, resurse educaționale deschise, și softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice, inclusiv pentru persoane cu dizabilități
iv.3.1. Asigurarea accesului elevilor la un proces educativ realizat în condiții de înaltă calitate de cadre didactice calificate, prin sprijinirea dezvoltării profesionale a personalului didactic, prin: – dezvoltarea unor programe de formare profesională pentru cunoașterea și implementarea metodelor și instrumentelor adecvate pentru individualizarea învățării, adaptarea tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor, revizuirea/ adaptarea sistemului de evaluare etc.; – organizarea de trasee flexibile de formare a cadrelor didactice pentru aprofundarea sau extinderea competențelor profesionale (inclusiv prin organizarea și finanțarea de programe de conversie profesională) – dezvoltarea unor programe de formare profesională dedicate adaptării tehnicilor de predare-învățare-evaluare la nevoile specifice și interesele elevilor cu CES/dizabilități; – formarea cadrelor didactice de diferite specialități în vederea proiectării și implementării de activități specifice din domeniul consilierii și orientării etc.; – dezvoltarea de materiale suport pentru predare-învățare-evaluare care să sprijine centrarea pe elev, evaluarea formativă și abordarea incluzivă a demersului didactic;
iv.3.2. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul preuniversitar (educație generală) prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională.

Operațiuni (orientativ)
<i>Notă explicativă:</i> În viitorului program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul educație școlară. La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+. Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial
v.1.2. Creșterea calității componentei educaționale a programului „Școală după școală”: – peer learning și peer mentoring; – dezvoltarea consorțiilor școlare; – măsuri de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice în contexte nonformale și informale; – elaborarea de materiale de învățare; – promovarea unor instrumente de monitorizare și evaluare, precum și elaborarea unor studii și analize care să identifice noi măsuri ameliorative pentru programele SDS; diseminare exemple de bune practici SDS
Învățământ terțiar

v.1.8. Măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studiilor universitare:

- DEZVOLTAREA PARTENERIATELOR între unități de învățământ de nivel secundar superior și instituții de învățământ superior pentru oferirea unor servicii educaționale adaptate categoriilor de elevi în risc (inclusiv în aria consilierii și orientării școlare și profesionale a elevilor);

Implementarea unui sistem de stimulare a instituțiilor de învățământ superior care implementează acțiuni specifice pentru atragerea elevilor din grupuri defavorizate (caravane, cursuri demonstrative în școlile din mediul rural, materiale de informare cu privire la facilitățile sociale pentru studenți etc.)

Axa prioritară 4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Obiectiv Specific FSE+ (iv) *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale*

Operațiuni (orientativ)
Învățământ primar și gimnazial
iv.1.n. Flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor, prin: – dezvoltarea/ revizuirea/ diversificarea curriculum la decizia școlii (inclusiv a materialelor suport pentru implementarea acestuia și pentru evaluarea rezultatelor învățării); – formarea cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în vederea facilitării dobândirii competențelor cheie, cu accent asupra competențelor digitale și a celor antreprenoriale; – dezvoltarea parteneriatelor între unități de învățământ și agenți economici/ organizații publice și private relevante
iv.1.4.1 Crearea și/sau furnizarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor, în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale, astfel încât să fie asigurate premisele formării profesionale în acord cu cerințele și tendințele manifestate în societatea contemporană.
iv.2.1. Facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație și formare, în acord cu interesele elevilor, cât și cu nevoile pieței muncii, prin intervenții precum:

Operațiuni (orientativ)
– dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE (inclusiv prin formarea personalului propriu, suplimentarea și diversificarea resurselor umane etc.); – cooptarea angajatorilor, a partenerilor sociali, a organizațiilor nonguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională; – asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) și a altor materiale necesare pentru un proces eficient de consiliere; – dezvoltarea și furnizarea serviciilor de informare, consiliere și îndrumare pentru elevii din ÎPG și familiile acestora (părinți, tutori), astfel încât să fie în mod realist identificate interesele și ariile de performanță ale elevilor, cât și opțiunile de continuare a studiilor în vederea asigurării relevanței pregătirii pentru viitorul lor socio-profesional
Învățământ secundar superior
iv.1.1.3. Dezvoltarea/ modernizarea/ implementarea unui sistem unitar de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemului de învățământ preuniversitar
iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice, pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin: – dezvoltarea/ revizuirea/ adaptarea programelor școlare; – programe de formare a personalului didactic, cu accent pe didactica specialității, a personalului didactic auxiliar și a tutorilor din companii; – formarea personalului implicat în managementul instituțiilor de învățământ; – pilotarea și implementarea unor metode și tehnici de predare-evaluare inovatoare și eficiente; – dezvoltarea de parteneriate între unități de învățământ și agenți economici, organizații publice și private;
iv.1.3. Adaptarea programelor de studiu și a abordărilor didactice din învățământul secundar, la nevoile societale actuale, astfel încât competențele absolvenților să fie în concordanță cu cele cerute pe piața muncii. Implementarea unui mecanism de monitorizare a evoluțiilor probabile de studenți, a absolvenților de învățământ terțiar și a nevoilor pieței forței de muncă, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar
iv.1.4.1 Asigurarea suportului necesar (materiale educaționale, cursuri, softuri educaționale, echipamente etc.) pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor digitale, ale elevilor,

Operațiuni (orientativ)
studentilor si cadrelor didactice pentru formarea profesională în acord cu tendințele manifestate în societatea contemporană.
iv.1.5. Modernizarea sistemului de predare-evaluare, în vederea formării competențelor cheie, precum și a celor profesionale si transferabile, pentru adaptarea sistemelor de educație și formare la nevoile pieței muncii, inclusiv prin recunoașterea competențelor dobândite în contexte non-formale și informale, pentru o mai bună integrare pe piața muncii. Pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a învățării în contexte non-formale și informale
iv.1.10 Sprijinirea dezvoltării și furnizării de resurse educaționale deschise (open educational resources) precum și susținerea dezvoltării de cursuri deschise online (MOOC-Massive Open Online Courses) în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă.
iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele elevilor și studenților, cât și cu nevoile pieței muncii – implicarea angajatorilor si/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.
iv.2.2. Asigurarea dotărilor/ echipamentelor, bateriilor de teste, softurilor platformelor digitale (platformă națională de orientare și consiliere profesională) si a altor material necesare activitatilor CJRAE/CMBRAE;
iv.3.2 Formarea și dezvoltarea competențelor elevilor conform nevoilor identificate de piața muncii, prin formarea cadrelor didactice în vederea dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale
iv.3.3 Sprijinirea accesului tuturor elevilor la o educație incluzivă și de calitate, la formarea și dezvoltarea competențelor cheie, prin formarea cadrelor didactice în vederea implementării unui curriculum bazat pe competențe, a adaptării acestuia la nevoile și abilitățile elevilor, luând în considerare nevoile specifice ale copiilor din grupuri și medii dezavantajate
iv.1.1.a Asigurarea dotărilor/ echipamentelor necesare – laboratoare tehnice, transport, cloud educational (specializare inteligentă);
Învățământ terțiar
iv.1.3. ADAPTAREA PROGRAMELOR DE STUDIU și a abordărilor didactice din învățământul terțiar, la nevoile societale actuale, pentru adaptarea competențelor studenților și a absolvenților la dinamica pieței muncii.
– Implementarea mecanismelor de monitorizare a: evoluțiilor numărului studenților, a absolvenților de învățământ terțiar, a nevoilor pieței forței de muncă și a inserției

Operațiuni (orientativ)
absolvenților pe piața muncii, în vederea furnizării informațiilor necesare adaptării ofertei educaționale, la nivelul întregului sistem de învățământ universitar și la nivelul instituțiilor de învățământ superior. Mecanismul va include analiza și evaluarea măsurilor și acțiunilor întreprinse în perioada anterioară de finanțare și continuarea procesului de adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date din sistemul de învățământ superior necesare monitorizării inserției absolvenților de învățământ universitar pe piața muncii (dezvoltarea mecanismului de monitorizare a inserției absolvenților dezvoltat în proiectul comun MEC-MMPS). (MĂSURĂ SISTEMICĂ-CONDITIE FAVORIZANTĂ). Susținerea universităților în vederea: - realizării de rapoarte instituționale cu privire la angajabilitatea absolvenților, ținând cont de particularitățile fiecărui program de studiu. - adaptării programelor de studii la nevoia de competențe cerută de piața muncii (studii, analize, modificări de conținut ale procesului didactic etc.); - dezvoltării unor mecanisme suplimentare pentru previzionarea nevoii de forță calificată de muncă la nivel local și regional; - facilitării interacțiunii între angajatori și/sau a organizațiilor neguvernamentale și studenți, prin intermediul unor parteneriate între instituții de învățământ superior și aceste entități (mese rotunde, workshop-uri, târguri de joburi etc.) – Dezvoltarea unui mecanism care să încurajeze dialogul dinamic și continuu între instituțiile de învățământ superior și mediul economic/parteneri sociali (MĂSURĂ SISTEMICĂ) – ASIGURAREA INSTRUMENTELOR PENTRU MONITORIZAREA SI EVALUAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR – inventarierea tuturor măsurilor și acțiunilor întreprinse, precum și adaptarea și inter-operaționalizarea bazelor de date existente în perioada anterioară de finanțare; – implementarea/dezvoltarea la nivelul instituțiilor de învățământ superior a unor baze de date, servicii publice oferite comunității, comunicarea/schimb de date cu MEC, formarea personalului didactic auxiliar implicat în managementul școlarității
iv.1.8. DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA UNOR PROGRAME UNIVERSITARE ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN ROMÂNIA, LA SOLICITAREA AGENȚILOR ECONOMICI, pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii. Sprijinirea instituțiilor de învățământ superior: – în procesul de dezvoltare a programelor de masterat aplicate/masterat didactic, doctorate profesionale, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă.

Operațiuni (orientativ)
– pentru desfășurarea de programe de formare în parteneriat cu agenți economici locali sau regionali, în baza unor nevoi identificate în piața muncii; – pentru atragerea de studenți/doctoranzi în domeniile relevante pentru piața forței de muncă prin diverse mecanisme: Burse, susținere mobilități etc. – pentru susținerea excelenței, prin oferirea de burse doctorale în domeniile de specializare inteligentă; dezvoltarea de cursuri deschise online în limba română pentru competențe cerute de către piața forței de muncă
iv.1.7. Sprijinirea mobilității internaționale ERASMUS+ pentru învățământul terțiar prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar tuturor studenților pentru granturile de mobilitate, din fonduri suplimentare FSE+, pentru dobândirea unor experiențe noi de învățare. În scopul asigurării viitoarei sinergii Erasmus+/FSE+, mecanismul propus este unul necompetitiv; fiecare universitate care posedă Carta Erasmus+ în urma procesului de selecție derulat în Erasmus+, va putea solicita finanțare suplimentară din FSE+ având ca document justificativ decizia de finanțare Erasmus+
iv.1.9 Implementarea unui program pentru INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia prin: – sprijinirea atragerii de studenți din străinătate, în special în domeniile în care România are lipsă de specialiști – Granturi pentru instituțiile de învățământ superior membre ale rețelelor de universități europene/universități care doresc să accedă la astfel de rețele (mobilități studenți, proiecte colaborative privind dezvoltarea relațiilor cu mediul economic, proiecte „twining”, etc) – Dezvoltarea de programe de formare profesională pentru competențe lingvistice/digitale pentru cadrele didactice
iv.2.1. DEZVOLTAREA ȘI EXTINDEREA SERVICIILOR DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE PROFESIONALĂ (INCLUSIV FORMAREA PERSONALULUI DIN CENTRELE DE CONSILIERE), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare, în acord atât cu interesele studenților, cât și cu nevoile pieței muncii: – realizare de studii, analize; – creșterea accesibilizării serviciilor de consiliere profesională a studenților din anii terminali (servicii online, teste și evaluări online etc.);

Operațiuni (orientativ)
– creșterea calității serviciilor oferite de centrele de consiliere, materializat concret prin: dotarea cu resurse materiale, resurse software, formarea personalului din centrele de consiliere; – implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc. – atragerea angajatorilor și/sau a organizațiilor non-guvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională.
iv.3.2. Promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii, prin formarea și dezvoltarea competențelor studenților conform nevoilor identificate de piața muncii: – Formarea cadrelor didactice în vederea: • îmbunătățirii competențelor specifice și transversale, inclusiv a dezvoltării competențelor profesionale specifice domeniului IT, prin participare la: programe de schimb de bune practici, peer learning, cursuri, etc. • dezvoltării abilităților digitale și antreprenoriale; – Programe de dezvoltare a competențelor antreprenoriale (întreprinderi simulate, târguri IS, programe antreprenoriale în acord cu cerințele pieței și cu cele ale studenților, etc); Granturi pentru finanțarea unor scheme de antreprenoriat (de tipul startup students); – Încheierea unor parteneriate sustenabile cu sectorul privat pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă prin instituirea unui sistem funcțional de stagii de practică la potențiali angajatori, programe de internship/programe de învățare la locul de muncă etc., adresate studenților și cursanților colegiilor organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior (ISCED 4-7), inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în programe de învățare la locul de muncă – Asigurarea unor resurse educaționale deschise, și softuri educaționale, pentru elevi, studenți și cadre didactice, inclusiv pentru persoane cu dizabilități (max 10%): echipamente, softuri, dezvoltări și integrării în procesul didactic

Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar,*

precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți

Operațiuni (orientativ)
v.1.1 Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională prin acordarea de sprijin financiar pentru nevoile de cazare, masă și transport ale elevilor înscriși în învățământul profesional inclusiv dual (ÎP), din mediul rural și din medii defavorizate, populația romă, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau deficiențe
v.1.5.a Identificarea nevoilor educaționale specifice elevilor din grupurile vulnerabile și centrarea pe elev a demersului educațional, pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin formarea personalului didactic pentru individualizarea învățării și utilizarea de tehnici didactice inovative și adaptate la nevoile grupurilor dezavantajate/ cu dizabilități, precum și extinderea/ generalizarea intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile, prin programe de sprijin individualizat
V.1.7. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor din învățământul preuniversitar, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (în particular pentru persoane care au în grijă copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate). – prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a tuturor actorilor educaționali cu privire la necesitatea deschiderii sistemului către grupurile vulnerabile, și extinderii/ generalizării intervențiilor complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile; – prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, prin acțiuni de conștientizare a întregii societăți cu privire la importanța educației, a rolului acesteia în dezvoltarea personală și profesională a individului și în dezvoltarea socială și economică.
v.1.2. Sprijin acordat elevilor din clasa a IX-a, învățământ profesional și tehnic pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică și științe prin programe remediale inclusiv prin: - dezvoltarea de RED pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe - asigurarea condițiilor derulării programelor remediale: masă caldă, transport pentru elevi, materiale didactice, etc.
vi.1. Flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor din IPT și facilitarea accesului pe piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terțiar non universitar
iv.1.1.1. IPT Generalizarea implementării mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem, inclusiv prin formarea

Operațiuni (orientativ)
actorilor relevanți de la nivel regional/ județean/ local care contribuie la implementarea mecanismului și prin colectarea periodică și consecventă a datelor
– asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL) în IPT, inclusiv prin formarea monitorilor de calitate și prin dezvoltarea și operaționalizarea instrumentelor specifice inclusiv prin: - formarea personalului didactic din IPT, al ISJ și al operatorilor economici pentru Asigurarea calității învățării la locul de muncă - vizite de monitorizare a calității învățării la locul de muncă la operatorii economici parteneri ai unităților de învățământ care furnizează componenta de învățare la locul de muncă - elaborarea unui Ghid pentru personalul implicat în asigurarea monitorizării calității învățării la locul de muncă în companiile partenere - dezvoltarea și implementarea unei metodologii de acreditare a operatorilor economici implicați în pregătirea practică a elevilor din învățământul dual
– fundamentarea deciziilor de actualizări / modificări legislative/metodologice și a unor măsuri de îmbunătățire a relațiilor partenariale, prin dezvoltarea și gestionarea bazei de date electronice a contractelor de parteneriat în ÎPT/ contractelor individuale de pregătire practică a elevilor la operatorii economici
– creșterea relevanței certificării calificărilor profesionale a elevilor pentru piața muncii prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri inclusiv prin: - formarea personalului didactic, al SJ, al operatorilor economici pentru Asigurarea calității evaluării rezultatelor învățării - elaborarea unui Ghid pentru evaluarea rezultatelor învățării în vederea certificării calificării profesionale - asigurarea resurselor materiale necesare certificării calificărilor profesionale
- creșterea atractivității IPT pentru elevi prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială
- creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare prin stagii de formare pentru dezvoltarea caracterului practic – aplicativ al disciplinelor/modulelor și extinderea sistemului de colaborare a personalului didactic în cadrul rețelelor partenariale între școlile din IPT

Operațiuni (orientativ)
iv.1.4.3. Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru învățământul profesional și tehnic prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională. <i>Notă explicativă:</i> În viitorul program Erasmus+, accesul la mobilitățile internaționale pentru elevi și personalul didactic va fi condiționat de obținerea prealabilă de către instituțiile de origine a unei acreditări (Carte Erasmus+) pentru sectorul învățământ profesional și tehnic (VET). La o analiză a rezultatelor celui mai recent proces de selecție Erasmus+ încheiat pentru anul 2019 și în condițiile previzionării unui buget similar alocat în prima parte a următoarei perioade programatice, Erasmus+ nu va putea acoperi întreaga cerere de finanțare a instituțiilor care vor avea acreditare. De aceea, propunem suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale de învățare și preluare de bune practici care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+. Mecanismul este unul necompetitiv, evaluarea în scopul obținerii acreditării făcându-se de către ANPCDEFP după regulile Erasmus+, apoi, fiecare instituție acreditată va putea solicita finanțare FSE+ având ca document justificativ decizia prin care i s-a acordat finanțarea Erasmus+
iv.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și personalului didactic pentru fiecare nivel educațional (liceal, profesional-inclusiv dual, postliceal etc.), în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.), inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile, inclusiv prin: - dezvoltarea/ revizuirea de calificări, cu accent pe calificări noi pentru specializări din domenii de înaltă tehnologie și competitivitate (de ex. IT&C, inteligență artificială, robotica, 3d printing, etc.) și care susțin dezvoltarea sustenabilă și economia verde, solicitate de piața muncii - formarea cadrelor didactice pentru actualizarea competențelor profesionale în raport cu realitățile tehnologice de la operatorii economici și a tutorilor de la operatorii economici pentru dezvoltarea competențelor pedagogice, didactice și metodice în lucru cu elevi - formarea personalului didactic asociat (specialiști de la operatorii economici, formați pe teme de metodica și didactica specialității) - formarea managementului din unitățile de învățământ profesional și tehnic pe probleme specifice (relaționare cu piața muncii, marketingul ÎPT, management financiar și atragere de resurse) - sprijinirea dezvoltării competențelor profesionale ale elevilor prin finanțarea stagiilor de practică; - dezvoltarea competențelor transversale ale elevilor, cu accent pe cele de tip antreprenorial și digital, în vederea asigurării integrării socio-profesionale a acestora, inclusiv prin

Operațiuni (orientativ)
- formarea personalului didactic din ÎPT în domeniul dezvoltării integrate a competențelor transversale, cu accent pe cele antreprenoriale, digitale -dezvoltarea/implementarea programelor de dezvoltare a competențelor antreprenoriale la elevii din ÎPT
- asigurarea egalității de șanse la formare profesională de calitate prin elaborarea standardelor de dotare a unităților de învățământ în raport cu standardele aferente calificării
- facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și prin dotarea, prin program național, a atelierelor școală cu mijloace didactice și echipamente în concordanță cu standarde de dotare pentru calificările din formarea profesională inițială
iv.1.4.1. facilitarea dobândirii de către elevi a competențelor solicitate de piața muncii prin dezvoltarea de manuale și auxiliare curriculare în format digital, softuri educaționale, resurse educaționale deschise împreună cu mediul economic și partenerii sociali
iv.2.1. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), în vederea îmbunătățirii accesului informat la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională, a serviciilor de dezvoltare personală etc.

Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
1.1 Servicii de Identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupurile dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii (inclusiv prin echipe mobile locale de experți formate din 1 consilier/agent de ocupare +1 asistent social + 1 mediator scolar +1 mediator sanitar), în complementaritate cu serviciile de management de caz acordate pentru comunitățile marginalizate finanțate în cadrul OS iv prin Programul Operational Combaterea Sărăciei 1.2. Pachete de măsuri personalizate și adecvate nevoilor individuale, în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii, urmare a rezultatului profilării, prin

Operațiuni (orientativ)
– servicii personalizate de informare, consiliere și orientare (management de caz), – servicii de sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii , activare; – programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire (a doua șansă, alfabetizare etc.) în vederea îmbunătățirii nivelului de competențe – servicii de evaluare și certificare, după caz, a competențelor obținute în context informale sau nonformale; – servicii de acompaniere socio- profesională, alături de cele de ocupare, pentru categorii de persoane dezavantajate în piața muncii; – - pachete de măsuri pentru stimularea mobilității forței de muncă, inclusiv stimulente financiare pentru relocare
3.1 Finanțarea de intervenții integrate, în zone cu deficit de forță de muncă calificată și migrație sezonieră, care să cuprindă cel puțin următoarele acțiuni: – identificarea dimensiunii fenomenului de deficit de forță de muncă și migrație sezonieră prin inițierea de studii; – identificarea persoanelor care se supun migrației sezoniere, motivarea acestora prin acțiuni specifice; – proiectarea serviciilor suport pentru reducerea deficitelor în parteneriat cu comunitatea locală, cu partenerii sociali și cu alte părți interesate (angajatori, etc); – - furnizarea de pachete de măsuri adaptate conform intervențiilor 1.2, inclusiv stimulente financiare pentru relocare
7.2 Sprijin acordat angajatorilor pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă antepreșcolară, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie a femeilor angajate, (complementar cu intervențiile 1.5.3 de la Educație legate de serviciile educationale din nivelul anteprescolar si prescolar)
7.3 Stimularea angajatorilor în acceptarea unor scheme de program flexibil pentru a asigura accesul la ocupare și echilibrul dintre viața profesională și cea privată a angajaților

Axa prioritară 7 : Antreprenoriat și economie socială

Obiectiv Specific FSE+ (i) *Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoanele inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale;*

Operațiuni (orientativ)
4.1."Săptămâna antreprenoriatului" - organizare de conferințe, forumuri sau reuniuni cu privire la oportunitățile de afaceri locale sau în sectoare de activitate.
4.2. Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/ consiliere, role models etc), inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate
4.3. Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (scheme de tip strat-up Student, Diaspora, Rural, Restart, etc).
4.4. Asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack)
4.5.Promovarea conceptelor de economie socială și antreprenoriat social, inclusiv a evenimentului "luna economiei sociale" – târguri de produse și servicii, conferințe, workshopuri, mese rotunde
4.6. Acordarea de granturi pentru înființarea de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale
4.7. Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, pentru o perioadă de 6 luni de la inițiere afacere, inclusiv programe de pregătire a managerilor și punerea la dispoziție a unor spații și servicii de tip co-working

Axa prioritară 8: Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Obiectiv Specific FSE+ (ii). *Modernizarea institutiilor si a serviciilor pietei muncii pentru a evalua si anticipa necesarul de competente si a asigura asistenta personalizata si in timp real urmarind asigurarea medierii/plasarii (matching), tranzitiei si a mobilitatii fortei de munca*

Operațiuni (orientativ)
5.1 Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și formare profesională, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională sau adăugarea de noi dezvoltări privind: - colectarea, prelucrarea, analiza datelor și diseminarea informațiilor relevante pentru piața muncii, în baza protocoalelor/parteneriatelor cu actorii relevanți - elaborarea prognozelor pe termen scurt, mediu și lung privind nevoia de competențe - adaptarea programelor de formare/educație la nevoia de competențe identificate

Operațiuni (orientativ)
- creșterea capacității instituțiilor relevante de a monitoriza și evalua politicile publice și de a utiliza sistemele informatice suport prin formarea de specialiști, seminarii, instruire, formare continuă - evaluarea politicilor și revizuirea în consecință
6.1 Consolidarea parteneriatului pentru formarea profesională continuă prin dezvoltarea capacității administrative a Comitetelor Sectoriale, inclusiv prin formarea profesională a specialiștilor
6.2 Furnizarea de pachete integrate pentru partenerii sociali în scopul modernizării și îmbunătățirii funcționării dialogului social pentru piața muncii prin: - Sprijinirea partenerilor sociali pentru a colecta și analiza informații cu privire la tendințele manifestate la nivel de național, de sector sau regional, în legătură cu aspecte precum: evoluții economice, condiții de muncă, organizarea muncii, necesar de formare, negocieri colective, etc. - Sprijinirea partenerilor sociali în a încheia acorduri de cooperare bipartite la nivel de grup de unități, sectorial sau național, prin organizarea unor sesiuni de dezbateri / workshop-uri / conferințe, inclusiv în context European, pentru a identifica teme ce pot constitui baza revitalizării contractelor colective de muncă sectoriale. - Creșterea calității reprezentării de către partenerii sociali prin furnizarea de programe de formare sau crearea unor oportunități pentru schimb de informații la nivelul partenerilor sociali, atât la nivel național, dar și inter-sectorial sau regional. - Îmbunătățirea calității expertizei partenerilor sociali reprezentativi pentru a furniza servicii de calitate membrilor săi, precum și pentru a îmbunătăți implicarea efectivă a acestora în dialogul social, indiferent de nivel. - Consolidarea expertizei partenerilor sociali în acord cu tematicile europene și naționale cu care se operează în contextul Semestrului European și Pilonului European al Drepturilor Sociale, inclusiv prin derularea unor activități de cercetare relevante. - Dezvoltarea și implementarea de acorduri transnaționale și preluarea unor bune practici în ceea ce privește dialogul social și piața muncii la nivel European. - Acțiuni de creștere a capacității partenerilor sociali pentru a contribui eficient la dezvoltarea și implementarea politicilor de ocupare (instrumente de lucru / procedurarea și standardizarea activității, consolidare expertiză în acord cu tematicile europene, adaptare tematici europene în dialogul social național).
6.3. Sprijin acordat partenerilor sociali pentru implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni (<i>framework agreements</i>)
6.4. Crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social (structurile partenerilor sociali, organizațiile

Operațiuni (orientativ)
sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).

Obiectiv Specific FSE+ (iii bis) *Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății*

Operațiuni (orientativ)
8.1 Stimularea angajatorilor în general și în special a celor de tip IMM pentru crearea unor condiții de muncă menite să le asigure lucrătorilor confortul fizic, psihic și social
8.2 Campanii de promovare pentru conștientizarea lucrătorilor cu privire la rolul activităților de SSM, în contextul apariției noilor forme de muncă, fenomenului îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii accidentelor de muncă și a bolilor profesionale
8.3 Finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor vârstnici de peste 60 de ani în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat pentru formarea lucrătorilor noi
8.4. Stimularea / încurajarea inițiativelor de voluntariat în rândul vârstnicilor (în școli, instituții de cultură etc.)

Axa prioritară 9 Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (*prioritate comună Educație/Ocupare*)

Obiectiv Specific FSE+ (iv) *Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale*

Operațiuni (orientativ)
iv.1.1.3. Dezvoltarea/modernizarea/ implementarea mecanismului de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților sistemelor de FPI și FPC
Dezvoltarea/modernizarea/implementarea mecanismului de anticipare a nevoii de competențe pe piața muncii
Adaptarea ofertelor educaționale postuniversitare (programe postuniversitare de formare și dezvoltare profesională continuă și programe postuniversitare de perfecționare) la solicitările pieței muncii, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă

Operațiuni (orientativ)
9.1. Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor, prin: - dezvoltarea și implementarea sistemelor interne de asigurare a calității de către furnizorii de formare profesională a adulților autorizați - dezvoltarea/îmbunătățirea capacității de monitorizare și raportare a datelor privind formarea profesională a adulților - formarea specialiștilor pentru asigurarea calității în formarea profesională a Adulților - îmbunătățirea programelor de formare și a instrumentelor de evaluare; 9.2 Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare monitorizării și raportării situației privind formarea profesională a adulților în România, inclusiv prin formarea Profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe; 9.3 Formarea continuă a formatorilor / Instructorilor /coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile, prin: - programe de actualizare/dezvoltare a competențelor profesionale ale formatorilor/instructorilor în domeniul de activitate în care lucrează, prin efectuarea de stagii la angajatori din domeniul respectiv - programe de formare în domeniul pedagogiei, andragogiei, tehnicilor de formare pentru coordonatorii de ucenicie; 9.4 Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale /calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii

Obiectiv Specific FSE+ (v) *Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și completarea studiilor, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți*

Operațiuni (orientativ)
v.1.1. Creșterea accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/ creșterea nivelului competențelor cheie care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții, inclusiv prin:

- finanțarea participării (acoperirea taxelor&costurilor de participare) la programe LLL, în special a celor de formare pentru creșterea nivelului competențelor digitale;
- finanțarea evaluării și recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

v.3.2. Facilitarea dobândirii unei calificări profesionale de către persoanele care au părăsit timpuriu școala, prin acțiuni precum:

- informarea, consilierea și orientarea potențialilor beneficiari ai acestor măsuri, astfel încât să conștientizeze beneficiile și să opteze informat pentru participarea la programe A doua șansă;
- înscrierea și participarea la programe A doua șansă flexibile, inclusiv la modulele de pregătire profesională;
- furnizarea serviciilor suport în funcție de nevoile specifice ale fiecărui cursant, astfel încât să fie diminuat riscul de părăsire a programului înainte de finalizarea acestuia (de exemplu: servicii de transport/ decontarea transportului, asigurarea hranei, servicii de îngrijire pentru persoanele dependente aflate în grija cursanților, dispozitive tehnico-medicale etc.);
- informarea, consilierea și orientarea școlară și profesională a cursanților, astfel încât să fie identificate în mod realist alternativele de acțiune la finalizarea programului ADS, iar beneficiarul să valorifice rezultatele obținute (prin ocuparea unui loc de muncă, prin continuarea studiilor în învățământul secundar superior, prin continuarea pregătirii în sistemul de formare profesională a adulților etc.)

10.3.6 Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Axe prioritare

Axa Prioritară 1.	Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunitatii (<i>intervenții adresate grupurilor de acțiune locală</i>) – OP 4
Axa Prioritară 2.	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5
Axa prioritară 3.	Comunități marginalizate

Axa prioritară 4.	Reducerea disparităților între copiii în risc de săracie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
Axa prioritară 5.	Servicii pentru persoane vârstnice
Axa prioritară 6.	Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
Axa prioritară 7 :	Sprijin pentru grupuri vulnerabile
Axa prioritară 8:	Ajutorarea persoanelor defavorizate

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locala plasata sub responsabilitatea comunitatii (*intervenții adresate grupurilor de actiune locala*) – OP 4

Obiectiv Specific FSE+ *oricare obiectiv specific de la (i) la (x)*

Obiectiv Specific FEDR (i) sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale;

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

(iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(iv) asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară;

Operațiuni (orientativ)
Finanțarea strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității In functie de nevoile comunitatii, GAL – urile vor putea finanta (din FSE+) dezvoltarea de servicii sociale, educationale, de sanatate, de ocupare, sa favorizeze incluziunea sociala a grupurilor dezavantajate si (din FEDR) infrastructura sociala sau sportiva, educationala, de agrement sau turistica

Axa prioritară 2. Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii – OP 5

Obiectiv Specific FEDR (i) promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

Operațiuni (orientativ)
Finantarea infrastructurii de turism, mapare obiective turistice si patrimoniu cultural din cadrul strategiilor DLRC

Axa prioritară 3. Comunitati marginalizate – OP4

Obiectiv Specific FSE+ (viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

(ix) creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

(viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

Obiectiv Specific FEDR (iii) Îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Operațiuni (orientativ)
Integrarea socio-economica a 2000 de comunitati marginalizate (nr.estimat) prin implementarea unor masuri integrate: – -echipe comunitare compuse din: asistent social, asistent medical, ingrijitor de batrani, mediator scolar, consilier ocupare cu munca de teren, in functie de nevoile comunitatii (populatie scolara sau imbatranita, pre-existenta sau nu a acestor specialisti in comunitate etc) – -decontare salarii, transport, formare profesionala, truse suport tip FEDR prin asigurarea accesului la anumite utilitati, renovari.

Sprijin pentru realizarea diagnozei sociale si identificarea nevoilor pentru autoritățile locale din 2000 comunități marginalizate.
Sprijin pentru 100 de autoritati locale in vederea identificarii si reglementarii juridice/cadastrale a asezarilor informale
Sprijin louire pentru victime calamitati
Pregătirea specialiștilor în domeniu.

Axa prioritară 4. Reducerea disparitatilor intre copiii in risc de saracie si/sau excluziune sociala si ceilalti copii - OP 4

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

Obiectiv Specific FSE+ (vii) favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă și a îmbunătăți capacitatea de inserție profesională;

(iv) Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare

(x) promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

Operațiuni (orientativ)
Sprijin tailor-made pentru familiile monoparentale sarace, in vederea imbunatatirii angajabilitatii si autonomiei parintelui singur: – acordarea de vouchere before/after school – Acordarea de vouchere pentru activitati de weekend ale copiilor (sport, creatie, arta) – - finantarea cursurilor de recalificare pentru parintele singur cu venituri mici, care doreste schimbarea domeniului profesional
– - construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare cel putin 5 centre de zi pentru copiii si adolescentii cu tulburari de comportament (violenta) – - servicii terapie pentru copiii si adolescentii cu tulburari de comportament (violenta)
Organizarea de tabere pentru copiii proveniti din familii sarace, pentru a le da posibilitatea sa experimenteze invatarea prin activitati culturale, sportive, recreative, sa fie autonomi si sa socializeze
Sprijinirea tinerilor care urmeaza sa paraseasca sistemul de protectie speciala si a celor care au parasit sistemul, prin furnizarea de servicii integrate: - consiliere - orientare in cariera

- dezvoltare personala si dezvoltarea de abilitati de viata independenta - monitorizare post-interventie in vederea asigurarii sustenabilitatii masurilor asigurarea locuintei gratuite prin plata in totalitate a chiriei pentru 12 luni si continuarea tranzitiei prin perceperea inca 12 luni a unei chirii sub pretul pietei imobiliare
Consolidarea serviciilor destinate prevenirii separarii copilului de parinti (centre de zi unde copiii in pericol de separare de parinti sa poata petrece ziua, in afara scolii, iar parintii primesc consiliere si indrumare).
Pregătirea specialiștilor ce lucreaza cu tinerii si copiii.

Axa Prioritară 5 - Servicii pentru persoane varstnice

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
Incurajarea incluziunii active a persoanelor in varsta prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active 1.Dezvoltarea unor programe pentru incurajarea participarii varstnicilor la viata sociala, prevenirea izolării, precum și pentru prevenirea instituționalizării (programe intergenerationale, servicii terapie ocupationala etc) 2.Call center de urgenta si dispozitive (brățări etc.) pentru asistarea persoanelor dependente (persoane în vârstă singure, persoane cu dizabilități) etc
Infiintarea si dezvoltarea de noi servicii destinate varstnicilor prin subventionarea costurilor ingrijirii si al serviciilor conexe pentru batranii singuri, din mediul urban, in situatii de dependenta si cu un venit lunar inferior salariului minim pe economie.
Pregătirea specialiștilor/personalului ce lucreaza cu persoanele in varsta.

Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati

Obiectiv Specific FSE+ (vii) Favorizarea incluziunii active prin promovarea egalității de șanse și a participării active, precum și prin îmbunătățirea angajabilității

(ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung.

Obiectiv Specific FEDR d (ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
Acordarea unui pachet integrat pentru sustinerea încadrării pe piața muncii SAU a creșterii angajabilității persoanelor cu dizabilități, asigurat printr-un mecanism competitiv, de către furnizori publici sau privați de servicii de ocupare: Campanie media Informare/diseminare Identificare angajatori și persoane cu dizabilități Instrument de evaluare a abilităților profesionale și sociale, aplicat de către o echipă de specialiști (consilier vocational, psiholog etc) Burse locuri muncă, alte evenimente Măsuri de acompaniament pre și post angajare, minim 6 luni
Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele fără capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restransă, cu sau fără tutore legal (incadrate în grad de handicap mintal care au sau nu stabilită măsura de ocrotire prin punere sub interdicție) prin : Finantarea a 50 (cel puțin una pe județ) echipe formate din câte 2 persoane (un jurist și un terapeut sau un consilier vocational) care să acorde asistență, în urma unei evaluări persoanelor cu capacitate de exercițiu restransă (copii), precum și persoanelor adulte incadrate în grad de handicap mintal cu capacitate de exercițiu restransă sau care au sau nu stabilită măsura de ocrotire prin punere sub interdicție fără capacitate de exercițiu.
Dezvoltarea de servicii de îngrijire de zi destinate copilului cu dizabilități (fie în centre, fie mobile), în cadrul cărora să fie oferite servicii de abilitare/reabilitare, specializate pe tip de dizabilitate, în mod special a celor care provin din familii care nu dispun de resurse pentru a accesa aceste servicii Organizarea de cursuri destinate părinților copiilor cu dizabilități în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice
Dezvoltarea serviciilor de îngrijire pe termen lung, în vederea prevenirii instituționalizării persoanelor cu dizabilități inclusiv prin: 1. Intervenții integrate pentru persoanele cu dizabilități prin finantarea a 47 de echipe mobile (41 județe plus 6 sectoare în capitală), după modelul pilotat cu succes în județul DOLJ, unde

sunt doua echipe, una pentru adulti cu dizabilitati si una pentru copii cu dizabilitati, echipe care asigura la domiciliu serviciile specializate de abilitare/reabilitare : – echipa formata din 5 persoane dintre care un asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog si un sofer – leasing pentru 47 autoturisme – dotare medicala: instrumentar, dispozitive tehnice de prim ajutor, echipament minim pentru fizio-kinetoterapie
Cresterea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilitati prin asistarea lor prin tehnologie asistiva: aparate mobilitate, softuri de citire pentru nevazatori etc
Calificarea resursei umane existente si disponibile la nivel local/ in familie prin finantarea cursurilor pentru dobandirea calificarii de Asistent Personal Profesionist (360h per curs de calificare)
Dezvoltarea infrastructurii si serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilitati (centre de zi, locuinte protejate etc)
Pregătirea specialiștilor în domeniu.

Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile

Obiectiv Specific FEDR d (iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

(ii) îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;

d (iii) îmbunătățirea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, a migranților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale;

Obiectiv Specific FSE+ (ix) Creșterea accesului egal la servicii de calitate si sustenabile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a adaptabilității sistemelor de sănătate, a serviciilor de îngrijire pe termen lung

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
Servicii integrate pentru incluziunea socio-profesionala a migrantilor 1. pachet integrat „ ADULT” – facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologica si de indrumare – organizare cursuri lb. romana – orientare si asistenta pentru demersuri administrative

- profilare, conciliere si orientare in vederea accesului la servicii de ocupare
- certificarea competentelor

2. Pachet integrat „ COPIL”

- facilitarea accesului la servicii medicale, de consiliere psihologica si de indrumare
- organizare cursuri lb. romana
- servicii educationale

1.Reabilitarea spatiilor disponibile pentru cazare temporară, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne (MAI) sau a structurilor coordonate MAI.

2.Dezvoltarea infrastructurii centrelor de integrare din 12 orașe ale țării, reprezentative din punct de vedere al numărului de migranți, prin reabilitarea si modernizarea unor spații aflate în administrarea autorităților locale (există acte normative deja aprobate prin care autoritățile locale pot pune la dispozitia MAI cladiri neocupate, in scopul integrarii migrantilor.

Intervenții integrate pentru victimele traficului de persoane si victimele violentei domestice: cazare în centre atat pentru victime, cat si pentru minorii afloati in ingrijire, locuințe protejate/vouchere chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, suport material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, hrană, materiale de uz sanitar, medicamente, transport)

Sprijin în vederea reabilitării pentru persoanele dependente de alcool si droguri

Pachet de sprijin pentru persoanele proaspat eliberate din sistemul penitenciar, în vederea incluziunii sociale si reducerii recidivei, precum consiliere ocupationala, subventionare transport in comun etc

1. Interventie personalizata destinata persoanelor fara adapost (PFA) (Asistenta medicala primara, medicamente, consiliere psihologica, hrana si produse pentru asigurarea unei minime igiene corporale, adapost noapte asistenta sociala in obtinerea actelor de identitate, consiliere juridica situatii civile/penale etc). Asistenta va fi acordata avand in vedere metoda managementului de caz, in functie de nevoile și optiunile fiecărei persoane in parte.

2. Dezvoltarea rețelei de servicii sociale pentru PFA (adaposturi de noapte, de urgenta, echipe mobile, cantine sociale sau masa pe roti), inclusiv infiintarea de echipe mobile cu auto care asigura ingrijirea personala (ex. dusuri mobile)

Pregătirea suplimentara a specialiștilor ce lucreaza cu victimele violentei, dependentii de alcool si droguri etc.

Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Obiectiv Specific FSE+ (xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

<i>Operațiuni (orientativ)</i>
– suport material (alimente, produse igiena, obiecte puericultura) – pachet sprijin scolar (rechizite, imbracaminte si incaltaminte sezon rece) – masa calda (masa pe roti, cantine sociale) – masuri acompaniament

10.4 Programe naționale

10.4.1 Programe implementate de Compania Națională de Investiții

Compania Națională de Investiții funcționează sub autoritatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP).

A. Programul Național de construcții de interes public sal social

Cuprinde subprogramele:

- Unități sanitare din mediul urban;
- Instituții de învățământ superior de stat;
- Lucrări în primă urgență;
- Blocuri zone defavorizate;
- Săli de sport;
- Complexuri sportive;
- Bazine de înot;
- Patinoare artificiale;
- Așezăminte culturale;
- Săli de cinematograf;
- Alte tipuri de obiective (obiective privind infrastructura justiției, piețe agroalimentare, centre sociale sau de recuperare, reabilitare monumente istorice etc).

B. Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și a stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori.

C. Subprogramul unități sanitare din mediul urban.

- sprijinirea dezvoltării sistemului sanitar românesc;
- modernizarea și reabilitarea unităților sanitare existente în mediul urban;
- îmbunătățirea condițiilor de spitalizare în spitalele județene și municipale, asigurând accesul pacienților în unități sanitare care să respecte normele de igienă și să fie conforme standardelor.

D. Subprogramul lucrări de primă urgență

Subprogramul vizează:

- reabilitarea infrastructurii rutiere (podețe etc în special în cazul obiectivelor afectate de fenomene meteorologice deosebite precum inundațiile;
- executarea de lucrări în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ inundații alunecări de teren tasări și/ sau prăbușiri de teren etc;
- consolidarea unor clădiri sau obiective de importanță afectate de cutremure sau alunecări de teren (amintim aici biserici, unități de învățământ, diguri, ziduri de sprijin etc.

E. Subprogramul construire de blocuri în zone defavorizate

- reabilitarea construcțiilor cu destinația de locuințe, multietajate, aflate în proprietatea persoanelor fizice/juridice și care prezintă degradări grave la sistemul structural și deficiențe majore la sistemul termo/hidroizolare.

F. Subprogramul săli de sport

Subprogramul vizează:

- Construire săli de sport destinate uzului didactic după proiecte tip ale CNI (educație fizică școlară, capacitate de 102 locuri, 180 de locuri)
- Construire săli de sport destinate sportului de performanță
- Reabilitări și modernizări de săli de sport

G. Subprogramul complexuri sportive

Subprogramul vizează:

- construirea de noi complexuri sportive
- finalizarea structurilor începute
- reabilitarea complexurilor sau bazelor sportive existente

H. Subprogramul bazine de înot

Subprogramul vizează:

- construcția de bazine de înot (de polo sau olimpice)
- finalizarea structurilor începute
- reabilitarea și modernizarea bazinelor de înot existente

I. Subprogramul patinoare artificiale

Subprogramul vizează:

- construirea de patinoare artificiale noi
- finalizarea structurilor începute
- reabilitarea și modernizarea patinoarelor artificiale existente

J. Subprogramul așezăminte culturale

Subprogramul vizează:

- Construirea de așezăminte culturale după proiecte tip CNI sau proiectele beneficiarilor
- Extinderi consolidări reabilitări /modernizări dotări așezăminte culturale

K. Subprogramul săli de cinematograf

Subprogramul vizează:

- Reabilitarea și modernizarea sălilor de cinema cu scopul revitalizării acestora

- Construirea de sedii pentru cinematografe noi

L. Subprogramul alte tipuri de obiective

Subprogramul vizează:

- reabilitarea clădirilor de patrimoniu și monumentelor istorice
- construirea de sedii sociale destinate îngrijirii persoanelor cu handicap sau persoanelor vârstnice
- construirea de campusuri școlare
- reabilitarea piețelor agro alimentare
- obiective privind infrastructura justiției (sedii tribunale, parchete sau curți de apel)

10.4.2 Programe finanțate prin Agenția Fondului de Mediu

1. Programul de stimulare a înnoirii Parcului auto național 2020-2024 (Programul Rabla);
2. Programului privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic 2020-2024 (Rabla Plus);
3. Programul privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: stații de reîncărcare pentru vehicule electrice și electrice hibrid plug-in;
4. Programul privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire, beneficiari persoane fizice CASA VERDE CLASIC - PERSOANE FIZICE;
5. Programului privind instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire, beneficiari unități administrativ-teritoriale, instituții publice și unități de cult;
6. Programul național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități;
7. Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor degradate, reconstrucția ecologică și gospodărirea durabilă a pădurilor;
8. Programul vizând protecția resurselor de apă, sisteme integrate de alimentare cu apă, stații de tratare, canalizare și stații de epurare;

9. Programului privind îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, utilizând autovehicule mai puțin poluante în transportul public local de persoane;
10. Programul național de înlocuire a echipamentelor electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic;
11. Programul privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, în vederea acoperirii necesarului de consum și livrării surplusului în rețeaua națională;
12. Programul privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice;
13. Programul vizând educația și conștientizarea publicului privind gestionarea deșeurilor;
14. Programului privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public;
15. Programul privind efectuarea de lucrări destinate creșterii eficienței energetice în locuințe unifamiliale, beneficiari persoane fizice;
16. Programului privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație de unități de învățământ;

Programele de finanțare ale AFM se lansează periodic fiecare fiind prezentat în detaliu într-un ghid de finanțare. Investițiile ce pot fi efectuate și condițiile în care poate fi obținută finanțarea sunt specificate în fiecare ghid în parte.

10.4.3 Programe finanțate prin Agenția Națională de Locuințe

1. Locuințe pentru tineri – destinate închirierii.

Programul se adresează tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani la data depunerii cererii pentru repartizarea unei locuințe construite prin ANL și destinate închirierii, persoane care nu își permit să cumpere sau să închirieze o locuință de pe piața liberă.

Tinerii își pot depune cererile și dosarele la autoritățile publice locale pe a căror rază administrativ-teritorială se află aceste locuințe. Tinerii care și-au depus dosarele și au împlinit 35 de ani fără a beneficia de o astfel de locuință pot primi repartiții în cel mult 36 de luni de la împlinirea acestei vârste.

Fondurile utilizate pentru realizarea lucrărilor de construcție sunt asigurate de la bugetul de stat, credite interne/externe, sume rezultate din vânzarea locuințelor pentru tineri, realizate în anii anteriori, precum și din alte surse legal constituite.

2. Locuințe prin credit ipotecar.

Programul Locuințe prin credit ipotecar se adresează tuturor persoanelor care au împlinit vârsta de 18 ani și care doresc să cumpere o locuință construită prin ANL.

Pentru a putea cumpăra o locuință construită prin acest program, este nevoie de o finanțare, reprezentată de un avans (depus de solicitant) și de un credit ipotecar (contractat de la băncile partenere).

3. Renașterea satului românesc

Programul Renașterea satului românesc se adresează personalului didactic, medicilor, asistenților medicali și polițiștilor care își desfășoară activitatea în mediul rural. Beneficiarii acestui program sunt specialiștii care nu dețin, individual sau în comun, împreună cu soții/soțiile lor, o locuință în comuna în care își desfășoară activitatea, indiferent de modul în care a fost dobândită, cu excepția cotelor-părți din locuințele dobândite prin moștenire.

Agenția va construi în fiecare comună din România maximum 10 case pe care le va preda autorităților locale în a căror rază administrativ-teritorială se afla acestea. În cazul comunelor în care sunt înregistrate mai multe cereri, prin acest program se pot construi un număr de 15 case.

Casele construite prin acest program sunt locuințe de serviciu și nu pot fi vândute. Aceste unități locative sunt administrate de autoritățile locale, care vor asigura și utilitățile.

Locuințele vor fi construite cu finanțare de la bugetul de stat, în limita sumelor alocate cu aceasta destinație prin legea bugetului de stat.

4. Locuințe sociale pentru comunitățile de romi

Acest program urmărește:

- prevenirea și combaterea discriminării instituționale și sociale,
- păstrarea identității etniei romilor,
- asigurarea șanselor egale pentru atingerea unui standard decent de viață și stimularea participării etniei romilor la viața economică, socială, culturală, educațională și politică a societății.

Locuințele sociale pentru comunitățile de romi se construiesc prin intermediul ANL, cu finanțare de la bugetul de stat.

10.4.4 Programul național de investiții "Anghel Saligny"

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- a. alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b. sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;

- c. drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d. poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e. sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a brânșamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Finanțarea programului se asigură din:

- a. sume din transferuri, alocate bugetelor locale, de la bugetul de stat, aprobate cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, la o poziție distinctă de cheltuieli;
- b. sume din bugetele locale alocate cu această destinație;
- c. alte surse legal constituite.

Sumele alocate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, prin prezentul program, sunt surse de finanțare complementare pentru bugetele locale.